

Princeton University Library

32101 076419397

← كتيخانه اجتهاد →

مؤسسې : دوكتور عبداللہ جودت

نشر ابدیلین اجزای کتبخانه :

اسامی :	عدد صحائف :	بہاری :
شیلون محبوسی	۳۸	۱ فرائق
حکمدار و ادبیات	۳۵۴	۵
کیزی ففانلر	۳۱	۱
ایکی امل	۳۲	۱
فنون و فلسفہ	۴۹	۱
الجزیرہ مکتوبلری	۴۲	۱
قہریات [مجموعہ اشعار]	۱۲۸	۲
روح الاقوام	۳۰۸	۳
ایفاظ مسلم	۱۱۷	۳
اویانکنز! اویانکنز!	۳۲	۳۰ ساتیم
فتاویٰ شریفہ	۲۲	۲۵
ہاملت	۲۴۳	۳ فرائق
رؤیا و ماغوسہ مکتوبی	۸۰	۱
مملومی اعلام	۱۸	۳۰ ساتیم
تاریخ اسلامیت	۷۵۰	۶ فرائق
محکمہ کبری	۳۱	۵۰ ساتیم
موسیقی ایلہ تداوی	۶۳	۱ فرائق
استبدان	۲۷۲	۲

زول سہزار [ماکنہ آلتندہ]
انکابز قومی [فورمہ فورمہ چیقیور]

مرجعی : ادارہ خانہ [اجتهاد] بمصر

Rédaction Idjtihad-Caire

	صحیفه
مبحث : اداره استبدادیه آلتنده «حب نفس»	اون بشنجی ۲۰۹
« مستبد سویله ییلیرمی وکیملر طرفندن سویله ییلیر ؟ »	اون آلتینجی ۲۱۲
« مستبد تبعه سنی سوه ییلیرمی وناصل سوه ییلیر ؟ »	اون بدینجی ۲۱۸
« کوچوک اداره استبدادیه لره قیاساً بویوک اداره استبدادیه لر . »	اون سکیزنجی ۲۲۲

کتاب ثانی

« مدخل »	برنجی ۲۲۶
« اداره استبدادیه ده ناصل تذبایدیلر ؟ »	ایکینجی ۲۲۷
« اداره استبدادیه آلتنده ناصل یاشایا ییلینیر »	اوجنجی ۲۲۸
« اداره استبدادیه آلتنده ناصل اولمه لیدر ؟ »	دوردنجی ۲۳۳
« استبداده نه درجه یه قادات تحمل ایدیلرمه لیدر ؟ »	بشنجی ۲۳۶
« استبدادی حس ایتمه یین اهالی استبداده مستحقمی در دکلی در ؟ »	آلتینجی ۲۴۶
« استبداده نه صورتله دو اساس اولوناییلیر . »	یدینجی ۲۵۲
« اداره استبدادیه یی نه دورلوا داره ایله استبدال ایتمک مناسب اولور ؟ »	سکیزنجی ۲۶۰

فہام

« فهرست کتاب استبداد »

صفحه	
۸	اتحاف.
۹	افاده مترجم .
۱۸	« حریت » .
۲۲	سونه ت .

کتاب اول

۲۴	پیرنجی	مبحث : مستبدنه دیمک در؟
۳۱	ایکینجی	« استبداد نه در؟
۴۲	اوپنجی	« قورقو .
۶۷	دوردونجی	« حیانت .
۶۹	بشنجی	« حرص .
۸۸	آلتنجی	« باش وکالت .
۹۸	یدینجی	« عسکر .
۱۱۱	سکیزنجی	« دین .
۱۳۴	دوقوزنجی	« قدیم استبراد لک زمان اخیراستبداد لریله مقایسه سی .
۱۴۵	اوشجی	« ساخته ئونور .
۱۵۵	اون بیرنجی	« زادکان .
۱۹۳	اون ایکینجی	« آسیا استبداد لریله آوروپا استبداد لریله مقایسه سی .
۱۸۷	اون اوپنجی	« دبدبه .
۱۹۸	اون دوردونجی	« اداره استبدادیه آلتنده قادین . وچوجوقلر

کورو نور . فقط شوراسي نظر مطالعه يه آينمالی در . که یوقاریده
 سوبله دیکم کبی بین البشر بویه مهم انتقالر . دردسز . اضطرابسز ،
 قطعی تهلهکه سزوقوعه کله مز . بو کیی امور عظیمه بیر چوق
 قان و کوز یاشلری ایچنده حصول پذیر اولور . باشقا دورلوقابل
 اولماز . بو حالات مؤلمه ضروریه . اهاالینک اسارتدن حریته نقل
 ایتدیکی زمان ، حریتدن اسارته منتقل اولدیغی زماندن دهاها زیاده
 واقع و جاری اولور . بنابرین پک انی بیر وطنداش ینه پک انی بیر
 وطنداش بولوندیغی حالده استبدادک نامتناهی درجه ده چوق
 ودائی فناقلرینی دفعه محو ایده جک اولان بو موقت فنانلی . بو
 کچیجی مصیبتی شدتله آرزو ایده ییلیر . باخصوص معطوف
 علیهی عمومک سعادت حقیقیه ودائمه سندن باشقا بیر شی اولما یان
 بو آرزونک هیچ بیر جانیا نه جهتی یوقدر . اولجه مظلوم اولان
 اهالی ، حر ، بختیار ، دی اقتدار اولونجه بیر چوق بطنلردن
 بری دوام ایدن بلای اسارتدن و ایچلر نده یاشاد یقلری رذیل . جانی
 مخلوقلردن قور تولاراق حر ، بویوک . فضیلت پرور انسانلردن
 متشکل شانلی بیر نسل میدانه کتیرمه لرینه واسطه اولان او قتللری
 اوشدتلری ، او قائلری تقدیس و تبجیل ایدرلر .

ختم ترجمه « کتاب الاستبداد »

في ۳۰ كانون اول ۱۸۹۷ و في ۱۸ كانون اول ۱۳۱۳

جنوره

تحقق ایدر . بوقادار علوی نمونہ امثالارک صاحبی اولان روما
جمهوریتی بو شایان تأسف احتیاج و مجبورینه همان هبچ دوشمه
مک بختیار لغنه مظهر اولمشدر .

حریت ایچین . پدرلری طرفندن موته محکوم ایدیمش
اولان (بروتوس) ک اوغولرینک مدهش منظره
اعداملرندن متولد و حریت قارشى کواکلرده حاصل اولان
انجذاب و تمایل شدید اثری اولمالی در . که حریت ، روما
جمهوریتی اوج عصردن زیاد . معظم و مسعود ایتمشدر .

صده عودتله بو مبحثی و بوتون کتابی اجمال ایده رک
دیرم که : استبداده قارشى آمال و افکار عمومیدن باشقتا بیر
دوای قطعی یوقدر ، عمومک تبدل آرا و افکاری ایسه ،
آنجاق دوشون . حس ایدن ، محاکمه ایدن . یازان آدملرک
همتیله یاواش یاواش و بیر صورت مترددانه ده حصول پذیر
اولایلیر . بوندن دولایی اک فضیلتی وطنداشیر ، اک زیاده
حامي اخلاق اولانلر . اک رحیم و انسانیت پرور بولونانلر ،
بالذات مستبدک ، حد معروف تحکمی تجاوز ایده رک ،
افکار و آمال عمومیه ده سریعاً بیر تبدل حصوله کتیرمه سنی
آرزو ایتمکده مضطر بولونورلر . واقعا ، وهله اولاده
بویله بیر آرزو ، انسانیت شکنانه ، غدارانه ، حتی جانپانه

صاللار ، دیکر ایله ، ینه او قیلج ایله خلقدن غصب ایتدیکي آلتونلری آووج دولوسی سرپر . مستبد ، بو وجه ایله خلقک بیر قاج رئیسینی محو و تخریب و ذاتاً اخلاقی بوزرلمش و اسارتیه حاضر لائمش دیکر بیر قاجنی ده افساد ایتدیکدن سوکره متباقی خلق ، کمال سکوت ایله عرض انقیاد ایدر لر ، فقط یکی تولد ایدن اداره حریت پرورانه استبداد سایه سنده ز نکینشمش ، کسب مال و نفوذ ایتمش اولانلرک مخصوصاته او غرار ، حد ذاته خفیف الطبیعه اولدینی کیبی ذوق آزاد کی بی هنوز ، عادتاً هیچ طامتایان ، طایمایان ، بیلمه ین . حریتک قیمت کامله سنی تقدیر ایده مه ین اهالی طرفندن صوئوقلقه قبول اولونور . تازه حریت محبتی ، او بی عدیل اولان شعله صمدانی ؛ عظمت و صافیت تامه سیله آنجاق بیر قاج کزیده کوکلرده اشتعال ایدر . سوکره او کوکلردن ده عوامک طوکمش اولان قلبلرینی ایصتیاق ایچین اطرافه حرارت نثار ایدر . بالآخره بعض احوال موافقه سایه سنده ، حریت ، قوام لازمی آلیر . بو حالده حریتک دزین کوکلر صالماسی ایچین ، استبداد عونته سندن باقی قالب آرتق و طنداش اولامادینی جهته باشقالرینی ده ، حریتی سومکدن منع ایدن خذله نک غرور لرینی قیرماق و بوبابده اصلا فوت فرصت ایتمه مک احتیاج و مجبوریتی

جمهوریت تشبیرینه) عینی آدم، عینی درجه ده، پک کوج آل
ویریشلی اولاییلیر .

بوراده ، حقیقته حرمت و محبت نامنه شونی یسانه
مجبورم که : افکار سیاسیہ دخی افکار دینیہ کیچی در . زیاده
جه صرف شدت و غیرت ایدیامه دیکجه بوس بوتون تبدیل
اولوناماز . عادلانه و سلامت پرورانہ اولدینی حالده ، تجددی
یته سومه ینلری ، آکلامایانلری ، آکلاماق ایسته مه ینلری
اقناع و یاخود ضبط ایتمک ایچین ، یکی بیر اداره ، بدایت
تأسسنده . بی رحمانه بیر صورتده سرتلک و بعضاً حقسزلق
ایتمه یه مجبور در شونی ده علاوه در میان ایتمه لی یم :
امور بشریه ده بویوک بیر فلاکت عد اولونسه روادر ، که
استبدادک خرابه سی اوزه رینه حر بیر اداره نک تمللرینی وضع
ایتمک ایچین بعضاً حر بیر اداره نک خرابه سی اوزه رینه بیر اداره
استبدادیه تأسسنده اولدیغندن داها زیاده شدت لر ، داها زیاده
« ظاهری » ظلملر اجرا سنه احتیاج مس ایذر . بونک سبب
و حکمتی آشکاردر . استبداد ؛ حریتک رینه ، آنجاق اویله بیر
قوه قاهره و غالبه سایه سنده ، کچر . که عمومی ضبط و تسخیر
ایچین او قوت و غالبیتک قور قومی . هیبت و تهدیداتی کفایت
ایذر . بوندن ماعدا استبداد بیر آینه قانی ، پالین قیلیجی

عديده سى تاثيراته قارشى ممكن اولايديكى قادار متبصر بولونماق لازمدر . بوصولتله ، تازه جمهوريتك كسب قوت و نفوذ ائتمه يه ميسر ارلاجاغنه اعتقاد اولو نايابير . استبدادك نه صور تله تاسس اينديكى مصرح بير صورتده كوستردم اعتقادنده يم . اكر بو اعتقادده مصيب ايسه م بير جمهوريتك ناصل تاسيس ايديله بيله جكنى ده ضمناً ارائه ايتدم ديمكدر : «استبداده قارشى بوتون چاره لرك ، بطى وساكتانه اولماقله برابر ، اُك بيرنجيسى استبدادى حس ائتمكدر ، «قدر تلى انسانلر شردمه قاييله سى استبدادك پرده سنى قالدير مايه ، رداى ظلمتى جاك ائتمه يه جسارت ائتمه ديكجه ، اكثريت مطلقه اك زياده ازينلر كنديلرى اولدوقلرى حالده ، استبدادى اصلا شدت كافيه ايله حس ائتمه مزملر .

استبدادى تشهير - منهزم و تخريب ائتمك ايچين نه قادار هيچان ، نه قادار جرأت ، نه قادار ، شجاعت تعبير ديكر له ، نه قادار حدت مقدسه لازم ايسه ، استبدادك خرابه سى اوزه رينه يكي بير بنای ادارى قورماق ايچين ده او قادار بصيرت اعتدالكارانه ، اودرجه احتياط و محاکمه نى طرفانه الزمدر . بوجهتله دركه عيىنى مقصده منتهى اولديغى حالده واسطه لرى مختلف اولان بوايى تشبته (يعنى تخريب استبداد ايله احياى

افساد، تعديل، تبديل يا خود بوس بوئون تخريب ايمه يه قدرت ياب اولاماياغى بويله بير اداره يي بوتون ذكاي بشر تاسيسه موفق اولامازدى . بعض يكي شيلردخي سويله يه جكمي اولدن بيلديكم حالده بيله، ينه بويكي بير قاج فكردن دولايي كتابك فائده سزلكدن تماماً قورتولا ماياجاغنى بيلوب دوروركن اويله بير تشبث تحريري يي در عهده ايتسه ايدم بانا بير غرور مجنونانه اسناد اولوناييلير دى . مع هذا بوغرور — منحصرأ بير شان ادبي ويابير شهرت قانون شناسى قازانماق كچي بير مقصد مجنونانه اوزه ينه مبتنى اولماديني تقدير ده — نامحل اولسه ده ، معذور كور وله بيليردى ، فقط كتاب مفروض ، يازيلديغى دورده بير وطنداشك حسيات وافادات فضيلت يروورانه وجوانمردانه سندن عبارت بولونسه ايدى اوحالده فائده دن بوس بوتون محروم بولونمازدى .

قارغلمه شيمدى يه قادار عرض ايتديكم شيلردن — اكر افادتمه حسن ظن ايتكمده افراطه دوشمه يورسه م — شو نتيجه حسنه استنتاج اولونور: اكر زمانمزه ويا زمان مستقبده بير جمهوريت تولد ايدبه رك ، آلت اوست ايد بيلمش بير اداره استبداديه نك يرنده اساس كير اولاجاق اولورسه ، اسارت سابقه نك — قسم اول كتابده مفصلاً بيان ايتديكم — اسباب

ایدر . حاصل کلام ، بوتبیدیل الزم اولدیغی کبی ، لزوم تبدیلیک آن ورودینی کشف ایتمک ممتنع وموسم تامنده اجرا ایتمک ده مشکلدر . « جمهوریت » کتابک دییاجه سنده داها بونلره مماثل یک دیگر شیئی ، اعدادی صورتده ، عرض وقید ایتمه یه مجبوریت حس ایدردم . اوراده عرض ایده جک اولدیغم مواد ایسه بدن داها اولونم یایامایاجاغم بیر صورتده از جمله متعمق (ماکیاوول) طرفدن ارانه وتفصیل ایدیلمش اولد یغندن بی فائده قالیر وبوحال ایسه مؤلفک « فکرنه مخالف اولوردی . اودییاجه کتابک فائده سز لکنه ترفنده بیر برهان مقامنه کچه یلیردی . بونکله برابرینه هر حالده بو « نظریه جمهوریت » هر کسک نظر نده حکیمانه ، معقول ، هر زمانه هریره ، هر دینه ، مختلف عادات وأخلاقه موافق کورولوردی .

ینه بیر واضح قانون یدیله تعدیلات لازمه بی کورمه دیکجه کره ارضک هیچ بیر طرفنده معین بر جمعینه تطبیق واجرا اولونامازایدی . چونکه « تأملی Ideal » اولان واضح قانونک مفروضاتیله موضوعات قانونیه نک تطبیق ایدیله جکی جمعیت اره سنده بعض فرق وتخالفاک ظهوری لابد در . فقط شونی ده سوبله مه لی که بو (کتاب جمهوریت) بیر أهالی به تماماتطبیق ایدیلسه ایدی ، تصادفاک یعنی بیر وقعه غیر مترقبه نک بیله

ایدم اوزمان « جمهوریت » عنوانیله معنون دیکر بیر کتاب یازمایه باشلاردیم . او کتابده بویله مهم بیرماده بی وضوح و ترتیب ایله تفصیل و اثباته مجبور اولوردیم . بوتشبت ایچین مقتضی اولان مهارتی ، علم و ذکا بی بالفرض حائز بولونمش اولسهم بیله کندمه باد هوا « ده لی » اسعی ویردیرمه مک اوزره . او کتابک مقدمه سنده « دیکشمز ، لاینغیر ، ا کمل بیر اثر وجوده کتیر مک انسانلر ایچین مستحیلدر » دیر و عکس بی رد ایدر هم . منافع خصوصیه اوکنده انحنای دائمیده و بو صور تله عمومی و یا خود اکثریتی اضراره میال بولونان طبع بشرک ألجا آتته رعماً سعیات فضیلت پرور انه یه مفتقر بودورلو شیلرده تأسیس لایتغیریت ، تأمین خلود ناصل ممکن اولایلیر؟ نوندن باشقا او کتابک مقدمه سنده شونلری ده در میان ایتمه یه مجبور اولوردیم : بیر حکومته مناسب اولان بیر اصول اداره ، بیر ترتیب قانونی ، دیکر بیر حکومته — علی الاکثر — اصلا موافق اولماز ، بوکون ، بیر انتظام جدید تأسیس ایچین پک کوزل تطبیق و اجرا اولونان قوانین ، بیر زمان سوکرده قوه سابقه سنی ضایع ایدر ، عاقبت پولیتیکه ما کینه سنک حرکاتی دور دورور . زمانک ، أخلاقک انسانلرک ، تمایلاتک اوغرا دیغی تعدیلات و تبدلاته کوره قوانین مبحوئه نک تبـدیلی اقتضا

کویسترمش اولدم . بانا شویله بیر سوال ایراد اولونماق ممکندر :
« آوروپانک - مثلاً ایتالیا کیی - بعض آقسام مهمه سنده ،
استبدادی کوکندن چیقارماق ، تلمندن سوکوب بیقماق میسر
اولسه ایدی ، بیر زمان سوکره ، ویا بیرچوق کیشینک تغلیله
تکرار کریوه استبداده دوشمه مک ایچین ، او مملکته هانکی
شکل اداره بی ادخال ایتک لازم کلیردی ؟ »

بوسو آله . متواضعانه واقتدار مک ضعفیتی نظر ادراک
وانصافه آلاق جواب ویرمه م لازم کلیرسه دیرم که :
ایتالیالیر اویله بیر حال وموقعده بولوتجه ، تا « افلاطون »
زمانندن بدأ ایله زمانمزه قادار اشکال حکومت بمخنده
خصوصیت عامیه سی اولان اعظمک آثارینی . شیمدی یه
قادار اجرا ایدیلن کشفیاتی باکمال اهتم تدقیق ومطالعہ
ایدیرلر ، لو حالده بو ایتالیالیر . مختلف مملکتلرک وعصر لرینک
تاریخنه آشنا واقوام واهالینک طبیعتی . أخلاق وعاداتی ،
تمایلات واحتراساتی بیلمک ، تقدیر ایتک خصوص سنده یه
طولی صاحبی اولورلر . اوزمان ، ایشته آنجاق بو آدملر ،
بو متبحرلر ، یاییلماسی الک انی « یعنی الک آزنفا اولان شکل
حکومتی » تعیین واحضار ایده بیایرلر .

سوال واقعه مغرورانه بیر جواب ویرمک ایسته سه

بو کتابك صحيفه لرینی ، بلا فائده ، دولدوره بيله جك
قادار چوق اولان بو دورلو اعتراضاتی وامثالنی درمیان ایتك
قولای اولدیغی قادار رد ایتك ده کوچدر . بونكه برابر
بیرنجی اعتراضه ، التزام تفصیلات ایتكسزین ، شوصورتله
جواب ویره جكم : بوس بوتون احق و سرسم اولمایانلره یالكز
استبدادك حد ذاتنده فاسق و مستكره بیر اداره اولدیغی دكل
— چونكه بوتی ذاتاً بیلدیكلرینی سوبله یورلر — مونارشیا
یعنی « حكومت فرد » نامی ایله ذكر و تبجیل ایدوب زیرنده
بولوندوقلری اداره لرك مرور زمانله الفت ایدیلیمش بیر استبداد
تامدن باشقا بیرشی اولمادیغی ارائه و اثبات ایتدی فائده سز كورمه
دیكم کیبی بو اداره لرك انسانلر ایچین ، دیگر بوتون زمان قدیم
و آسیا استبدادلرندن داها آز حقارت انكیز داها آز آغیر اولمادیغی
و فقط داها دایانقلی بیر اساس اوزه درینه داها زیاده متینانه
تأسیس ایدیلیمش بنا ، عالییه داها وخیم ، داها مشوم النتائج
بولونمش اولدیغی كوسترمك هیچ بیر زمان فائده سز دكلدر .
ایکینجی اعتراضه داها اطرافلی ، داها واسع بیر صورتده
جواب ویرمه لی یم . دردك ، فنالغك نه اولدیغی . اسبابی ،
وسائطی ، صورت حصول و دوامنی وقسماً تناسلی كوسترمكله
فنالغك تماماً ضدی اولان ایلكك نه اولماق لازم كله جكنی ضمناً

سکیزنجی مبحث

اداره استبداد پرستی در دولو اداره اید استبدال ایتمک

متاسب اولور

داها شیمدیدن اطرافنده بیکلرجه اعتراضات مقدره تک
سرد ایدیلدیکنؤ حس ایدیورم .

اعتراضات مسروده ایچنده یالکز شونا جواب ویره جکم:
بانا دینیلیورکه « تقبیح و تخریب ایتمک ، اصلاح و ابداع ایتمکدن
داها قولایدر [*] بوس بوتون ابله اولمایان کیمسه، لر؛ استبدادک
حد ذاتنده فاسق ، مستکزه بیر اداره اولدیغنی ذاتاً بیلور
لردی ؛ بو حقیقتی مسکینلره ، احققلره کوسترمه یه لزوم یوق
ایدی، حر اداره لرك دوامسنلغنی تاریخ کوسته ریور ؛ عینی
زمانده حریتی تأیید ومظهر خلود ایتمک وسائط قطعیه سی
تعلیم وتلقین ایدیلمه یه جک اولورسه ، استبداده تحمل ایدیلمه
مک لزومنی کوسترمک تماماً بی فائده در . »

---

[*] La critique est aisée et l'art est difficile

مصراعی مشهور در و بوراده سزاوار تخطر و اخطار در . « تنقید
قولای فقط صناعت کوچ در » دیمک در . ج . ۶ .

قاتل ، مقتولك اضرايبي تمديد ايدر ، دهنمزك بوتون ملكاتي
كورلشمش در ، بوتون حقوق بشر غصب ياخود استيصال
ايديلمشدر ، بوتون تمايلات عاليجنابانه مجرا لرنده
دوردور ولمشدر ، ياخود سبيل حقدن چيقار يامش ،
استقامتلى باشقاسمتلره توجيه اولونمشدر . داها بوناره
مائل بيكرجه دائى حقارتلر ارتكاب ايديلمشدر ، كه
(خطيب) عنوان مظنطنى الماماق ، اونامه لايق كورولمه
مك ايچين حقارت و تجاوزات واقعه نى تفصيل و ايراد
ايمه يه جكم . انسانك حياى حقيقيسى ، قواى معنويه سنك
فعل و عملده بولونما سندن و قدرت روحندن ، استقلال
و حضور وجدات سندن عبارت اولدينى حالده ، قورقونك تحت
تأثير و تعذبنه موضوع اولان بير حيات ، دائى بير اولوم
دكل ده نه در ؟ افكار و افعاليله ساحه بئند معظماته اعتلا
ايمه يه مستعد اولاراق دوغمش اولديغى حس ايدن بير
آدم ايچين جسمانى ورعشه دار بير حياتى محافظه ايتمك نه يه
يارار ؟ بير داها آلد ايدمه مه مك اوزره ، مواهب حقيقيه
ونجيه سى كاملاً ، صورت مطلقه ده كاملاً ضايع ايديلديكدن
صوكره بير انسان ايچين ثروتك ، تحت امنيت و مقام
اهمته بولونمايان ديكر شيلرك نه دكرى اولاييلير . .

مستبدلرك جمعيتہ قارشى حد معروفى تجاوز لرى نادر در ،
ظاهراً قانون وعدالت پرده سى التندہ اولماقميزين اشخاص
حقتندہ تجاوز لرى ايسه همان هيچ واقع اولماديغندن [*]
استبداد عادتاً ابدى تملر اوزره رينه قوروش كېي در .
بانا قارشى دينيله جك كه : « مادام كه بو مستبد لر
معتدل وقابل تحمل در لر . بوقادار بغض وحدتله او نلرى
رسواى ودوچار تعرض ايتمك نه ايچين ؟ » . . . چونكه :
اك ظالمانه حقسز لقلر . تجاوزلر ، انسانى اك زياده شدتله
جريحه دار ايدنلر دكلدر ، چونكه : اضطر ابلرى ، فنا
لقارى شدت موقته لر نندن زياده ، درينلكلرى و اثرلرى ايله
مساحه وتقدير ايتمك لازمدر ؛ چونكه : بير كيمسه دن يوميه
بير (ئونس) [**] قان جيقراران آدم او كيمسه يى بير
كره ده قتل ايدن آدمدن پك آز جاني دكلدر . اولدورمك
خصوصنده كى نيت ومحققيت جهتيله بير نجي ، ايكنجى دن
جوق فرقلى اولماز ؛ يالكز ، هر كون بير ئونس قان آلان

---

[*] بو حكم آروپا مستبد لريله عائددر بزم مستبد لرمز
ايچين دوغرو دكلدر .
ع . ج .

[**] (ئونس) Once) تقريباً ۱۰ گرامه معادل بير وزن در .
شيمدى استعمالدن ساقطدر .
ع . ج .

[استبداد ۱۷]

ومؤثر اولان ده يالكز بو وسائط در . بونی سويلرکن تيره
يورم . فقط بو اداره لرك - كه ايجلانده بير فضيلت پرور
ظهور ايدوب عزم و قطعيت ايله عمومك سعادتني استحصال
ايتمك ايسته يه جك اولسه بالذات كنديسي ده ياك بويوك
خائن وانسانلرك اك الحاغبي اولمايه ياخود غير ممكن بير تشبندن
واز كچمه يه مجبور اولور - طبيعت وماهيتاريني دوشوندوكجه
داها زياده لرزان اوليورم . بو جهتلره بويله عزم بلند
صاحبي بير ادم پك بولونماز . استبدادك سوء استعمالاتدن
متولد تأثير سريع الحسولى انحاق حقيقه خائن اولان بير
صدر اعظمدين بلكه مك لازم كليور . بو ادم ايسه ، مالك
اولماديني « شرف » دن ماعدا بير شي غائب ايتمك ايسته مه
يوب غصب ايتديكي حكم و نفوذى ، مسروقاتنى ، حياتى
مطلقاً حفظ ايتمك ايسته ديكنندن مستبدك ، تبعه سنى پك
زياده بد بخت ايدمه جك درجه ده ظالم وخائن اولماسنه
موافقت ايدر سه ده تبعه ينى تهور مأيوسانه يه وسوداى
انتقامه دوشوره جك درجه ده افراط وسوء استعمالاته هيچ
بير زمان مساغوميدان ويزمز . بونلره بناء در كه كتابك
قسم اولنده ارائه ايتديكم وجه ايله ملايم وساكن اولان عصر
مزده ، استبداد اجرا ايتمك اصولى پك تكمل ايتمشدر .

استبدادی سوندورمك او غرينه ، كندی حياتی وفضله
اولاراق شهرتی قربان ایتمك سودای علویسنده بولوناجاق
اولورسه اونك ایچین اتخاذایديله جك اك كوزل تدبیر ،
مستبدك هم شخصنی ، هم نفوذینی مستكره و غیر قابل تحمل
قیلمق مقصديله هوسات مستبدانه سنی ترویج و اشغال ایله
اك ظلمانه ، اك غدارانه سوء استعمالله ، افرطله دالماسنی
توصیه ایتمك در . مخصوص شو اوچ سوز ایله : « شخصنی ،
نفوذینی عموم بطرنده مستكره و غیر قابل تحمل قیلماق
مقصديله » دییورم ، چونكه : مستبدك خصوصی اولاراق
یعنی اشخاصه قارشى ارتكاب ایتدیكى سوء استعمالات
وتجاوزات ، ینه كندیسنه جالب خسار اولور . فقط عمومه
قارشى مرتكب اولدیغی شدت و افراط ، اشخاص خصوصیه یه
اجر ایتدیكى تجاوزلره منضم اولونجه ، غضب عمومی و
خصوصی نی تحريك و اشغال ایله رك ینه استبداد و مستبدی
اضرار ایدر و بلکه عمومه ، استبدادی ده ، مستبدی ده تحریب
واحا ایتمك عزم و قرارینی الهام ایدر ، بو واسطه لرك ،
پست و بی رحمانه اولدیغی تسلیم ایله رم . بونكله برابر —
هر زمانده اولدیغی کبی — بویله بیر مهم و مشکل بیر تشبندده
موفق اولماق ایچین ، سوز کوتورمز بیر درجه ده اك قیصه

شو ظالم حقیقی ، تیرہ بہ رک یازماہ مجبورم : بالذات مظالمہ ،
 دائمی عدالتسز لکلر دہ ، غصب و غارتلر دہ ، اخلاق و مرعیاتی
 تخریب و خاکال ایٹک و ادیسندہ کی تعرضاتہ ، « استبداد »
 قارشی ، اک مجمل ، اک مؤثر ، اک امنیتی دوا مند محبدر ؛
 مستبد ، مجرم ، مہم خائن اولدینی وغیر مشروع ونا محدود
 اولان تحکیمات و تفوذینی علی ملاء الناس اجرا و توسیع ایٹدیکی
 نسبتہ ، عاقبت خلقتک ، اویانا جاغنه ، صدای حقیقی ایشیدہ
 جکنہ ، دیکلہ بہ جکنہ ، حقیقت و عدالتک و اویلا لریلہ آتش
 فشان ہیجان اولاراق . اویلہ عدالت فرسا و خونریز بیر
 حکومتہ شانلی و احتشاملی بیر صورتہ ختام ویر دیرہ جکنہ
 امیدلر حصولہ کلیر . چونکہ :

ظامک جوغی مہیج شیخ و شباب اولور ! . . .

شوراسی شایان دقتدر . کہ خلق اوزون مدت معروض
 اولمادیق لری فنالتلرک امکان و وجودینہ ایناتماز . مطلع اولمازلر
 بونک ایچین درکہ بیر ویا بیر قاچ حکمدار مستبد ، متعاقباً بیر
 چوق ایشید یامہ مش فاحش جنایتلرلہ استبدادک آثار مشومہ
 و قطعہ سنی اورتایہ قویمادیقجہ ، آحاد ناس ؛ ادارہ استبدادیہ
 بہ ، ظالم و مستعجب نظریلہ باقمازلر . اکر ایی بیر وطنداش
 بیر مستبدک صدر اعظمی اولوب . آزیب زمان ایچندہ نیران

احباریله متحصل بولونان مسرتلرینی بیر آز تعدیل ایتک ایچین شونی بیان ایده جکم که هر نه قادار استبداده قارشى مؤثر و سریع التأثير ادویه یوق ایسه ده آلدنه متبدلاره قارشى دهشتلی، سریع و قطعی التأثير بیر دوا موجود و باقیدر . مستبدنه قارشى بو دوا ؛ اک مظلم ، اک مجهول بیر ذاتک یدنده در ، حالبوکه وسائطک اک سریعى . اک مؤثرى ، اک قطعیسى - بونا ، کیم احتمال ویریر ؟ - بالذات مستبدک آلدنه در ؛ فکرمی ایضاح ایدهیم : مستبدی آنجاک جسور و حراولان بیر صاحب العزم یالکز باشنه بیر لحظه ده و صورت قطعیه ده تپله یه بیلیر . بونک ایچین طرف مستبددن او اولو العزمک ، شخصنه بیر تعدی وقوعی ، یاخود فلاکت عمومیه دن شدتله متأراولماسی کفایت ایدر ؛ رحیم و آتش شعار اولان انسانلردن اداره استبدادیه ده ، چوق بولونسه ایدی خلق ، مقاصد اساسیه سنی ، آمال بر کزیده سنی چار چابوق دکیشدیریر و بو آمال و مقاصدک بو تبدلی بالآخره . درد استبداده دوا اولوردی . فقط بو طاوده انسانلر ، بو مرتبه عزم و قوتده ارباب معالی علی الخصوص زمامتک حکومت عنیفه و قاهره سنده پک نادر در یالکز بیر مستبدک جزا دیده ایدیمه سی ده علی الاکثر شدائد استبدادی آرتیر ماقدن باشقا بیر شیئی منتج اولماز ؛ بو جهتله

یدینجی مبحث

استبداد نه صورتند رواساز اولونایلیبر

استبدادی آنجاق عمومک ، یاخود اکثریتک افکار و آرزوسی ادامه ایدر ، اونی حقیقه بیقایله جک ده ینه آنجاق عمومک و یا اکثریتک عزم و آرزوسی یاخود افکار ایدر . فقط زمانمز اداره استبدادیه لرنده اهلینک دیکر بیر شکل اداره حقنده هیچ بیر فکر لری یوقدر . حریت مقاصد اساسیه جدیده سنی عمومک ، یاخود اکثریتک قلوبنده نمایاب فیض ایتمه نه صورتله میسر اولونایلیبر ؟ کمال اضطراب ایله سویله به حکم : اویله بیر نتیجه . سعوده حصوله کتیره ییلمه به کافی هیچ بیر چاره سریع تاثیر یوقدر : استبدادک بیر چوق بظندن بری یراشمش اولدینی مملکتلرده افکار جدیده تاثیر یله استبدادک بیقیلماسی ایچین چوق زمان لازمدر ،

آوروپا مستبدلری : بدایت کتابدن بو نقطه به قادر ، شخصلری و نفوذ و قوتلری حقنده سویله دیکم سوزلری ، بو حقیقت مشئومه وسیله سیله عفو ایدر لر صانیم ، فقط ابلهانه اولدینی قادر ده ظالمانه اولان و بو حقیقت مشئومه نک

اشارت لرله ، [یعنی رتبه ، نشان ، عنوان الخ ایله] افتخار
ایدهرک اسارتی حریته مرجح طوتار و متباقی هم جنس لرینک
ده عینی بو یوندوروق آلتنه کیرمه لری ایچین ، دسترس
اولدوقلری هر واسطه ملعونانه بی استعمال ایدرلر .

اهالی یی آلداتانلر ده در . یونا برهان اولماق اوزره شوراسی
 یش نظر مطالعه یه آینهالی درکه مستبد ، بلاهت ناسک تحمله
 آیشدینی حد معروف استبدادی ، هر تجاوز ایتدیکجه
 حکومتک سوء استعمال ایله ایقاع ایتدیکی تجاوز وحقار تدن
 دولایی تأثرینی اُک اول وعلی الاکثر بالکمز اولاراق اظهار
 ائمه یه جسارت ایدن دأما آحاد ناس اولور . بونکله برابر
 بو اهالی جهالت عمیقہ سی ایچنده ، مستبدی عادتاییر بروردکار ،
 بیراله آیمش کبی نظر اعتباره آیر . تعدی یه اوغرایانک زیاده
 کندیلری اولدوقلری حالده ، تعدی و تجاوز واقعدن متأثر
 اولوب چاره جوی انتقام اولماق خصوصنده بالعکس کریده
 قالانلر ؛ اُک معروف ، اُک بویوک کچینن و مستبدہ اُک زیاده
 تقرب ائمه لری سببیلہ مستبدک صفت انسانیتدن متجر دیتنه
 بالدلائل قانع بولونمالری اقتضا ایدن آدملر در . بو جهتله شونی
 استنتاج ایدیورم :

اداره استبدادیہ آلتسده ، اسارت زنجیر لرینه مستحق
 اولانلر ، اوکیمسه لر درکه حریت فکر لرینی روحلر نده
 حس ایتدیکلری حالده ، « حریت » ک اکتساب فیض
 وشاتسه متایل اولمازلر ؛ دیکر لرینی ده وایه دار فیض حریت
 ایتمک املیه ، تحریکه تشبث ایتزلر ؛ حجت دنائتلری اولان

منافقانه بیر اوستالقله هر نوع جهالت وخیمه نك ناشر ومروج
فعالی اولماق دكل ده نه در ؟

اداره استبدادیه التده واسطه ظلم وتضییق اولان فرقه
ایله سینیی بیلمکمزین طعمه ظلم وتضییق اولان خلق ااره
سنده موجود فرق مهیی ایله ری سوره رك بیر مطالعه
درمیان ایده جکم بو مطالعه محتمل که بیر چوق کیسه لر
ایچین اینانیماز کییی کورونور فقط بن حقیقت اوزرد
مؤسس اولدیغنه قانئم . مطالعه م شودر : أهالینك ، حتی مستبدلرینی
مدافعه امرنده کوستردیکلری مصادقتدن ، کورجه سنه تعنددن
شو نتیجه چیقار یلاییر ، که تا چوجوق قلرندن بری اهالی ؛
مستبد (یعنی حکمدار ، پادشاه) اسمی یرپنه « جمهوریت »
« مات مجاسی » « مشروطیت » . « قانون اساسی » اسمنه مقدس
بیر اسم کییی و صورت اعتقاد کارانده احترام ائمه یه آیشدیر یامش
اولسه ایدی لر . حریتلرینی مدافعه امرنده ، استبداد و مستبدی
محافظه ایچین کوستردیکلری غیرت قادار و بلکه داها زیاده
ابدال جهد و غیرت ایدر لر دی .

بنا برین ، اسارتك اك بویوك رذالتی اولان سیئه استبداد .
هر زمان . هر دورلو اداره حکومت آلتده ، اخلاقی . نسبه ،
آز بوزوق بولونان افراد اهالیده دکلدر ؛ او ، فسق و سیئه .

بولونديو قارينه — بحق — معتقد اولان — تعبير ديكر له —
حريتي ييله ديكلري طابهديقلري ايچين اسار تلرندن بير
فكر صريح ايدينه مه ين ، اسار تلريني عادتاً حس ائمه ين
حكومات مستبدۀ حاضره اها ليسنه تعجب اولونمالي ميدر ؟
زمانمزده كي اقوام وافراد بغض و تحقير دن زياده مرحمت
وشفقتمزده لايقدرلر اولئر معصومدرلر ، اُك يويوك اُك
آغير جزاسنه معروض و متحمل بولونء و قلري « اسير
اولماق جنايتي » نك بالكر جهالت سبيله شريك تهپتي
درلر عقل و محاكمه صاحبي اولان انسانلر حقارت و دنائت
مهريني و دها زياده نشانه تحقير و تدليل بولونان ديكر
دامغالري كمال جسارتله او آدملر ك جهه سنه باصمالي
در كه نه جاهل نه ده تماماً بي اقتدار درلر استبداد آلتنده
اسير اولدو قلريني پك اعلا ييلرلر ! بونكله برابر عنادينه
مستبدك اياقلريني اوپك يالطاقلاماق مستبدي تجليل
ايمك مدافعه ايمك حيثيت فرساير بوبوندور و غه اطاعتلي
مسكين بير بويون اوزاتماق ايچين حقيقتنه ، وظيفه لرينه
وظائف جمعيتنه هر كون خيانت ايدرلر او ملعونلر ك بو
حركت منفورده دن مقصدلري بيچاره و معصوم اها لينك
قيوديني تضعيف ايمك و نيات جانيانه لريني استحصال ايچين

داها نیجه طبیعی شیلر ، تریه نك ، اعتیادك یاخود ثروتك
تأثیر یله بزده ضعیفله مش یاخود بوس بوتون صفحه
طبعمزدن سیلینمه مشمیدر ؟

روما جمهور یتده . رومالیر عموماً متساوی الحقوق
وطنداش اولاراق دوغارلر وکندیلمی حرقیاس ایدرلردی .
یونکله برابر رومالیرك قیداسارته کرفتار اولان ملتلر
آره سنده . اسارتارینه جاهل بولونامایانلر ، باراسارتارینی
حس ایدنلرده واردی . چونکه پای نسه اسارت اولان
قسم اهالی خداوندن لرینك (یعنی ملت حاکمه اولان
اصل رومالیرك) صراحت حریتلرینی هر کون کوزلری
اوکنده کوریورلردی . اسیر اولدوقلرینی يك اعلا بیلور ،
یاکیز اسیر اولماق اوزره دوغمش اولدوقلرینه ذاهب اولیور
لردی . بونك سببی ایسه آنجاق بیر چوق بطنلردن بری اویله
بیر ذهاب واعتقادده بولونمایه مألوف ومجبور ایدیلمه لری
ایدی . بنا برین کره ارض اوزره رنده موجود اولاییلن
اك پارلاق بیر حریت سیاسی نك سینه سنده بولونان بو
حقارت دیده جاهل انسانلر طبیعتك کندیلمی اسارته
حصر وتسلیم ایتمش اولدیغنه اعتقاد ایدرلرسه آرتق
حریتك اسمی نیله تلفظ اولونامایان وبوتون افرادی تماماً کوله

آلتینجی مبحث

اسفندی حس انجمن اهالی اسفنداده منهن سیرر دکلمی

اسارتك ثقلتی حس ائمه ین خلق . حیوانلا شمانك
او درجه سنه وارمش درر . که حریت سیاسیة حقنده هیچ
بیر فکر لری یوقدر . بونکله برابر . حس طبعیدن
محرومیت کامله ، اشخاصك کندی قصور لری دکلدر . او
محرومیت . ادراك طبیعی ینی أك کوچوک لعه سنه وارینجه ینه
قادار سوندورمش . بوغمش وقلبلر ندن کولکشمش اولان
افکار باطله نك محصول الیمی در . انسانیت . ذاتاً بوقادار
تحقیر کورمکده اولان بیر خلقی سزای تحقیر بیر حالده بوس
بوتون ترک ائمه مه ینی . بویله بیر ضلالتله آجیانی ، دواساز
اولمائی طلب واستلزام ایدر . اسارت ایچنده . اسیر
اجداددن . اسیر پدر لردن تولد ایدن کیمسه لرك حریت
ابتدائیة حقنده هیچ بیر فکر لری اولاییلمی ؟ بانادینیله
جك . که بوفکر قلب بشرده طبیعی وهمزاد دکلیدر ؟ شبهه
سز . فقط طبیعی اولماق جهتیله او فکردن آشاغی قالمایان

جانب استبداددن اولومه محكوم ایديلمش و اولومدن قورتو
لماق عدم امكانيه برابر ذات و دنائله اوله مك ايچين قبل
الاعدام اخذ انتقام اقتدار و امكاني تماماً كنديسنه براقيلمش
ييلمه ليدر . ايسته اوزمان شو نقطه معنای دريش مطالعه
ايمه ليدر : استبدادك قواعد عموميه سی ايچنده ، مستبدلر
طرفدن اصلاً بوز و سامش بير قاعده واردر . اوده شودر ،
كه مستبدلر ، قهر و تعدی ايديكلى كيمسه لرك انتقامنى
نفسلرندن بالذات كندى اللزيمه آليرلر . بو حالده مستبد
طرفدن آغير بير صورته تعدى به اوغرا يان كيمسه نك
بيرنجى خط حركتى ، بير نجى قانونى . هر نه صورته
اولورسه اولسون . انتقام حق جويانه و عادلانه سنى اخذ
مسارعت ايله . عاقبت الامر ، كندى حقنده اجرا ايديله
جك حق شكن و ظالمانه انتقامه ميدان ويرمه مك
اولماليدر .

کنديسندن سوکره کله جکلره ترك ائتمه ليدر؛ زير ائيشينده موفق اولورسه . کنديسي آرتق دنياده بولونماديني زمانده ييله . بوتون شرف کنديسنه عائد اولور . اکر تشبئي تعقيب ايدن اتفاق قيامي . قضاءً موفقيت پذير اولاماياجاق اولورسه بو عدم موفقيتدن او فرد متقدمه ترتب ايده جک شرف داها عظيم اولور ؛ منفرداً حرکت انتقام جويانه سنده كي موفقيتني ، سر افشانلغني ، مقصده وصولني رؤيت وملاحظه ايدن انسانلرک حيرت تقدير کارانه سي بالاتر بولونور . فقط اتفاق قياميلر ، اصل موفقيت اولدوقلري حالده ييله . على الاکثر نتيجه لري وخيم اولور . زيراً اتفاق قيامي — همان هر زمان — استبداد علمينه دکل مستبد علمينه ترتيب اولونور . بوسورتله شخصي بير تعديتک انتقامني آلاق ايجون — کرک مستبد اولومدن قورتولسون ، کرکسه يرينه بير ديکري کچسين — بلا فائده فلاکت زده لرک عددي چوغالتيلير . نه صورتله اولورسه اولسون بو شخصي انتقام . استبداد ومصائب عموميه وسائظنک تکثير يله عاقبت پذير اولور . مستبد طرفندن اک معزز اقرباسنه . اوداسنه ، ياخود بالذات کندي ناموسنه قارشى مهلك بير تعدي يه معروض بولونان کيمسه . کنديسني ،

اولاراق وطنداش لرینه عرض ایده جکی صحنه مده شده
— ایقاع ایتمک ایسته یین وقولانماسنی ییلن بیر آدمک ایلمک
نعره سیله اندفاع واشتعاله مهیا بولونان — انتقام عمومینک
بعض آثار امکاتی ده کورور . بالعکس او انتقام شخصی یی
آلماق اوزره بیر چوق کیشیلرله عقد انفاق ایدیلمکی وقت
اکثریا هر ابکیسی بیردن یعنی : هم خصوصی . هم عمومی
انتقام غائب ایدیایر : بناءً علیه غایتی حریت سیاسیة تأسیس
وتأمینی اولان بویوک وجوانمردانه بیر انفاق خفی یی تشکیل
ونتیجه دار ایتمه یه کندیسنی قابلیتلی کورن کیمسه — مستبد
طرفدن جمعیه متعدد تجاوزلر یایامادیقجه واک آغیر نجاوزه
العروضلردن بیری طرفدن موفقیت ایله بیر قاج دهشتلی
لوحه انتقام کوسته ریامه دیکجه — آلمانی موقع اجرایه
چیقارمامالیدر . [*] کندیسنی ظالمانه جریحه دار ایدن بیر
تعدی شخصینک انتقامنی علناً آلمایه نفسنی جدا مقدر کورن
بیر کیمسه ایسه اصلاً آرقاداش آراممالیدر : معركة انتقامه
جسورانه ، شیرانه آتیعالیدر . انفاق خفینک احضاروا کمالی

---

[*] | بیر ملت هنده متبیح ووجد عدالت ایله جان نثار اولماک
موسمی ، او ملته اک بوتوک فلاکتلرک ، اک شیع ظلملرک اصابت
ایتدیکی زماندر . رلامارتین — تاریخ تورکیا — مقدمه

« لوقرمچیا » تلف نفس ائمه‌سه ایدی . دشمن
 عرضی اولان مستبدك جزای سزاسنی ویرمك ایچین
 زوجی (قوللاتهن) هر حالده اولومی کوزه آلماقده مضطر
 قالیدی : بوتشبنده (قوللاتهن) اولدیریامش اولسه ایدی .
 بو جنایتی متعاقب . (روما) خلقنی انتقامه وحریته تحریک
 وایصال ایتمك غیرت واهتمامنی « بروتوس » ۰ براقش
 اولوردی . فقط مستبدك بوصول تعدیسی بو قادر مدھش
 وعلنی اولمایوب . تعدیات سارء سابقه‌سی بولونمامش وروما
 اھالیسنك اسباب نجاتی کماله ایرمه‌مش بولونسه ایدی بلکه
 (قوللاتهن) ك اقربا و محبانی بیر اتفاق — فقط یالکز
 (تارکهن) لر علیھند — عقد ایدلرردی . حال بوکه
 (قوللاتهن) باشقا لرینی کندیسيله اتفاق قیامی‌یه دعوت
 ایتمكسزین بلا شك مستبدی اولدیره ییلرو کندیسنی قورتاره
 ییلیدی . متعاقباً (بروتوس) ایله بیرله شهرک رومانی آغوش
 حریته تودیع ائتمه‌یه موفق اولوردی . بو وقعه‌ده شوراسی
 شایان دقت و عبر تدر . که استبداد ایله آغیر صورته‌ده تعدی
 دیده اولان انسان هیچ بیر کیمسه ایله اتفاق قیامیده
 بولونمامالی . منفرداً ایشه تشبث ائتمه‌لی . چونکه هیچ اولماز
 ایسه بو سایه‌ده انتقام شخصیسنی تأمین ایتمش اولور . فضلہ

خنجرله یین « لوقرمچیا » نك مدهش و جانخراش وقعه سی اوکنده بولوندوقدن و « تارکهن » لر یدیه نیجه لکهر چهره حیثته سورولدو کدن سوکره رومالیر قیام ایتدیلر . او زمان . ایلك حمله ده استبدادی یقیدیلر . فقط « لوقرمچیا » کندی کنديسني اولدورمك صورتيله مستبددن ایلك انتقامي آلمایه ایدی ، محتمل که شك و تردده و قطعی بیر خطر ایجنده — نتیجه سز اولاراق — رومالیر ، مستبد علیه نه عقد اتفاق و قیام ایدرلردی . نتیجه سز دیورم چونکه اهالی و اکثر ذوات ، تام و عادلانه بیر لوحه انتقام اوکنده متهیج اولدوقلاری درجده ده اک جلی برهانلر . اک مقنع حکملر ایله متهیج اولمالرلر ، علی الخصوص او انتقام ، کوز اوکنه کتیریلدیکی وقت قلوبه لر زه لر ویره جک مدهش و قانلی بیر قاچ صحنه و قوعات ایله تعقیب اولونورسه ! . . .

بختیار لغنه نائل اولدوقدن سوکره دار اغاچه چکیلیرکن ، حضرت :

خوش آن روزی که خود را بر سر دار فنا بینم

سرم گردد بلند و عالمی را زیر پا بینم

بیت بلندی ایراد ایله غزا و شهادتی بحق تبجیل ایتمشدر . روح پر

فتوحی شاد و شرقده امثالی مزدا د اولسون !

ع . ج .

[استبداد ۱۶]

و امیدلری ترك ایتمه لی . کندیسایله برابر متفق بولونمالری
ایچین آرقاداشلرینه - وخیم وتهلکه یه میدان ویر
مکسزین - ایراد ایده مه یه جکی نطقلرینی سینه رنجورندن
چیقارماملی آغوش املنده بو غمالیدر . بوتون آتش هیجانی
قطعی مخفی و پک امین اولان بالکز بیرضربه ایله باطلاملی ،
بوتون آتش عزم وانتقام منفرد بیر ضربه ده صاعقه پاش
اولالیدر [*] اتفاق خفیی توسیع وترصین ایتمک امل
واعتسانی او ضربه دن حصوله کله جک اثر ونتیجه یه ترك
ایتمه لی . کندی سلامتی ایچین اهتیمی او زمان طالعه
براقالیدر .

مسئله یی مثاللر ایله داها زیاده تصریح ایده ایم : روما
اهالیسی آیاقلانمش . مستبدلری علمینده عقد اتفاق
ایتمشردی . فقط . مستبد طرفندن عرضه تسلط ایدیان
ویایمالی عرض عارندن قور تولماق ایچین کندی کندینی

---

[*] زمانزده ظهور ایدن فدائیلردن « بانی رضا » بو قانون
سر بازی یه توفیق حرکت ایتمش وسکسان یک بانی نك قتلته رضا
کوسترن شاه ایران « ناصر الدین » ی بیرضربه شیرانه ایله یره
سرمشدر . حقوق عباد اللهی پایمال ونفس ظالمانه سنی مقدس و « زخم
پندیر » خیال ایدن حکمدار مستبدی سر نکون و آغشته خون کورمک

بوتون انسانلرک طبیعتلرنده مند مجدر . بونکله برابر اویله بیر
تعدینک انتقامی آلماسی لازم کلناره ، یاخود آلماق ایسته نلاره ،
تشبثلرینی اجرایه منفرداً کیریشمه لرینی و بیهوده . جینانه
اولوب دائماً عالیجنابانه انتقاملره مانع اولان سلامت حیات
فکرینی تماماً بر طرف ایتمه لرینی توصیه ایدهرم [*]

حیاتدن تماماً صرف نظر ایتمه یه کندیسنی قابیل
حس ایتمه نلر اویله بیر انتقامی آلمایه مستعد ولایق
کیبی میدانه چیقما مالیدر . اویله آدم کوردیکی حقارت
مستحق اولدیغنی تیقن و صبر ایله تحمل ایتمه لیدر . فقط
حقارت دینده اولان کیمسه هم عالی بیر جسارته هم ده
منور بیر مقصد و ذکایه مظهر بولونور و انتقام شخصی ایله
حریت عمومیه بی ده قورتار اجاغنی امید و استدراک ایدرسه
آرتق او زمان آک بویوک . آک مهم اولان او ایشک اجراسنه
— فقط دائماً منفرداً — کیریشمه سی انبب و الزم اولور .
بیر غضب محق و حق پرستانه ایله اخذ انتقامه متشبث
اولان بودات . امنیت و سلامت شخصیسنه متعلق فکر

---

[*] (بامید سرخود پاینده در ره « عزم »

کین در این مرحله سر باختن اول قدمست) .

فقط کمال صمیمیت و مفتونیتله سویلن بیر فریق وجدانک ید
استداد ایله ، مخالف حکم عدالت اولاراق غصب و اعدام
ایدیلمه سندن متحصل ضیاع جانخراشدن سوکره آرتق
ناشامامالی در .

انسانک ناموس و حیثیت ذاتیسی تخریب ایدیلد یکن
و رسوایلق ، خیجالت ، عار ایچنده قالدیقن سوکره یاشاماق
جائز دکدر . آرتق او انسان کرفتار اولدینی غدر و حقارتک
دهشتیله موته ربط قاب ایدهرک بعد ماتد بیر و احتیاطی محافظه
ایتمه مه لیدر . هر نه اولور سه اولسون انتقامی آلمش اولدینی
حاله اولمه لیدر . هیچ بیر شیدن قور قمایان آدم
ایچین هر شیئی یا پاماق ممکندر !

سویله دیکم شیلره برهان یکانه اولماق اوزره یالکز بیر
مطالعہ درمیان ایده حکم : اداره استبدادیه لرك تخریبی ،
مستبدلرك قتل و یا طردلری وقایعی تدقیق ایدیلنچه ، ایلك
حرکت قیامیه نی او یانندیران اسباب ایچنده مستبد طرفندن
ئونوره ، ناموسه ، شخصلره و ثروتلرینه قارشى ارتکاب ایدیلد
تجاوز و تسلطدن داها قوتلی بیر سبب هیچ بیر زمان بولونماز
وبولونماشدر . بو حکم و قانون باناعائد ، نیم کشفم دکدر ،

در. که بن « ابي » لرك « يكديكر لريبه حتي اداره مستبده
التننه يسه اللرندن كلكي قادار وطن داش ، محن داش
اولمالي آرزو ايدر واسارت آرقداش لرينه دأما مفيد هيچ
اولمازسه او فلا كترده لرك ازدياد فلا كترلينه باعث اولماق دن
مجنّب بولونمالي لريني تمي ايدهرم . ملك و ثروتلرينك ضياعي انتقا
مني آلمق ايچين حضور عمومي بي داهادوغرسي عمومي اويوشو
قلمني اخلال ايتمه مه لريبي « ايلر » ه توصيه ايدره رم [*]
فقط صورتاده سيرتاده انسان اولان كيمسه يه اعز ، واقرب
اخوان واقرباسنك خون ناحقنه كير يامه سنه ، جدى حيثيتك
حقيق ثونورك غدارانه باعمال تعدى ايد يامه سنه سكوت وسكونه
تحمل ايتمه بي هيچ بير وجه ايله هيچ بير زمان توصيه يه
جرات ايدهم . ملكسز ، ثروتسز ياشانيله بيلير . چونكه
كيمسه ضرورتدن اولمز ، چونكه فقر و احتياج آلتنده از يلمن
آدم كند يسي فنا ، محقر كورمز ، آلويريركه فقر و ضرورت
ففسي مساويء مجرمانه يه معروض و مبتلا قيلمش اولماسين ،

---

[*] بزم شاعر نابی ايسه :

« بي موج و ثورش اولماز آسايشي جه ك

دريا تفنن ايلر اولدو قجه آرمينده ! »

بشنجي مبحث

ارتيرة ده زدر بهيه قادر تحمل ابللملى در

بیر اداره مستبدنك ظلم و تضيقنه نه راده به قادر تحمل
ایدیه بیه جكنی تعیین ایتمك كو جدر . مختلف مملكتلر
اهاليسنك و مختلف كيمسه لرك نظر نده تحقيرات و تجاوزاتك
تأثير و شدتی عینی صورتده دكلدر . بن هیچ بیر تحقیر و تجاوزه
مستحق اولمايانلردن بحث ایدیورم . اُك كوچوك ستم قبلرینه
ایشله بن اُك خفیف بیر تحقیر کندیلرینی شدتله متأثر و متألم
قیلان او قلیل العدد زمره رجاله (مع التأسف قلیل العدد
دیورم چونکه اونلر اکثریت اولایلسه ایدیلر خلقه ظلم
و تضیق اجرا ایدن ستمك لرك كافه سی امکان موجودیتدن
ساقط اولورلردی) دیمه به مجبورم که : مستبد طرفندن ثروت
و ملکلرینك ضبط ایدیه سه نه تحمل ایده بیایرلر ؛ چونکه هیچ
بیر منفعت خصوصیه بیر انتقام مشكوك العواقبندن متولدهرج
و مرج عمومی به معادل و متوازن اولاماز زمانمرك فساد و نفاقي
او در جهده درکه موفقیتله آلمش انتقام شخصی عمومك
کوردیكى ظلم و فلا کتده دوامی بیر خفت حاصل ایتمه دیکدن
باشقا آلام و مصائب عمومی به ده آرتیره بیلیر . بوندن دولانی

اولان بیر سبب وفد اکاری دن باشقا بیر شی اکیسک دکلدی؛ کندی
حیاتی تهلکه یه قویوب وطنی. و طندا اشترینک حریتی مدافعه
ایتمک اؤک عالی فضیلتدن در . کو کلمش و بویوندوروغی
دوش تحملی ازمه یه باشلامش اولان بیر اداره استبدادیه آلتده
اسارت ایچنده یاشاماق ایچین عمومیتله احرارانه اولمک شرفدن
داها بویوک بیر شرفه مالک اولماق ده قابل دکل در . بناء علیه
عنیف ظالم موسوس بیر اداره آلتده ارباب فکر و محاکمه
دن متشکل ومع التأسف بیر حزب قلیل دن عبارت اولان
انسانلر ایچین - تدبیر و احتیاط جباته منقلب اولماق
شرطیه - مدبرانه و احتیاط پرورانه حرکت ایتمک لازم در
فقط عقل و محاکمه و حکم مشئوم زمان کندیارینه اولمه بی
امر ایتمکی وقت جسورانه جواتمردانه فدای حیات ایتمه بی
ده بیامه لی درلر . بوسایه ده خجالت و اسارت ایچنده کچن
بیر عمرک صوک دقیقه لرینی بویله بیر شانلی و احرارانه اولومله
مظهر اجلال ایتمش اولورلر .

« شان » ی صوڪ مرتبه علويته اصعاد ايديور . ايلك مستبد لری طرفدن محكوم ايديلن « تراسه آس Thrasesas » ك . « سهنه قا Sénèque نك ، « قره موسيوس قوردو Cremutius Cordo » ايله ديكر بيرچوق روماليرك قهرمانانه اوله لرنده كي فضيلتلريني « كورسيوس Curtius لرك . « دهسيوس Décius » لرك مرتبه فضيلته اعلا ايچين . داها زياده اختياري

« وقايع سنين Les Annales تواريخ » ، « Les Histoires » « آغريقولانك حياتي La vie d'Agricola » « حرره ن لرك اخلاقي Les mœurs des Germains » عنواني آثار مشهوره نك مؤلفي در . تاريخ ايله مشغول اولمايه باشلامازدن اول شعر ايله اشتغال ايتمش ايسه ده اشماري كاملا ضايع اولمش در . « ستوئيزم » افكار وعقائدي « تاجيت » ك فطري بير مسلك مجمل اخلاقيسي ايدى . « تاجيت » ك آثار موجوده سي ايچنده اك خارقه تما اولاني « جه رمن لرك اخلاق » در . بو اثرده ، توجه بير ملتك حيات عموميسي ، تاريخي حيرت بخش بير صورتده اجمال ايتمش در . انتقادات تاريخيه ده حائر . اولديغي عمق واصابت نظره رغمأ ، زمانتك صافدلانه بعض عقيده لرينه ده معتقد كورونور . ايمپرا طورله فارشي كين وحدتي ، وفاجمه وي تصويبات و مناظره ميل ومقتويتي كنديسي بعضاً حقيقتدن تباعد ايتديرهش در .

آثاري شدت ، وضوح ، ايجاز كيي مرغوب اوصافي جامع بير اسلوب عالی ايله مزين اولديغي كيي تدقيقات عميقه مورخانه ايله ده مخلددر .

دوردنجی مبحث

ادارهٔ امیرالدین آتشدن ناصل اولی در

واقعا حقیقی شرف ، یعنی تشبثات عظیمه ایله وجودینی
وطنداشترینه ، هم نوعنه مفید و خادم قیلماق شرفی ؛ حیاتی
عملسز ، املسز بیر زندگی به قلب و تنزیل ایدن بیر ادرهٔ
استبدادیده . یاشامایه محکوماً دوغمش بیر کیمسه طرفندن
اكتساب اولوناماز . مع هذا . اسارت آتشدن تولد ایتمش
بولونمقا به برابر ؛ احرارانه ، مردانه اولمک شرفنی اکتساب
ایچین . آتشی آرزولر پرورده ایدن بیر عالی همی ده او
شرف جلیل دن کیمسه منع و محروم ایده مز . هر نه قادر
بونوع شرف و شان ، نفع و رفاه عمومی به پک خدمت ایتمز
کورونورسه ده . امثال ایچین بر اقدیمی مثال علوی ایله
منفعت عمومی به پک زیاده . پک مؤثر بیر صورتده یاردیمی
اولور . قلب بشری آکلاماق . تدقیق ایتمش اولمق خصوصنده
پک متعمق اولان « تاجیت Tacite ندرتی [*] حسیلله بو

---

[*] « تاجیت » لاینین مشاهیر مورخیندن در . ۵۴ سنهٔ میلادیه سنده
« نومهبری » شهرنده دوغمش و ۱۴۰ تاریخنده وفات ایتمش در .

پرور مأوالر نده مؤتمناً یا شایامازلر ، اقامت کاهلر نده ، مستبدک
دأما آرام افکن اولان شوکت و نفوذ یله بی حضور ایدیلد بکری
وقت کندیلرینی ، اولدوقلری کیی ، صورت سربازانده اظهاری
ایتمه یه جسارت ایدر لر ؛ نفسلرینی مدافعه ایچین ، جدال
ومهاکی آرامادیلرینی و فقط جدال و خطر اوکنده
بولوندوقلری زمانده جدال و تهلکه دن قاچامالری لازم
کلدیکنی قاچامایا جاقلرینی ، قاچاق ایسته مه دیکلرینی ،
قاچاق یلمه دیکلرینی در میان ایشمکن چکینمز لر و بو نکلر
اکتفا ایدر لر .

فساد اخلاقدن) هر تباعد ایدنه مجنونانه کندیلرینه مادون
عد ایدن و فضیلت حقهده هیچ بیر فکر حقیقلری اولمایان
کیمسه لر طرفندن او مرد حق تحقیر ایدیلیر ؛ او حریت
پرور انسان ، عدالت و حیثیت فکرینه مالک و مطلع اولدوقلری
حالده دنائت روح و فساد اخلاق سائقه سیله جنایت طریقی
عمداً تعقیب ایدنلرک غیظ و نفرتیه معروض اولور ؛ فقط
حد ذاتنده شایان تحقیر اولان بو نوع آدملرک نفرت و حقارتلری ،
منفور و محقر کوردوکلری کیمسه نک حقیقه محترم اولدیغنه
بیر دلیل مقنع اولور . مستکره اولان بو مخلوقلرک بغض
و نفرتلری او کیمسه نک ارباب معالی نزدنده حرمت و محبتیه
مستحق بولوندیغنه برهان جلی در ، بناءً علیه بو تحقیر و اهانتیه
اصلاً حواله نظر دقت و اهمیت ایتمه لیدر . بو تحقیر
و اهانت ، مستبده قدار منتشر اولورسه انسا نلغک وظائفی
ایفا ایتدیکی ایچین حقیقه انسان اولان و « انسان » اسمنه
هر صورتله لایق بولونان او مرد کامل ، اداره استبدادیده
تحقیر عمومییه کرفتار اولایلیر ؛ بو بغضک قطعی و آشکار
مهالکنده دوشبه ییلیر . فقط بو کتاب ، جین لر ایچین
یاز یامامش در . بو کتاب او کیمسه لر ایچین یاز یامش در که جبان
ایله احتیاط آره سنده متوسط بیر خط حرکتیه ، مظلوم سکون

اشتغاله مجبور ایتمسه، افسادات زمانه نك، قابنده سوندورمه
 دیکي جلال و شان تمایلاته کندیسو ترك و تسلیم ایتمه لیدر .
 اعلاى حقیقت و عدالت ایچین مادام که فعل و اجرا آتہ مقتدر
 اولا مایور ؛ اوخالده ، انسان بیر عزم بلند و آتشینله حقیقتی
 دوشونمیه ، یازمایه حصر امل ایتمه لیدر . فقط حقیقتی
 دوشونمک ، سویله مک ، یازماق ایچین - بو اوج شیدن هر بیرى
 باشلیجه بیر جتایت عد اولونان بیر اداره مستعجه ده -
 ناصل امکان بولونایلیر ؟ اولا کندى کندیسنى تأمل ایتمه لیدر .
 کندیسنده حس ایده جکی وقار محقده ، ذلت اسارته بیر واسطه
 تلافی بولماق اوزره ، آرقاداشلغه و حقیقتی استماعه سزاوار
 اولان بیر قاچ یاران فلاکت آزما ایله برابر تصعد و انتشار
 حسیاته یول ویرمک ایچین یازمالیدر . یازیلان شیر افکار
 و حسیات عالیله ایله مالی بولوندیغی حالده آثار قلمیه سیله
 جمعیته خادم اولماق شرف بلند و ممد و حنه مظهر اولماق اوزره
 هر شیئی فدا ایتمه لی ، هر شیئی کوزه آلدیر ملیدر .

آ اداره استبدادیله ده بو صورته یاشایان بو اداره مشوم
 لنده دوغماش بولونمايه لایق اولان انسان ؛ « بویوندو .
 رو قداشلم » ی طرفدن صوگ درجه ده حقارت و یا اهانت
 کورور ؛ متفذلردن ، مستبددن (یعنی مساویدن ، دناشدن ،

اوجاغىڭ تىكىنى چارهسى آرانىلان ناقابل التيام ياره لره
بايدىغى كىي ياماق اقتضايدىر. بناغليه انسان، عقل و ذكاسى
سايه سنده استبدادك كافه ثقلتنى حس ائمه يه قابىلتى بولونوب
قواى ذاتيهسى و ياخود دىكر لىزىڭ قوتلىرى، معاونتى ايله
استبداددن قورتولا مايا جاق اولورسه مستبددن. توابعندن ،
رذيل ئونور لىزىڭ ، مأمورىتللىرى ، بدخوىللىرى ،
تملقلىرى ، و فساد اخلاقىدىن ، اسكان ائىدىكى يردىڭ ،
كندىسىنى احاطه ايدىڭ ديوارلردىڭ و الحاصل مستبدك
تنفس ائىدىكى هواى نىسىمى دن ابدىاً تباعد ائمه لى در .
پك ايله رىسنه كىدىلمه ين بو جدى و مطلق تباعدده انسان
امنيت شخصيه سندن زىاده اعتماد نفسىڭ تامىتنى ، شرف
و صىتنىڭ پا كىغى دوشونمىلدىر . ائى يمامه لى در كه اعتماد نفس
ده ، صىت و شرفك صافىتى ده ، سرايلرك طاعونى اولان هواى
نىسىمىسنه ، نه صورتله اولورسه اولسون ، تقرب حالده مطلقاً
تلوىت اولونور . او سرايلردىڭ تباعد ايدىڭ عاقل انسان ،
كندىسىنى حرر بير اداره ده دوشمىش كىي و داها زىاده صاف
حس ايدىڭك نفسنه داها زىاده اعتماد ايدىڭ ؛ چونكه مزىله
استبداددىڭ ساحه حرىته صعود ايدىڭ بىامىش بولونور . مشوم
ضرورت ، تدارك قوت لايىموت ائىچىڭ كندىسىنى بايعى بير ايشله

اوجنچي مبحث

ادارهٔ استبداديه آلتنده ناصل پاشايه بيلبير

اولجه عرض ايتديكم سطلعه يه بناء سوزمي حر بر اداره ده
وانسانلر آره سنده دوغمايه لايق اولان قائل العدد انسانلره
خطاب ايده جكم، ملكات و مخصوصات بشريه دن هيچ بيريني
فعله بولون دور ماقسزين و حقوق انسانيه دن هيچ بيريني ادراك
و محافظه ايتكمسزين انسانلغك يالكتر نامني غصب و التباس
ايتكمن باشقا بير شي بيلمه ين بير گروه مخلوقات سفيله اور ته سنه
دست بيداد قدرله آتلمش اولان كيمسه لره حصر كلام ايده
جكم، بو حزب قيله، ادارهٔ استبداديه آلتنده، همان همان تام
بير حيثيت انسانيه ايله ناصل پاشايه لايلايد يكتي كوسترمك
لازم كلينجه هيهات! - اونلره طبيعت احرارانه و عاليجنابانه
لرينه بك مخالف اصول و تعليمات و يرمك بانا نه قادر آغير
كليور!... آه. اونلره حریت يولنه حصر و فدا ايديلمش
بير حياتك اقوال ايله دكل افعال ايله مثال امثاللريني ارائم ايتكم
ايچين باشقادورلرده، باشقا اداره لر آلتنده دوغمش اولسه ايدم
نه قادر ممنون اولوردم. فقط مادام كه دواسی آله بولونمساين
دردلردن تظلم و اشتكا ايتكم بيهوده در، شفاسی دكل، موقه

ایکینجی مبحث

ادارہٴ استفراہ بردہ ناصل « تنبت » ابریدہ بیلیر

هیچ شبہہ یوق ، ادارہٴ استفراہ بردہ آسودہ اولاراق
زیادہ ایلم کنار اولماق ایچین ، رو حسز بیر حیاتدن دهاقیصہ
وأمین طریق یوقدر ؛ لاکن بیر محصول خجالت وردالت
اولان بو « موت دائمی » نک اصول وقواعدینی تعلیم ایتمک
باناعائد دکدر . بو حیاته انسانلغک شان و شرفنی محافظهٴ
« یا شاماق » نامی دکل « تنبت » یعنی « ادامہٴ عضویت » نامی
ویریرم . هرکسک ، کندیسنی احاطه ایدن خوف و خشیتلردن ،
کندیسنی ادارہ ایدن جیانت و ذلتلردن ، ایچنده بولوندینی
آز چوق مشغوم و سفلی احوالدن استنباط ایتدیکی واحوال
مؤلمه نک و متبادیاً و عیناً جریان و تکرر ایدن مثاللری آره سنده
آرادینی او اصول وقواعدی ، بن ، ایسته مه یه رک او کړندم ؛
شیرمادر له برابر امدم .

کتاب ثانی

بیرنجی مبحث

مرضل

بو اترك بیرنجی قسمنده . بنجه ممکن اولدینی قادار مختصراً
استبدادک اسباب و وسائظندن بحث ایتدم ؛ بو بحثی یوروتورکن
استبدادک منتج اولدینی آثار و احوالک بیر بنده سنی کوستردم .
مبحثی اکمال ایتدم ، یازیلا جاق ، سویله نه جک بیر شی
براقادم دییه ادعا ایتم . بن کوزمه اک مهم کورونن و باشقالرینک
درمیان ایتمه دیکی شیلری سویله مه یه حصر امل ایتدم .
بو ایکنجی قسمده ، ایسته نیرسه ، استبداده تحمل ایده بیلمک
وسائظنی و عکس تقدیر ده او دمیر بو یوندور و عک ناصل قیر یلا
بیله جکنی داها مختصر اولاراق ارانه و تمهید ایده جکم .

داهای زیادہ قسوت ، داهای زیادہ کللال ایچندہ در . لاکن ہر ایکی
ادارہ مستبدہ بولونان خلق داما علی السویہ بدبخت وفلاکت
آزمادر . چونکہ قسوت وکللال انسانلر دہ ایقاع ایتدیکی
اضطراب وخرایت ، تضییق ویدادک حاصل ایتدیکی تضییق
وخرایت دن آزدکلدر .

ويا الينا جاق داها زياده ثروتلرى اولديغى كىي، امور موجوده سى
نسبتنده امور آشنالغى، درايى بولونمايغىندن بويوك مستبدك
حكوم و نفوذى كوچوك ايشلرده پك زياده طاقت فرسا اولماز،
فقط مهم شيلرده عىنى وجه ايله قابليتسىز واحكامنه صبر ايتك،
طاقت كىيرمك پك زياده مشكل اولور. بالعكس كوچوك
مستبد، قومشولرينه عىنى متجاوز حكومات مستبده يه قارشى
احتياطلى بولونمايه، ملاحظه كارانه حركت ايتمه يه مجبور اولديغىندن
بو مجبوريتك عكس ضرر به سى اولماق اوزره تبعه سى حقتنده ده
بعض مرتبه اعتدال وملاحظه ايله داورا نير. كوچوك مستبد
بالخاصه اهالى يه ويركى تعيين و طرحى خصوصنده احتياطكار
ومعتدل بولونمايه مجبوردر، بناء عليه تبعه سنك ثروت واملا كندن
غصب ايتك ايسته يه جك اولورسه، بير آز التزام احتياط واحتراز
ايله حركت ايتمه سى لازم كلير. فقط كوچوك مستبدهر شىئى يد
اداره سنه آلماق جنتنه ميدان و بريرسه، تبعه سنك اك كوچوك
ايشلرينه قارشى باه قادر وارير، عادتتا هر خانه نك، هر عائله نك
ايچنده نه جريان ايتديكى تجسس ايتك، اونلرك اك كوچوك
امور و افعالنى آكلماق ايستر، نايرين بويوك اداره استبداديه
لرده بدبخت تبعه داها زياده ظلم ديده اولور، داها زياده آزيابير،
داها آغير بوكلى بولونور. كوچوك اداره استبداديه لرده خلق

درلر . بیر « پورتە کیز » یاخود بر « ناپولی » حکومتی اها لیسنه .
 متفوق اولدوقارینه اعتقاد ایدن بیر فرانسه زک باخود بر
 « ایسپانیول » ک [*] فار فار القارینی ، تفاخر لرینی
 ایشیتدیکم زمان . حکمدارک سور و سندن بیر قویونک
 — ییکلک بیر سور و ایچنده اوتلادیغی ایچین — بیر کوبلینک
 اون قویوندن عبارت اولان بیر سور و سنده اوتلایان بیر
 قویونی تحمیر ایتدیکنی ایشیدیورم کیی اولورم .

بناءً علیه واسع ادارة استبدادیه لر آره سنده بعض فرق
 بولونسهده او فرق ، هر طرفده بیر وعینی اولان معنای
 استبداده دکل . آنجاق مستبدک شخصنده بولونایایر .
 مستبدلرک ایچندن بیر شوکت و قدرتجه دیکر قوموشی اولان
 مستبدنری کچمک ایسترسه اومستبد اها لیسنه دهاها زیاده
 عرف پرور . دهاها زیاده متحکم اولور ، چونکه حکم وشوکتجه
 قوموشو مستبدلرینی کچمک ایچین تبعه سنه قارشى دهاها شدتلی
 وسائط جبارانه قوللانمایه مجبور اولور . دیکر طرفدن بویوک
 مستبدک ، کثرتلی تبعه سی ، اهمیتلی دهاها چوق ایشلری ، توزیع
 ایدیله جک دهاها چوق رتبه لری . نونورلری . ویریله جک

[*] (آلفییری) نک بو سطر لری یازدیغی دور نظر دتته

اون سكينجي مبحث

كوجوك اداره، اسفرايه لره قيا بويوك اداره

اسفرايه لر

مستبدلر دائره حاكميت واستيلالريني ، فسحتلي ملكتلراوزه رينه ايصال وتشميل ايتديكجه كسب غرور ايدر وشوكت وقوتلري نسبتده درشت وبي محابا اولورلر . بونا عقم ايرر ؛ فقط بوياه بير مستبدك زير تابعيتده بولونان اسيرلر ، كوجوك بير اداره استبداديه آتنده بولونانلره كنديلريني متفوق اعتقاد ايدرلر ، كه بو اعتقاد بنجه ذهن بشره كيره يلان هزيانلرك اَك فاحشي در . بو كيفيت اسرانك دوشونمه ديكني ، ملاحظه ايدمه ديكني بك آشكار صورتده اثبات ايدر . اكر عقل ومحاكمه ، بيرى كوجوك ، ديكرى بويوك بير حكومت مستبدديه منسوب ايكي اسير آره سنده بعض فرق بولايلسه ايدى بولونان فرق هر حالده كوجوك سور ويه منسوب بولونانك هنده ظهور ايدردي . چونكه فرد واحده كورجه سنه اطاعت ايدنلر عددآ نه قادر چوق اولورلر سه او درجده وتضييق ايدنلرله ايدانلر آره سنده بولونان فرق نسبتده داها زباده فنا ، داها زباده آچاق ، داها زباده سرسم

سندھ کوردیکی فرقدن داها آزدرو. کوپکله. آتله صاحبلرینک
نظری، مستبدک، حتی معتدل بیر مستبدک تبعهسنه اولان
نظرندن داها اعتبارکارانه، داها اهمیت پرورانهدر.
آ کلاشیلور، که تبعهسی ایچین، مستبدک یو محبتی.
مظلوم و حزن انکیز اولان طبیعت بشری بی، انسانیتی بیرقات
داها استحقارندن باشقاییر شی دکلدرو.

طانید یقین نندن و دأتما کوردو کلر نندن نفرت و اسنکراه ایتمه سه
 یله اونلری هر حالده استحقار ایدر ؛ آز داهای بو کیتیک
 حکمت و اسباب موجب سنی سویله مینی اونو نیوردم : مستبدك
 نظرنه معروض اولان و کندیسيله بیر مربوطیت و اشتراك
 آلدی ایتك یولنی آرایان بو صنف آدمیر ؛ هیچ شبهه یوقدر ،
 که دیگر صنفلرک کافه سندن داهای زیاده بوزوق اخلاقی ،
 داهای زیاده فاسددر ؛ آز بیر تجربه ، بو خصوصده قناعت کامله
 حصوله کفایت ایدر . مستبدك کورمه دیکی . طانیادیغی ،
 هیچ بیر طرز ایله حقارنده کین و بغض بسلمه دیکی صنف
 انسانلره کلنجه : آسوده و ملائم بیر خلق ایله متخلق اولان
 بیر مستبدك اونلری بیر درجه یه قادیار سوه یيله چکنی ظن
 ایتك ممکندر . فقط کندیسنه نه اییلک ، نه فئالق یابامایان بو
 کیمسه لر ایچین هر دورلو اییلکی ، هر دورلو فئالغی یابایلین
 بیر کیمسه نك معاسز ، مدلولسز محبتی انسانلرک کوپکاری ،
 آتاری ایچین حس ایتدیکی محبتدن باشقا بیر محبت بکنزه مز ؛
 یعنی مستبدده کی محبت محسوسه اهلینک ملائملکاری ،
 اطاعتلری . انقیاد و تسلیمیت کامله لری ایله متناسب بولونور .
 شبهه یوق ؛ خداوندلرک ، کوپکاری و بیکی لری ایله کندیلری
 آره سنده کوردو کلری فرق ، مستبدك تبعه سیله کندی آره

قابلمی در ، آرتق بوبابده هر کس حکم ویره بیلیر . بونکله برابر
 مستبد ایله تبعه سنک متقابلاً بیر بیر لرینی سومه مه لری آرهنده
 بویوک بیر فرق واردر . یعنی مستبدک تبعه سنه اولان عدم
 محبتله تبعه نك مستبده قارشی اولان عدم محبتی آرهنده فرق
 عظیم بولونور . تبعه ، عومیتله مستبددن ظم و تعرض کورمش
 و مستبده اطاعت ایتمه یه اجبار ایدیلدهش اولدو قلدن انا کثریسی
 مستبده قارشی کین و نفرت بسلر . فقط مستبد علمینده بیر
 قیام عالی اولما دیقجه تحقیر ایدیلده مه یه جک بیر کیمه اولدیغندن
 آنجاق بویوندور و غنه تحمل ایتمه مک ایسته مه دیکلرینی کوردیکی
 و یا خود اوله ظن ایتدیکی بیر حزب قایلده بغض و نفرت ایدر .
 بو حزب قلیل ربقه اسارته عدم تحملنی اظهار ایدینجه
 مستبد بیر انتقام قهار انه ایله کین و غرضنی تسکین ایدر . مستبد
 اهالیسنه عداوات ایتمز ؛ چونکه اهالی هیچ بیر زمان اونی
 تحقیر ایتمه بی خاطرینه کتیر مز . شاید از قضا حلیم و رحیم
 طبیعتلی بیر مستبد تخنه چیقاق اولورسه « محب اهالی » ،
 « حامی ملت » نامنی ده قازانیر ، دها دوغروسی غصب ایدر .
 بونام و شهرت ، حکومت و شوکتک کندیسنه بخش ایتمش
 اولدینی تخریب و اضرار اقتدارینه نسبه اوقادار بدخواه
 اولمایان طبیعتدن حصوله کلیر . مستبد تبعه سنک ایچنده

اوز یندی نجی مبحث

مستبد تبعه سنی سوه بیلریمی و ناصل سوه بیلر

مستبد تبعه نك يك زياده فوقنده بولونديني وتبعه نك
مستبددن كوردوكلری ايلك ايله فنالق آره سنده هيچ بير نسبت
بولونمادي ني ايچين مستبدي سوه ميه جكلرني اثبات ايده جكم.
مستبدك ده تبعه سنی سوه ميه جكنی اثبات ايتك بنم ايچين
قولای اولاجا قدر . مستبد . تبعه سنی کنديسنك اوقادار
مادوتنده كورور كه اختیاری اولاراق وير دیکلری هيچ بير
نوع هديه يی قبول ايده مز و او نارك ويره بيله جکلری هر
شيئي اولردن ائلاق صلاحيتنه مالک اولديني اعتقادنده بولونور .
شونی سوبله ميه دن كچمه يه لم . كه سومك ، دوستلق . مودت
لطف ، شكران كيفيتلری وجود پذير اولاجانی فر دله
آره سنده ، مساوات كامله دكلسه ده هيچ اولمازسه ، بير تقرب
بير ارتباط ، بير تقابل واشتراك بولونماسنی استلزام ايدن علائق
بشريه دن در . محبتك بو تعريفی ، بو مخصوصاتی بير كره قبول
ايديلديككن صوكره ، مستبد ايله اسراسی مياتده يعني ظلم ايدن
طرفله ظلم كورن طرف آره سنده ميل وروابط موجود اولماق

اونلرده اولجه سوبله دیکم وجه ایله محضامستبدک حال و ماهیتنی
بیلمه دیکلری ایچین سور لر . بو محبت ایسه « بیر خصومت
میته » تسمیه اولونمالی در . دیکر کافه اشخاص ، مستبد ایچین
محبت ابراز ایدو ، وحتی محبتنی بیک دورلو شعشعه لره صوقا
بیلیر لر ، فقط بو محبتده هیچ بیر صمیمیت یوقدر . بو اسیرانه ،
ذیلاننه و آچاقجه اولان کوسته ریش ، ریا کارلق دأماً اُک
دنیلر . اُک فنالر طرفدن یعنی مستبددن اُک زیاده قور قان
بناء علیه اونندن اُک زیاده نفرت و استکراه ایدن کیمسه لر
طرفندن موقع استعمال و استفاده یه قونولور .

علیهندہ فتنہ ترتیب ایتدیکی وقت . اونی اولوم دن قور
تاردینی زمانہ نسبتہ نفرت و غیظی داہامی آز ایدی ؟ محقق
درکہ صوکرہ لری « تیبہر » دن داہا زیادہ نفرت ایدیوردی
چونکہ (تیبہر طرفدن نائل ایدیلدیکی شیرک کثرت و عظمتی
(تیبہر) ک (سہیان) دن آلایلہ جکی شیرک داہا زیادہ
چوقاغنی ، داہا عظیم بولوندیغنی قریب الظهور و غایت بویوک
بیر دہشتاہه اخطار و عادتا اوائہ ایدیوردی . بونک ایچین
درکہ (سہیان) کندی نفوذینہ غلبہ ایدہجک او منفرد نفوذی
محو ایتیمہ یہ موفق اولمادیقجہ کندیسنگ امنیتدہ بولونامایاجاغنی
آکلا یاراق ، مستبددن قور تولماق اوزرہ بیر چوق زماندن
بری تأمل واحضار اولونمش تدایرہ تشبث ایتدی هانکی
مملکتلردہ ، هانکی قطعہ لردہ متولد اولورلرسہ اولسونلر
« تیبہر » لر ؛ (سہیان) لردن باشقا دوستہ مالک اولاجاقرینی
امید ایتیمہ ملی در . مستبد ، غریق نعم والطف ایتدیکلرینک قلبنہ
بویلہ تلقین کین و غیظ ایدرسہ ، یا دوغرودن دوغریہ ، یا خود
بالواسطہ اهانتلر دہ ، تجاوزلردہ بولوندیغنی ، ماللرینی . امللرینی
غصب ایتدیکی اکثریت عظیمہ دن نہ بکلہ یہ بیلیر ؟
آکلا شیلیور ؛ کہ مستبدی ، تحت کاه استبداددن اوزاق
بولونان جاہل ، فقیر ، احق کروھندن باشقاسی سوہمز .

سرایلرده قورقو، محبت ماسکه سیله . تبدیل صورت
ایدن . اوزمان غایت مستکره بیر علاقه و مربوطیت حصوله
کلیرکه بو مربوطیتی الهام ایدن مستبد ده، بویله بیر مربوطیت
و علاقه نی حفظ و اجرا ایدن اسرا ده حقیقه بو چیر کین
مربوطیته مستحق اولورلر . منزل و یقیلمایه آماده بیر
مغاره ده کندی حیاتی تهلهکه یه قویوب (تیه ر) ک حیاتی
قورتاران (سه یان) [*] ؛ (تیه ر) دن لایعد عاطفتره ،
مساعده لره نعمتله نائل اولدرقدن سوکره علمنده جمعیتله ،
اختلاللر قورمادی می ؟ (سه یان) (تیه ر) ک حیاتی قور
تارماق ایچین کندی نفسنی آشکار بیر خطرله القا ایتدیکی
زمان (تیه ر) ی سویورمی ایدی ؟ شبهه سزخائر ؛ (سه یان)
کندی حرص و طمعنه خدمت ایتدکن باشقاییرشی دوشونمه
یوردی ؛ ایشته بو وجه ایله در ، که اردولرمزده ، محضاسطیحی
اولان حرص و طمعارینی تسکین ایتک و مستبددن فضله فضله
رتبه و توجه قازانماق فکرندن باشقا هیچ بیرمیل و محرکی
اولمادینی حالده . بیر چوق اخلاقسز . تن پرور ضابطلرک
اولومه قارشی آتیلدیقلارینی دائما کوروروز . (سه یان) ، (تیه ر)

[*] (سه یان) رومانک ایکنجی امپراطوری تیه ر ک باش

آدملردر . اونلرك حقناده پير فكر ايدينه مه ديكلري مستبدي
كورمه مك بختيار لغندن باشقا پير بختيار لغلري يوقدر : بو
آدملر مستبددن ، نسبة پك آز قورقارلر ، چونكه ضايع ايدمه
چكلري ، مستبد طرفندن غصب و ضبط اولوناجاق شيلري
قالمامشدر . بوندن دولايي مستبد نامنه حقلرنده اجرا اولونان
ايي كوتويير عدالت ، جاهل و دوشونجه سز اولان اوييچاره
لرده ، كويا مستبد اولماسه بو « ياريم عدالت » ده ميسر اولان
ماياجاقلري ذهاب و قناعتي حاصل ايدر . فقط مستبدك هر كون
ياتمه كيرن . دائما مستبدي ياقيندن كوروب در ايتسزلكني ،
منافقلغني ، حيله كارلغني لايقيه طانيان كيمسهر — مستبد
طرفندن رتبه لره . شرف لره . ثروت لره . احتشاملره نائل
ايديله ديكلري حالده ده — مستبدي كورمه ين . يامه ين بي خبر
سفيل آدملر كيبي دوشونه بيليرلرمي ؟ ثروتلري و يرن و تكرار
غصب و استرداد ايدمه بيله جك اولان زانندن افراط درجه ده
قورقماق ايچين ، او ثروتلره اهميت و يرمه مك اقتضاي ايدر ؛
بونلر ايسه . ثروتلريني ، غصب ايدمه بيله جك كيمسهدن
كنديليريني صوك درجه قورقوتاجاق يير صورتده . آشيرى
يير حرص و طمعله سورلر . بو حالده قورقماق و مبغض اولماق
متراذف المعنى اولمش اولور .

بيله جكي شيلر آره سنده كي فرق عظيم، مستبدك تعدى ديده سي اولان بير چوق كيمسه لرك قانده بو كيئي ضرورى الوقوع قيار؛ حالبوكه لطف ديده لرك مستبده قارشى ابراز ايتديكلرى محبت آنجاق . ياعه وزورا كي بير محبتدن ، جعلي بير تمايلدن باشقا بيرشى دكلدر . واقعا دوغرودر : مستبد ، ثروتلر ، سوزده ئونورلر ، رتبلر . موقعلر نفوذلر بخش وايتار ايده ييلير ، فقط مستبد بونلر له برابر سزدن ، حيات كيبي ، حقيقي ئونور كيبي ، بير داها اعاده به مقتدر اولاماديني شيلرى ده غصب وتاراج ايده ييلير .

حقوق مقدسه بشر حقدنه كي جهالت تامه ، بعض كيمسه لرى مستبده محبت ايتك ضلالت مشومه سنه دوشوره ييلير ؛ چونكه مستبد بونلرى امتيازات مخصوصه بشريه نك اك كوز لردن تجريد ايدرسده اك اهميتسز ، اك قيمتسز اولانلر يني يد تصرفلر نده براقير . بو سوكي يد تصرفلر نده قالان شيلرى ده مستبدك كاملا وصورت قانونيه ده يعنى بلا مسئوليت غصب ايده بيله جكنى بيلديكلرى ايچين دكليدر ؛ نه عجيب محبت! .. زيرا بو محبت ، پارچالايابيله جكي بير آدمك حياتنى باغيشلايان بير قاپلانه ايديلن محبت ه تماميله تمثيل وتشبيه اولوناييلير . بو محبت ابلهانه ني حس ايدنلر فقرا وجهلا صنفنه منسوب

اون آلتینجی مبحث

مسئله سوید بیلیمی و کیمله طرفندره سوید بیلیم

هرکس اوزه رینه . بلا مسئولیت . احکام و هو سات
عرفیه سنی اجرا ایدن و بواجرا آتی . قهر و جزایه چار بیله قسزین ،
هیچ بیر کیمسه طرفندن منع اولونا میان بیر کیمسه نك قلوب
عامه ده اك بویوك قور قو و بناء علیه اك بویوك کین و نفرت
ایقاع اتمه سی ضروری و قطعی در . فقط بو مستبد ، کندینه
بکه نیامه یه میسر اولانلری ، نعمتلر ، ثروتلر ، رتبلر ،
ئونورلر ایله دلیر ایله یلیدیکی جهته بو قادر الطاف و
توجهاته . مظهر اولان کیم اولورسه اولسون ، چیر کین بیر
نانکور لك ایده رك فنا لقه ده مستبدی کچمکسزین میل و ارتباطی
مستبددن دریغ ایده مز . ایشك بوبله اولد بئغی تسلیم ایله برابر
اولد و قجه قطعی اولان شو حقیقی علاوه در میان ایده رم :
مستبدك الطافنه مظهر ارلان کیمسه قبلنده مستبد قارشیه همه
حال بیر کیزی کین و کفران ظامیر و دائما اوندن داها زیاده
بدطینت ، داهایزاده بدخواه در . بو کین و کفران حسنك حکمت
حصولی شودر : مستبدك احسان ایله بیه جکی شیرله غضب ایله

بیر ساحه وسیعه عمر بولوندیغی حالده ، حیاتلرینی بدل وفدا
ایتمکدن چکینمز لر : بو صورتله حیات ، امنیتسز و قیمتسز
اولدیغی نسبتده « اسیر » ایچین معنا ومعزز اولور .

قور قد یغمز شیلره یا افراط درجه ده مربوط و محبتکار اولماق ، یا خود پک زیاده بی قید و علاقه بولونماقدیر ، اداره استبدادیده دایم کندی نفسمز ، همده کرک مالی ، کرک شخصی کافه متعلقتمز ایچین خوف و اندیشهده بولونوروز ، طبیعت ایسه . هرشیدن زیاده نفسمزی سومه به بزی سوق ایدر ، بو حالده نفسمز ایچین پک زیاده خوفناک اولماز ، بزه متعلق اولماقده برابر صورت امنیتکارانه و قطعیهده مالکی اولمادیغمز شیلر ایچین ، کوندن کونه ، خوف و اندیشه مزک آزمالیسی نتیجه له نیر .

حقیقی جمهوریتلرده ، وطنداشیرک اول وطنی ، صوکره عائله لرینی ، اک صوکره نفسلرینی سورلر . اداره استبدادیده بالعکس حیات شخصی هرشیته تقدیم اولونور . بو جهته اداره استبدادیده « حب نفس » انسانک حقوقنه ، شرفنه ، ناموسنه محبتی دیمک دکادر ، صرف حیات حیوانیه به محبتدن عبارتدر ؛ کورولورکه بو حیات ، آکلاشیلهماز بیر صورت مشوموده اختیارلرک حیاته بکزه یور . اختیارلر کافه مدت طبیعی حیاتیه بی یاشایارق بیتیرمش و حدود موته تقرب ایتمش اولدوقاری زمان ، حیاتلرینه داها زیاده اهمیت و اعتنا کوسته ریرلر . حالوکه کنجیلر ، اوکلر نده کشت و کنار ایده جکلری

اون بشنجی مبحث

ارازہ استفادہ آنتره هب نفس

استبداد ، طبیعت مزه اوقادار مخالف در ، که انسانده کی همان کافه علائق و تمایلات طبیعیه بی آلت اوست ایدر ، ضعيفلا تیر ، یا خود بوس بوتون محو ایدر . وطنی سومه یز . چونکه حقیقتده وطن موجود دکلدر ، اقر با مزی زوجه مزی ، چو جو قمر مزی سومه یز چونکه اونلر ، امنیت تحتسده اولاراق ، بزه عائد دکلدر در ، بزم دکلدر در . حقیقی دوست طانیاز ، چونکه منصب و ثروت کچی مرغوب ومهم عد اولونان شیر اوزد رینه اوقاق بیر تمایل ، بیر آشنای رازدانی بیر لئیم مکافات دیده یه و حتی علی الاکثر نفری وممتاز بیر جاسوسه تحویل ایدر .

بوتون بو شیرلی سوه بیامک امکانسر لخنک قلب بشرده انتاج ایتدیکی نتیجه ضروری الحصول افراط در جهده کندی کندیسنی سومک در . بو کیفیتک سبب وحکمتلر نندن ، و بونلرک ده اک مهملر نندن بیر فکر بجه شودر : قورقو ، انسانده ، اینجنده یا شادینی شک و ترردن تولد ایدر ، بو دائمی قورقو ایکی مختلف نتیجه ویریر : او نتیجه لر ، ضیاعندن

[استبداد ۱۴]

ارادته ، جان ، عرض و حقیقی ثنور امنیته مالک بیر حالده بولونمایان بیر آدمک حیاتیله ، حیات حیوانی آرہ شنده هیچ بیر فرق بولمازلر [*] . اوبونلرینک کورلکی نتیجه سی اولاراق اداره استبدادیه آلتده تولد ایدن چوجوقلرک نصیب مقدری ایشته بو حیات سفیلانه در : چونکه پدرلری اونلری حیات جسمانیدن محروم ایتمه یورسه ، داها نجیب ، داها عالی ، اولان بیر حیاتندن یعنی ادراک و ذکا حیاتندن بالضروره جدا ایدیور . شاید قضاء حیات جسمانی و عقلیلرینی تربیه و تنویره اعتنا ایده بیلدیکی تقدیر ده ایسه بو زوالی بابا استبداده قربانلر حاضر لاماقدن باشقا بیر شی بایمش اولمایور . شو صورتله نتیجه ویریرم ، که زیر اداره استبدادده اولاد و عیال صاحبی اولان ، کیم اولورسه اولسون ، کند یسنه مربوط شخصلرک عددی نسبتده اسیر در ، محقر در ، متذل در ، و اونلر ایچین تیره مکده ، خوف و احتراز اوزره بولونماقده مضطر در .

[*] بیر شاعر عرب

ما کنت احسان : تد فی زمینی

حتی اری دولت الاوعادو السفلی !

بیر خطا ایله بیر قاچ بدبخته وجود ویرن بیر فکر صاحبی آدم ایچین ، زیر اداره استبدادده . التزام ایده جک هانکی طرف قالیور ؟ بویله بیر خطا ایچین ندامت نه ایشه یارار ؟ تنأجی بو قادر دهشتلی اولان وعدم حصولی ایچین هیچ بیرواسطه قالمایان بیر خطا اوکنده پشیمانلق نه فائده ویره یلیر ؟ دیمک ، که زیر اداره استبدادده ، یادوغدو قلمی آنده اوز جکر پاره لرینی « فدا » ایتمک ، یاخود ، هر دورلو واسطه و قابلیت تفکری نزع ایدن تربیه عمومیه نك سیل بلاهته ترك وطعمه ایتمک اقتضا ایدیور . بوکون عموم پدرلرک اختیار ایتدیکی شق ، بوشق اخیردر . شق اول هر نه قادر داها چیرکین ایسه ده بریکندن داها آز ظالمانه دکلدرد .

بن هنوز پدر دکم ، فقط شونی درمیان ایده رم که اوز اولادینی اولدورمک طبیعته نفرت بخشدر ؛ بونی پک اعلا یلیرم فقط فرد واحدک کیف و ارادته کورجه سنه منقاد اولماق ده طبیعت سایمه ایچین داها آز موجب غیظ و نفرت دکلدرد . اکر اسارتله الفت ایتمش ایسه ک ، معلوم اولمالی درکه بومردار ، ناموس شکن اولان الفت ، بزده حقیقی وطیبی خصائل انسانیه فنا پذیر اولدیغی نسبتده ، زیاده له شیر ، بونک ایچین درکه حرّ اهالی ایچنده یتیش حکمای محققین ، حریته ،

ایتمک ، ظلم ایتمک ، قورقو ویرمک ، تضییق ایتمک ایچین
مستبده یکی بیر واسطه قویه تدارک ایتمش اولور ؛ مستبد
طرفدن بیرقات داها تهدید ایدیلمک ، ازیلمک ایچین کندی
کندینسه بیر واسطه داها بولمش دیمکدر . درمیان ایده حکم
ایکی فلاکتدن بیرینسه گرفتار اولماق ممکن دکل در دوشونن ،
فکر و محاکمه صاحبی اولان کیمسه تک چوجوقلری ، پدرلرینک
تریه سنه مشابه و « پره نسیپ » لرینه یعنی مقاصد اساسیه اخلاقیه
و فکریه سنه موافق تریه کورورلرسه چوجوقلر ، پک زیاده
بدبخت اولماقدن باشقایر نتیجه یه مقرون اولمازلر ؛ یاخود
چوجوقلرک فکر اساسیلری ، تریه لری یدرلرینککنه مباین
بولو نور ؛ بو حالده ایسه پدرک نصیبی بویوک بیر بدبختلق اولور .
احوال و وقایع مؤلمه ایله اسارته نامزد اولاراق دوغمش اولان
بوجوجوقلر محاکمه و ملاحظه یه مقتدر اولاجاق صورتده
تریه و تعلیم ایدیله مزلر : او یولده تعلیم و تریه ایتمک ، اونلری
غائب ایتمک ، تهلکیه قویملق دیمکدر ؛ بونکله برابر فطره
اصحاب فکر و ذکانتک شان و استعدادینه مظهر بولونان چوجوقلرینی
بدبخت پدر حقیقه نونوره و کندی کندینسه خیانت و اهانت
ایتمکسزین اسارت ایچین ناصل یتیشدیره بیلیر ؟ ذاتاً کندی
فلاکت کورمک ایچین دوغمش اولدیغی حالده ، اعتدال قبول ایتمز

بھاری ، طادی ، طوزی اولان وفرانسزلرجه « فطانت »
تسمیه ایدیلن بوسوملی جنایتلری ، آچاققلری یازارکن دهشت
واستکراهدن تیتزه یورم ، تو یلرم اورپه ریور . فقط حقیقتک
قوت وقدرتته اوقادار اعتماد وامنیتم وارکه بو کبی عادات
وسوء اخلاقی بن یازارکن مضطرب اولدیغم کبی چوق کچه
دن بیرکون کلوب اوقویانلرک ده تیتزه به جکنی امید ایتمه به
جسارت ایدیورم . اکر ازدواجدن بیرنجی مقصد بیرقادینه
مالک اولماق ایسه — اداره استبدادیه ده هرشیده یاپیلدیگی کبی
« تصرف حقیقی » نك معناسی « یاتده طوماتق مجبوریتی »
معناسی ایله قاریشدر یلمادیچه — اوقادینی ، او مالکیتی
محافظه ایتمک ممکن دکل در . زیرا کندیلرینه ایدیله جک
مقاومت بیهوده اولان مستبد ویاخود لایعد عونه سندن بیر
قاچی زوجهی زوجنک قوللری آره سندن غصب ایتمه سه ییله
اسارتک نتیجه قطعیه سی بولونان فسادعمومی اخلاق ، زوجنه
زوجه سنی مؤبدأ غائب ایتدیریر ، قادینی قوجه سندن هجران
مؤبدله آیریر .

شیمدی چوجوقلر ایچین نه دیهیم ؟ چوجوقلر ، نه قادار
سوکیلی اولورسه اونلری تولید ایدنه نك خطاسی اوقادار بویوک ،
اوقادار مشئوم ووخیم الآثار اولور ؛ چونکه کندیسنه اهانت

چوق بولونماز . بونکله برابر بويله يرشى واقع اولسه ، اخذئاره قيام ايديله جکنده متردم ؛ زيرا بويله ناموس شکن ، شرف کداز ير معامله متجاوزانه يي کنديلرينه شرف عد ايمه يه جک ير پدر ، ير قارداش ، ير زوج يوق کيبي در . استبدادک اسراي منتخبه سنک خنده سنى موجب اولاجق فقط کره ارضک هنوز اخلاق و حریتيه مامن و تحصنکاه اولان بعض کوشه و بوجاقلر نده هم اضطرابه ، هم ده حيرت و غضبه باعث بولوناجق اولان شوسوزى ده سويله مه يه ، حب حقيقت ، نبي مجبور ايدییور : زمانزده ير انسان قالقسه ده اويله بويوک ير تجاوز شنيعدن دولايي مستبددن انتقام آملق تشبثده بولونسه ، انسانلرک پک چوغى اوکيمسه يي احمقله اتهام ايدرلر . هيچ ير استفاده اولماق سزین اوته کينک ، بریکنک طرفدن اجرا ايديلديکي وقت دایما تحمل ايديلمکده اولان ير شينه آشکار استفاده لر ايله مستبد طرفدن اجرا ايديلديکي وقت عدم تحمل کوسترمک جنت غریبه سنه نه معنا ، نه اسم ويره جکلر نبي بيله مزلر [*] يکي طرز فکرك ائک معتبار بيه سي

[*] مشهور « موته سکیو » زوجه سنک ، « اون دور دنجي لوتی » يه مه تره س یعنی او طلق اولماسنه تحمل ايمه ديکي ايچين ني ايديلمشدر . « لووهل » ، زوجه سنى « دوق دوپاري » نك اغفال ايتديکنه واقف اولديغني ايچين کيوتين ايله اعدام ايديلمشدر . ع . ج .

چيقار ماق اغفال ايتمك ايستهسه ، اونلری ده ، زوجلرینه ايدیلن وعدلر ، توجیه اولونان رتبه لر ، نشانلر واسطه نیبه تسویل واغفال ایدر : فقط هیچ بیر وقت آچیقدن آچیغه بیر تصدیء فاحش صورتده هتک عرض ایتمز : آچاقلقلرینه بدل اولاراق ، کند یلرندن ، نسه آزالق اولانلره ظلم وتضییق اجرا ایتمک صلاحیتنی آلان بو « بخیار زوجلر » ك عددینه داخل اولاماقدن قورقدوقلری قادر عالمده هیچ بیر شیدن قورقمايان زوجلرك ، تسلیت بخش درونلری آنجاق ایشته او مطالعات وخیالات منوره یعنی بو کونکی مستبدلرك آچیقدن آچیغه و جبراً عرضه تسلط ایتمه یوب بو جنایتی آنجاق آتون ، رتبه مقابله ایدر ارتکاب ایدر بیامه لری مطالعه سیدر . « قوللان » دن بیر چوق زمان سوکره حکمدار طرفندن اجرا ایدیلیمش بیر هتک عرض شنیعه سی ده ایسپانیده واقع اولدی . اهالی اوزمان آز « مدنی » ! بناء علیه آز بوزوق اخلاقی بولوندوقلری ایچین اجنبی بیر یه جلب ایتمک اوزره آچلق و عرض دشمنی اولان مستبدلرینی قوغدیلر . فقط شیمدی بزم بو قادر منور ، بو قادر متمدن اولان زمانلر مزده « جبری بیر هتک عرض » شنیعه سی واقع اولاماز چونکه مستبدك كيف و آرزوسنی رد ایدر جك قادین زمانزده

ایچین « قوللاتن Collatin (۱) اولدوقجه پارلاق ییر
مثالدر . فقط بو تعدی دن تولد ایتمش اولان تسایج ،
عینی اسباب موجود اولماقله برابر ، شو یاشاشاد یغمز
عصرده ، امید اولوناماز . دینیله جک که : مستبد هر کسک
زوجه سنی ایسته یه مز ؛ بزم اخلاق وعادات حاضره مزده بو
حال پک نادر الوقوعدر ؛ مستبد ایکی ویا اوچ قادینی باشدن

---

(۱) « تارکه ن لانسیه ن » ک کوچوک اوغلی ونضیکت پرور
« لوقره چیا » نک زوجی در ، « بروتوس » ایله (قوللاتن) رومانک
ییرنجی (قونسول) لرندن اولملشدر .

حکمدار (تارکه ن) ک اوغلی سه قستوس Sextus قوللاتن
ک زوجه سی لوقره چیا یه تسلط وعرضنی جبراً هتک ایتمش ایدی .
« لوقره چیا » ، زوجی و پدربنی جاغیروب وقوع حالی آکلاتدیقدن سوکره
تلف نفس ایتدی ، وقعه روماده موجب غایان اولدی ، بیرحوق زماندن
بری مستبد « تارکه ن » ک آئندن قورتولماق ایچین ، پر غضب وهیجان
دولا شماقده اولان « بروتوس » بو وقعه فجیه بی فرصت ووسیله اتحاد
ایتدی ، آچاق « تارکه ن ی » قوغدیله روماده بوسورتله جمهوریت اعلان
اولوندی . فرانسه شعرا سندن « پونزار » ک « لوقره جیانک هتک عصمتی
واتتجاری » وقعه فجیه سنی صورت بیر فاجیه سی واردر .

نفسی ایچین حس ایتدیکی قورقویه بیرده زوجه سی
وچوجوقلری ایچین حس ایده جکی قورقوی علاوه ایتمک
کیبی بیر جرأت واعتسافی ارتکاب ایدرمی؟ بویله بیر حرکت،
درد و بلائی تکثیر و تشدید ایتمک در : زیر اداره استبدادیه
ده ، بیر قادین آن کیمسه نك ، دوشونه بیلدیکنه . لایقیاه
حقیقته واقف بولوندیغنه عقل ایردیره م . (۱)

ازدواجک بیرنجی وضوعی — خلوق وصادق بیر زوجه
ایچین سوبله یورم — شبهه سز ، حادثات و نتائج حیاتیه پی یعنی
حیاتک آلام واذواقی برابرجه تقسیم ایده جک وآنجاق اولوم
ایله غصب اولونایله جک اولان بیر رفیقه یه مالک اولماقدر .
شیمدی محالی یعنی اداره استبدادیه ده اخلاقک بوزولمادیغنی
وزوجه نك زوجه بکه نیلمکدن باشقا بیر املی ، بیر اهتیمی
بولونمادیغنی فرض ایده لم ، بوزوجه نك . کیف و امر مستبدله
ویاخود لایعد و ذی اقتدار اولان منسوبین و محبان مستبد
طرفدن اغفال ، افساد ، حتی غصب اولونمایاجاغنی کیم تأمین
ایده بیلیر ؟ بویله بیر فعل وحرکتک امکان وقوعنی اثبات

---

(۱) « آلفیه ری » کنجککنده اولنمه . شدر . وعظ ایتدیکی مسلکده
کندیسنی نمونه امتثال قیلمشدر . محبه سی « فوتس دالبانی » ایله ازدواج
ایتدیکی وقت سن کالده ایدی .

اقتضا ایدر چونکه تاھل ایتدیکی خالدہ ، طرز فکر و محاکمہ سنہ ،
حقیقتہ ، بالذات کندی نفسنہ و اولاد لرینہ اھانت ایتمش اولور .
بو حکم و مطالعہ یی در بیش ادراک و ملاحظہ ایتمک کوچ دکلدر .
ین اویله فرض و اعتقاد ایدیورم کہ دوشونن ، فکر و محاکمہ سی
اولان بیر کیمسہ حقیقتی آکلار و انسانلغک شکلندن ماعد
ھیچ بیر شیئی محافظہ اولونامایان بیر اداره دہ دو غمش بولو ندیغندن
دولایی بای حال مضطرب و دخلون اولور . بناءً علیہ بیر کرہ
کندیسنی بو اداره آلتندہ ، بو ججم اسارت ایچندہ دو غمش
بولون دینی ایچین مظلوم و متظلم اولان بیر کیمسہ ، ینہ او اداره دہ ،
او محشر اسارتدہ : چو جو قلری واسطہ سیلہ تکرار دو غماق
جرأتندہ ، — دہا د و غروسی — ظماندہ بولو نورمی؟ (۱) کندی

(۱) حریت طییمہ لرندن محرم و کرفتار اسارت ایدیلن بعض صحرائی
حیوانلر ، مثلاً قیلر ، اسیر و در قید بولونند و قلری مدتجه مناسبت تناسلیہ
دن قطع نظر له ادا مہ ذریتدن امتناع ایدر لر . کچن سنہ (پاریس)
حیوانات باغچه سنک حوضندہ بولونان بیر « فوک » بالیغی ، (کہ
تشکل بدنسی ، بدن انسانی یه پک مشابہ در) یانندہ بیر هم جنسی اولدیغی
خالدہ « اتحار » ایتمشدر . عمانک فسحت و حریتندن محروم و دائرہ
حریتی تضییق ایدیلمش اولان بیر بالیغک تلف نفس ایتمہ سی کیفیت
اوزمانلر خلیجہ سرمایہ مقال اولمش ایدی .

الزم صانير وعالمك أك كوزل زينتر ندن عد ايدر لر . زنكينلر ،
ايشته بو فكر مجنونانه ايله تاهل ايدر لر . فقير لر اوله نير لر ،
چونكه بيرشى ييلعزلر ؛ بيرشى دوشونه مزلر ؛ چونكه
تاهل ايتمكله ذاتاً سفيـل وفلاكت پروو اولان حاللرنده سفالت
وفلاكتجه داها زياده ترزايد حد واستعدادى قلامشدر . محقر
اولدوقلرى ايچين دكل ، حركت واقعه لرى كنديلرنجه آزمضر
اولديغى ايچين شيمدى ، فقير لرى بر طرف ايدييورم ، منحصرأ
زنكينلردن بحث ايده جكم ؛ شو سبب ايله كه زنكينلر فكر
ومحاكه حقنى قسماً محافظه ايتديكلرى ايچين داها زياده
معلوماتلى ، منور اولمالرى لازم كلديكندن اسارتلرني حس
نايتممه لرى ممكن اولاماز . بوس بوتون ايله بولونورلرسه او
باشقا ، يوقسه بهمه حال اداره استبداديه ده ازدواجك نتايچى
حقنده درينجه تفكرات وملاحظه ده بولارناييمه لرى اقتضا
ايدر .

نتيجه قياس وفرق ، كرك اهل ثروت ، كرك فقرا ايچين
زياده چير كين وتحقير اميز اولماق اوزوه ، قياس وفرقى ،
دوشونن كيمسه لر ايله دوشونمه نلر آره سنده اجرا وتعيين
ايده جكم : دوشونن وكنديستى بسله مك ايچين چاليشماقسزين
ياشايه ييلن كيمسه نك ، اداره استبداديه ده اصلاً تاهل ايتمه سي

اون دور دنجی مبحث

اداره ارفقہ دارہ آلتندہ فابریہ و عوہو فلد

هیچ بیر فردک ، شخصندن . مالندن امین اولمادیغی بیر
اداره ظالمه آلتندہ بولونولدیغی حالده بیر رفیقہ فلاکت انتخانبه
جرأتله کندیلری کچی زنجیراسازته محکوم چوقلریتیشدیره
رک اسارتی تأیید ایدنلرک بولونماسی ناصل معقول اولور ؟ بو
جرات (یعنی زیراداره استبداده ازدواج) هرکون کورولمه
مش اولسه ایدی حقیقه کوچ ایناپلیردی . بوکستا خانگک
وقوعنه احتمال ویریله مزدی . بونک اسباب و حکمتی درمیان
ایتمک ایسته ایدم دیردم که : بویاده مستبدن داها زیاده
قدرتلی ، داها زیاده نافداولان طبیعت ؛ افرادی اختیارزوج
ایتمکده مضطر براقیور ؛ طبیعت ازدواجدن تبعادی موجب
اولان استبداد قوتندن داها مؤثر بیرقوتله ، انسانلری ازدواجه
سوق ومنقادایدیور . بویله بیر اداره نک بویوندوروغی آلتندہ
بولونان انسانلری آتحاق ایکی قسمه یعنی فقیروزنکین قسملرینه
تفریق ایدم رک شو وجه ایله بٹ مطالعه ایدم حکم : زنکینلر ،
حقیقتده پک فائده سزوا کثریا مظلم ونامعلوم نسلرینی عالمه

تقسیم اولونمیش بولونورسه اوراده ایرکیج ذوات خصوصیه
مخصوص دبدبه واحتشامک ظهوری و بونک نتیجه سی
اولاراق اسارت عمومیه نک تولدی ضروری الوقوع در .
محدود العدد غایت زنکینلر ایله ، عمومیتی تشکیل ایدن
فقیرلردن عبارت اولاراق ایکی صنفه منقسم بولونان اهالیدن
بو اسارت ، پک کوچ اولاراق تباعد ایدر ، فقط او منحوس
اسارت ، بیرکزه خلقک آره سنه کیرمه یه باشلادیقندن وغایت
زنکین اولانلر ، اسارت عمومیه نک دبدبه لرینه نه درجه مساعد
اولدیغنی آکلادیقندن سوکره . اسارتک تخریب والعا اولونماماسی
ایچین اولانجه قوتارینی صرف واستعمال ایدرلر . بناء علیه اداره
استبدادیه لر مزک خرابه سی اوزره رینه املسرای حریت تاسیس
واعلا ایدیلمک ایسته نیر ایسه ، مستبدله برابر . افراط درجه
ده متمول اولانلری ده ییقماق لازم کله جکدر : چونکه بو
اصحاب یسار ؛ تخریبی ناقابل اولان دبدبه واحتشاملریله جمعیتی
افساددن ، خلقک اخلاقی بو زماقدن اصلا خالی قالمازلر .

آثار احتشامدن غیرینسه عطف رغبت و اعتبار ایتمه مه لی ؛
ادب و تربیه نك مساعدا اولدیغی و حاللر نك ایجاب ایتدیردیکی
شیلر ایچین حق و حکمت دائره سنده ثروتلرینی استعماله مساعده
ایتمکله برابر زنکینلرک ، صرف شخصلری ایچین ایتدیکلری
اسرافات و دبدبه به بیر نفرت و مقدوحیت فکری صوقمالی در ،
حر حکومتلر ، وایه دار ثروت اولمایان انسانلری (بوسوزمله
وجود فلاکت آلودی پلاسپاره لرله مستور اولان افقر فقرایی
مراد ایتمه یورم) فقیر اولمانك اصلا بیر آشایلیق ، بیر قباحت
اولمادیغنه مطمئن قیالمالیدر . بو اطمئان ، بو قناعت ایتسه ،
مناصب و مراتبه صعود و میسریت واسطه لرینی باکمال مساوات
اونلرده رایگان قیماق ایله ، قولایجه حاصل اولور . بو
خصوصده پك فقیر اولانلری استئن ایتمه بی موافق کورورم ؛
فقط بو استئنا اصلا فقر و سفالتلرینی محقر کوردیکمدن اولمایوب
آنحاق اولنلری فساد اخلاقه پك مستعد بولد یغمدن در . بیر ده بو
افقر فقرا ، متین و مصیب دوشونمک ، عدالته موافق اعمال و اجرا
آنده بولونماق امکاتدن — فقط تماماً متباین اسبابدن دلایی —
زنکینلر قادار اوزاق بولونورلر . بونکله برابر بوتدایرا احتیاطیه
مرور زمانله عاقبت فائده سز ، تاثیر سز اولور انسانك فطرتی
تبدل ایتمز . هر زرده بوبوک ثروتلر ، غیر مساوی اولاراق

اولونسون ؛ بوايكي دن (يعنى حریت ايله دبدبه دن) هانكيسنك
هانكيسنى مغلوب ايدنه چكى چارچابوق آ كلاشيلير . هر عصر ك
هر ملت ك تاريخنه عطف نظر ايدنه چك اولورسه ق دبدبه
واحتشامك دخول و تعمنه ميدان و يرمش اولان اداره لردن
حریتك تباعد ايتديكنى و دبدبه ايله ذاتاً بوزولمش اولان اقوام
آره سنده ، قوت و همت ايله ، حریتك تكرر تولد ايمه ديكنى
مطرد اوللا استثنا كورورز . فقط كچمش حالاتك تاريخى ؛
هر كچه چك ، هر اولاييله چك احوال و وقوعاتك خطاسز
بير برهان مطلقى عد ايديله مز . بناء عليه بانا اويله كليوركه
حر اداره لر ؛ هنوز اخلاقى تماماً بوزولماش و ظنداشلر آره
سنده كى ثروت مساواتسزلفنه — بونيم اخلاق بوزوقلى
دوام ايتديكى مدت صغيره اثنا سنده — مانع اولاماز ، ثروت
مساواتسزلفنه آنجا ق « رأى » ايله (يعنى جمع آراده كى
مساوات پرورلك ايله) مقابله ايدهيلير . عدم مساواته ،
بوندن داها مؤثر چاره مقاومت بولاماز .

حكومتلر ؛ غايت عدالت شكنايه بير صورتده منقسم
اولان ثروتلى — حریتى تماميله جرح و تخريب ايتكمسزین —
تداول ايتديره چك بير واسطه اولماق اوزره ، زكنيتلىرى
اما كن عموميه انشا ايتديرمه يه رام واقعا ايمه لى ؛ بوبولده كى

وانتقام آلوندیرمک لازم کلیر ایکن اهلینک آلیقجه سنه نظر
حیرتلیزنی جلب ایتمکدن باشقا بیر شیئی منتج اولمایور .
دبدبه نك خراب ایتدیکی دیگر صنفلرک ده اخلاقجه بوزولماق
لازم کله جکی ، محتاج اثبات اولمایان حقائقدن در .

جمعیتمک هر صنفی بو درجه فساده واردیفی زمان .
هرشیدن اول حریتک اک مشوم ، اک وخیم مخرب ومنفی
اولان دبدبه ستر والفا ایدیهه دیکجه بیر ماتک حر اولماسی
حر قالماسی ممکن دکلددر . بعضاً صورت ظاهرده دبدبه نك
علیهنده کورونمکله برابر کندیسنه مکمل بیر اردودن زیاده
قوت بخش ایدن دبدبه واحتشامی تزید ، تقویه ، نشر و ترویج
ایتمک ، مستبدک باشلیجه اهتمامتدن بولونور . شیمدی یه
قادار سویله دیکلرم ، شونی اثباته کافی اولماق لازم کلیر ، که
زمانمیزک اداره استبدادیه لری آلتنده دبدبه نك دائمی واعتدالسر
استعمالی قادار . بزى اسارته متحمل قیلان ، حتی اسارتی
طاتیلاندیران هیچ بیرشی بو قدر . بو طاعون احتشام بیر
یرده ، بیرکره یرله شینجه آرتیق اوراده حقیقی حریتک تولد
ایدهمه یه جکی ، یاشایماجاغی ده مسرودات سابقه ایله ثابت
اولمش در . شیمدی حریتک ذاتاً تأسس ایتمش اولدیفی بیر
مملکتده ، دبدبه واحتشام حکمران اولایبیرمی تدقیق

جياته ، تدبير : دناښته ، ضروريات اسمى ويريلىر . بوسيتانك
ومسكوت غنه كچديكمزسيئات ساره نك سبب مستقلى نه در ؟
احتشام ، ددبه . ددبه دن اَك زياده استفاده اي دن كيملدر ؟
شبهه سزمستبدالدر . كه ددبه نك ، سكون ومطلقيته ، فرمان
فرمالغنى ومحافظه سى وسائظنى يد حكم وهو الزنده طوتارلر .
بناء عايه « زوائد مطنظنه حياتيه يى اعتدالسز بير صورتده
سومك وموقع استعماله قويماق » ديه تعريف ايتك ايسته
ديكم ددبه ، بيرملته هر صنف جمعيتك — على السويه —
اخلاقى بوزار . ددبه دن بعض استفاده كوريور ظن اي دن
اهالى ، دوشونمز ، كه على الاكثر زنيكلرك احتشام وعظمتلرى ،
ويركى ، تمتع نام وطريقيله خلقك اَلرندن آلينان قازانجلرينك ،
سعى وعمللرينك محصولى در . اويچاره خلق ملاحظه ايتمز
كه اوباره لمستبدك قاصه سنه ، آنجاق عونه نظاميه سنه وايكيجى
درجه ده ظلمكارلره توزيع اولونماق اوزره ، كيرمش در .

اهالى ده بير طرفدن زنيكلرك سوءامثال اولماسيله ،
ديگر طرفدن غداى حزن انكيزلرينى باكلال مشكلات تدارك
ايتدين مشاغل سفيله لرى يوزندن بالضرور فساد اخلاقه
كرفتار اولمش بولونورلر . ايسته بونك ايچين در ، كه
بويوكلك بو ددبه واحشمامى قلوب اهالى ده بير آتش غضب

یچین اولماقدن زیاده ، خلقه بیهوده بیر قوروم صائمق ،
مشعش کورونمک ایچین . هم کندی ثروتلرینی ، همده باشقالرینک
ثروتی تار مار ایدرلر . اوقادار تزینات واسباب حظوظ
کندیلرینه آرتق طادسز فقط ضروری اولمش بولونان بو
بویوکلر یاخود زنکینلر ، که یمکلر نده ، کیچه جمعیتلر نده ،
بالولر نده ، یاتاقلر نده ، غنا آوردلکک ثقلت و کراهتی آره
سنده تن پرورانه قادینجه سنه صیقیندیلی ، فائده سزیر عمر
کچیریرلر ، بویله آدملر ، اهلینک طبقه سفلا سندن داها
زیاده حریتی طانیماق ، تقدیر ایتمک ، اوزله مک ، طلب
ایتمک مرتبه سنه قادار اعتلا ایده بیلیرلرمی ؟ بونلرک طاتلی
تنبلیکلرینی تأیید و درایتسز لکلرینی اداره ایتمک ایچین بیر
مستبدلری اولماسه ایدی ایلمک جزا زده اولان بودارات پرورلر
اولمازمی ایدی ، بونلر یاشایه بیلیرلرمی ایدی ؟

تحقق ایتمکده درکه دبدبه ، اداره استبدادیده ضروری
و مقتضی در . دبدبه ایله برابره هر نوع فالق تممو و تکثر
ایدر . بونلری نجیبانه کوسته رن ، کبر و عظمت جهاز لر یله
بزه بین حکمدار در . حکمدار امور و اشیانک اسملرینی اوقادار
تغیر و تحلیط ایدرکه زنکینلر عنده نده اخلاقک فسادینه ؛
ظرافت ، قلندرک ، دالقا ثوقلغه ؛ ریاکارلغه ، اخلاق حسنه ،

مقتضی کورونور . آنجاق بیر قاج مغرور زنیکی ا کسایچین
صیرمالی وایپکلی چوخه لر ، قوماشلر اعمال ایده رک تعیش
ایده ییلن سفیل و افسرده بیر خلق ، معمولاتک ا ک زیاده
سبب صرفیاتی اولاراق ، کندیلرینی مستفید ایدنلره ،
بالضرور اولانجه حرمت و اعتبارینی بدل ائتمه یه مجبور بولونور .
ایشته بوو جه ایله و باشقا بیر نقطه نظر دن در ، که اسباب
معیشتری ، قلیجلرله مفتوح اولوب بالآخره (سه ناتو)
طرفدن تقسیم اولونان ، اراضیدن تدارک آلیشمش اولان
(روما) اها لیس ، بویوک فتوحات اجرا ائتمکله تقسیم عمومی
ده آدم باشنه داها بویوک بیر حصه دوشورن « قونسول » ه
ویا « هیئت حکام » ه داها زیاده حرمت ایدرلردی .

دبدبه ذاتیه بوتون ملاحظات و افکار عادلّه و حقیقیه یی
آلت اوست ایدر . بیر درجه یه کلیرکه اهالی بیر دبدبه مفر
طه نك طرفه سیله سفالتلرینی ا ک زیاده تزییف ایدن و صورتده
ولی نعمتری کیی کورونه رک حقیقتده کندیلرینی صویماقده
اولان کیمسه لره ا ک زیاده احترام و اعتبار ایدر لر . بویله بیر
خلق قابلی درکه حریتلرینی استرداد فکرینه ، استرداد حریت
میل و وسائطنه مالک اولایلسین ؟ او بویوک لر ، یعنی کندیلرینه
بویوک صفی ویریلن کیمسه لر ، حقیقه محظوظیت ذاتیه لری

قليله نك ثروتلى ، اكثر تيك فقر تامنى مؤدى اولماز ، او
حالده بىر حال متوسط حصوله كلهر ك اھالى ىى اوج صنفه
آبىرير : محدود العدد ميلونر لى رضى ، متوسط الحال اولانلر
[كه غايت كثر تلى بولونور] ، فقير الحال اولانلر [كه بونلر
اقليتارى جهتيه يوق منزله سنده بولونورلر] . بو تقسيم بىر
جمهوريتدن ماعدا هيچ بىر يردہ تولد ودوام ايده مز ، ادارۃ
استبداديه لردہ عموم ثروتلر ، بىر قاچ كيشينك ، سفالت ايسه
عمومك نصيبى اولور . حكومات مستبدہ : قوتلرينك قسم
اعظمى ، بومغاير عدالت اولان نسبتسزلكدن اخذ
واقباس ايدر . ددبہ وداراتك تعديل وتصحيحه نتايج
مشؤمه سنى تنقيص تدبيرلرندن ايكنيجيسى ده امور ذاتيه ده ،
ددبہ ىى منع ايتمك وعمومه متعلق اموردہ بالترويج مرغوب
ومبجل كورمك در . اوروپاده بولونان بىر قاچ جمهوريت ،
بو ايكي تدبيرى خفيفجه اجرا ايدىورلر . فقط ثمره سزقاليور ،
چونكه جوارلر نده حكمران اولان حكومات مستبدہ ده كى
احتشام وددبہ نك تاثير طاعونيسي له ذاتا بوجهوريتلر اخلاقجه
قرين فساد اولشاردر ، مستبدلر ، استبدادك اك صادق ، اك
قوى ظهيرلر نندن عد ايتديكلرى ددبہ يه قارشى ، بو ايكي تدبيره
توسل ايمه ىى التزام ايتمز لر ، التزام ايمه مه لرى ده كنديلرنجه

حریتك حكرمان اولامایا جاننه و تجارتك جسم قازانجریله
حكومت مأموریتلری حاصلاتك آورو یاده ثروتلك تساویسنه
ناقابل غلبه یر مانع بولوندیغنه حکم واستدلال ایتك لازم
کلیرمی ؟

بوناجوابا دیرم که : ثروت و ملک تجه بویوک یر مساواتسزلق
ایچنده ، عظیم یر عدم نسبت آره سنده حریت سیاسیة صعوبتله
بولونور ، بولونسه ده پك کوچ ادا مه موجودیت ایده بیلیر .
بونکله برابر حریت یراز کوك صالمش ، یرلشمش ایسه مفسد
دبدبه واحتشامك منقطع اولمایان ، مما نعت و مبارزاتنه رعمآ
حریتی مظهر نشو و نما و فیض دار ایتك ایچین ایکی تدبیر
واردر .

تدبیرلردن یرنجیسی : ثررتلرده کی مساواتسزلق ، ادخار
و حبس نقود ایله یرقاج متمول آنده کی یر چوق سرمایه
واسطه سیله حصول بولمایوب هیچ و المازسه بونك صنعتكرك ،
تجارت ، هنر و معرفت واسطه لر یله حاصل اولایامه سی امرنده
قوانین مستحسنه تأسیسنی استلزام ایدر . چونکه ادخار
و حبس نقود ایله تمول ایتك ، دیگر یر چوق وطنداشلیری
مالک اولدوقلری حصه ثروتدن محروم ایتكسزین ممکن اولاماز .
یرنجی تدبیرك حصوله کتیره جکی تلافی سایه سنده یر شردمه

اولور . ددبه به قارشى توسل اولوناجاق بير چاره وارسه اوده
ددبه نك سیر واستقامتى نسبتاً داها آز جاينانه اولان طريقلرله
نسبتاً آز مجرمانه اولان بير هدفه توجیه ایتمه به چالیشماقدن
عبارت در . بوبخنده اثبات ایدیه حکم که ددبه ، اداره استبدادیه
آلتده ارثی زادگانلغك پك طبیعی بیر نتیجه سی اولوب استبدادك
باشلیجه اساسلرندن بیرینی تشکیل ایدر . هر زرده ددبه
واحتشام افراط درجه سنه واردیر یلمش ایسه اوراده دواملی
بیر حریت موجود اولاماز ، و حائز حریت اولان بیر اداره به
ددبه کیره جك اولورسه آره سی چوق کچمه دن حریتی اخلاص
ومتعاقباً محو و تخریب ایدر .

ددبه شخصیه نك بیرنجی و أك مهلك نتیجه لرندن
بیریمی شودر : اخلاقك صاف و ساده بولوندیغی زمانلرده
فضیلتجه سائر لرینه فائق اولانلره توجه ایدن حرمت و اعتبار
عمومی ، شیمدی بو فساد و مکنت دورنده ، ثروتلریله
باشقالرینك کوزینی قاماشدیر انلره : بلا حق . منعطف و متوجه
اولیور . ایچلرنده هرشی ، ثروتدن عبارت اولان بیر خلق
آره سنده اسارتك اسبابی اوزاقلرده آرانلما مالی در .

ثروت خصوصنده مساوات ، آروپا خلقنجه تماماً بیر امر
خیالی کبی نظر اعتباره آلینیور . بونك ایچین آروپاده

اون اوچنجی مبحث

دوبرم

آورو پانک دبدبه حاضره سی ، اسارتی هم مزعج ، هم
لین قیلان اسبابک باشلیجه لرندن در ، بو دبدبه سیله درکه
اهالی بویوندورو قلیربی تماماسیلکوب آتماق احتیاجنی شدت
کافیله ایله حس ایتمه مکده درلر ، بو حقیقتی اثبات وتنویر
ایتمکده مشکلات چکم ظن ایده رم . بوراده ، دبدبه بی ادامه
ویالغومی ایتمک لازمدر مسئله سنی تدقیق وحل ایتمک
فکرنده دکم ، چونکه او مسئله تدقیقنه کیریشمش اولان
بیر چوق مکمل مؤلفلر طرفندن بر تفصیل شرح وتنویر
قیلینمش در . شخصی و ، حددن افزون اولان هر دبدبه
وطنداشلا آرہ سنده ثروت وملکتجه ، دهشتلی بیر عدم
مساواتی ارائه واستلزام ایدر .

فقرا صنف ، سفیل و ذلیل اولدیغی نسبتده زنکین
صنف ، بالطبع مغرور اولور . علی السویه هر ایکی صنفک ده
اخلاقی بوزولور . بو وجه ایله ، بو عدم مساواتی قبول ایده
رک دبدبه بی قالدیرماق ایسته مک پک فائده سز ، بلکه ده تهلکه لی

یتیمش اولان بیر قاج ملتر طرفدن « حقوق بشریه » نك
ایفا و تطبیق اولوندیغنی کورمه یورلر می؟ مستبدك استعمال
حکم و نفوذ ده کی افراطی و بالخاصه تکلیفات نقدیه بی تزید
ایتدیکنی هر کون کور یورلر . مع هذه أوروبا خلقنك
انحطاط معنویلری بیر درجه یه کیش درکه حقلی و مدوح بیر
انتقام آلماق تشبهنه وهله طبیعه حائز اولدوقلری و فائده سز
اولاراق واقف بولوندوقلری ، تقدیر ایتدیکلری حقوقلرینی
تکرار کسب و فتح ایتمک همت و غیرتده بولونمایه جسارت
ایده مزلر ،

فقط اکثریا تختلر نندن آشاغی آتیلیر ، بوغازلا نیرلر . (۱)
غرب مستبدلری ده هر شیئی یامایه مقتدر درلر ، فقط کندیلرینه
لازم اولانلری یاپارلر ، تختلر ننده مصون هجوم ، جزاسز ،
امین قالیرلر .

آسیا خلقی جانلر نندن امین دکلددرلر ، کندیلرینه ماللرینک
مالک غیر تامی نظریله باقارلر . فقط هر طرفدهده ایش بویله
در ظن ایدرلر ، مستبد تبعه سنک عمومیتنه قارشی اولان حکم
ونفوذینک حدودینی آشا جاق اولورسه اونلر ، استبدادی اظفا
ویا تنقیص ایتمه بی اصلا دوشونمز لرسهده مستبددن انتقاملرینی
آسای پک اعلا بیلیرلر . آوروپا اهالیسی دخی ماللرینه
شرقلی لردن دها زیاده بویوک برامنتله مالک دکلدر در .
آوروپالیلری صویماق ، ماللرینی چکمک ایچین واقعاً مشوع
ودها نازکانه اصوللر قوللانیلیر . بو اهالی ، حقوق بشرنه لردر
بیلیرلر ، بونلره جاهل قالا یلمه لری ناصل ممکن اولایلیر ؟
اسارت عمومی آره سنده ، کندیلرینی حرا اولاراق محافظه

(۱) حضرت سعدی نک

پرشانیء خاطر داد خواء

براندازد از مملکت بادشاه!

یات بلیغی بوراده سزای تنخطر در .

مؤشانه اولان طرز معیشتمز تولد ایتمکده در . فنون ایله ،
ادیات ایله ، تجارتله حیات مدینک هر دور لوصنایع ولوازمیه
اشتغال ایدیوروز . بونلری نشر ایدیوروز . بوشیلرک هیچ
پیریسی انکار اولوناماز . فقط فکر مز تریه کور مش ، تنور
ایتمش اولوب علوم وفنونده بوقادار تعمق ایتمش بولوندیغمز
وحاصلی بوکره نك الك کزیده سکنه سی اولدیغمز حالده ، نظر
مزده ، سفلی ، جاهل تریه سز اولان آسیا اهالیسی کیبی مستبدلر
مزه کمال صبر ایله تحمل ایدیوروز . اونلرده بزم کیبی چکیور ،
تحمل ایدیورلر ، فقط اونلر بعضاً ده مستبدی دورمک ،
مستبددن قورتولماق تشبنتده بولونماق جسارته مالک درلر ؛
او جسارتی آرده صیره ده اظهار و اثبات ایدیورلر . حریتک
موجودیتنی ، موجود اولایله جکئی هنوز یاهمین کیمسه ، اسارتی
حس ایتمز ؛ اسارتی حس ایتمه یه نك اسارته تحمل ایتمه سی
معدوردر . فقط اسارتی طانییان ، حس ایدن ، اسیر اولماق
قور قوسیه تیره یین و بونکله برابرسکوت ایدن ، اسارت ایچنده
آزیلن ، ضعیفله یین اهالی ایچین نه دییه جکز ؟
دیمک آرده موجود فرق شودر ، که شرق مستبد لری
هر شیئه مقتدر درلر ، هر شیئی اجرا وار تکاب ایده بیلرلر .

بیرندن تفریقاً تکرار در میان ایده‌رم که محمدیت ، عیسویتدن
داها زیاده عاطل ومهمل اولدیغندن هدم وتقییدده عیسویتدن
داها ایله ری کیشمکده در : شرقك (چین وژاپونیا کیچی)
محمدیت قبول اولونماش ودیگر شرق اداره استبدادیه لرنندن
هیچ بیرشیده کیری قالمایان قسملرنده دلجه سنه ، یالکز
شرق استبدادینه اسناد ایتدی کمز احوال وآثار مؤمله یوقدر ،
اولسه بیله آوروپا استبداد لرنده اولدیغندن پک ده شدتلی
دکلدر . بوندن استدلال ایدیلمک لازم کلیرکه آسیاده باخصوص
آسیانک دین محمدی تحت تأثیر نده اولان قسملرنده استبداد ،
آوروپاده اولدیغندن داها زیاده مؤثر ، داها زیاده مألوف ظلم
وتضیقدر ، شوراسنی ده اعتراف ایتمه لیدرکه مستبد ومستبدک
کیف وارادتنی اجرا ایدنلر ، شرقده داها آز امنیت ایله
یاشارلر . بزم اداره استبدادیه لرمز ، داها زیاده تحمل اولونا
بیلیر بیر راده یه کلک ایچین ، شرقیلره نسبة بزه بعض
مساعدا ت وفائیت ویریورلر . فقط بو مساعدا ت بویوک بیر
آلچا قلق ایله معاوضه اولونیور . بوايسه بیر اسارت اختیاره
ینی اتاج ایدیورکه بوندن ده آوروپانک زیر قهرنده ایگله دیکی
استبداد لری ییقماق ، تبدیل ایتمک ؛ دورمک یاخود تنقیص
ایتمک عدم امکالنری ایچنه بزی دوشورن وخدمتکارانه ،

غصب و تغلبردن ها؛ کیسنة تحمل ایتک دها آز رذیلانه در؟ بیر جمعیتک ، باشقا دورلو یا شایا ما یا جاغنه ذاهب اولدیغک ایچین تحدید حاکمیت و سائطنی دوشونمکسزین ، غیر محدود بیر نفوذ و صلاحیت و یرمش اولدیغک و سنی تضییق و تحقیر ایتمکده اولان حکومته تحمل ایتمکی؟ یوقسه تضییق و تحقیراتی ، قوانین غیر مؤثره و عهد و بیمان مستبدله تحدید ایتک تدبیر لرینی آرامش اولدیغک حالده ینه هر ناصلسه سنی مع زیاده تضییق و تحقیر ایدن بیر حکومتهمی تحمل ایتک؟

شرقه اسارتدن باشقا محقق ، ثابت یرشی یوقدر ؛ فقط بزدهده اسارتدن دها محقق ، دها قطعی نه واردر؟ آوروپا مستبدلری شرق مستبدلرندن - نسبة - دها مرحمتلی درلر . یعنی « آوروپالی مستبدلرک ظالم اولمایه احتیاجلری دها آزدر ! »

فنون وادیاتک ، منہیت درجه سنه واران ، اہمال و منسیتی ، نفوسی آزانش اولککلر ، اہالینک جهل و سفالتی ، صنایعک فقدا نی ، تجارتدن محرومیت ؛ بو شیلرک کافہسی شرق ادارہ استبدادیہ سندہ کی سیئات مخربہ نک ، رد و اعتراض اولوناماز برہانلری دکلیدر ، شرق و غرب استبدادینی یرری

مأمور ؛ مأموریت و مو قعندن عزل و تجرید اولوندیغی زمان اکثریا مأموریتی ایله برابر حیاتی ده غائب ایدر . غریبه عینی ئونورلری ، رتبه لری تملق ایتمک ، کوزه کیرمک صنعتده اُک زیاده ماهر اولانلره توجیه ایدن عینی کیف و هوا دکلی در؟ حقیقهً اسارته مسحق اولان بریکی اسیرلر شکرکیلدن داها زیاده آچاق دکلی در ، که بونلر سرایک اسارت و ذلتی ایچنده دوغماش اولدوقلری حالده ، سورونه رک سریر استبدادک آیقلمی آلتیه کلیر . بو یوندوروقلرک اُک ناموس شکنی ، اُک معیوب و مستکری اولان بویوندوروغه قوللرینی و باشلرینی تقدیم ایدرلر ؟ فقط بزده [یعنی آوروپاده] وکلا و مأمورین ، مأموریتلرندن تجرید ایدیلدیکلری وقت حیاتلرندن تجرید ایدیلدیه له مه لرنه سبب ، بو منتخب اسیرلرک ، ذلت و دنائتلرینه بیر چوق برهانلر عرض ایتمش اولمالری جهتیله مستبدک آرنق اولردن قور قنادیغندن و قور قنماق لازم کلد یکندن دکلیدر ؟

شرق ادارهً استبدادیه لرنده ، قوانین — قوانین دینیه استئنا ایدیلدیکی حالده — پک آزدر . بزده قوانین چوق ، فقط هر کون دکیشدیر یرلر ، هتک ایدرلر ، ابطال ایدرلر و عاداتا مسخره یه چوریرلر . شرق و غریبه جاری اولان بو

ونتایجی آره سنده موجود فرقلرک نه لر اولدیغنی . بو فرقلرک نیچین بولوندیغنی و فروق موجوده نك آوروپالیلرک هنده می عالیهنده می چیقدیغنی تدقیق ایدلم شرقده ، مستبدلر ملاء ناسده نادر کو رولورلر . بز مکیلرینی بز همان هر کون کورورلر . فقط بو رؤیت آرتق نه بز قور قومزی نه ده اونك حکم وشوکتی آزالماز شوراسی دوغرودرکه مستبدك بویله یاقیندن رؤیت ومعاینه اولونماسی ؛ حقنده کی احترامات ابلهانه یی پیر درجه یه قدار تنقیص ایدر فقط اونا قارشى بسله نن کین ، عینی حالده قالیر . حالبوکه کدر واضطراب تزاید ایدر .

شرقده مستبدلرک یانته کیتمک پك کوچ در . بز بز مکیلرینه پیر عرض حال ، پیر استرحام نامه ایله یاخود پیر مکتوبله تقرب و بیان حال ایده بیلیرز . فقط بوندن نه حاصل اولور ؟ خیر خواهلر ، معصوملر داها آز می ظلم و تضییق کورورلر ؟ بد امللر داها زیاده می میدان تشهیره چیقار یامش ، تبعید ویا مجازات اید یامشلردر ؟ شرقده ؛ مأموریتلر ، عونورلر ، رتبه لر ، « خداوند » ك زیاده خوشنه کیدن ، کوزینه کیرن اسرایه بخش وتوجیه اولونور ، ویریلن شیلری یالکز پیر کیف وهوس ویریر ؛ یالکز پیر کیف وهوس استرداد ایدر . وکلای دولندن پیری یاخود دیگر پیر بوپوک

آیری نظر اعتباره آئیند نقلری تقدیر ده اهالی به تفوق ایدر لر ؛ فقط عمومیت اهالینک بک زیاده آشاغیسنده در لر . خلقک عمومیتی اوکنده بک زیاده مادون قالیر لر . اونلر مادام الحیات دکل محدود بیر زمان ایچین عموم یاخود اکثریت طرفندن انتخاب اولونمشلر در ؛ قانونک تحت حکمنده بولونور لر ؛ طلب اولوندیغی تقدیر ده ، اعمال و طرز حرکتلری حقنده مضبوط ومفصل بیر حساب ویرمک مجبوریتنده در لر . فقط بو مامورین روحانیه ، بو حاکملر ، بو رؤسای عسکریه اداره استبدادیه ده ، آیری آیری ، هر فردده و عمومیت اهالی به متفوق در لر ؛ چونکه اونلر ، عمومه فائق ، عموم خلقه حکمران مطلق اولان بیر فرد طرفندن انتخاب ایدیلر در . چونکه اونلر - او فرد واحد مستثنا - کیمسه به افهال و حرکتلر نندن حساب ویرمز لر ؛ چونکه حاکم مطلقک خوشنه کیمه مک و یاخود بعض جهتله اونی اضرار و دلگیر ایتمک قضا سنه اوغراما دیقجه هیچ بیر شی کندی لرینی جنایتله اتهام ایتدیره مز . شرق اداره استبدادیه لر نده کی مستبدلرک دخی آوروپا اداره استبدادیه لر نده قوللانیلان وساطتی استعمال ایتدی کلرینی . درجه کافیه ده عرض وارائه ایتدم ظن ایدهرم . شیمدی ، شرق وغرب استبداد لرینک آثار

هانکی اداره استبدادیه ده اولورسه اولسون فضیلتک سلم ترقی
وسرمایه اعتلا اولماسی ناصل ممکن اولایلیر ؟ مادام که دائماً
مستبد ایله اهالی آره سنده کرک ارثی ، کرک صنعی زادگان
ایله عسا کر دائماً موجوددر ؛ بوایکی صنفک بولونمادیغی برده
استبداد یوق درو اولاماز ؛ وما دام که بوایکی صنف هر زرده
بولونورسه اوراده حریت ، طول مدت محافظه موجودیت
ایده مز ، دیمک که استبدادک آثار و نتائجی شر قده ده ،
غربدهده بیر در ، دینیه بیلیرکه : پک ایی اما هر نوع
(ده موقراسیا Démocratie (۱) ده یاخوده «مختلط
جمهوریت» لردهده راهیلر ، روحانیلر ، حاکمیر ، عسا کر
ملیه رئیسلیری ؛ عینی وجه ایله ، یعنی زادگان کبی ، دائماً
اهالی یه متفوق بولونور .

بو اعتراض مقدره — وایکی نوع متفوقلری بیر ییرندن
تفریقاً — شوبله جه جواب ویریرم : نهوت (ده موقراسیا)
لرده جمهوریتلرده موجود حکام ، رؤساء وامثالی آدمیر آیری

(۱) حاکمیت امت اساسی اوزه ریته مستند اولان اداره لره ،
حکومتلره (ده موقراسیا) دینیلیر . اشراف واعیان امتک یه اداره
وتفوذنده بولونان اداره لره ایسه (آریستو قراسیا Aristocratie
نامی ویریلیر . ج . ۰ . ۰

عیسویلرده اولدیغی کیی محمدیلر میاتنده ده استبدادک باشلیجه واسطه لری ، مأمورین روحانیه ، امرای عسکریه ، ولایت والی لری وما بین رجالیدر . بو آدم لر هر نه قادار زادکان اولاراق دوغمامش ایسه لرده ینه اهلیدن داها زیاده حکمی ، مستبددن داها ضعیف پیر صنف ممتاز نظریه کورولورلر ، که بوصنف هر دورلو جلا ونفوذ لری مستبددن اخذ واقتباس ایده رک آوروپاده کی زادکانک یرلرینی طوتارلر . شونی ده سویله یه یم که آسیانک زادکانی ، کرک موت طبیعی لریله ، کرک موت عارضی ایله اولسونلر رادکانلقلرینی اوغوللریته میراث برامازلر ، فقط بوندن نه چیقار ؟ یرلرینه متعاقباً باشقالری کچر وهر نه قادار عوامی المنشاء اولسه لرده ینه بلا فوت فرصت اهالی پی ازمکدن ، مستبد ایله هم امل بولو نماقندن عبارت اولان زادکانلق مسلکنی مسلک اتخاذایدرلر . داهاسی وار : بویکی یتیمه زادکان نه درجه زدیی وسفیل دوغمشلر ، نه قادار چوق ظلم وتضییق کورمشلر ، نه قادار زیاده همعیار لره مالک بولونمشلر ایسه او نسبتده غدارومتحکم اولورلر . طریق فضیلتک غیری طریقده کسب مراتب ایده رک دیگر لرک فوقنه کچنلر قابلمی درکه مغرور وظالم اولماسین ؟

(استبداد ۱۲)

اجرایه قویدو قلی تحققی ایدر . بواهالی ایچین ، مستبد ،
حقیقه روحانی ، اعتقادی ، دینی بیر حاکم کبی در . بونلر
دینلر نده عیسویلردن قوی اولدو قلی جهته ، کرک دینک
کرک مستبدک مر وفرمان ایتدیکی شیئی اجرا ایتمه یه بویوک
اهمیت والزمیت عطف ایدر لر . عیسویلرده دائماً کورولمکده
اولان تبدیل دین کیفیتی محمدی لرده کورولمز .

آسیانک عموم ادیانی وباخصوص اُک زیاده عصیت واعتقاد
ایله قبول ایدلمش و اُک زیاده عنعنه سیله (۱) اجرا
ایدیلمکده بولونمش اولوب عیسویتدن داها زیاده قدرتی ،
داها زیاده نفوذلی بولونان محمدیت شرق اداره استبدادیه
لرنده ، آوروپاده کی عساکر دائمه نک ده ، ارثی زادکانلغک
ده استبداده اجرا ایدیه یله جکی تأثیر ترویجکار انه بی اجرا
ایدر . شرقک بیر قسم اعظمنده ارثی زادکانلق (چین ،
ژاپون ایله هندستانک بیر چوق کوچوک حکومتلری یعنی
آسیانک بویوک بیر پارچه بی مستثنا) موجود دکلدر ، بونکله برابر

---

(۱) خائر ! احکام سیاسیة محمدیت ، عنعنه سیله اجرا ایدیلمه یور
اجرا ایدیلسه استبداد بیر کون یاشایاماز . دین اسلامک احکام اساسیه
سنک اونوتولماسی درکه آره مزده ظالمت ومظلومیتیه میدان ویرمشدر .

ایده بیلیرم که استبداد هر زمانده ، هریرده دائماً استبداد در
وکندیسی محافظه و تأیید ایچین عینی و سائطی استعمال ایدر .
مختلف نقطه نظر لر آلتنده بولونماقله برابر هر حالده عینی
نتیجه لر عینی اثرلر حصوله کتیریر .

آسیا اهاالینک نیچین دیگر اهاالیدن زیاده اسارته مستعد
و منقاد اولدیغنی تدقیق ایتمه یه جکم بو بابه درمیان ایده جکم
اسباب و ایضاحات برهان و اثبات مقامنده اولماق دن زیاده
تخمینی اولاجاق در ، اسباب و ایضاحات مبحوئه بدن داها
زیاده واقف داها زیاده متمق اولان دیگر ذوات طرفندن
بروجه لایق تفصیل و درمیان ایدیامش و ایدیه جک در .

بن پالکز فکر و قناعت و جدانیم اوزه رینه استناد
ایده رک دیرم که « قورقو » ، « عسا کر » ، « دین »
آروپا استبداد لر نده اولدیغنی کیبی آسیا استبداد لرینک ده
سوز کوتورمز ، قطعی ، آشکار اوچ اساس و منشائی تشکیل
ایدر . بو اوچ اساس ، کره ارضک هر ایکی قطعه سنده ده ،
استبدادک اُک متین ، اُک امین استاد کاهی اولماقده در . یوقاریده
بحث ایتدیکم ساخته ثونور ، شرقیلرک فکر و قابنده - وهله
اولاده - یوق کیبی کورونور . بونکله برابر کوزل تدقیق
اولونورسه ساخته ثونوری شرقیلرک طانیدیقلری و موقع

آسيا استبرالرينك اور ويا استبرالرينك قاياسي

اون ايکينجی مبحث

شرقک بير چوق اداره استبداديه لری زاد کانلقه
استبداد اره سنده کي اتحاد و مربوطیت حقنده درميان
ايتديکم فکر و مطالعه مي جارح کيي کورونور . چونکه
آسيا اداره استبداديه لرينك هيچ بيرنده ارثاً متقل زاد
کانلق اصولی جاری دکلدر . بو اداره لره عطف نظر
اولونديغی وقت بير طرفه ، فرد ، مستقل ، مطلق بير حکمرا
ندن .. ديگر طرفه . عینی قيد ، عینی اسارت آلتنه کيرمش
يرسورو آدملردن باشقايرشی کورولمز . حقیقت شودر ، که
آسيا هيچ بير زمان حریت کوروب طانيمش اولدوقدن
باشقاواسع قطععات ملکيه په تشمیل اجرا اولونان استبدادک هر
زمان مالیده قهر و تجاوزی اولمشدر . آسيانک اوقطعات
ملکيه سنده هيچ بير حریت مدنيه ، هيچ بير انتظام و —
قوانين شرعيه مستثنا — مستبدک بازبجه کيف وهواسی
اولمايان هيچ بير قانون بولونماز بو فرق واستثنايه رغماً اثبات

کندیسی صاحب لشکر در . مسلح در . اونلره اعتبار ایتمز ،
چونکه : اونلری طایر . نه ماهیتده اولدوقلرینه واقفدر .
مستبد . بویکی یتیشدیردیکی زادکانی سومز . چونکه کندیسینی
طایندیقلرینی یلیر . اردولرک — مصارف عسکره نامیله —
اوزرلرینه تحمیل ایتدیکی ویرکیلردن . جبری اعانه لردن
دولایی اهالی سرزنش ایتمز ، تظلمده بولونماز . چونکه مظلوم
خلق دوشونه مز ، محاکمه ایده مز . دیگر طرفدن پر سلاح
عسکرلر . بیچاره لری تیره تیر . فقط بو عینی قوه مدهشه
عسکریه واسطه سیله . زادکانک ده کندیلردن آز منقاد
ورعشه دار اولمادیغی بویوک یترسلی و محظوظیتله کورورلر .
مسرودات سابقه دن مستبان اولمش درکه ارثی زادکانلق
استبدادک یر قسم متممیدر . چونکه اهالینک انتخابی .
وکندی فضیلتلری سایه سنده اولمایارق ممتاز و متحیز اولان یر
صنفک بولوندیغی یر اداره آلتنده حریت حقیقیه ، ابتدا
یيله ایده مز . فقط بعدماعسا کر دأغه ، استبدادک ، زادکاندن
داها مهم یر قسم متمنی تشکیل و مستبده زادکانک مقاومت
ایتمه لری امکانی نزع ایتمش در . عسا کر دأغه ، زادکانک
اهالی بی کیف مایشاء تضییق ایده ییامک اقتدارلرینی ده
خیلیدن خیلی به آزالتمش در .

العوام حائز شهرت و توجه اولماری کیفیتی ، زاد کانه قارشی
مستبدلرک بوکین باطنیلرندن نبعان و تولد ایدر ، مستبدلرک
زاد کانه اجرا ایتدیکلری کسر نفوذ و تحقیرا تک ده منبعی
او مخفی کین در . اهالی کوچوک مستبدلرینک تنزیل و اسقاط
ایدیلدیکلرینی کورونجه حکم و تأثیری منقسم بولونان مشترک
یرمستبده و بونک استنادینه سهولته تحمل ایدر . زاد کان
زنجیرلرینی کمیررلر ، فقط زنجیرلرینی قیر اما یا جاق درجه ده
فاسد الاخلاق ، کوشک ، تن پرور ، جین درلر .

مستبد . زاد کان طرفه ، اهالی یه ایتدیکندن زیاده
میل و استناد ایتمز . بعض ساخته او قشاییشلرک آره سند
هرایکی طرفه ده حیثیت شکن اولان تغلب و سلطنت قیر با جلرینی
کوسته ریر . مستبد ، استبدادینی بووجه ایله تأمین و تأیید
ایدر . زاد کانغی محو ایتمک یولنی آراماز . اهالی یه قارشی
غرور و تهورلری نقصان اولمایوب رأی مستبدانه سنه دها
زیاده سرفرو ایده جک اولان یکیلرینی یتیشدیرمک اوزره
یالکز اُک قدیم زاد کانی تدریجاً محو ایدر . بویکی یتیشمه
زاد کانی آرتق تخریب ایتمه یه لزوم کورمز . زیرا استبدادک
اُک اساسلی یر قسمی تشکیل ایده جکلرینی و ایتمکده
اولدوقلرینی بک اعلا ییلیر ، مستبد اولردن قورقماز . چونکه :

حال احترام و انقیادده طوماق ایچین ، زادکا نلق سد طبیعینه
یعنی تبعه سنک زنکین و نافد اولانرینه دأما احتیاج حس
ایدر . مستبدك اهالی یه اولان بو « یاریم محبت » ی ، تعبیر
دیگر له « بغض معدل » ی آتی العرض سبب و حکمت
اوزه رینه مبتنی در : جهالت و سوء تربیه ری نه درجه ده
اولورسه اولسون ، زادکان ، اهالی یه نسه داها آز تضییق
کورور ، و داها زیاده سر بستجه اولدوقلرندن ، بالنسبه زیاده
دوشونه یلمک . محاکمه و ملاحظه ایده یلمک ایچین ، اهالیدن
داها زیاده واسطه لره ، داها چوق وقت و فرصته مالکدرلر .
زادکان ، مستبده داها زیاده متقرب بولونورلر ؛ بناءً علیه
مستبدك طبیعتی ، سوء حالرینی ، هیچلکنی یاقیندن مطالعه
ایده رک مستبدك ماهیتی اهالیدن داها زیاده آکلار ، داها
ای تقدر ایدرلر . بوسبب و ملاحظه یه ، مستبدك ، بعضاً
زادکانه محتاج اولدیغی ده علاوه ایدیایر ایسه ، قلمنده زادکان
ایچین صاقلادیغی کین فطرنیک سببی نه در قولا یجه آ کلاشیلیر ،
چونکه مستبد ، ماهیت شخصی سنک فکر و محاکمه اولونماسنی
هیچ ایسته مز ، کندیسنی ترصد ایده ییلن . طانی یه ییلن کیم
اولورسه اولسون اوننی کور مکدن مضطرب اولور . کورسک
ایسته مز . زمان اخیر مستبدلرینه بیر قیمت وتمیز و یرن بین

بونلر ، اهالی یه قارشى غرور و تعدیلرینه هیچ بیر نقیصه
کثیرمه مشلدر. دینیه یایرکه زادکان ، قوه حاکمه و اجرائیه
لرینک ضیاعندن دلگیر بولوندوقلری جهته ایجاد ایده
ییلدیکلری واسطه ایله ، حتی مستبدک قامچیلریله ، اهالی یه
چارنماق ، اهالی بی ازمک یولنی آرارلر ؛ مستبد ، زادکانک
حرکاتنی منع ایتمک ایسته دیکی حالده بیله ینه زادکان ،
بارظلم و تغلبلرینی اهالی یه حس ایتدیرمکدن خالی قالمازلر.
(مستبدک ممانعت مبحوث عنیهی . عسا کر دائمه نك تأسسندن
اول پک نادر واقع اولوردی !)

آوروپاده عسا کر دائمه نك تأسسندن بری مستبدلر .
کندی کندیلرینی ، مسلح ، مستحکم ، قدرتلی کوره رک .
نادراً زادکان یتشدیرمه یه باشلادیلر ، ایسته دیکلری وایشلر-
ینه کلدیکی زمان اوناری ده همان همان اهالی قادار محاکم ه
ربط و منقادیدر اولدیلر . مستبدک مقاصدسیاسیه سی زادکان
حقنده بی طرف کورونه رک اهالینک میل و محبتنی قازانماق ،
سابق اداره لر ایچین خلقک بغض و نفرتلرینی زادکانی اوزه
رینه آتماق ایدی . زادکان ایله اهالی بی عینی درجه ده مسکین
و مطیع فرض ایده ییلدیکی حالده . مستبد . تبعه سندن بیر صتفی سوه
ییلسه آحاد صتفی سومه سی لازم کلیر ظننده یم . بونکله برابر آحادی

کندیلرینه کوره زادکانی حالادی حکم و نفوذ بولیورلردی .
 اهالی ، زادکانه معاونت ایتمک ایسته سه لر بیله ایده مه به جک
 درجده حقارت و مسکنت آلتده ازیلمشلردی . زادکان
 حال و موقعلرینی تبدیل ایتمک امرنده ، بیر بویله اهالیدن نه
 مأمول ایده بیلردی ، او حالده زادکان نه یاپدیله ، مستبدک
 قوجاغنه آیلدیله ؛ مستبد ایسه ، آرتق بونلردن قورقادینی
 کچی استبدادک استکمال و ترصینه نه درجه لرده فائده لی
 اولاجاقلرینی ده دریش ایتدیکندن ، استبدادینک ظهیری
 و اولیای اموری اولماق اوزره زادکانی انتخاب و قبول ایتدی .
 آوروپا حکومات استبدادیه سنده ، اهالی به قارشى مغرور
 و مهور اولدوقلری نسبتده ، مستبدک آياقلى آلتده ده مسکین
 و متدل بولونان زادکان ، ایسته بونلردر ؛ بو صنف هر زمان
 اُک زیاده اخلاقی بوزوق بولونان بیر صنفدر ، بوندن دولای
 سرايلرك باشلیجه زینتلرندن درلر فقط «اسارتک حواریونی» ،
 اونلر اولدینی کچی محاکمه و ملاحظه حق بینانه اربابنک بحق
 مدار تزییف و تحقیرلری ده اونلردر . زادکان ، اجداد -
 لرینک مردکلرینی . علو همتلرینی تغیر و نسیان ایتمشلردر ؛
 بوتون دالقا و قلغک ، تملقک ، کیف و هوای مستبده کوره
 اُک اچاقجه سنه فحش و رذالتک بیرنجی موجدلری اولمشلردر .

بو استبداددن متولد درد و سیئات منقطع اولمادی : اهلینک قید اسارتی اصلاً آزالمادی . یالکز مستبدک جبر و قوتی ، حکم و نفوذیله برابر تزیاید ایتدی . او وقت مستبدلر ، اهالی ایله آره لر نده — کندیلرینه نسبتاً پک از ، اهالی به نسبتاً پک زیاده صاحب اقتدار — بیر صنف خلقک ادامه سنه نزوم حس ایتدیلر و بویوک مستبدلر ، کسوه حکم و نفوذدن تجرید ایدیلش اولان بو کوچوک مستبدلره اعتبار و مأموریت توجیه و توزیع ایدیلدیکی حالدده کندی استبدادلرینه اک امین ، اک زور افکن معین و استنادگاه اولاجاقلرینی پک اعلا دریش و تقدیر ایتدیلر . مستبدلر امیدلر نده آلدانمادیلر ! کافه غرور و ثروتلری آللرندن آلینش و فقط قوت و نفوذلرینی بوس بوتون ضایع ایتمه مش اولان زادکان ، اداره استبدادیه ده ، اهلینک اوزه رینه حکم و سلطنت شعاعاتی تکرار نثار ایتمه به . جک اولورلر سه اونلره قارشلی تقدم و ریاستلر نده دوام ایدمه . به جکلرینی آشکار بیر صورتده کوردیلر . حکم و نفوذ قدیملرینی تکرار آلدده ایتک عدم امکانی . حرص و طمعلرینی وقت و اقتضایه کوره اکوب بوکمه به زادکانی مجبور براقدی . اهالی ، زادکاندن کورمش اولدوقلری ظلم و تضییقی هنوز . اونوتامشلردی ، اونلره بغض و نفرت ایدییورلردی ، چونکه

بیچاره اسراسورولرینه دها زیاده امنیتله ، دها زیاده جزا -
سزلقه ، تعریض و تسلط ایدر اولدیله .

(فونداهر زادکان) مستبد ایچین مدار خوف
اولدوقلری وقوت و نفوذلرینی محافظه ایتدیکلری مدتجه ؛
فرد واحدك استبداد تامنه مانع وعادتا بیردیزکین مقامنده
بولونیورلردی . بونلر قوت و نفوذلرندن تجرید ایدیلدیکلری
زمان ده فرد واحدك استبدادینه اساس ومعین اولدیله .
(سه نیور) لری ، یعنی دره بکی مثابه سنده اولان کوچوک
مستبدلری آچالتماق ، قوت و نفوذدن دوشورمک ایچین
بویوک مستبدلر . اوللا بالذات اهلایینی قوللانیدیله . کوچوک
و آشاغی مستبدلرک بیرجوقلرندن انتقاملرینی آلماق اوزره
بویوک و منفرد بیر مستبدك ایکنجی درجه ده مستبدلره
اولان بغض وعداوتنه کمال خواهشله خدمت ایدرلردی .
اوزمان مادون مستبدلردن بعضری ترک سلاح وتأسيس
عهد ايله بویوک مستبده بیعت ایتدی . بعضری ایسه
مقاومت واستعمال سلاح ایتمکه مصر اولدی . فقط کرک
عهد ايله ترک سلاح ایدنلرک ، کرکسه محارب و مغلوب
اولانلرک جمله سی و هله اکثری مرور زمانله بویوک بیرمستبدك
خلقه بیعتله کیردیله . درجه تالیه ده وزعامت اصولنده اولان

کوچوک مستبدلر ، عمومته فائق اولان یالکز بیر مستبد
عرض بیعت و عبودیت ایدیور و شخص متلبانه لرینه
(فونداآر Fondataire) عنوانی ویره رک مختلف اقوام
واهلیدن مرکب تبعه لرینی تضیق و اسارت آلتنده طوتیورلردی
بو کوچوک (فونداآر مستبد) لرک بعضری اوقادار ذی
قوت اولدی لر ، که عاقبت ، حکمدار متبوع لرینه قارشى عصیان
ایده رک مستقل حکومتلر تشکیل ایتدی لر . آوروپانک شیمدیکی
مستبدلرینک قسم اعظمی بو « سه نیور » لرک ، بو کوچوک
عاصی مستبدلرک نسلندن در . او مستبد حکمدارلردن
بعضری مرور زمان ایله پک چوق نفوذ و قوت کسب
ایتدی کله رندن ، ایکینجی درجه ده مستبدلری طرد و تکیل
ایتمش لر و بو صورتله بالذات حکمران مستقل قالمش لردر .

نفوذک ، کوچوک مستبدلردن بویوک مستبدلره انتقالی
ایله زنجیر اهلینک آغیرلغی آزالمش در . زنجیر اسارت عینی
تأثیر ، عینی ثقات ایله قالمش در . بالعکس بویوک مستبدلر ،
حکومتلرینی توسیع و تأمین ایتدی کله ن سوکره نفوذ نامحدودلرینی
محافظه ایچین احتیاط و اعتداله لزوم کورمه مه یه باشلا دیلر .
قورقاجاق دشمنلری قالمادی . بوسیله پنجه قهارانه لرنده کی

بیر مقدار دها آز ضرر لی ایسه لرده حکمدار طرفدن کیف
ما ایشاء و بلا خدمعین یتیشدیر بلسکده اولدوقلرندن بونلر
اهالیدن دها زیاده زنکین . دها زیاده تنبل ، دها زیاده
فاسد الاخلاق بولونمالری سببیه - فکر مجه - زادکان ،
هر زمان کندیلرینی یتیشدیرن و العا ایدمه مین حکم و نفوذ
حکمداری به ، کندیلرینی یتیشدیرمه مش اولدیغی کیبی بیر
کون العالریته ده یورویه بیان حکم و نفوذ اهالیدن دها
زیاده متایل اولاجاق در . بونک ایچین درکه باشقا پرلرده
اولدیغی کیبی انکلترده ده ، اگر اهالی طرفدن اولجه
تضییق و تقید ایدلمه به جک اولور لرسه ، زادکان ، حریت ک
مخری اولاجاق در . بلکه شیمدی بیله تخریب ایتمکده در لر .
فقط بجم جمهوریت اولمادیغی حالده جمهوریتده کی زادکانلقدن
غالبا لزومندن زیاده بیث ایتدم . شیمدی زادکانلغک زمان
اخیر اداره استبدادیه لری آتنده کی آثار و نتایجندن بر تفصیل
بجه کیریشمه لی یم :

روما ایمپراطورلغک تخریبندن سوکره ولایتار مختلف
اقوام بینده تقسیم اولوندیلر . بو عظیم ایمپراطورلغک انقاضندن
بیر چوق کوچوک حکومتلر تشکیل ایتدی . اوزمانه قدار
غیر معلوم بیر طاقیم اشکال حکومت یوز کوستردی . بیر چوق

پیرسنگ صورت دائمه منفعت حقیقه عمومیہ به ضد او نکلہ
نا قابل امتزاج پیر مقصد و منفعتی یوق در ، بناءً علیہ
انکلترہ نکل کی کیبی صورت ماهرانہدہ معدل اولان زادکان
صنقی دیگر ملترده کی زادکانک کافہ سندن دها آاز مضر در ،
فقط زادکانی ، جمعیتہ حقیقہ مفید قیماق ایچین زادکانلنگ
ارثی اولماماسی الزمدر . عزلدن مصون اولاراق ہیئت حکومتہ
اعضا اولماق ایچینک فضیلتی انسانلر ایچندن ، عمومیک
رأی و انتخاب احرارانہ سیلہ منتخب پیر صنف ، البتہ مکرم
و حقیقہ لایق تکریم اولور ، بو صورتلہ او صنف مکرمہ
داخل اولماق استعداد و فضائی حائز اولانلر آره سنده . عالی
جنابانہ پیر رقابت فیض و فضیلت التماع ایدر . فقط عمومیک
رأی صائبی و انتخاب احرارانہ سیلہ منتخب و مؤسس اولان
بو صنف ، شاید کندی تمیزلرینی ارثی قیلاجاق اولورلرسہ ،
اوزمان زادکانلغہ وارث اولاراق دوغان هر زاده زادکان
بو میراث واسطہ سیلہ — منفعت عمومیہ دن منقطع العلاقہ ،
امور معظمہ فاضلانہ اجراسی خصوصندہ حس مسابقہ
و رقابتدن عاری . رفاه عمومیہ به دسمن اولان — بوس
بوتون آیری پیر صوی تشکیل ایتمش اولورلر .

انکلترده زادکان : اداره استبدادیده اولدیغنه نسبتہ

همه ، اکتساب ایدر لر دی . شو نقطه دخی آیریجه شایان
ملاحظه درکه انکلتره ده ، آیری آیری نظر اعتباره الینبجه
زادکان اهالیدن داها آز نفوذلی . داها آز قوتلی بولونورلر ،
أهالی ایله بیرلشدیکلری تقدیرده ایسه حکمدار دن داها
زیاده ذی قدرت اولورلر . فقط حکمدار ایله متحد بولوندوقلری
حالده ینه هیچ بیر زمان اهالیدن زیاده ذی نفوذ و ذی نفوس
اولامازلر . انکلتره جمهوریتنک (۱) بعض جهتلرجه روما
جمهوریتدن داها زیاده قوی اساس بولونماسنک سبب و حکمتی ،
روماده اولدیغی کبی اهالی ایله زادکان آرسنده موجود اولوب
حیات بحش و شعله پرور اولان . دأمی اختلاف حسیات
و افکار دن عبارت دکل ، بلکه اهالی ایله ینه اعالی آرسنده
یعنی وکلا ایله فرقه مخالفه آرسنده کی اختلاف حس و افکار در .
بو مخالفت ، ارثی مبیانت منافع دن تحصیل ایتمه یوب . موقت
بیر اختلاف آرادن حاصل اولدیغی ایچین اصلا ضرری
اولمادیق دن باشقا کلی فائده و خدمتی ده واردر . چونکه
بو ایکی فرقه دن بیرینسک افرادی مخالف فرقه طرفه قولایجه
کچه مه یه جک درجه ده مقید دکل در . فرقه لردن هیچ

---

(۱) بو کتات فلمه آلینیرکن انکلتره حکومه تنک شکلی بیر نوع جمهوریت

ایدی . بو کون دخی همان عینی اساس اوزره رینه مؤسس در .

دوغروسی پاپاسلر ، لباس روحانی و «مبخره» ایله برابر آلدیقاری غیر رسمی و ارثی قاعده و مسلکاریله جمهوریتیه ایراث ضرر ایتمک خصوصنده ، زادکانه معادل اولاییلر لر . یونا شونی ده علاوه ایدیکزکه داها امنیت و موفقیت ایله اضرار ایله ییلمک ایچین بیرنجی درجهده بویوکرتبروحانیه منحصرآ زادکانک یدینه تسلیم و تودیع ایدیامشدر . ایشته پاپاسلرک صورت مضاعفهده ، منفعت عمومییه دشمن و مخالف بولونمالری بوندن ناشی در .

واقعا انکلتره ده ده شیمدیکی حالده هم حریت . هم ده زادکان وار . فقط بو حال ، فکر و حسیاتده هیچ بیر تبدل ایقاع ایدهمز ، اولای ، شوراسی ملاحظه اولونسون که انکلتره نك قدیم زادکانی دفعات ایله وقوعه کلن قیاملرده همان کاملاً محو اولدیلر ، یاقین زمانلردن بری حکمدارک توجه و مساعدهسیله صنف عوامدن یتیشن یکی زادکان ، ایچلرنده هنوز اقربا و اجباسی بولونان حر بیر اهالییه قارشی ، بیر یاخود ایکی بطن صوکره حقارت و تعظم ایدهمزلر ، اوزرلرینه بیر چوق زماندن بری اجرای تضییق و استبداد ایتدیکلری اهالی دن بوس بوتون آیریامش اولان قدیم زادکان ایسه عامهیه قارشی او غرور و حقارتی آنالرینک سودیله برابر

بو انقراضك ناصل ونيچين وقوع بولديغنى باكمال اهتمام تحقيق
وتدقيق ائمه لرى لازم كليوردى ، امينم كه بو ايكي بويوك
حكيم ، محاكات متعمقانه لرپنى بير آز داها زياده ايله رى
كوتورمش ياخود ايله رى كوتورمه يه جسارت ائتمش اولسه
ايديلر ، ارثى زادكانلغى انقراض جمهوريته قطعياً پيرنجى سبب
اولماق اوزره تعيين وارائه ايدرلردى . چونكه اختلاف افكارك
جمهوريته حيات وحرىتي ادامه يه مدار اولديغى مسلم در ؛
فقط تخالف منافع ، جمهوريت ايچين پك وخيم در . هله منفعتلردن
بيرينك ديكرينه تفوق وتقدم ايده بيلمه سى حيات جمهوريته
مهلك عدالونمالى در . بناءً عليه بنجه محقق كورونور ، كه
بير حزب قليك رياست وشرافت ارثيه سى ، بهمه حال كنديلرنده
بير محافظه كارلق واستيلا امل ومنفعتى توليد ايدر ، بو امل
ومنفعت ايسه منفعت عموميه يه تماماً مخالف و ضد بولونور ؛
اساس بلا شودر ، كه بير حكومته اهالى دن تماماً آيرى ،
بيرى صنف روحانى دن ، ديكرى زادكاندن متشكل ايكي
صنف بولوناجاق اولورسه بو ايكي صنف ، عمومك ردالته
فساد اخلاقنه ، انقراض وپريشانيسنه سبب اولورلر ، زادكانك
زادكانلقرى ارثاً منتقل اولديغندن بونلر ، يالكز انتخابجى
اولان روحانيلردن داها زياده وخيم التاثيردرلر ، فقط داها

که بونی مونتسکیو Montesquieu [*] پیر از داهای
زیاده انتظام ایله اجمال و تفسیر ایتشدرد . فقط (روما)
نک سبب اعتراضک ده ینه زادگاهه عوام آرمسندده کی
حسن رقابت و نفاق اولدیفنی ، حقیقت مقدسه به حرمة
بیان ایتمه به ، بویکی ذات ، وجدانی مجبوریت حسن ایتشلمردی .

کرك اهالی به قارضی تماماً بی طرف کورونور . (تیت لی و) مشهور
لایین مؤرخلرندن در . کوزل پیر (روما تاریخی) بر افشرد . ۵ . ۵ . ج
— حاشیه طبع اولر —

ماکیاول ک (کتاب حکمدار) ی ، کنج وزکی اویاب قلم دن آوو قات
جیدر رفت بک قلبه تورکجه به ترجمه ایدلمش در ، طبعی دردسه
در . مطالعه سی شاهان توصیه در . [علاوه طبع ثانی]

[*] (مونتسکیو) فرانسه نک اک مشهور محررین و عظمای سیاسیه
سنددن در . L'esprit des Loıs یعنی (روح القوانین) ،
De la grandeur et de la décadence des Romains

یعنی « روما » نک عظمت و انقراض ، L'etters persanes یعنی ایران
مکتوبی عنوانی کتابلرک مؤلفی در . بو اثرلرک اک مهمی اولان و
تمام اوتوز سنه تک پیر سی و تنبک محصولی بولونان (روح القوانین)
کمال بک شرحوم طرفندن (روح الشرایع) نامیله تورکجه به ترجمه ایدلمش
اولدیفنی ، مرمومک مختصر ترجمه حالی یازان واحبابی خالصه سنددن
بولونان ادیب صناعت کارمز ابو الضیا توفیقی بک افندی طرفندن بیان
ایدلمش ایسه ده طبع و نشری ، شایان اسف درکه ، حالاً میسر
اولامش در .

(مونتسکیو) فرانسه انقلاب کبیرینک بونجی پیشدار لردن . پیرنجی
مبشر لردن در . ۱۷۵۵ تاریخنده وفات ایتشدر . مونتسکیو اشکال
حکومت ایچنده مشدل و مشروطه « مونارخیا » به میال و طرف دار
کوردونور .

ایدیور واونری بوسوتون محو ایتکمزنی قعیده و حکمدن اسقاط ایتمه یه کفی بیر قونده بولونیوردی . بوسورتله، زاد کانی ، فضیات خصوصنده اهالی ایله معا بقه به مجبور ایدییوردی؛ بوسورت حکم واداره دن ، بیر خایی زمان سعادت ومنفعت عمومیه نتیجه لندی ، فقط تخم مخرب ، سینه جمهور بنده باقی بولونیوردی ، نفوذ و ثروتک تزايد عمومیدسنی متعاقب زاد کاناك غرور و عظمتی آرندی، نهایت بو اخلاقی بوزوق ادملر آزییر زمان ظرفنده جمهوریتی بیقیدیلر . اهالی ایله زاد کان آره سنده کی رقابت مبعوثک نه بیر چوق عصر لر ، «روما» نک حیات و عظمته عصب و سبب اولدیغنی ابلك اوکجه، ماکیاوول Machiavel [*] کندیسنه خاص اولان ذکا و عمق نظر له تحقیق و ارائه ایتمشدر

[*] (ماکیاوول) ، فلورانس لی بیر مورخ و محرر سیاسی در . « کتاب حکمدار Le Traité du Prince » عنوانی کتاب مشهور ایله (تیت لی و حقنده اون فصل) و (فلورانس تاریخچی) نامنده کی اثر لیک مؤلفی در . ۱۵۳۰ سنه میلادیه سنده وفات ایتمشدر . « کتاب حکمدار » نده تأسیس و تفصیل ایتدیغی اصول و قواعد موافق اولان مشوار و خط حرکتیه « ماکیا وولیزم » یعنی ماکیاوول مسلکی دینلییه ، که مقصد و موافقیته ایصال ایدن طرق و وساطتی بی ناموسانه و غیر مشروع اولسه ییله ، تعقیب و قبول ایتمک دن عبارت در . (ماکیا وول) کتاب مشهور مبعوثنده مستبد لره تأمین استبداد و وساطتی اوکره تیره، بو صورتله پنجه استبداد دن تخلص کرییان ایتمک ایچین اهالی یه ضیمناً ارائه طریق ایدر . مؤلف طرز بیاتنده کرک حکمداره

استبداد ، پیر حزب قلیک ارثاً منتقل ریاست نردن دائمایسته
بوصورتله نشأت ایدر . استبداد ، بای حال اکثریته جوړو
آنت ابرائیله قائم اولدیفندن عموم طرفندن هیچ پیر زمان
تأسیس واجرا اولوناماز . چونکه عموم ، بالذات کندی
کندیله پنی اغفال ودوچار بیداد ایتمه بی البته هیچ پیر زمان
آرزو ایتمز لر .

ارثاً منتقل زاد کانه کلینجه دیرم ، که ذاتا زاد کاناغک
موجود و مؤسس بولوندیغی جمهوریت لر ، کندیله پنی ، حقیقی
پیر حریت سیاسی ایله ، حر ظوتامزلر ، بو ارثی زاد کان
بولوندوقچه ، اسیر اهالی اثنای قیاملرنده مستبدی تبدیله حصر
امل ایتدی کجه ، حقیقی حریت هیچ پیر زمان استبدادک
یرنده تمل طوتدوراماز ، حزیت ، استبدادی دفع ایله ، یرنده
تأسس ایتسه بیله پیر جوق زمان مؤسسیتنی محافظه ایدنه مز ،
بقا بولاماز . ایتسه یووجهله درکه (روما) ده (تارکه ن)
لرک سقوطیله تهلکه عمومیه نک تبعیدنن صوکره (باتریجی)
لر ، اهالی دن داها زیاده ذی نفوذ قالدیق نردن اهالی آنجاق
« محاکم انام » ک تأسسنی متعاقب تمامیله حر و عالی اولاییدیلر .
عوام ناسک معرفتیله تأسس ایتمش اولان بو محاکم (باتریجی)
لرک نفوذ و قوتلرینه معادل پیر نفوذ ایله باتریجی لره مقاومت

بیلیر . اوزمان اداره جمهوریه ده هر کون ابقاع ایتمکنده . اولدوقلری فنا لقری ده ضم ایتمکنزین یا باماد بقری، ایلدی خدمتی بو هیئت فاضله بک اعلا اجرا ایدر لر .

انسان نه قادر نائل اولورسه آرزوی نائلیت اونسبته تزیاید ایدر؛ بو حال طبیعت انسانیه نک خصائصندن در . زاد کان ک اهالی به تفوقلری ، زیاده ثروتلری واردر . داها بویوک بیر نفوذدن باشقا کندیلرنده بولونمیان هیچ بیر شی یوق در . بو جهته اوبویوک نفوذی غضب ایتمکن ماعدافکر و تأملده بولونمازلر؛ بو اولملرینه جبر و قوتله نائل اولمازلر ، چونکه اهالی به نسبه زاد کان قلیل العدد بولونور لر . بوندن دولایی حیلله ایله افساد اخلاق ایله ، اغفال ایله استحصال نفوذه جالبشیر لر . زاد کان متوافق و متساوی القوه اولور لر سه سائقه کبر و حسد له هیچ بیر دیگرینه سرفرو و ترک نفوذ ایتمز ، حکم و نفوذ عموم زاد کانک الرنده قالیر بو حالده استبداد اشراف تأسس ایتمش اولور . یوق اکر زاد کان ایچنده هیشندن داها اوستا ، داها بیکیک ، داها جانی بیریمی بولونورسه بعضلرینی قهر و یا تخریب ایدر ، اهالی طرفه کچیور و یا اهالی بی مدافعه ایدیور کیبی کورونور ، عمومک حاکم . طلعتی اولور . فرد واحد استبدادینک اصل منشائی بودر ،

بیر مقاومت دن سوکره اهالی، استبداده صوگ ضربه بی حواله
ایدیورلر ظنیه غافلا استبدادک بویوندوروغی آلتنه دوشدیلر.
قیصر لر (باریچین) لردن اولدوقلری حالده (ماریوس) لرك
نقابی آلتنه کیردیلر . زاد کان دن اهالی نك انتقامنی الماق طریق
حقتده اکوروندیلر ، نهایت زاد کانی ده آنای ده زنجیر اسارته
صاردیلر ؛ بناه علیه شو فکردیم که جمهوریت لرك اثنای تشکیلرنده
موجود زادکان صنفی اول امر ده اهالی دن داها زیاده نافذ
وصاحب قدرت کورونمز لسه ده ایر کیچ جمهوریتی تخریب
ایله خلقی غرق اسارت ایدرلر . لا کن زاد کان صنفی هیچ
بولونمایلان بیر جمهوریتده حر اهالی اویله بیر مشئوم واسطه
اسارتی اصلا تاسیس و ایجاد ایتمه مه لی هیچ بیر فردی مقصد
عمومی دن آیر مامالی ، هیچ بیر صنف و طنداشی رفاه و نفع
عمومی مقصدینی تعقیب دن مدت مدیده خالی بر اقامالی در .
بونکله برابر بیر حر اهالی معلومات و فضیلتلریله دیگر لرینه
فائق و امور خلقی تقیده مقتدر اولانلره عمومده بیر حس
غبطه کاراته ایقاع ایدمرك محرك شوق و غیرت اولایله لری
جهتیه عنوان تمیز و بره بیلیر . بیر مدت معینه ایچین و یا خود
قید حیات ایله فقط اصلا ارنی اولماق شرطیه بو اعالی یه
توجه ایدم بولونور . اولر دن بیر صنف ممتاز تشکیل ایدم

اون بیرنجی مبحث

زادگاه

بعض صنف خلق وارد، که بیر قاج بطن دن بری مشهور اولدوقلرینی کمال فخر ایله اثبات ایدرک تکبر و تمدح ایدرلر، حالبو که کندیلری اوزمان دن بری فائده سز بیر تن پرورلک و عطالت ایچنده بولونورلر. بو صنف، « زادگان » تسمیه اولونور. رهبان صنفی کیبی بونلر ده حریت ه اُک بویوک مانع لردن استبداده اُک نباتلی، اُک غدار همین لردن بری نظریله باقیمالی در. واقعا (روما) کیبی بعضاً اُک حریت پرور جمهوریت لرده ده بو امتیازلی صنف موجود ایدی، فقط شورالرینی ملاحظه ایدم لم که بو صنف (روما) تک پستی استبداد دن بانندی حریت ه اعتلایندیکی زمانده ده واردی. بوفرقه، اودوره تارک استبداد دن قالمشدی. بوزمره، طرف جمهوریت دن طرد و اخراج ایدیلش اولان «تارکن» لره داغما محب و میال بولوندیلر. اوندن سوکره رومالی لر زادگانلق صفت و امتیازینی منحصرأ فضیله، فضیلت اصحابه ویریر اولدیلر « پاریچین » لرک استبدادی تکرار احیایتمه لریته رومالی لرک ثبات و فضائلی ممانعت ایتدی. متعاقبا اوزون ویهوده.

بولونسه لر بيله قديم ئونورك مرتبه علويه سنى اکتساب ايجين
زمان حاضر « ئونور » نى چيکنه مه دیکجه ، چيکنه مه به
جسارت ائمه دیکجه ساخته ئونورك قانونلر نى تعقيه منقاد
و مجبور قالير لر .

کورو لیور . بوندن ماعدا نه قادر بوووک اولورسه اولسون
سعادت عمومیه به خدمت ایدم جک برده فلاکت عمومیسه
ایقاع ایدن و خلیق حرمان واضطرابی دوام ایتدیرن بو
جهد وغیره فضیلت نامی ویره به جسارت ایدم جک محرر
سیاسی کیم در ؟ لاکن اسارت وساخته نونور ایله کولکلری
بو مرتبه لبریز اولان بو آدم لر نه ایچین حیاتلری مستبد فدا
ایدیورلر . حیاتلری داهام مقول داهام فضیلت پرورانه اولاراق
مستبدی استبداد دن تجرید یولنده بیچین فدا اتمه یورلر ،
زیر استبداد ده ، شخصی عداوت لری صورت ظالمانه ده انتقامی
آفاق نتیجه مدهشندن باشقا بیرکاری منتج اولمایان بیر جهد
وغیرتک نه قیمتی ، نه فضیلتی اولایلیر ؟ بو آدم لر جهد وجسارتلری
جمعی آک قورقونج آک ظالمانه بیر صورتده تحقیر وتعذیب دن
بیر آن خالی قالمایان مستبد قارشی نه ایچین استعمال اتمه یورلر ؟
عموم ک دشمنی اولان فرد ایچین بو قادره مندانه حفظ اولونان
بو کورجه سنه اعتماد وتسلیمیت انسانلریک بو قادر صیق صیق
تعذیب و تعرضه اوغرایان حقوق مقدسه سنی صیانت وتأمین
ایچین عینی منانت و یک جلی بیر فضیلت ایله نذر و حفظ اولونامازی
بنابرین محقق در ، که اداره استبدادیه آلتده بولونان کیمسه
لر معالی به قارشی نه قادر زیاده میل وانجذاب فطری به مظهر

اورویانك دیگر كافه اهلیدی زمان اخیرك ساخته ئونور ینك زاده لری درلر . بو قوملرك مختلف درجه ده اولان مسعودیتلری کسب ایتد یکلری نفوذ و قوتلری ، یایدیقلری بو یوك ایشلر ، حائر ولایق اولدوقلری شه پرتلر ییری بیرینه قیاس اولونورسه حقیقی ئونور سودای علویسنگ ، علی الخصوص بو آرزوی شدید ابی بیر اداره ایله ترویج و تحریك اولوندینی وقت ، قلب بشر ده نه قادر تاثیرات مهمه حاصل ایده جکتی و باخود او آرزوی بلند ، بیر اداره استبدادیه آلتنده تنقیص ، تمیید اولوندیغی زمان نه قادر آثار الیمه - صوله کتیردیکنی تعیینه مساعد بیر مقیاس صحیح آله ایدیلش اولور . لاکن بانا دینیه جك که مقصداساسی نه اولورسه اولسون ، ویر یلمش بیر عهدی ، بیر تسلیمینی حفظ و ادامه ایچین حیاتی فـدا ایتمک خصوصی اولان ، عمومی اولما یان تجاوز لره قارشى حیاتی تهلكه یه قویماق ، بوتلرك جمله سی هر حالده بو یوك بیر فضیاتی کوسته ریر . استبداد آلتنده فضیاته ناهزد اولاراق دوغمش اولان و اجرای احکام فضیاته مستعد بولونان کیسه لرك موجودیتنی انکار ایتمم ، یالکز ، کور کورینه استعمال اولونان بو « فضیلت » ك ، بو استبداد شنیعه سنی تقویه و مدافعه ایتد یکی و بو صورتله کندی کندیسنی بوزدینی و یقیدینی کال ناسفله

واعتبار اولونمانك واسطه لری جسارت ایله بعضه رتبه فضیایته مالک اولماق در . آره لرنده شو بو بویوك فرق واردر که جمهوریتده هر دورلو منافع شخصییه دن متجرد بولونان ئونور ؛ بالذات کندی کندیسنك مکفاتی اولور : ادارا استبدادیه لرده مستبدك خدمتده استعمال اولونان بو « ئونور » ؛ توزیع اید یلمکده اولان امتیاز و مساعده لر یا خود مکافات لر ایله دائماً تلویث اید یلمش بولونور ؛ حکمدار طرفندن آز چوق توزیع اید یلمکده اولان بو مکافات لر اسیر لرینك قابنده کی ئونوری تزید ایدر تنقیص ایدر ؛ و . اگر مکافات بوس بوتون در بیغ و قطع اولونور سه ئونور دخی اسرانك کو کلنده کاملا سوزر ، غائب اولور . يك مختلف اولان بو ایکی نوع ئونورك نتایجی آره سنده کی فرقی تمیز ایتمك يك قولای در . حریت ، عظمت روح ، فضیلت اهلیه و عمومیه وطنداش عنوانی و وطنداش لرك حال بخنیار ایسی ایشته قریم ئونورك طاتیل عمره لری بونلر ایدی .

استبداد . بلا فائده خونریزلك ، آچاقچه حب ثروت ، اسارت قورقو ... ایشته شیمدیکی « ئونور » ك قطعی ، آخی میوه لری ده بونلر در ، « یونانی » لر و « رومالی » لر حقیقی و کوزل بیر جهت استقامت و یر یلمش ، ایی اداره اید یلمش اولان ئونورك اولاد فضیلت مندی ایدیلر . انکلیز لر مستئنا ،

جك اولور سه ق اويله بير جهالتله آچاقلغمزمك بويوك بير قسمنى
 اعتراف ايتش ورذيللكى معذور كو سترمش اولور ز . قديم ثونور ،
 حر اهالى يه ، حریت ايچين — جمعيتك ائك بويوك منفهق ،
 ائك بويوك كارى اولان حریت ايچين — فداى جان ائمه نى امر
 وايچاب ايدر دى . زمان حاضر ثونورى ايسه مستبد ايچين
 يعنى جوهرى . عمومه ايصال خسار ايتمكدن عبارت بولونان
 بير فرد ايچين فداى جان ائمه نى امر ايدىيور . قديم ثونور
 شخصى اولان جور و تعديتك ، عمومى اولان جور و تعديلر
 اوكننده دائما اهميتسىز قالماستى ، اهميتسىز كوروله سنى
 ايستردى . شيمديكى ثونور ايسه عمومه ايديلن تعديلات و تجاوزاتى
 سكوت و مسامحه ايله كچمه نى و شخصه عائد اولان مجاوزك
 صورت ظالمانده انتقامنى آلمايى طلب و ترويج ايدىيور . اولكى
 « ثونور » ، پرستشكارلرينك ؛ جمعيته ، وطنه ، انسانيته قارشى
 ناقابل زوال بير محبت و مربوطيت بسله مه سنى ايستردى .
 شيمديكى ثونور ايسه ، اومحبت و مربوطيتى ، يالكز مستبد
 ايچين پرورده ائمه نى مقتضى كورىيور . بزم ثونورمك قواعد يله
 اسكى ثونورمك نظام و قواعدى آره سنده كى فرق و مباينتى كو سترمك
 ايسته سه ايدم بويچنى قولاي بئيره مزدم . همان هر زمان ، حر
 اهالى طرفندن اولديغى كچي اسير اهالى طرفندن ده حرمت

آئنده یاشانیلان بیریره مسخره جه سنه «وطن» نامی ویرایلر، چونکه: لایتیر قوانینک، و بحشیده طبیعت اولان حقوق مقدسه نك حایه سی آئنده یاشانیلما یان بیررده اصلا حقیقی وطن اولمادیغی و اولامایاجغی دوشونولمز. ینه بووجه ایله در، که مستبد طرفندن منتخب، رتبه لر، نشانلر ایله زیبنده و باخاصه « اسارت و عبودیت صنعتده » ماهر اختیار لردن مرکب برهینت بی شکله « محاسن اعیان سه ناتور لر » نامی ویرایلر. [*]

و الحاصل ینه بو صورتله در، که حکومت استبدادیه ده، خلقه مفید بولونماق حیثیتی ایله عقول سایمه اربابی طرفندن، و صوفنک بحق مظاهر تعظیم اولماسی تمتع قیلان اوصاف، حکومت استبدادیه ده « ثونور » یا خود « شرف » نام مقدسی ایله یاد اولونور.

ئونور، مزك حقیقی اولمادیغنه داها زیاده تمناست حاصل ایتمک ایچین بزم ثونور، مزی قدیم جمهوریتلرک ثونور لر ایله اسباب، و سائط، نتایج نقطه نظر لردن مقایسه ایدلدم. او وقت ثونور کله سنی آغاز مزه آلمایه جرات استد یکمزدن اوتانیر، قیزاریرز. ا کر ثونورک هر قیمت و اهمیتی طاینها یوزز، بیلمه یوززدیه

[*] ناملری، استبداد مدافعلرینه ویریلیمک ایله او قدیم روما « سه ناتور » لریک، او حریت مدافعلریک شان جلیلترینه شین کتیر ایله ییلیرمی؟

— حاشیه مؤلف —

احکام استبدادیه ، او آدمه وقتيله قبول وشيمدی ترك ايتديكى تسليميت ومربوطيتي جبراً مرعى طوتودور ماني واو حرکت سر بازانه ايله استبداده قارشى ابراز ايديلمش اولان تحقير انتقامى جبر وشدت وسائطيله اخذ ايتمه بي استازام ايدر ، بو حالده اداره استبداديه ده جوق اولان و - بغير حق - فضيلت دينيلن بود بر باد فضيلت ، [يعنى تسليميت مسكينانه ومتذللانہى محافظه ايتمك] حقيقى ثونور له طابان طابانه ضد ديمك در . بو محقق در كه هيچ بير كيمسه يه ، هيچ بير شيئه ، حرقتي ، محبتي ، تسليميتي اولمايان ، اولمايان واولا جاق اولسه جزادن تور تولا ميا جاق بولونان بير آدمه قارشى ، حرمت ، محبت ، تسليميت امر ايدن بير ثونور : ساخته در . بوساخته ثونور دن ، داها زياده ساخته بير حكم وتيجه تولد ايدر ، كه بالذات ثونورك محافظه ومدافعه يه اجبار ايتديكى بوسالاحيت استبدادى يعنى مستبد قارشى تسليميتي ، مشروع ، تعرض اولوناماز ، مقدس عد و اعتبار ايتدير .

ايشته بو وجه ايله اداره استبداديه آتنده هر شينك نامى تبدل ايدر ، مستبدك ، قانون عنوان مقصدسى ايله مرتب ومعنون اولان هوسات ظالمانه سى ، قوانين كيبى نظر اعتباره آينير واوصورتله اجرا اولونور . بووجه ايله در كه ظلم واستبداد

تأمین ایدیلمش بیر تسلیمیت و مر بوطیتی، ویر یلمش برسوزی
ابطال ایتمک، هر نوع اداره ده، موجب عار بیر حرکت در.
فقط بو تسلیمیت و مر بوطیت، صورت احرارانه ده عهد ایدیلمش
اولملی، استعمال قهر و شدت ایله اصلاً غضب ایدیلمش اولمامالی؛
هیچ بیر زمان هیبت و شوکنله حفظ و ادامه اولونمامالی، قطعاً
غیر محدود، کورجه سنه اولمامالی، ارثی بولونمامالی، بو مر بوطیت
و تسلیمیت هر خصوصه متقابل اولملی در.

زمان حاضرده، هر مستبد، پدرندن منتقل تاج سلطنتی
باشنه کیرکن، بابایی زماننده هیچ مرتبه سنه تنزیل ایدیان
اهالی یه، گرفتار ایدیلدی بکتری تعدی و تجاوزاته بیر دفعه دخی
کندی زیر حاکمیتنده و ایکی قات فضله اولاراق معروض ایدیله
جسکری عهده و اتیان ایتمش اولور. بناءً علیه ایلمک و فاشکن
اولان، بدانند یشلک ایدن دایماً مستبد اولیور. آکلاشیلیور که
کسندی ئونورینی و بو ئونوریلله برابر هر شیئی آیاقلری آلتنده
چیکنه ین ایلمک اوکجه مستبدک کندیمی در.

مستبدک ذاتاً صورت علنیه ده کسر و تخریب ایتدیگی بیر
امنیت و مر بوطیتی تبعه دخی کسر ایده جک اولور سه ئونورینی
ضایعه ایتمش اولور؟

مادام که بیر آدم دیکرینه تسلیمیت سزلک کو. تهره جک اولسه

اثبات و تسليم ايديورز كه حقيقي ئونور بوا كارك
طانيديقلرى ، حائز اولدوقلرى ئونور در . هـ - رجسته
اونلر ككئنه ضد اولان بزم ئونور مز ساخته در ،
چونكه استبداد طرفندن بوبوك طانييلان ، بوبوك عد اولونان
كيمسه لرك خاطره سنى اونوتورز . قنط مادام كه استبداد اتمده
كى ئونور ، ساخته در و تأثير جه قورقوايله تماما مساوى اولاراق
اويله بير اداره نك منشا و استناد كاهى اوليور ، بوندن بير طاقم
ياكلش فكر وقاعده لر تيجه لئمك ضرورى در . في الواقع ده
بك ياكلش فكر وقاعده لر ، بك زياده غلط ، سقيم تيجه
لر تكون ايتمكده در .

زير اداره استبداديه ده ئونور ، مستبده اعتقاد و مر بوطيتدن
خاني قالماساي امر و استلزام ايدر . اداره جمهوريه ده ايسه
بالعكس ئونور ، مستبد اولماق ايسته ين كيم اولورسه اولسون
اونى قتل ائمه يي بير وظيفه اولاراق تسكليف و استلزام ايدر .
بوايكي نوع ئونور دن هانكيسنك حقيقي اولدينى آكلاماق
ايچين اسيرك ، مستبده قارشى ، بوز ماما به مجبور اولدينى تسليميت
و مر بوطيتك نه دن عبارت بولوندينى بير آز تدقيق ايده ام :
جمعيته حريت و سلامتي نامنه و برديكي سوزى انجازاً قارتا جيايه عودت
ايتدي . قارتا جيايه ايسه كنديسنى كدهشتلى اشكنجه لر ، عقوبتلر و نهايتده
اولوم بلكه يوردي .

بیر زہ کولوس Regnlus «۳» یا بیر «سپتیریدات Spitridate»،
 بیر «سہیان» بولا بیلیر می یز؟ یا خود بیر مستبدک بونلر کی بی دیگر
 بیر قاج و قور، عالی جناب اسیرینی کوسنہ رہ بیلیر می یز؟ بالذات بز
 دخی بوحر، بو بوک، حقیقہ تونور لی، محترم اولان انسانلرہ
 صوک درجہ حرمت و تعظیم ایتکله، فرقہ و ارماسیزین،
 میستوقل (اورماق اوزرہ عصای مشیرینی قالد برمش ایکن، تہ
 میستوقل اعتدال دہنی محافظہ ایدہ رک: «اور، فقط دیکلہ» خطاب
 مشہوریلہ مہ ور قوماندانی تسکین ایتشدہر. «میلٹیادی» بہ عائد حاشیہ دہ
 کیچن سوزی دہ مشہوردر، کہ «ماراتون» مظفریتندن صوکرہ
 «تہ میستوقل» عارض اولان د آغینلق حالنک اسبابینی صوران
 دوستلرینہ جوابا سویلہ مشدر؟ او جواب، رقابت و تسابق عالی جنابانہ
 سوداسندن کنایہ ضرب اولونور بیر مثل حکمتی آلمشدر. (تہ میستوقل)
 اواخر عمرینی منکوبا کچیرہش و (ایران) التجا ایلہ اورادہ و وفات
 ایتشدہر.
 ع . ج .

[۳] (زہ کولوس) بی غرض، صاف و بوتون مقصد لری شو
 «وض محبتی» کلمہ لریلہ افادہ واجمال اولونان لوزوالہ، اسکی رومالی لک
 نمونہ کما لرندن در. قبل المیلاد ۲۶۷ تاریخندہ قونسول اولمش ایدی.
 قارتا حیا لیرک نیچہ اسارتنہ دوشدی. قارتا حیا لیرک (روما) دہ کی محبو
 سلرینی ازاد و اعادہ ایتک و بالاخرہ کندیسینی ینہ قارتا حیا یہ کلوب تسلیم
 اولقی اوزرہ قارتا حیا یہ سوز ووردی، رومایہ کلدی. قارتا حیا نلک رومایہ
 مضر تکلیفلرینی قبول ایچین و یریان قرار لردن «سہ ناتو» بی مردانہ واز
 کچیردی، زوجہ سی «مارسیا» نلک و چوجو قلرینک کوز باشلرینہ، فریاد
 لرینہ، کندیسینی در اغوش ایدن قوللرینہ مقلومت ایتدی. عودت
 ایتمہ سی حتمندہ، دوستلرینک نضر علی بنی دیکلہ مہ دی. منسوب اولدیفنی
 [استبداد ۱۰]

عمومی اضرار ایتمک اولدینی و منافع جمعیتنه منافی بولوندیغی
 حالده مستبدی حفظ و مدافعه شنیعه سنی ارتکاب ایدر لرمی
 ایدی؟ حتی بز زمان اخیر اسراسی ده، «ئونور» کئنه دیمک
 اولد یعنی بیلن مختلف اقوامک، بیر چوق عصر دن بری جداً
 تعظیم ایله یاد ایتدیکلری اسملری دوشونسه کواصحاب اسامی
 ایچنده بیر (میلتیادی) (*) بیر «ته میستوقل» «۲»
 [*] (آته) جه نهر اللرن دن در . «ماراتون» ده قبل المیلاد ۴۹۰
 تاریخده ایرانی لری مغلوب ایتشدیر . (ته مستوقل) ک «بنی اویوتایان
 (میلتیادی) نک هاله شان و شرفی در» جمله مشهوره سی بومیلتیادی
 به عائد در .
 . ج . ۶

[۲] (آته) جه نهر اللرن دن در . جه نه رال (آره ستید) ی
 «ئوستراسیز» جزاسنه اوغرا ایتشدیر . «ئوستراسیزم» اهابینک اکثریت
 آراسیله ۱۰ سنه مدته نفی ایدلمک جزاسی ایدی . میال تفر دو حریص
 اولدوقلر دن شبهه ایدیلن رجال حقنده اجرا اولور ددی . بوتد بیر،
 مستبد (پی زیسترات) ک وایکی اوغلنک سقوطندن صوکره ایجاد
 ایدلمش ایدی . (ته میستوقل) ، (آره ستید) ی بوجزابه اوغراتد
 یقنن صوکره (قبل المیلاد ۴۸۰) آرخونت اولمشدی، ایران حکمدار
 لرن دن و مشهور (دارا) نک اوغلی (خسرو) ایله وقوع بولان (سلامین)
 محاربه سنده آته فیلسنک قوماندانی ایدی . بوتون قوای متحده
 یونانیه نک مشیری ، سردار عمومییسی اولان ایسپارطه لی (ئوری بی
 یاده Eurypiade) ایله بیر مناظره عسکریه ده مباحثه کسب شدت و (ته
 میستوقل) فکرنده تمند و اصرار ایتش اولدیندن اوصره ده (ته

حاله كنديسي ايچين دوغرو دن دوغرويه قورقونك انتاج ايدە جكي فواعدى تأمين حتى مع زياده تأمين ايدييور؛ بوجهته مستبد ، قورقونك بوتبدل شكندن مكدر اولماد يقدن باشقا ممنون دخى اولور . بناءً عليه بو فكر عاميانه يى يعنى «ئونور» هواسنى ، كاهه وسائط موجوده سيله ، ترويج ايتك مستبدايچين مقتضى كورونور .

مستبد ، دائما دودا قلرى آره سنده دولاشان ساده جه ئونور لفظيله، تبعه سنه عظيم وجسورانه اولان و — صرف مستبدك منفعت ذاته سنه موافق ومنفعت عموميه به مغاير اولاراق يايامش اولمسه — حقيقه شرفلى ، ئونورلى اولاجاق بولونان تشبثات اجرا ايتدير مه به ميسر اولور . فقط «ئونور اى وناموسلى ادملرك — جمعيت فائدهلى بولونماق حيثيتيله — حقيقه تعظيم واعتبار اولونماق صلاحيتى وبويله بيرحقك اساسى انجاق فضيلت ايسه» مستبد بويله بير كله يى ، بويله بير اسمى تلفظ ايمه به ناصل خسارت ايدييور ؟ تبعه سى ده بويله بير اسمى مستبدك ويرديكى معناده اولاراق تكرر ايدر لر؛ فقط اكر تبعه نك «ئونور» اولان ميل وحتلرى فضيلت حقيقه نك تطبيق واجراسى اوزه رينه مؤسس اولسه ايدى بير مستبده خدمت واطاعت ايدە بيلير لر مى ايدى ، اس منويانى ،

تعریف و تفسیر ایدیا مَش بولونان و فکر مَجِه غیر قابل تعریف
اولان « ئونور » ی ، بسیطجه « انسانلرک اکثریتی طرفندن
تعظیم و اعتبار اولونماق حق و آرزوسی » کلمه لر یله تفریر
ایده جَم.

تعظیم و اعتبار اولونماق ایسته ینک فضیلتی ، و تعظیم و اعتبار
ایده جکرک فواید حقیقیه سی اسباب و اساسنه مستند اولمایان
تعظیم و اعتبار کورمک آرزوسنه (ساخته ئونور) دییه رک
(حقیقی ئونور) دن تفریق ایده رم . بالعکس احکام فضیلتک
قطعی اللزوم اولان تطبیق و اجر اسندن باشقا بیر فکر و اساس
اوزره رینه مؤسس اولمایان تعظیم و اعتبار ایدیا مَش آرزوسنه
ایسه « حقیقی ئونور » تسمیه ایده رم . بوفکر اساسیلر وضع
و دریش ایدیلدیکدن صوکره استبداد آلتنده ئونور نه در ،
کیمه یارار ، ئونوره کیم مالک و سالک اولا ییلیر ، بوندن هانچی
فضیلت تولد ایدر ، منتج اولدینی ایلیک و فائده نه در ؟ بورا
لرینی تدقیق ایده لم :

استبداد آلتنده ئونور ؛ اصلاً قورقو سائقه سیله حرکت ایتمه
دیگلری ادعا سنده بولونانلرک فعل و حرکتلرینی تعیین و تفریر
ایده رک یکانه ملجی مشر و علری اولماق له نفعز ایدر .
مستبد ، کورور ، که قورقو ، باشقا بیر شکل آلتنده اولدینی

مشاهده در . فقط زمان اخیر استبداد لری کنسیدلرینی
ابدباً دوام ایتدیره بیله جک اولان «ساخته ثونور» و «زاد
کانلق» ده بویوک بیر استناد بولاش اولما لریله قدیم استبداد
لردن تفریق اولونور لر. هر نقطه نظر دن شایان بحث و تفصیل
اولدیفندن، زاد کانلق ایچین آیریمجه بیر مبحث تخصیص ایده جکم .
هر قوم طرفندن ، هر زمانده نیجه کره لر مختلف صورتلرده

ایده رک مدافعه نفسدن فراغت ایتش و تسلیم روح ایدينجه یه قادر
قیمیلد امامشدر . بالاخره (بروتوس) و (قاسیوس) ، (آتوان) و
(اوقتاو) نامنده کی متقابل طرفندن تعقیب و « فیلبلر » صحرا سنده
مغلوب ایدیلمشدر . اوزمان (بروتوس) جمهوریتک سلامتدن مأیوس
اولا راق ، میدان محاربه دن چکیلدی . کیجه له یین تک توك ییلدیز
لرله نیم منور اولان سباه کوزلرینی دیکه رک شوآچی فریادی قویاردی
« ای فضیلت . سن قورو بیر سوزدن باشقا بیرشی دکلمشین . »
بروتوس بونی متعاقب دوستلر بدن بیرینه طودوردیغی یالین
قیلیج اوزه رینه آتیلاراق تلف نفس ایتمشدر . [سنه : قبل المیلاد
۴۲] . بوکون « بروتوس » اسمی ، مقاصد علویه سی اوغرینه هر
شیئی حتی حیاتی فدا ایدن اولوالعزم ذواتدن کنایه اولاراق قوالانلیبر .
بعضاً « بروتوس » کله سیله کرک « سه زار » ک ، کرک « بروتوس » ک
صوک اجی فریاد لری ده تلمیح اولونور .
ایتالیانک اون سکیزنجی عصرده اک بویوک شاعر فاجعه نویسی اولان
صاحب التألیف « آلفیه ری » نک . « بروتوس » نامیله وروتوسلر وقایعی
مصور بارلاق بیر فاجعه سی وارد . ع . ج .

اولنجی مبحث

ساعتہ ٹورنور

هر ايکيسنک ده اساسی قورقو ، وساطی عساکر
 ودين بولونماق جهتيله اسکی و یکی استیدادلیریری بیرینه
 جمهورتی تاسیس ایدن بیرنجی بروتوسک نسلدن در. عمجه سندن
 آلدیغی « ستوئیسبزم » تریه سربازانه سی ایله متحصل افکار اولو العز
 مانه وجوان مردانه سی وحقی نامنک (بروتوس) اولماسی بو قهر مانه ،
 بیر عاقبت فجیعه حاضر لامشدر . روماقصر لرینک مطاق المناق
 تأملیله توالی ایدن غصب و تجاوز لردن متأثر و أرقاد اشلری طرفندن
 « برونوس ! سن او یو یور سین : روما زنجیرلر ایچنده . » عباره
 سنی حاوی اولوب ، خفياً ، کرسی و عظمی اوزه رینه آتیلان ستم انکیز
 ورقه لردن متهبج اولدی . محی « قاسوس » ایله بیر اشدی . کندیسی
 اولاد انخاذا یتیش اولان « سه زار » ک حیاتنه قصدمقصدیله مؤسس
 جمعیت خفییه کبردی . « سه زار » بو جمعیتدن خبردار ایدیلدیکی وقت :
 « حیاتی بدن زیاده رومالیرلر محافظه ایتنه لی در ، وجودمک رومایه
 منفعتی بوق ایسه ، اولیله وجودی بن ده محافظه ایتمک ایسته مم » جوابی
 ویرمشدر . بیر کون « سه زار » [سه ناتو] ده اوطورورکن قومیته
 ادملرینک ، خنجر بدست ، اوزه رینه هجوم ایتدیکارینی کورمش ومدافعه
 نفسه باشلامشدر . فقطماجرلک اره سنده [بروتوس] ی ده کورونجه :
 « ! Tu quoque fili mi یعنی : اوغولم [سن ده می] » دییه فریاد

مستبد ، باشقارلى كېيى كىناھى چىقارتىر (!) تبعه سەنە قارشى
 اجرا ئىتدىكى غدر و ظلمك عفو و مغفرتى استحصال ايدن
 مستبد ، اكر والده سنى اولدورتسە ، يا خود ولايت و يا قصبە
 لرندن بىرىنى آتش و قان ايچىندە بر اقمش اولسە ايدى بلكە عضو
 اولونماز ايدى . بو حالده معافيت و عدم مسئوليتى ؛ آنجاق ،
 روحانىلرە اتقياد تام ايله ، و آز كورەلمش اولان بويلە بىر جنائتدە
 كى تجاوز عظيمى [يعنى بو جرم و تجاوز عظيمە ايتدیره جكى
 مسامحة دىنەينى] غايت آغىر بىر بىبا ايله استحصال ايدە بىليردى .
 اخلاق عمومىە نك كسب حلم و ملايمت اتمەسى ، زمانمز استبداد
 لر نك غدرىنى آزالتمش و فقط عىنى زماندە استبدادات قديمە
 دن داھا متين داھا دواملى قىلەشدر . بو اى مى اولدى فدا مى
 اولدى ؟ بو بابدە بىر قرار و بىر مەھى اسكى استبداد لرلە بىكى استبداد لر ك
 آنا روتائى جنى تدقيق و بىك دى بىر كىلە مقابىسە ايدن لرە ترك ايدى بىر و م ، بن
 بو خصوصە تطويل مقال اتمك اىستە مە يەرك شو قادر
 سويلە رم ، كە بنم فكر مجھ ، بزم زمانمزدە بىر (نەرون) كوچ
 يتىشير و استبدادىنى كوچ اجرا ايدە بىلير ؟ فقط شىمىدى
 سعادت عمومىە يە باشىلە ، قولىلە چالشا چاق بىر (بروتوس)
 ك [*] يتىشمەسى دە بىك قات داھا زىادە كوچانكلە مىسرا اولور .
 [*] (ماركوس يونوس بروتوس) رومادن (پتاركين) لرى طرد ايله

عیسویتك ؛ اخلاق و طبایع عمومیہ بہ پیر درجہ حلم و ملایمت و پیردیکنی انکار ایتم ، کرچہ (قونستانتین) [*] زمانندن (آنیجی شارل) [**] زمانتہ قادر اولان بیر فاصلہ زمانیدہ یاشامش بولونان اہالینک تاریخندہ آچاقجہ سنہ ، جاہلانہ پیرغدار لغت ، خوز بزلنکک نیجہ مؤلم واقعہ لری ، نیجہ مدہش اُر لری کورولہ بیلیر ، کہ شیبہ سز ، بونلر یازیلماہہ دکمز درجہ دہ مستکرہ در لر . بونکلہ برابر طبایعده کی بوملایمت و خیلدیجہ معدّل بیر استبداد آلتندہ ، سابقہ نسبہ مشہود اولان نزاکت ؛ قسماً عیسویتك تأثیرینہ عطف اولونمالی در .

اثر زماندہ جاہل ، خزانہ پرور و ہر زمان آچاق اولان

[°] روما ایبراطور لردن در ۳۰۶ سنہ میلادیہ سندہ تحت اِمبرا طوری بہ کچمشدر . روما ایبراطور لغتہ عیسویقی احوال ایدن بوایدی . خریستیانلنک انتشار و تاسسنہ جوق تأثیر احرار ایتدی . (بیزانس) ی فتح ایتمش و بعد الفتح ، (بیزانس) ، فاتحنہ نسبہ (قونستانتینویل) نامنی آلمشدر . روما شہرینک سوری او کندہ ایبراطور (مافرانس Maxence) ہ چالیدی غلبہ اوزہ رینہ خریستیانلق آرتق قطعاً تأسس ایتمشدر . نامی « حامی خریستیانیت » وصفیلہ ہم معنادر . « بوبوک قونستانتین » دی بہ یاد اولونان بو « بیرنجی قونستانتین » ۴۳۷ سنہ سندہ وفات ایتمشدر . ع . ج .

[**] فرانسه قر اللرنردر . (دوردنجی فلیپ) ک اوغلیدر . ۱۳۸۰ سنہ میلادیہ سنہ قادر حکمران و برحیات اولمشدر . ع . ج .

ته قارشی تدافع مسئله سی بو ترتیب و تشکل ک بهانه سی، علناً گو-
ستر یلن سبب و حکمتی ایدی، بونک تنأ عجی، اها لی قدیمه میاتنده
اولدیغندن داهاز یاده بیر صورت خفیه ده مستبدانه اولیوردی.
فقط استبدادات قدیمه دن ده داهای زیاده دواملی، داهای زیاده مششوم
ووخیم اولا راق قالدی، چونکه بو استبداد اخیر، هر خصوصه
مدنی و مشروع بیر حکومتک لباس کمالی ایچنه کیریور، کیزله
نیوردی .

رومالیر قانلر ایچنده یتشمشلردی . جمهوریت زمانلرنده
کندیلرینی، صورت فضیلت پرورانه ده، خون ریز قیلان
ظالمانه مناظر وقایع، حریتدن جدا دوشدو کلری زمان دخی
اونلری آز قانلی، آرخونریز براقامشدر . (نه رون) ،
(قالیکولا) الخ . الخ . ، آنا لرینی، زوجه لرینی، قارداش لرینی
و کندیلرینه هر خوش کورونه بین قهر و محو ایتدیلر،
فقط (قالیکولا) ، (نه رون) و امثاللری ده خنجر ایله ،
قلیج ایله اولدیلر . زمانمز مستبد لرینک، اقربالرینی علناً
اولدور دوکلری هیچ واقع اولمایور . تبعه لرینک قانلرینی —
عدالت سوسی آلتنده اولما قسزین — « بلازوم » نادر اولا
راق دوکیورلر ؛ فقط شیمدیکی مستبد لرده دائماً یا قانلرنده
جان ویریور، موت طبیعی ایله اولیور لر .

حکوم و اداره ایتدیگی خلقک خونریزلیکی ایله متناسب بولونیور .
بزم حکومت استبدادیه لرمز له حکومت قدیمه استبدادیه آره
سنده بک زیاده فرق واردر . واقعا اوناده عساکر مایه ، عینی
وجهه اعصاب ، سبب ، اساس اولمشدر . شوایکی زمانلره
استبدادی آره سنده کوسته ره جکم فرق ، ظن ایدهرم که
شیمدی به قادار تقدیر و درمیان اولونماش در .

همان عموم قدیم استبداد لر ، باخصوص روما لیرک استبداد
ایمپرا طور یسی ؛ کرک ملکی ، کرک قانونی کافه نفوذ و قدرت
سابقه نك خرابه تامه سی اوزهرینه مؤسس اولان قوه عسکریه
واسطه سیله تولید و ادامه ولونمشدر . ازمنه اخیره حکومت استبداد
دیه لری آورو پاده قورولمش و عسکری ، شدید فقط ذاتا بو . اقوام
آره سنده اؤسس بولونان بر قوه اداریه و قانونیه دن نشأت ایتمش
کورون بیر نفوذ و واسطه سیله ترتیب و تنظیم اولونمشدر . دیگر حکو-

دیری دیری یاقدر یردی . یاقیلان بیچاره لک جانخراش فریاد لری ،
(فالاریس) ک قولاغنه ، اک زیاده سامعه نواز ، روحپرور بیر آهنک
موسیقی دن داها طاتلی کلیرمش . عاقبت الامر (آغری جانت) لیر
آیا قلاغش و بو اعجوبه ظلم و استبدادی ، کندی تأسیس و استعمال کرده
سی اولان طرز و واسطه اهلک ایله احراق و برباد ایتمشدر . اوسیبیلیا
لیرک روحلری شاد اولسون ! ع . ج .

« نه رون Néron » لر . « ده نیس Denys » لر [۲] ،
 « فالاریس Phalaris » (۳) لر پک نادر در . حتی بونلر بزم
 آره مزده نوره مش اولسه لرده بوس بوتون باشقا بیر ماسکه
 ایله تستر ایتمه یه مجبور اولور لر . اقوام حاضره ، اقوام قدیمه یه
 نظراً پک آز خونر یزدر . بوجهته دأماً مستبدک خونر یز لکی

[۲] سیجیلیاده کائن « شیرا کوزه » ده قبل المبلاد ۴۰۶ الی
 ۳۷۶ اجرای استبداد ایتمش بیر مستبدر . صوک درجه ده موسوس
 اولان بو حکمدار جبار ، عمرینی دائمی ضجرت و خشیتلر ایچنده کچیرمشدر .
 دائماً البسه سی آلتنه زر کیننیر ایدی . باشنی بیزره امنیت ایده مزیدی
 ییری ییرینی متعاقب ایکی کیجه عینی او طه ده یا ماما ق درجه سنده منسلب الامنیت
 ایدی . قربان استبدادی اولان مغدور و مظنونلری ، ایچنه دولور مات
 ایچین تحت الزمین ویک باره جسم قایالردن بیر جسخانه یاپدیرمش و قبه
 سنی بیر صورتله انشا ایتمدیرمش ایدی که در و ننده آک خفیف سسله
 سویله ن سوزلر عکس انداز اولور و زندانک قولاق شکنده اولراق
 یا بیامش کیزی بیر محانده تمرکز ایدردی . مستبد او یزلی لاله کایر محبوسلر نیک
 نه سویله دیکارینی دیکار دی . ایشته بو واسطه ابلسانه ایله محبوسلرک
 اک کیزی فکر لرینی اوکره نیر ، کند یسنه حقیقته خصم و غیظدار اولانلری
 اکلا یاراق اعدام ایدردی ، المانیاشعرا سندن [شیللر] ک [ده نیس] ه
 متعلق پارلاق بیر داستانی واردر .
 ج . ۶

[۳] سیجیلیا ده کائن و شبنم دیککی اسمی « بیرجه » اولان [اگری جانت]
 شهر قدیمک مستبدی در . قبل المبلاد ، ۶۷۵ دن ۵۶۴ سنه سنه قادار اجرای
 بیداد اییدی . پنجه قهرینه دوشنلری تونجندن مصنوع جسم بیر بوغا ایچنده ،

دوقوزنجی مبحث

قدیم استبداد لریک زمانه امیر استبداد لری بله مقایسه سی

عینی مؤثرات ، هر زمانده ، هر یر ده بک آز یر فرق ایله .
عینی آثار حصوله کثیر مشدر . اخلاقی قرین فساد اولان هر
خلق . دائما مستبد لریک زیر حکم و تابعیتنه کیر مشدر در .
بو مستبد لریک ایچنده اشعلری . شنعلری . متوسط لری . حتی
ایجه لری دخی بولونمشدر .

ازمنه اخیره ده « قالیکولا Caligula » [*] لر ،

[*] قالیکولا روما ایپراطور لردن در . [جرمانیکوس] ک اوغلی
در . (۳۷ الی ۴۱) اجرای حکم و استبداد ایتدی . مستبد لریک اشعلر
ندن در . بیر اوروشده کسه یلمک ایچین عموم روما لریک یر باشی
اولماسی آرزو ایتمک درجه سنه قادر ظلم و اهانتی ایله ری کوتور
مشدی . « اینسیتاتوس Incitatus » اسمنده کی آنی (قونسول
یایماق هو اسنه دوشمک و بو آته بالدی زلی آرپه یدیرمک ، خد متجیلر ،
مأمور لر تعین ایتمک کیی جتلیده اظهار ایدودی . [بزم سلطان عزیزک
خوروشلره نشان توجه و تعلق ایتمه سی دخی شهور در] قالیکولا ، یر
چوق مظالم ارتکاب ایتدی کدن سوکره ، قره آس chéréas محکمه سی
مهر قیله اعدام ایدیلمشدر

شیمدی به قادر کلن انسانلردن دها بویوک انسانلر یتیشد
یره جک و تعصبرک اک علویسی اک ، فائده - لیبی اولاجاق
اولان تعصب، خداسی انسانلره ، حراولمائی امرایدروبوامری
ایفا اتمه ینلری دیناده و عقباده اک شدید عقابلره تنذیر ایدر
بیر دین ایجاد و تعمیم ایدن تعصب اولاجاقدر . دیگر لرك
قلبنه آتش تعصب نفخ ایدن آدملر ، بالذات ، همان هیج متعصب
دکل ایدیلر ، فقط خلقه ، محبوبدی ، عباده اسارت امر ایدن
بیر مذهب تبلیغ ایتمکده ، او مکارلرك . جوق منفعت شخصییه
لری واردی . [*]

[*] محترم ابوالعلاء المعری نك :

« أفيقوا أفيقوا ياغواة فانها

ديانانكم مكر من القداماء :

ارادوا بها جمع الحطام فأدرکوا

وماتوا ودامت سنة اللؤماء »

قطعهء حق پرستانه سی بو حس ایله و بو وادیء ملاحظه ده انشادا ایدیلمشدر .

ع . ج .

عساگردائمه نك قوه قاهره بديهيه سيله تقويه وادامه ايدييور.
بونكله برابرهنوز آروباد، بعض مستبدلر واردركه كرك
كنديلرني متدين وزاهد كو سترمك و كركسه هنوز دینه اعتقاد
و حرمت ايدن اكثرينه خوش كورونمك اوزره عمللرني
رياماسكه سيله ستر ايچين كنديلرني « ركن الدين » ، « حامی
دين » اعلان ايدرلر . كرك بيهوده بير اعتقاد سزلق اظهاري
سييله ، تحت اداره سنده كئي پاپاسلرك عرف و تهوراتدن
متحصل مهم بير نفوذ مطلق دالندن محروم اولماق و كركسه
روحانيلر يديله اجرا اولونان بير قسم نفوذيني ضايع ايمه مك
ايچين ، قورنا ارلان بير مستبد ، بويله متدين كورونمه يه
مجبوردر . مستبد ، باشقا دورلو حركت ايتديكي حالدده بير
دين متعصبنك ظهور ايله بير حریت متعصبنك ، بير جان فدای
عدل و حریتك كوره جكي وظائفی ایفا ايمه سندن قورقار
و بويله دين متعصبلى پك نادر دكلدر ؛ بونلر ديكر متعصبلردن
داها چوق جراتلى درلر . نه دن حریت متعصبلى نادر در ؟
چونكه دين كله سى هر آغزده متداولدر ، عموم خلق آره
سنده زبازد در . حالبوكه حریت ك نامي آنجاق بير شردمه
قليله جه زبازددر . او نام مبارك آنجاق ذوات معدوده نك
قلبنده ، قعر جاننده بولونا ييليور .

منحس اولشدر . فقط هیات لر!... دایما اونلره آلهی ، قدسی
نظریه باقش ، برستش ایشلردر .

شوارسی معلوم و مسلم یر حقیقت در : زمانمزه قاتولیکلر
پایه پک آزا اعتقاد ایدیور لر ، دینی انکیزیسیون ، قوتک پک
چوغنی غائب ایتدی بعض ابدالردن باشقا کناهی چیقار تان
یوق ، آحاددن یر قاج متدین ، خیر سیزاستنا ایدیلینجه آرتق
پاره اینه « عفو و مغفرت » صاتین آلان بولو نماپور . فقط
شیمدی قاتولیکلر بیننده عسکرک ، اوت یالکز قوه عسکریه ،
پاپانک ده کناه چیقار تمانک ده ، اعراف صدقه لرینک و امثالی
معاملاتک ده یرلرینی قولایجه طوتیور ، یعنی اولاری اهلینک
افکار باطله و جهالت مطاقه سی سایه سنده استحصال اولونان تاثیر
و نتیجه بی شیمدی ، مستبد ، متعدد اودولرینک قلوب عمومی
یه و یردیکی هیبت و دهشت واسطه سیله آله ایدیور .
خلق خدایه ایستر معتقد اولسون ایستر اولماسین ، مستبد ایچین
شیمدی اهمیتی یوق کیبی در ؛ مستبد ایچین آل و یریرکه ، کندی
ذات قهارانه سنه اعتقاد اولونسون . بزم ایچین پک حقارت
آور و تسلیت سوز اولان بو اعتقادی تأییداً ، بزم زیانمزه اول
راق ، بـله دیکی عسا کر دائمه دن متولد « قناعت » ی استعمال
ایدیور . یعنی مستبد ، قوت و شوکته ارلار اعتقاد عمومی بی ،

سفیل دوشرکه کندیلرینی هر استیلا ایشمک ویا اسیر قیلماق ایسته ینک طعمه استیلا وقید بند تغلی اولور، کیدر لر .

استبداد سیاسی یه ، شریف و مقدس یر شی کیبی احترام ایدیلمه نی ایلک اوکجه هیئت روحانیه می اختراع ایتش ، یوقه اونی ، هیئت رهبانیه به یر لطف اولماق اوزره ، استبداد می ایجاد ایتشدیر بیلمم ، فقط مخترع اولی کیم اولورسه اولسون کاذب و مشترک اولان بو « صنم پرستک » یعنی مستبد سیاسی ایله مستبد دینیار آره سنده کی موالات و تعاون ، قدیم دره ، چونکه عهد عتیقه [یعنی تورات ده] ، یر یر لرینه مقدس عنوانی و یرن پاپاسلر ، حکمدار لر ، طرف طرف کورولمکده در . فقط بو ایکی گروه غاصب ، هیچ یر زمان جمعیات بشریه نک حقوق طبیعی و صریحی سنی مقدس طانیمامش ، مقدس تسمیه ایتمه مشلردر . حقیقت شودر ، که کره ارضک همان عموم اقوامی ، غدار و ظالم اولد و قلرینی بیلدیکاری حالده ینه کندیلرینه « مقدس » نامیله احترام ایتدیر مکند کیری دور مایان بو ایکی صنم آدملرک ید حکم و تضیقنده بولوندی ؟ بولونیور ومع التاسف محتمل که دائما ده او حکم و تضیق آلتنده بولونا جاقلردر . او ایکی صنم غاصب و جائرک جنایتلری بعضاً افشا اولونمشدر . خلق چوق کره لر اونلره قارشی نفرت و دهشت ایله

کندیسنه اطاعت ایتدیر مک ایچین مستبدک ، اهالی بی اقتداع
ویا خود اجبار ایتمه مه سی قابلی در ؟ (انکیزیسیون) محاکم
دینییه سی آلتنده تیره بن بیر اهالینک انکیزیسیونه ، قوتلرینی
اعاره ایدن سلاحلرک زیر قهر و شدتده پک طبیعی ، پک حقلی
اولا راق لرزه دار خشیت اولماسی اقتضا ایدر . کمال اعتقاد
ایله کنهانی حیقارتان بیر خاق ، کندیلرینی عفو ایدوب ایتمه
مکده مختار اولان کیمسه نک دائما اسیری اولا مازمی ؟ حتی
بن ادعا ایده رم که اگر (جسمانی) مستبد اولماسه ایدی بالذات
پاپاس صنفندن بیر مستبد مطلقا ظهور ایدردی ؛ فقط هر حالده
پاپاسلر ، استبداده ابراز ایده جکلری معاونه* مقابل اهالی
بی اغفال ایتمک صلاحیتنی استحصال مقصدیله هر مستبدی ،
دهشت نمای ظهور اولان هر متغای تصدیق و مدافعه یه دائما
خاضر بولونور لر . شوراسی آثار و وقوعات ایله قطعاً ثابت
در ، که ایतालینک نیم جمهوریت اولان اداره لرنده پاپاسلر ، فرد
واحدک حکومت مطلقه سی دور لرینه نسبتاً پک آز نفوذ
و ثروت ادخار ایده ییلدیلر ، ایچلرنده کی عائله رئیسلی افریبا-
لرینک حتی اولادلرینک زیاتنه اوله رق بکار پاپاسلری ، زینکینلشد
یرمک ایچین ماللرینی پاپاسلره بخش ایله هدر ایدن بیر
اهالی ، مرور زمانه بالطبع اودرجه فقیر ، او مرتبه
(استبداد ۹)

حر قیلا بیایر لر و بک کوچ اولار اراق حقیقی قاتولیک قالا بیلر لر .
بو بابدہ دلیل موید اولماق اوزره تدارک ایده بیلدیکم مثاللردن
یا لکز بیر دانہ سی در میان ایده حکم ! (فله منک) لیلرک
قیامندہ ، پاپاسلرینی بسله یه مه مش ، کندیلرینی « اهل
بدعت » قیلا بیامش اولان فقیر ولایتلر اھالیسی حریتلرینی
محافظہ ایتدیلر ، زنکین و بیر چوق باش پاپاسلری ، پسبقو سلازری
راھباری بولونان ولایتلر خلقی ایسه قاتولیک واسیر قالدیلر .
شیمدی باقالم ، ہم حر ، ہم قاتولیک اولان بیر اھالی
بو حاللرک هر ایکسنندہ چوق زمان بایدار اولایار می ، بونی
تدقیق ایده لم .

قاتولیکلرک امر ایتدیکی کافہ اعتسافات و خطایای سیاسیہ
ایله مقید اولان بیر خلقک حریت سیاسیہ یه مظهر اولماسنه عقل
ایر دیرمک ، احتمال و یرمک - شہہ سز - بک مشکلدیر .
حتی مظهر اولسه لردہ بو حریتی محافظہ ایشمک کندیلرلی
ایچین امر محالدر . پاپانک نامحدود ، لایخظی حکم و نفوذینہ
اعتقاد و اعتماد ایدن بیر خلق . عینی پاپانک طرد و تلعناتنہ
داھا حقیقی ، داھا موثر قوتلری ربط و علاوہ ایدن بیر
مستبدک حکم و نفوذینہ باغلامایہ آمادہ دیمک در . امور دینیہ ده
پاپایہ مطیع و منقاد اولدوقلری کبی امور سیاسیہ ده منحصر آ

فنا زوچلر ، زوچلردن داها زیاده فنا ، داها زیاده بدخواه
زوچه لر ، ، شایان نقرت پدرلر ، فاسد الاخلاق اولادلر ،
بونلرک جمله سی نکاحک بوزولاماسندن ، جبری اولماسندن
نشأت ایدر . چونکه بوسورت نکاح . عائله روابطنی تأیید
ایدهرک او روابط وقیودی داها زیاده صمیمی ، ملایم ،
طائلی بیر حاله کتیره جکی یرده بالعکس بوزییور ، بوسبتون
چوزوب داغیدیور . والحاصل جبراً مستمر قیلینمش اولان
بوازدواچلر ، نه ائی زوچلر ، نه صادق زوچه لر ، نه ده
حسلی ، شفقتلی پدرلر حصوله کتیریور . بیر ده ، صورت
دائمه ده بکار قالمایه جبر ایله محکوم اولان قاتولیک پاپاسلری
نه بیرایی اولادلق ، نه بیرایی قارداشلق ایده بیلیرلر ، نه ده ائی
بیروطنداش اولایلیرلر . زیرا اولادلغی ، قارداشلغی ، ووطنداشلغی
آکلاماق ومقتضاسنی بیر صورت فضیلت پرورانه ده ایفایتمک
ایچین مطلقا بیر پدرک ، بیرزوجک قلبنده تولد ایدن مشفقانه
تحسسانی کنندی نفسنده ده بالتجربه آکلامش ؛ تقدیر ایتمش
اولماق ایجاب ایدر .

شیمدی یه قادار عرض ایتدیکی حکم ومطالعا تدن .
اعتقادجه ، اشکار صورنده استنتاج اولونا بیلیر ، که استبداد
ایله ذاتاً قید بند اولان قاتولیک اهالی . کندیلرینی پاک کوچ

لرینی ترك و اعطا ایدر لر . پاپاسلرك تروت جسیمه لری بوصولته
متحصلدر . بونلرك تروت عظیمه یه مالکیتری ، مستبده
مماشات ایتمه لرینی موجب اولور . بومضاعف فتنه دن ،
بو قتمرلی اتفاق فساد بدن مضاعف وعمومی اسارت تولد ایدر .
ایشته بوسبیله هر اداره ده قاتولیکلک استبدای ایله داه از یاده
فقیر دوشمش اولان فقیر اهالی ، اوقادار حیوانلا شیرکه کند
یلرینی مظهر حریت ایتک ایچین بیر غیرت ، بیر حرکت
اجراسنی دوشونمک شویله دورسون دوشونمه یه بیله جسارت
ایده مز اولور لر تسأل ایتمه یه جک درجه ده فقرادن
بولونمالری ایجاب ایدر کن « اعراف » لری سایه سنده پک
زنکین ، پک کترلی ، پک غرورلی بولونان پاپاسلر ، جسیم وغیر
مشروع ثروتلری مناسبیله هر اداره ده اهالی یه اجرای حکم
واستبداد ایدن متغیبلرله اتحاد ایتمه یه و ثروتلرینی محافظه
ایچین بالذات کندیلری دخی اهالی یه ظلم و تضییق ایدنلردن
اولسایه میل و حتی مجبوریت حسن ایشملر در . زمانزک
حکومات مستبده سی آتنده هر کون تزیاید ایتدیکی کورد یکمز
بیر چوق سیئات اهلیه ، مساوی سیاسییه اک زیاده ، بیر ریجه
قدسیه حکمنه کچمش اولان نکاحک فسخ اولوناماماز لغندن
نتیجه لشمکه در .

(ریبجه قدسیه Sacrement) نك استعمال وسوء استعمال تندن،
متادیا و عیاناً تكون ایده كلن سائر بیر چوق محازیرندن بحث
ایتمه یه جكم ، بالکز شونی سویله مسئله اکتفا ایده جكم ، که:
بیر خلق ، که او واسطه ایله الله عرض مافی البال
ایده ییله جکنه اعتقاد ایده رك بیر کیشی یه اعمالی ، اقوالنی ،
افکارینی اعتراف ایدر ؛ بیر خلق . که استبدادك ظالمانه
بووندوروغنی سیدکوب آتاراق حریت طبعیه ومؤمنه یه
مظهر اولماق ایچین حس ایندیکی اک کوچ-وک آرزو -
لرینی ییله ، اعتراف ایندیکی دیگر کناهلری حتی کناهلرینک
ده اک بو یوکلری میاتنده تعداد واعتراف ایتمه یه مجبور
بولونور ؛ بویله بیر خلق حر اولاماز و حر اولمایه ده
لایق دکلدیر ،

« کناه چیقارمه » نك هم سبب ، هم نتیجه سی اولان
« اعراف » عقیده سی ، قانونیک اهالینسک دوجار فقر ،
وتیجۀ اسیر اولمالرینه آز تاثیر اجر ایتمز . وفات ایتمش اولان
ابوینلرینی ، اقربالرینی مقام اسارتدن یعنی « اعراف » دن
قور تارماق ایچین و کندیبلری دخی اولادلری یاخود احفادلری
واسطه سیله او مقام عقابدن نخلص ایدیتمک امیدله پاباسلره
بالکز فضلہ ماملکلرینی دکن ، علی الاکثر حوائج ضروریه

اسفاده ایدیور، ایسه دیکی کیمی اونی قوللانیه-ور،
حس ایدیکی لزوم واقضایه کوره دائره حکم ونفوذینی تزید
وتحدید ایدیور. فقط بویاپاس ورهبان هیئت یعنی اک ظالم
وقیود اجتماعیه ایله اک آز مقید او لماقله برابر اک الحاق اولان
اوصنف. کندی باشنه قالدینی حالده نه تاثیر، نه نفوذ مالک
اولا بیلیر؟ اکر مستبد اونلره معاون اولمسه. قوه اجرائیه
ویرمه. ایدی واهالی یه ناصل خشیت ویره بیلیرلردی؟

برین. ظالم ومستبد انه بیر محکمه بی حمایه وادامه ایدن
قدرت. حق دکلدیر، مشرع دکلدیر. (انکیزسیون) ک
حکم سوردیکی یرده، شبهه سز، استبداد ده حکمران در.
قاتولیکلک کچدیکی. نافذ اولدینی هر یرده انکیزسیون
موجوددر، یاخود هر زمان موجود اولا بیلیر. بناء علی
ذالک بیراهالینک هم قاتولیک؛ هم ده مظهر حریت اولمسی
غیر مملکندر.

شیمدی «کناه جیقارمه» مسئلهسی ایچین نه سویله یه-
یم؟ یالکنز، اعتراف ایتمکله هر دورلو جرمک، کناهک
عقوبنی استحصال ایتک امنیت قطعیه سنک اجرای جنایته
حائل اولماقدن زیاده اجرای جنایته سائق، جسارت بخش
اولدینی بوتون عالم بیلیر، بونی سویله مک ایسته مم. بویله بیر

اونلری سیاست، دیناً دوجارظام و تضییق ایدن مستبدك قدرت و قوای مساحه سی دکلمیدر؛ مادام که اهالی، اعتقاد ایدوب ایتمه مکده سر بست بولونماسی لازم کان بیر خصوصه کند. یلرینه بیر درجه یه قادر حکم ایدن بیر فردك ظلم و تضییقندن احتراز ایتمه یه مجبور اولیور؛ بناء علیه او خوفی موجب تضییقاتده بولونان کیمسه قطعاً مستبد اولدیغی کیبی، بوبله جبر و شدتله تلقین اولونان بو اعتقاده قارشی تسلیم عنان اختیار ایدن هر اهالی ده حر دکدر و هیچ بیر زمان ده حر اولماز.

نه (آتمه)، نه (ایسپارطه)، نه (روما) جمهوریتی، نه ده حر و منور اولان دیگر جمهوریتلرک هیچ بیر (غیدن ویریلن خبر Oracle) لرك دوغرو لغنه اینانما یه خاقمی هیچ بیر زمان مجبور ایتمه مشلردر؛ اهالی نك اجنبی بیر پستقوسه بیر (رئیس رهبانی Sacerdoce) یه خراجکندار اولاراق کور کورینه کندیلمیسی اسیر ایتمه لرینه هه پك میدان ویرمه مشلردر.

انکیزیسیمون، اسمی بیله تویلمیسی اورپرتمه یه کافی اولان او- محکمه مهیبه، قاتو لیک لک عالمنده حالا آز چوق نفوذ ایله ادامة موجودیت ایتمکده در. مستبد، ایسته دیکی کیبی بو محکمه دن

ونفوذہ قائل ومعتقد اولانلر عاقبت کندی کندیلرینی مؤبداً اسارت آلتنه آلیرلر. بوحکم ونفوذی — اعتقاد ایتمکسزین — قبول ایتمک، عقول سلیمه اصحابی نظر نده بشرک منفور تاقضلر — ندن یری اولوب چوق زمان دوام ایدد بیلمه سی ممکن اولماز . بونوع عدم اعتقاد آوروپانک بوتون قاتولیک عالمنده عمومیدر. بوبابده داها زیاده تطویل مقال ایتمه یه حکم . اجداد مزربعض آروپا اقوام حاضره سی کبی ، معتقد اولدوقلری ایچین پاپانک حکم ونفوذینی قبول ایدن ملئر ، یا حسب الزوم یاقورقوبلاسی اولاراق ، یا جهالتله، یا خود بلاهتلی نتیجه سی اولماق اوزره . اعتقاد وحفظ اعتقاد ایدرلر ؛ شو صوک ایکی سببله اعتقاد ایدیورلرسه ، پک اشکاردر ، که بوحال حاضر عالمده ، ابله وبوس بوتون جاهل اولان یر قوم حر اولاماز ، اکر سبب اعتقاد ، یا کز قورقو ایسه بوقورقوی اونلره یرن کیم در؟ هله هیچ شبهه یوق ، باعث خوف اولان پاپانک (آفوروز) ی دکل در ، چونکه پاپانک آفوروزینه آرتق اینانیلما بور ، اهمیت یر بلمه بور . دیک اولیور که اعالی آنجاق جبروزور ایله کندیلرینی معتقد کوسترمه یه ، کندیلر نده آرتق بولونمایان یر اعتقادده کورونمه یه مجبور یر حاله کماشدر ، بو حالده ، بو مجبوریت ، هانکی قوت ، هانکی سلاح ایله ایقاع اولونیور؟

عبث کورولور؛ بنا برین ارباب بدعت، قاتولیکردن آزاحق،
آز ابله دکلدر لر. جواب اولا راق دیرم. که رومالیلر دخی
قوشلرک طیرانته و غاغالامالارینه [*] اعتقاد ایدیورلردی
که بوا-اعتقاد اهاز یاده طفلانه. دهاهاز یاده عبث، دهاهاز یاده ده صاحمه
ایدی. بونکه برابر رومالیلر. بویوک و حرا ایدیلر، آنجاق حریتلر ندن
تجرید اولوناراق (سه زار) ک. (اوکوست) ک و بونلردن
داها بدخواه مستبدلرک الوهیت دنیه سنه ایمان ایتدیکن صوکره
ابله، بیایغی، رذیل اولدیلر. بوجهتله اقایم ثلاثه. حواسه
معروض اولا مادیغندن. کرک اعتقاد ایدیلین. کرک اعتقاد
ایدیلمه سین. حیات سیاسی اوزره رینه اصلا تاثیرات اجرا
ایده مز. فقط بیر کیشینک اهمیت عظیمه بی حائز شیلر اوزه
ریه اولان وردای مقدس دینی ابله مخفی و مستور بولونان حکم
ونفوذ غیر محدودی. اویله آغیر نتیجه لر انتاج ایدرکه او حکم

[°] رومالیلر قوشلرک جهت حرکت و طیزانندن و غاغالامالارینک طرز لر ندن
تغال ایدر لر و طیورک حرکتیله استقبالدن خبر آلتیا بیلد یکنه اینانیر-
ردی. حتی بعض محاربه لرده حرکات عظیمه عسکریه لرینی، مخصوصاً
یانلرنده بولوندوردوقلری قازلرک حرکت و حاللر ندن استدلال ایتدیکاری
حکمه توفیقاً اجرا ایدر لدی، . . .
ع . ج .

اعتراف ذنوب آیینی ، « فسخ و انحلال قبول ایتمز بیر ریججه مقدسه شکلنه قونمش اولان ازدواج » ، « مأمورین روحانیه نك بكار لنی » زنجیر غیر دینی یه ، طاقت کتیر یلمز درجه ده آغیرلق ، قیر یلماسی کوچ بیر صورتده قوت و منات ویرن زنجیر قدسینک ایسته آتی عدد خلقه سی . اولا بیرنجیسنی آله آلام : بن شونی در میان ایدیورم که دوغردن دوغرویه خدایه وکالت ایدر ، لایحطی بیر آدمک موجود اولا بیله جکنه اعتقاد ایدن اهالی، قطعياً سرسم و بدلا در . یوق اکر بو اهالی ، بونا، قانع و وجداناً معتقد اولما یوب ، اعتقاد ایتمه لری ، معتقد کورونه لری ایچین بویوک و فعلی بیر قوت، بیر اجبار ، بیر تسلط کور مکده ایسه لر ، نهایت بو بیرنجی بطن انسانلر ز قور قو ایله ، اولا دلری ، اعتیاد ایله، احقاد لری ایسه حق و بلاهت ایله پاپایه اعتقاد ایدر لر .

قاتولیک قالان اهالی پاپانک و (انکیزسیون) ک تاثیر آلتنده ملت لک اک جاهلی ، اک اسیری ، اک احق ی قالیر، اک بدلاسی اولور لر .

فقط بانادینیه جک ، که « اهل بدعت Hérétiques » دخی « اقانیم ثلاثه » یه اعتقاد ایدیور لر . بواقانیم ثلاثه ایسه ارباب بضیرتک نظرنده سابق الکر عقیده لردن داها زیاده صاحمه،

مه به رك « اولدينى كېي » محافظه ايتمك ايسته بن اهالى ،
حر بىلرني فتح واستحصالدن متهايداً محروم قالمشردر. « اولدينى
كېي » ديمكدن مقصدم ، يالكرز حضرت عيسانك براقديغى ؛
تعايم وتلقين ايتديكى كېي ديمك اولمايوب ، دسيسه نك ، كذبك
شدتك ، حواريون لسانده حصوله كىرشمش اولديغى تغيرات
وتبدلات وجهله ديمك ايسته يورم .

قاتوليك بىر خلكك قاتوليك مذهبنده بولوندوچه حقيقتاً حر
اولا بيلمه سى بىجه عادتاً غير ممكن كورونور ، بونك اسباب
وحكمتك جمله سنى تعداد ايتمه به جكم ، اك باشليجه اصللرني ،
سبيلرني ذكر ايله اكتفا ايدم جكم .

حرىت سياسيه اوزدر ينه اجراى تاثير ايدن - كرك اعتقاد
ايدياسين كرك ايديلمه سين - « آيين تصاویر Culte des images »
و « ئوخاريسىتى Eucharistie » [*] ايچنده حضرت عيسانك
تجلى حقيقيسى وامشالى كېي نقاط اعتقاديه دكلدر ، فقط
(پايا) ، (انكيزيسيون) (اعراف) ، « توبه ياخود اعتراف

[*] ئوخاريسىتى قاتولك كاياسانك يدى سر متمدنندن خيره سز
ومجيديه چيره كي بويوكا كنده بىرا كمكدر ، كه حضرت عيسانك الوهبتنى ، قاننى
جسمنى حاوي اعتقادنده بولونورلر . ع . ج .

صورت عمومیه ده خبر ونهید اولونمشدر در. فقط خریستیانلغک
 (چین) ده (و چین) دن داها زیاده (ژاپونیا) ده خوزر.
 یزانه بیر تعصب ایله اخذ و قبول ایدیلمش اولدینی کوزا وکنه
 آلینیرسه ، بوا یکی مملکتک سایه استبدادنده عیسویتک نه مرتبه
 لره قادر رواج ونشو ونما بولدینی ، یک آشکار صورتده ادراک
 واستنتاج اولونور .

خریستیانلقدده افراط وسوء استعمالانک صوک درجه ده
 چوقلغی — متهیج اولما قدن زیاده متفکر ، عاقل اولان —
 بعض ملتلی ، خرافات وافکار باطله وخیمه نك بیر خایلیسندن
 علی التدریج خریستیانیتی تجرید ایله سوء استعمالات مبعونه
 نی تعدیل ایتمه یه مجبور ایتمشدر (!) بوتجرید و تعدیلی متعاقب
 (بدعت) ایله تفرق وتمیز ایتمش اولان اولملتر ، کندیلری
 ایچین حریته کیدر بیر چیغیر ، حتی ککیشجه بیر یول آچمشدر در.
 اوروبادن بیر چوق زمان طرد ایدیلدیکن صوکره ، سعادت
 ورفاه کتیر مک ایچین حریت ، ینه او نرك [یعنی خفت عقائد
 خریستیانیه ایله متحیز اولان ملترک] آره سنه عودت ایتمشدر .
 ایسویجره لیلر ، هوللاند ، آلمانیا نك . انکتره نك ، آمه
 وبقانک بعض شهر لری ، نظر مزد بو حقیقی اثبات ایدر لر .
 لاکن بو دینه بیر کم طاقلیه ، احکام ونفوذینی تحدیده جسارت ایده

اشغال ایتدیلمر . بالآخره اورالرده یرلشد یلر . بر آرزوکره
خریستیا نلنی قبول ایتدیلمر . بونک سیب وحکمتی بجه شودر:
بو قوماندانلر ، بوانسان سوروجیلری ، مستبد قالمق ایستیور
لردی . محاربه زمانندن غیری زمانلرده حربولو نمایه آلیشمش
اولان اهالی ، آمر لرینه یالکیز عسکرلک صورتیله منقاد اولماق
ایستیور لر ، فقط خداوند لرینه اسیر کیبی مطیع بولماق اصلا
ایسته مه یورلردی . بوضره ده خریستیاناق دینی ، آمر ایله
اهالی بیننده کی اختلاف و مباحثت آمال آره سنه بیر واسطه
ائتلاف کیبی کلدی کیردی . بو واسطه ایله اطاعتک لزومنه
اقناع اولونیور ، خلق اغفال ایدیله ییلیوردی . امرای عسکریه
نک حکم و نفوذ لری — بیر مقدارینی ده پاپاسلره و یرد یکلری
تقدیر ده — تأمین اولونیور دی . سرد ایتدیکم مطالعه نک
اصابتی اثباتاً شونی درمیان ایتکم کفایت ایدر که شغال اقوام نک ،
دوغد وقلری اور مانلر ایچنده فقیر ، ساده ، حـ قالمش اولـ .
نلری . آوروپا اهایسنک الک صوکره تنصرایدن قسمی اولمشدر .
فضله اولاراق بوتتصر ، اقناعدن زیاده اجبار ایله وقوعه کلکشدرد .
مثلاً آفریقا و آمه ریقانک مختلف بلادی کیبی آوروپادن
اوزراق یرلرده بولونوب خریستیان لنی قبول ایتمش اولان
بعض اقوام ، خریستیانلنی قبول و محافظه ایچین هان دایما ،

اجراسنه‌داها زياده نافذانه سوق و تحريك ايدہ جيڪ دن دن باشقا بيرشى يوق در .

في الحقيقه قديم مذهب تشریک زمانده (ژويپته ر) .
(آپولون) ايله (سيديل) لر ، (اوراقل) لر کنديلر نه تمبد
ايدن اقوامک ميل وهو الرينه ، وطن و حريره محبت و انجذابى
امر ايدر لردى . اسير ، جاهل و ذاتار اهلرک بويوندور و قلرى
آلته دوشمش بير خاق ايجنده تولد ايدن خريستيانيت ک ؛
کور کورينه طاعت و انقياد امر ايتمکن باشقا بير کارى يوق در .
خريستيانلق ؛ « حریت » ک اسمنى بيله بياهمز . مستبد ، کرک
رهبانى (يعنى روحانى) ، و کرک جسمانى اولسون ، بو دين ايله ،
عادتا خدايه تمثلى ايتمش بولونور .

خريستيانلق دينک صورت تعمم و انتشارى تدقيق اولونور سه
کور ولور که خريستيانلق اداره مستبده آلتهده بولونان مملکتلر ده ،
جمهوريته اداره اولونان مملکتلر دن داها زياده سهولته نفوذ ايتمش
و استبداد آلتهده داها چابوق يرلشمش در . استبداد عسکرى ،
حريتى كاملا تخريب ايتمه ديكجه ، خريستيانلق دينى رومايمپرا
طور لغنده تمل طوتدور امادى و امپرا طور لغنک سقوطنده
باز بار اقوام ، مختلف قوماندانلرک زير اداره لرنده ايتاليانى ،
غول مملکتلرينى ، اسپانياينى ، آفريقانک بعض اقسامنى اولو

حریتہ مساعد دکلدر . هله قاتولیک مذهبی حریت
ایله بوس بوتون ناقابل ائتلاف کور ونمکده . بوايی مدمان
بیرنجیسنک حقیقتی ، صحتی اثبات ایچین اونک [یعنی
خریستیانلغک] انسانلری حریتہ دعوت ، ترغیب ، ایصال ایتمه
دیکنی کوسترمک کفایت ایدر ظن ایده رم ، خالبوکه انسانلر
بودرجه مهم بیرشیه یعنی (حریت) ه دوغرو ایلک انجذاب
ایلک شوقی بالذات دین دن آلمالی در . چونکه انسانلرک
روحلری اوزه رینه بوقادار بویوک حکم وقوتی اولان وهرنه
فکری اولورسه اولسون اذهانه حک ایده رک انسانلری بویوک ایشلر

عباسی لک انقراضی متعاقب طوائف ملوک نامی آلتنده ظهور ایدن
جباره یکندیگری علیه قانلی محاربه لراجراسیله وقت کچیرمش وممالک
اسلامیه اوج عصر قلن دریاسی حالنده پراقلمشدر . بوزمان خسران
وضالتمه کافه آثار عمران خراب وعلوم وفنون محو وناایاب اولمشدر .
ایشته بواحوال ، اسلامیق تفلیح ومنتسبلرینی ترفه واعتلایه غیر مقتدر قیلان
مادی ومعنوی اسبابدن در . تواریخ اسلامی ، [ابن خلدون ای و
[ابن اثیر الحزری] ی ، [ابوالفدا] ی مطالعه ایدک . اخوان کزیده همیتدن
احمد رضا لک La Tolérance musulmane یعنی «اسلامیتده حریت افکار»
ء وانلی رساله جمیاعه سنده اسلامیتک احکام احرارانه وحرانیدیشانه سنی کوزل
اجمال ایتمشدر . مستشرقین دن « کوستاودوغا G. Dugat نک Histoire des
philosophes et des théologiens musulmans غنوانلی اثریله دوقتور
« لوبون » ک « تمدن اعراب » اثر مبعجلی بویابده جداً شایان تدقیق وتوصیه
آتاردن در .

خرستیانلغی ، اونی ده یالکز آوروپا استبدادی اوزره رینه اجرا
ایتدیکی تأثیرات نقطه نظرندن تدقیق ایده حکم .

خریستیانلق همان بوتون آوروپانک دینی در . طبیعتیه

بوتون بوتون هیجانه کتیره رك شوكت حكومتی دوچار تزلزل ایتدی .
از جمله خلیفه « المهدی » نك فرق مخالفه به کوستردیکی شدتلرو (مأمون) نك
مخلوقیت قرآن مسئله سی کیبی بیر مسئله بی سود و نایجابی سرمایه تحکم
اتحاد ایتمه سی اساس اداره به کلی رخنهلر آچمشدر . صوکره کن
خلیفه لردن « المعتمد » و برادری « المعتضد » ک کویا بودرد اختلافه
مناسب دوا اولماق اوزره کتیب فلسفیه بیع و شراستی منع ایتمه سی و اختلافک
رفعی ایچین مذاهک دورده ارجاعله باب اجتهادک سدی و ملوک اسلامیه
ایچنده ایلاک اول سلطان لقبی آلان جهانکیر « محمود غزنوی » نك
اوزمانلر اک حر اندیش ، اک منور الافسکار فرقه اولان « فرقه
معتزله » یه « ری » یعنی طهران ضبطنده کوستردیکی شدتلر و احراق
ایتدیکی کتیب حکمیبه نتایجندن اولماق اوزره ممالک اسلامیه ده فرقه
احرار محو اولمش و یرینه مماشانجی و یاغافل بیر کروه مخرب قائم اولمشدر .
بو حال ، عباسی لک زمان انقراضنه قادر دوام ایتمشدر . هله ابن علقم
کیبی بیر دشمن مدیته طرفندن (بغداد) ک هلاکوبه حین تسلیمنده « فرات » ه
آتیلان دینی ، فلسفی ، ادبی ، طبی ، تجاری ، صناعی کتیب اسلامیه او
قادر چوق ایدی که نهرک اوزره رنده سیغلوب بیر کوبری تشکیل ایتمشدی .
قوجه بیر جهان عرفان اولان او کتیب کران قیمت دن متشکل کو بریدن
پیاده لر ، سواریلر مرور ایدردی . فرات کتیب لک سیلین مرکب لریله
بیر مدت سهرنک اولاراق آقمشدر .

باناعائد اولمیان بوشیلرک اوزه رندن حقیقجه بیر نظر اصرار
ایدیورم، دیگر محررلر ، او مواد حقننده ، بندن اول چوق
یازمشلردر . صده کچورم : مختلف دین لر ایچنده یالکوز

سنده کی استبداد لده (دین) ک دخلی یوق در . بوباده سویله نه جک
سوز چوق در . بلکه آیریجه بویوک بیر مبحث مخصوصده عرض ایده رز . مسئله
هر حالده شایان تدقیق وتشریح در .

اسلامیتک اساسنده کی عدالتی ، ترقی پرورلیکی تقدیر ایچین حکمای
فاضله اسلامیه نیک آثارینی ، نافذ ، متمم بیر نظر مطالعه دن کچیرمک
اقتضا ایدر . بزه قالیرسه (روما) ایمراتور لفتک صورت انفاضله حکومت
اسلامیه نیک وجه تزلزل وسقوطی آره سنده بویوک بیر مشابعت موجوددر .
عموم امم اسلامیه . امویلر وعباسیلر اداره سنده بیر خلافتیه مربوط
بولوندوقلری زمان ، لسان رسمی عربی اولدیفندن عربلرک واصل اولمش
اولدینی درجه فیض تکاملدن هرکس وایه دار اعتلا اولوردی . امویلرک
امراط ظلمی ، عباسیلرک امویلره رحمت اوقوته جاق مرتبه ده جبروتعدیسی
عالم اسلامده فرق مختلفه نیک ظهورینی انتاج ایتدی . بوفرقلر ، حضرت
فردوسی نیک

زیان کسان ازنی سود خویش

بجویند دین اندر آرندیش

ادعای محققجه ، ردای عقائد آلتنده مدعش و متعديانه آمال سیاسیه
پرورده ایدیورلردی . خلیفه لر بودرده چاره ساز اولاجاق یرده اکثری ،
فرقلردن بیرینی التزام ایله دیگر لرینی قهر ایتمک طریق سقیمینی اختیار
ایتدیلر . حکمت حکومتجه خطای عظیم اولان بو حال ، افکار عمومیه یی

[استبداد ۸]

سیاسی بی تولید ایتمشدر . استبداد دینی ایله استبداد سیاسی
اکثریافر دو احدک باشنده بیر لشمش بولونور ، فقط بوا یکی نوع
استبداد یکدیگریه معاونت متقابله ده بولونماقدن اصلاحی قالماز .
مذهب تشریک ، الی نهایت آلهرک عدینی تزید و (اولمیب)
ایله بیر نوع جمهوریت یابارق بالذات (ژوینتر) ی ده
(ده ستن قدر) ک قوانینی آلتنه وضع ایدر و « دیوان ساوی »
نک امتیازات و عاداته حرمت ایتدیریر ایدی ، که بومذهب ،
حریته مساعد اولماق لازم کلیردی و حقیقته ده اولدی .
هر شینک حاکم قهاری و صاحب مطلق اولماق اوزره تک
بیر خدا قبول ایدن « موسویک » ، « عیسویک » ،
« محمدی » لک استبداده مساعد اولماق لازم کلیردی ، اولده و دائماً
ده استبداده پک زیاده مساعد بیر زمین رواج اولماقده درلر . (*)

[*] (آلفیه ری) نک دین محمدی بی استبداده . مساعد کوره سی مصیب
دکلدر . چونکه زمان سعادتده تأسس ایدن حکومت اسلامیه تک شکل
اداریسی جمهوریت همده غایت حریت پرور بیر جمهوریت ایدی ، فقط
صوکره لری او اساس عدالت بوزولدی خلافت وراثته ربط ایدیلدی .
احکام شرع اونون تولدی . باب اجتهاد قاپایلدی . قوانین شرعیه اجرا ایدیلن
اولدی . خلیفه لر ، سلطانلر خلافت نامنه جنایتلر ، اسلامیت نامنه تحکمه لر ،
تمدی لر ارتکاب ایتدیلر ، کرک ماضینک ، حاکم حکومات اسلامیه .

سکیزنجی مبحث

دیمه

روح، الوهیت کیبی آ کلامادنی شیردن، انسانک ایدیندیکی
ویا خود باشقارینه ایدیندیردیکی فکر، هر نه اولورسه اولسون
علی الا کثر استبدادک اک قوی استناد کاهلرندن اولور .
عوامک ، مستبد حقنده ، علی العموم ایدیندیکلری فکر ،
هان عموم اقوامک « بیر الوهیت » حقنده یا کلش اولاراق
ایدیندیکلری فکره پک مشاهددر : بومشابهتدن استدلال او -
لونا بیلیرکه ایلک مستبد ، علی العاده فرض و قیاس ایدیلدیکی
کیبی ، ائک قوتلی ، ائک زیاده جبار اولمایوب اک دساس ، و احوال
قلب بشره ائک زیاده واقف و بناء علیه الوهیت حقنده انسانلره ،
ایلک اولاراق ، لاعلی التعین بیر فکر ویرن کیمسه ایدی . بونک
ایچین در ، که اکثر اقوام آره سنده استبداد دینی ، استبداد

سندن چيقار ماسنه مامت ايتك دكيدر ؟ اولكينك هنوز
غصب ايتمه مش اولديغي شيلر دن ، كله جك ايكنيجي مستبد
نهكي آلا ييلير ؟ بالعكس بويكي مستبد كنديسنجه الزم بير
حيله ، بير قور نازلق اولماق اوزره بدايتاً سانا مستبد سابقدن
داها زياده يوموشاق داور ائمايه ، داها زياده حليمانه معامله ايتمه
يه مجبوو دكيدر . نتيجه اولاراق سويله يورم : هر هانكي
طرفده ، هانكي كشورده اولورسه اولسون ، حریت ، امنیت ،
معدلت بولونمايان بير يرده هيچ (وطن) يوق در . [*] وطن ك
اولماديغي هر يرده مسلح بونونانلر عموم مسلكلر ك اكناسنه ،
اكنه زيانه سالاك درلر . بوسلوك ؛ اكنه زياده موجب عار . اكنه زياده
مغاير عدالت ، اكنه زياده حق شكن بير مقصد ايله ، اختيار
ذاتيسني ، دوستلريني ، اقرباسني وبالذات كندى منافعي
حياتيني ، ناموسني ، اكنه سفلى ، آشاك اغني بهايه صاتمباق دكلميدر ؟

[*] بامال اولورسه زرده حقوق عباد ، اوپر

أرباب فكلر و مرحتك كر بلا سيدر .

[فائق عالي]

ادارهٔ عسکریه بی ادارهٔ ملکینه یه فائق ، مرجح بولوندور
ورلر. مستبدلر ، بو واسطه لرله کوزلری ، اودرجه قاماشدیر
مایه ، مسکین تبعه لرینک ادر اکلرینی اوفادار کور لشدیر
مه یه موفق اولشلردر ، که تبعه نک کور لکلری کندیلرینی
بو مستکره سلنکه کیرمک هوس و آرزوسنه بیله دوشورمشدر .
فقط بو کولونج دسیسه بی بو کنونی میدانه قویاق ، محو ایتمک
ایچین بیر مطالعه ، بیر ملاحظه کنفایت ایدر : عسکره دیرم که :
ای انسان ! سن ، عسکر لره ، یا ، داخلده حکمدار مطلقک
آمال مستبدانه سنک وسائط اجرائیه سی نظر بیه باقار سین ،
بو حالده بیر سلطنت ظالمله و غیر محدوده نک فرمانلرینی ، بابا
کلک ، قارد اشلیریکک ، دوستلریکک علیهنده اولار اراق اجرا
ایتمکده نه شرف بولا بیلیر سین ؟ ... یا خود سن عسکر لری
« وطنک یعنی بیر یرک ، که سن اوراده فلاکت وسفالت ایچین
دوغمشین ، اوراده حسب المجبوریه قالیور سین ، نه حریتک
وار ، نه امنیتک وار ، نه تعرض دن مصون مالک وار ، بو حالده سن بوبله
بیر مملکتی ، و کندیسیمله حرب ایتدی کک دشمنک یاباجا غندن
یک قات زیاده اولار اراق متادیا و مملکتی تخریب و تضییق ایتمکده اولان
مستبدی مدافعه ایتمه بی ناموسکارانه ، شرفلی بیر حرکت صایا بیلیر میسین ؟
بو حرکت وغیرت ، دیگر بیره سنبدک ، مملکتی ، سنک مستبد کک بنچه

مادام که مستبد لر، عونہ لرینک مقدارینی آزا لتدیقلری نسبتده ، کندی لرینہ کوسته ریلن اهمیت واعتبار آزالیر ، وما دامکہ، نفور ومہیب اولان بیر کیمنہ ، اطرافہ صاحبدینی ظلم ودہشت اکیسیدلر یکجه . شخصندہ کی هیت آزالد یقجه کند یسنہ ایدیلر اعتبارک تحقیرہ تبدل ایندیکنی کورورہ ، بناءً علیہ، مستبد لر ، اضحلال تاملرینک قطعی علامتی اولان بوتحقیر غانی بہ میدان ویرمکسزین . لشکر لرینی بسله مسک وارنرله ظالمانہ حکم وسلطنتلرینی بحافظہ ایتمک اوزرہ متہادیاً خلقلک قانی امہ جکلر در .

افکار عمومیہ بہ ذاتاً چوقدن بری صاحب وحکمران اولان مستبد لر ، « اشکال مختلفہ حکومت ایچندہ اکشانلی ، اک حیثیتی اولانی حکومت عسکریہ در ، دیہہ آروپایی اقناعہ یلتندیلر وفي الواقع ککک اصیلرندن اولسون ، ککک فرومایہ لردن بولونسون ، تبعہ لرینک اک سرسملرینی اقناعہدہ موفق اولدیلر .

مستبدلر، بالذات علامت و پایه عسکری طاشییاراق کندیلرینہ، هر رتبہ عسکریہ بی صیرہ سیله حائز اولمش سوسنی ویریر ، صنف عسکری بہ ، جمعیتک دیگر صنفلری ایچین حقارت آمیز ، منافی عدالت ، امتیازات مخصوصہ بخش ایدہ رک

صلبندن يتشمش اولدوقلری حالدہ وجود لرینی اہالی یہ ربط
ایدن روابط طبیعیہ و مقدسہ بی چار چابوق اونوتورلر .
فقط اہالی ، ہرنہ وقت ازدل وجان عزم و آرزو ایدر
و دائماً کندی وساطیلہ اجرا ایدہ ییلہ جکی شیئی باشقا -
لرندن بکلہ مزہ بورذالت و تضییق دن قورتولماق ایچین
دکل امیدوار حتی بوبادہ قطعی ، مسلم بیر امنیت واعتمادہ مالک
اولایسایر .

آروپا مستبدلرینک ہر بیرى . بوتوابع مساعجہ دن
بسلیہ یہ ییلدیکاری قادار حتی علی الا کتر فضلہ سنی ییلہ زیر
فرمانلرندہ بولوندورورلر ہر مستبد . شوکت و حکومتک
اک قوی استنادلرینی بو توابعده ، بوکروہدہ بولور ، اونلر ،
مستبدک کانجہ لرینی . غرور ابانہ سنی تشکیل واحیا ایدر ،
بوندن ماعدا تاج حکومتک اک قیمتلی زینتلی مقامندہ
بولونورلر . اہالینک آلی تربیلہ و کندیلری آج قالاراق ، بسلیہ
دیکاری بو عسکرلر . مستبدک ایلک بیر اشاراتیلہ اہالینک
قانلرینی ایچمہ یہ دائماً مہیا بولونورلر . مستبدلرہ توجیہ
اولونان اہمیتک ، حرمتک ، اعتبارک مختلف درجانی ،
دائما عسکر لرینک مقدارینہ ، کسرت وقوتہ کورہ تحدید
وتعیین اولونور .

زمانه اولدیغی سویله مشدم . بو سوزدن سوکه عسکر
 سز ، مستبدك بقابو لامایاجاغنی بیان ایدیشده تناقض وارظن
 اولونمسا این . مستبد لرك ، جبر وقوت استعمال ایتمک وسائقی
 تکثیر ایله ، عنف و تعدی بی او درجه ایله ری واردیر
 . مشلدر . که شاید سائط مذکورہ تناقض ایله جک اولسه
 ایدی ، اهالینک قورقوسی ده برابر آزالاراق استبداد بلکه
 ده بوس بوتون دوریلیر ، ییقیلیردی . ظلم و تعدیده حد
 معروف تجاوز ایدیلیردن و اهالی بیر قوه قاهره ایله ، بالتهدید ،
 ضبط و تقیید اولونمازدن اول بی لزوم اولان بو اردولر ،
 شیعدی مستبد ایچین قطعی اللزوم بولونیور . زیرا طبع
 بشر مقتضا سندن در . که انسان کوزی اوکنده بیر
 قوه حقیقیه و مرئیه بولوب اونا عنان مقدرتی قابدیرمش
 اولدیغی زمان ، آرتق تصوری بیر قوتدن قورقماز ، بو جهنله
 قوای دائمه عسکریه داغیتیش اولسه ایدی آوروپاده
 حکومت مستبده حالیه در عقب محو و نابود اولوردی . بناء
 علیه . اهالی ، کندی جلادلرینی ینه کندیلری اعاشه ایتمک
 ذلت و رذالتنده بولوندوقجه ، بو ذلت و رذالتک آزماسنی
 یاخود بوس بوئون خراب اولماسنی مأمول ایتمکده هیچ بیر
 زمان حقی اولامازلر ، او جلادلر که : ینه اهالینک

ظلم دیده لرك قورقورلى ، كرىشكلكرى ، دوغرودن ،
دوغرويه ظالميره قارشى كله مه به جك راده به كمش ايسه ،
بومعتسفرى ، بو عسكر لرى بوزماق ، ساتون آلمات ايچين
آتون. اوستالق استمال ايدمه. زلرمى ؟ فقط بوبله بير واسطه ،
متسلسل بيرچوق فالقلىك منشاى اولور . اولاً : آتونله ،
اوستالقه الده ايديلن بواسافل ، عسكر قلاماديقلرى كيبي
وطنداش ده اولامايا جاقلرندن ، بومتد حربلردن متشكل
بيرجم غفير ، جمعيت ايچنده قالمش اولور .

دوغرودر : اهالى بو عسكرلردن قورقار ، نفرت ايدر .
فقط مستبددن استكراه ايتديكي وبو اطرادسز عسكرلرك
مستحق اولدينى درجه ده استكراه و نفرت ايتمز ، بوبير
حقيقت در . كه اداره استبداديه ده خلقك . دوشونمه ديكنى
ملاحظه و محاكمه ده بولونماديغنى كوسته رير . زيرا اهالى ،
بو مسلح گروه اولماديغجه هيچ بير مستبدك بولونامايا -
جاغنى نظردقت و ملاحظه به آلمش اولسه ايدى ، بو
حايلاز جريلره مستبددن داها زياده بغض و نفرت ايتمه
لازم كلير وبو بغض محق و شديد ايله اونلرى بك چابوق تخريب
والغا ايتمه به موفق اولوردي .

بوقاريدمه ، مستبدك ، مهيا و دائمي عسكر لرى بولونماديغنى

كیده بيلمه لری بیر حال ضروری الظهور اولور . بوندن
دولایي . اداره استبدادیه ده ، عسکر لر هب ، اهالی هیچ مشابه
سند ، بولونور . عسکر لر ، او عونه استبداد ، کرک کوللی
یازیمش ، کرک جبر ایله طویلا نمش اولسونلر ، هر
حاله - عمومیت اعتباریله - اونلر ، اخلاقجه ،
اهالینک ائک آشاغی ، ائک کونو طبقه سندن در لر . اسارت
مضاعفه علامتی اولان البه عسکر یه یی صیرت لرینه کچیریر کچیرمز ،
کندی لرینی . باشقارندن داها آزا سیر عدایمه یه باشلار لر . لایقی
اولمادیق لری « سکنه قرا ، کوبلو ، نامندن تجرد ایتدیکن صوکره
آرقاداش لرینی تحقیر ایدر لر ، کندی لرینه نسبة . اونلری پئک آشاغی ،
پئک کوچوک صایار لر . فی الواقع رنجیر بولونان اصل کوبولور ،
عسکر اولان کوبولرک پئک دونلرنده بولوندو ق- لرینی و
اونلردن داها بایاغی اولد و ق لری معترف اولور لر . چرنکه
کوبولور ، بو « مساح چاپتینلر » ک کندی لرینی تحقیر ایتمک ،
نزایل ایتمک صویاق جراتنده بولونمالرینه ، ظلم و مجاوز لرینه
تحمل ایدر لر . سکان قرا ، چوققلق لرینی و هر زمان بیر قارشی
پیک اولایله جکلرینی بیر دقیقه جک ملاحظ ایتمک ایسته
سه ایدیلر بو خزله سفلیه یه مقاومت ایدد ییله جک لرینی
پئک اعلا کسیدریر لر ایدی .

شکل حکومت نه اولورسه اولسون بین الاهالی هر فردك
و اكثریتك منفعی هیچ ظلم و تضییق كدرمه مكده و یا خود
ممكن مرتبه آز ظلم و تضییق كورمكده در .

اداره استبدادیه ده ، كندیلرینی بسله ن و راحت مغرورانه
لرینی تأمین ایدن مستبدك مقصد و منفعتدن ماعدا بیر مقصد
و منفعته مالك اولما مالری ضروری اولان عسکرلرك ؛ مقتدر
اولدوقلری قادار اهالی بی ، تضییق ائمه لر ی منفعتلری
مقتضیا تمدن در . چونكه اهالی بی تضییق ائدیكلری نسبتده
مستبدك نظرنده اعتبار و اهمیتلری آرتار ، كندیلرندن قور
قولور ، لزوملی عد اولونور لر .

حقیقهٔ « جمهوریت » نامنه لایق اولان ادارهٔ جمهوریه
لرده ، اختلاف افكار داخلی [*] ؛ هیئت اداره نك عناصر
حیاتیه سندن معدوددر . بوندن ماعدا ، اكر بوتباین افكاره ،
حكیمانانه اداره اولوناراق ، بیر استقامت سلیمه و یریلیرسه دائرة
حریتی بویولتور .

ادارهٔ استبدادیه ده ایسه جزئی تباین افكار ، تخلف منافع ؛
هم خلقك مصائبی تزئید ایدر ، هم ده ظلم و تضییق عمومی
بی آرتیرر ؛ بوضورتله ضعیفلرك محو اولماسی ، قویلرك غرور
و عظمت مهورانه لرنده مقیاسسز ، حدسز ، الایدلر یكلرینه

[*] (اختلاف امتی رحمه) حدیث شریفی ، حرمتله ، تخطر اولونور .

پیش نظر لرنده دوران قوتلری آره سنده کی فرق ؛ بسیر
 شبأك احتمال وقوع و جریان فعلی و شهودیسی
 یئنده کی فرق قادر بویوک در . زمان حاضر اداره استبدادیه
 لرنده قوه دائمه عسکریه ، جمیعت مدنیه نك شکل مرئیسنی
 دخی تبدیل و تخریب ابدیور ؛ (حریت) ك نام مبارکنی
 بیله کفنه یور ، کومیور ؛ انسانك ذاتنی ، حقارتی او درجه
 به وارد یریور که اصول سیاسته متعلق اولوب نجات بخش ،
 عالی حق و فضیلت پرورانه بولوان شیلری انسانه یابیلدیور ؛
 نه سویله به ییلدیور ، نه ده دیکله به ییلدیور . دائماً دشمندن
 زیاده وطنی علمبنده جسور ، بی پروا اولان و اطاعت
 خصوصنده سفیل و ذلیل اولدو قلی نسبتده مافوقلرینك
 امر لرینی اجرا اتمکده ده خونریزانه ، مهور بولسان بو
 سرسری عساکرک جم غفیر سفلیسندن عادتاً بیر دیو مدهش
 حصوله کلهرک اصل جمعیت ایچنده دیکر بیر جمعیت ، اداره
 ایچنده دیکر بیر اداره تشکیل ایدر ؛ یعنی جمعیت ایچنده ،
 اساساً جمعیتك آمال و منافعه هر جهنله منافی آمال و منافع
 بسله ین ، تشکلات و نظامات سقیمه و غیر مشروعه سی جهنله
 حضور و آسایش مدنی بی محافظه به عدم اقتداری مسلم ،
 قورقونج ، دائمی بیر هیئت حصوله کتیریر .

حصوله کنتردیکی تأثیر آره‌سننده فرق عظیم واردر .
احتساسات ایچین درجات واردر ؛ فقط انسانده حواس
حد کالده در : یعنی حواسک بالذات ادراک وتلقی ابتدییکی
تأثیرات ، حد کلی ، غایه قونی حائزدر .

اعصار سابقه ده لشکر سز وعادتا سلاح سز بولونان
مستبد ؛ بد بخت تبعه سنی حد معروفدن زیاده چیکنه مک ،
ازمک هوس واحتیاجنی حس ابتدییکی حالده ، هوسات
وتغایلات مستبدانه سنی ضبطه مجبور بولونوردی . چونکه
اهالیسنده قبل وقال و حال مقاومت ظهوری تقدیرنده
اونلری سکوت واطاعته اجبار ایچین سلاحانمایه ، عسکر
تحشیدینه محتاج اولاجاغنی دوشونوردی . بومستبدک باباسی
یاخود جدی ، بوقوت ونفوذ مالک اولدیغنی بیلردی ،
فقط ، بوکون اولدیغنی کیسی ، اوقوه مدحشئه عسکره بی
دائما کوزی اوکنده بولمادیغنی ایچین کندیسنی اهالیسنه
قارش یالکیز مدافعه دکل حتی فضله اولارق اهالیسنه
اهانت وحقارت ایتمه یه سوق وتحرک ایدن متعدد
طابورلری فرماننه منتظر کورن بوکونکی مستبدلرک
حس ابتدییکی امنیت وقناعته مالک دکلدی بناء علیه قدیم
مستبدلرک ، تصویری قوتلری ایله ، شیمدیکی مستبدلرک

فقط عساکر، کرک ملی، کرک اجنبی اولسون، ایستر کوکلی، ایستر قرعلی، ایستر مجبوری بولونسون، حاصلی ناصل اولورسه اولسون هر حالده حکومات مستبده - نك، مستبدلرک یکانه طوتار آلری، اک متین استناد کاهلری، اک محکم واسطه لری درلر .

عصراخیرده یکی حیقا بیر مستبد ده تحت کاهی اطرافنده دهشتلی بیر فرقه عسکریه بولوندورماق اصولی تأسیس و بو قوه مدهشه عسکریه بی، خارجه دشمن اولمادیغی حالده زیر حکم وفرما تنده محافظه ایدهرک « مستبدک اطرافنده دائم دشمنلری واردر، قول مشهور بی نظر مزده غایت قطعی بیر صورتده تأیید و تصدیق ایتدی. مع هذا مستبدلرک، تبعه سنه دشمن نظریله باقاسی یکی بیرشی اولمادیغی کیبی. مستبد بوقادار هیبتلی بیر قوه عسکریه استعمالنه مجبور اولماق سزین تبعه نك باشلری بیور ندوروغه سوقدوقلری، انقیاد ایتدیکلری، قورقدوقلری. تیره دیکلری نادر کورولمش شیلر دکلدی. فقط اشیا حقننده حاصل ایدیلرین فکر ایله بالذات اشیا آره سنده کی فرق پک بویوک در. یعنی اشیا حقننده حاصل ایدیلرین فکرک حصوله کتیردیکی تأثیر ایله بالذات اشیا نك

تر، آلایلردخی بولوندورمائی عادت ایتمشل درکه بونلره دائیما فرقه
عسکریه لرندن دها زیاده اعتماد و امنیت کوسته ریرلر. انسانیته
جالب شین و غریب بیر تضاد اولارق، بوتون آوروپانک
اڤک زیاده حر خلقی اولان ایسویچره لیلر، نوع بشره
تحکم ایدن مستبدلرک شخصلرینه محافظلق ایتمک اوزره
کندیلرینک انتخاب ایدیله لرینه موافقت ایدیور، بوجوزت
لشیمه ایله ساتیلیورلر [*]

[*] اولاری، ایسویچره لیلرک بو خدمت ردیته یه تنزلاری کترته
مشهود ایدی. انکلیزلر اسکندریه ن طوبه طوتدوقلری صره ده
استخدام ایتدیگری عساکرک بیر قسمی ده ایسویچره لیلردن ایدی و
شیمدی پاناک محافظی ده ایسویچره لیلردن در.

Droit d'asile en Suisse یعنی (ایسویچره ده حق التجاء)
عنوانیله فرانسیزجه بیر کتاب زده ایسویچره حکومتک ناصل آشاغی، قهجه
بیر هیئت اداره اولدیغی ینه ایسویچره لی اهل تلم و ناموسک اقوال
وتأیید ایتله استهاد اولوناراق کوسته ریله شدر. ایسویچره نک و ایسویچره
لیلرک - بیر قاج نوادری مستثنا - حر و حریت پرور اولدوقلری حقنده
کی اعتقادمز بیر زعم باطل ایمش. مکر ایسویچره لی لر، باخصوص
رسمیاری مستبدمز کچی اڤک خائن ظلمه نک ییاته یاره سی مقابلنده
در دورلو استعماله عرض صالحیت ایدرلر مش. ع. چ.

یدينجی مبحث

هلی عسکر

اجرای حکومت ایدن کرک بالذات مستبد بولونسون، کرکسه
مستبدک نامنه باش وکیل اولسون هر حاله آیلیقی عسکر لر ؛
بونلرک شخص منفور لرینک دائما مدافع و محافظی اولور لر،
مقاصد خود سرانه لرینک کورجه سنه ، ظالمانه وسائط اجرائیه
لری بولو نور لر . زمانزده عساکر ملیه نک مختلف نوعلری
وارسه ده جمله سی استبدادی حفظ وادامه یه مخصصدر لر .
اورویانک بعض مملکتارنده اهالی زورایله عسکره آئینر،
بعضارنده آزشدت فقط اهالی ایچین چوقاهانت، چوقحقارت
اجرا ایدیلیر ، اهالی عسکر اولدوقلری آنده حریتلرنی -
داها دوغروسى غلط اولاراق حریتمز دیدیکر مغمسوب
حریتی - ده هیئت استبدادیه یه تسلیم و تقدیم ایتمش
اولور لر . شخصلرینک بو طرز زدیالانه ایله ساتیلماسنه علی الاکثر
بلاهلر یله ، سوء خالقاریله سببیت ویریر لر ، یاخود کندی
همپارینی بویوندوروغه اورماق ، تضییق ایتمک هوسنه
قایلیر ، غفلت ایدر لر .

پیر چوق مستبد لر ؛ معینارنده اجنیلردن متشکل عسکر

ایسته دیکه کیبی قوللانمایا جانغنی ، مراد ایتدیکی آدهک
باشنه ایندیرمه به جگنی کیم ادعایه جسامت ایدیه یابیر؟

هم ده کنديسني محافظه ومدافعه ايچين ذاته انتقال ايدن بو حکم
ونفوذی استعمال ايتمه يه مجبور بولونور. مدافعه ومحافظه ايديله
جك يير کيشی داها چيقينجه وسائط تدافعيه نك آرتماسی
ضروری در. يير حکم ونفوذ، غير مشروعيقی نسبتده. حقسنز
وسائط تدافعيه اتخاذهنی استازام ايدر. بناء عليه بومشوم شخصك
بويله بير مأموریت تأسيسيله دائره استبداده ادخال ايديله سنی
حکومت عرفيه نك حد غايه يه وصولنه يير علامت عدايمه لی در.
ايشته خلاصه آتباتی: کنديسنه مساوی هيچ يير کيمسه ني
کوره مش وکنديسنه مساوی يير کيمسه نك بولونماد يغنه
قانع بولو نمش اولان مشتمد، يير خوف فطری ايله، تبعه سنك
عمومنی تحقير ايدر. منفور کورور. فقط آری آری افراده
پك بغض ايتز، چونکه او نلردن شخصی يير حقارت کورمز.
مع مافيه يالين قبليج، خصوصی اولاراق کيمسه طرفندن
حقارت کورمه ديکی ايچين کيمك باشنه اينديره جگنی بيلمه ين
يير آدمك آنده، مسلول ومر فوع بولونور. فقط مستبد بومعتنا
ومدهش حکم واقندار براتی، معادلاری، مافوقلری جوق
اولان و صوك درجه ده ظالم اولديغي ايچين يير جوق کيشيلرك،
حتى اکثرينك نظرنده فوق الغايه منفور اولماسی لامر کلن
يير فرده تسليم ايدينجه اوفردك، اووکیل. مؤتمنك بوقليجي

هر جبهه عفتسز لکلرینی هر کون ، خلق و عملری ایله کوسته ریور ، مؤفلرک ، جلدلرله کتاب یازسه لر داها ایی اثبات ایده مه یه جکلری بیر صورتده ، مدعامزی بالذات کنیدیلری اثبات ایدیور لر . شوراسنه دقت اولونسون که موقع و مأمور یتنی غائب ایتک ایسته ین هیچ بیر باش وکیل بولونما دینی کپی باش وکیلک مأموریتی قادر مغبوط عموم اولان مأموریت ده یوق در . باش وکیل قادر هیچ بیر کیسه نک دشمنی بولو نماز . اونا ایدیلن افترا لر قادر کیسه یه افترا اولو نماز . اوندن اولونان ، مستلزم مدافعه حقیقی شکایتلر قادر کیسه دن شکایت ایدیلمز . حال بویله ایکن فضیلتسز بیر اداره آلتده کند یسنک او لمایان بیر قوت ایله . سیئانه . تسو یلاته قیصه انجلاغه قارشى فضیلتک مقامت ایده بیامه سی قابل اولوروی . بوبابده بیر حکم ویر مک ایچین صائب الافکار قارئلر مک محاکمه لریسه مراجعت ایده رم .

مستبدک نامحدود اولان اقتداری ، باش وکیلک آله کچینجه . ذاتا سوء استعمال دیمک اولان اونفوذ و اقتدار دن کونا کون سوء استعمالر دوغار . بیر تابعک شخصنه نقل ایدیلدیکی زمان . نفوذ و تحکم . و نفوذ و تحکمه برابر بونلرک سوء استعماللری بالطبع توسع ایدر . چونکه بو آدم . هم وارث استبداد اولان مستبدی .

بیر آدم دکل در ، هیچ بیر زمان ده اولاماز . « عفت سیاسیة » ،
« مایة حقیقی انسانی » تعبیر لرندن شوفضیاتی آکلارم .
که اونک سائقه سیله ، هیئت اداره دن اولان بیر فرد ، عمومک
سعادتنی ، شخص واحدک سعادتته ، حقیقی هر شیئه تقدیم
وترجیح ایدر . عفت سیاسیة نک نه اولدیننی تعریف وتعیین
ایتمکله مدعای مع زیاده اثبات ایتمش اولیورم ظن ایدهرم
بالذات مستبد ، سعادت تامه عمومیه نی آرزو ایتمه دیکر (چونکه
سعادت تامه عمومیه نک حصولی ، در عقب اقتدار حکمرانیسنک
خرایت و انحلالنی استلزام ایدر) و آرزو ایدمه دیکر حالده ،
مستبدک بیر سوزی ، بیر کیفی ایله موقع نفوذ کچمش اولان
واو موقعدن دوشمک ایچین ینه بیر سوز ، ، بیر حکم
کیفی کافی بولونان وکیل موقت ، قابلمیدر ، که سعادت عمومیه
بی آرزو ایدمه بیاسین ، ممکنمی درکه مستبدک او وکیلی منفعت
عمومیه نی محافظه یه چالیشین .

بیر مستبدک باش وکیلنک شخصاً ده عقیف ، ناموسلی بیر
آدم اولامایا جانجی قولایجه و ناقابل دربراهین ایله اثبات وتیقن
اولونا بیایر ، چونکه عفت سیاسیة ویا عفت عمومیه بزجه ، ذاتا
حسن اخلاق و عفته اعتقاد و مر بوطیب دیمک در . فقط و کلا ،

ثروتلری علی الا کثر یغما و ظلم بمره ملعونانه سی اولدینی حالده
یله ثروتلرندن ده تجرید ایدیلر لزلر . بناء علیه معزول
وتوجهن ساقط اولان باش وکیللر عمومک و باخصوص
وقتيله آیاقلری آلتنده صوکه درجه دنائت و جبانته سور و نمکده
بولونمش اولانلرک اوکنده رسوای و بی اعتبار اولماقدن باشقا
بیر جزایه گرفتار اولمازلر . بومستبد وکیللرینک بعضلری .
• قوغولدوقدن صوکه ضروری الحصول اولان سکونت و آسایش
پرور لکلرندن استفاده به قیام ایتمک درجه سننده ادبسنزلیکی
ایله ری کوتورورلر . « آلدانمش ، نةصاتی یکی آکلامش
فیلسوف » عنواتی غضب ایتمه به مجنونانه چالیشیرلر . بو حاللری
ایله بونلر ، حقیقی فیلسوف نه دیمک در آکلایان و فیلسوف
بیر آدمک هیچ بیر زمان مستبده و کالت ایدمه به حکمی
و اصلا بویله بیر حکیم حقیقی بولونامایه جاغنی بیان ارباب
اتباهک مرحمت استخفاف کارانه سنی تحریک ایدرلر .
بویله کرتو . جنائی بیر مخلوقک اصلا فیلسوف اولما دیغنی .
اولامایا جاغنی اثباته قالقیشمش اولسه م . بجمتک عظمت
معتناسنی بوزمش و سوزمی ، زماننی هدراشمش اولورم .
سیلینمه سی بک الزم اولماق جهتله اثبات ایتمک ایسته دیکم
شی شودر . که بیر مستبده باش وکیل اولان کیمسه ایی و عقیف

التیام بیر یاره ایله وجودی قابلا نمش بیر خسته نك صارغیلر۔
نك وتیمار حیسنك دكیشدیر بلمه سی مثابه سنده در . که
بوتبدل انتشارات عقیبه بی وتشنجاتی تجدید ایتمکن باشقا بیر
شپئی منتج او ملاز . یکی باش وکیلک ، سلفندن بیر آزداها کوتو
اولدینی ده قولایجه اثبات یه ایله بیایر . کوتو . نافذ . خدعه کار
بیر آدمه تفوق ایتمک ایچین اونا کوتو لکله . خدعه کار لقله
غلبه ، چالمق اقتضا ایدر . بیر مستبدک باش وکیلی . دؤغرودن
دوغرویه یاخود بالواسطه کندیسنک محونه چالیشا نلردن
بیری یرینی طومساد یقجه توجهدن دوشمز ؛ بویکی کلن باش
وکیل ، مقامنده کندیسنی محافظه ایچین او لکینک تأسیس واعلا
ایتدیکی بومتعدد حصار نری ، حائللری ناصل ییقا ییلدی ؟
ثروت ایله ، طالع ایله می ؟ شبهه سز خار . بوموقفیتی او ،
« بویوک بیر هنر » ایله استحصال ایتدی . شوراسنی صورارم
که « سرایلرده بوقادار موفقیت کارانه اجرا ایدیلن بو « بویوک
هنر » . صاحبنده آز فناقلرک وجودینه می حکم ایتدیریر ؟
زمان اخیر مستبد لرینک اوقادار خونریز اولما ماسی ، فکر
لرنجه اهالینک خونریز اولما مسندن منیعت در ، بوجهته مستبد
لرعزل وتوجهدن اسقاط ایتدیکلری باش وکیللرینی ؛ حیاتلر
ندن محروم ایتمک درجه سنه قادار ایله ری کیتمز لر . بونلرک

بلاسنی آغیر لائتماتدن باشقا بیر نتیجه ویرمز . بوئی افهام و اثبات ایتمک قولایدر . بومغضوب صدر اعظمک ییک ارتکابی ، ییک حیلہ سی ، ییک ظلمی تحقیق ایتمش اولدینی خالد ینہ کفند یسندن داها قور ناز ، داها دساس ، بیردالقا ووق ، بیر ماینجی ، بیر ندیم چیقوبده حکمدارک مغضوب علیہ اوزہ رنده کی توجهنی محو وافنا ایتہ دیکجه باش وکیل موقع ومأمور یتمدن تجرید اولونماز .

بو توجهدن دوشمک کیفیتی ، نه صورتله اولورسه اولسون ، عاقبت وقوعه کلیر . او حالده او لکنندن بدتر او لماسی قطعی اولان ییکی باش وکیل ، مستبدہ کندیسینی سلفندن دها اپی ظن ایتدیرمک ، هر خصوصده سلفنه غیر مشابه کور و نمک ایچین اونک زمانتده تقرر ایدن اصول وه مؤسسات اداریه پی دکشدیرمه یه ، بیقمايه محتاج اولور . آرتق بویکی باش وکیلک دردینی چکمه یه هرکسک حاضر لائتماسی لازم کلیر . بو باش وکیل ده سلفی کبی زنکین او لماق ، موقعی محافظه ایتمک ، رفقاسنی ، رقباسنی یره اورماق ایستر وبونلری ایسته مکده مضطر بولونور .

اداره استبدادیده کرک مستبدک . کرک باش وکیلک دکشمه . سی ، بدبختی اسارته کرفتار اولان اهالی ایچین . جسیم و ناقابل

بوابش وکیل دخی عمومک نظر نده بیر صورت حکمدار انه ده مهیب و منفور اولدیغنی بیلد یکنندن هر کس ایچین؛ عمومیتله ، هر فرد ایچین ، آیری آیری اک شدتلی کین و شدتلیر بسیر . بوندن دولایی درکه کندیسنی استخفاف ایدن ، تحقیر ایده بیان ، یاخود تحقیر ایتک فکرنده بولونان و یاخود تحقیر ایده جگنی فرض ایتدیکی ، والحاصل کندیسنه بکه نیلمک بختیار لغنه مظهر اولمایان کیم اولورسه اولسون هر کیمسه نی جزایه چاربار ، تضییق و ظلم ایدر ، حتی محونه یورور .

باش وکیل ، کندیسنی سودیردیکی ، ساطنته [یعنی مستبده] : « کندی شخصمک امنیتی ایچین استعمال ایتدیکم ظلم و شدتلیر محضا ذات حکمدار یلرینک امنیت و سلامتی تأید ایچین در . » دیمک یولنی قولایجه بولور و بوباده مستبدک قناعتی تحصیل ایدر .

بعضاً اولور ، که مستبد . کیفاً ، یاخود ضعفیت و باقورقو نتیجه سی اولاراق ، باش وکیلنک اوزه رنده کی توجهاتی و نفوذ مکسوبنی کیری آلیر ، صدار تناهی ، حضورندن طرد ایدر . کندیسنه بیر لطف مخصوص اولماق اوزره حیاتی و طعمه بی ناموسانه سی قیلش اولدینی ، اموال و نقودی بر اقریر . فقط بوتبدل ، بدبخت و قید بند اولان اهالینک یوکنی ،

سنه. مظهر توجه اولماسنه امكان يوق در .

بوندن دولايديرکه علی الاکثر باش وکیللر بالذات حکمدار
مستبد کبی اداره امور غیر مستعد اولورلر ، ایملک یا اماماقده
اونابکرلرلر . فائق یا بمانی طلب و التزام ایتمکده و اجرایی سبئاتده
ایسه اونی کچرلر .

آورویا مستبدلری حقوقلرینک [حقوق کله - سیله ترجمه
یه قلم وارمایور] غاله خوار لغنی [*] باش وکیللرینه ترک
ایدر لر . فقط مستبدک حقوقندن باش وکیللرک اک زیاده
وسعتلی وقید سز اولا راق اشتراک آیتدیکلری جهت ، مستبدک
اهالی اوزده رنده حاصل آیتدیکی دهشت وحشیت در . بو
دهشت وحشیت ، دیگر انسانلره مساوی اولا راق دوغمش
اولدینی حالده طالع شومک یاردیمینه آنه کچیردیکی موقعی
کوره رک کند یسنی دیگر لره فائق بیر فطرتده ظن آیدن
وهر کسک حقوق طبیعیه سنی غضب ایله اکثریته حکم ایتمک
ایسته بن بیر فردک نفوذ و حکمنه تحمل آیده مه ین انسانلرک
مقتضای طبیعیتی در . اونفوذ ایسه ناپاک وحق شکن آلردن
کچه رک ثقلت و تأثیرات مشثومه سنی ایکی قات زیاده ایدر .

[°] کند یسنک اولما یان بیر ملکک ، بیر مالک وارداتی آلوب یه مه یه ،
اوندن تمتع ایتمه یه « غاله خواراق [Usufruit] دیر لر .

آلتینجی مبحث

باشی وکالت [*]

زیر اداره استبدادیده ، سابقهٔ حرص ایله تکون
ایدن اک مشنوم . اک وخیم مصائب عمومیه نك اک بویوکی .
اک ظالمانه سی (باش وکالت) ک وجود و نفوذی در .

مبحث سابقه بونک حقنده کوچوک بیر اشارت قیدیله
کچیلیمش ایدی . بوراده باش وکالتدن داها واضح ، داها
اطرافلی بیر صورتده بئ مقاله ایتمه یی لازم ومهم عد
ایدیورم .

بومنحوس موقع ورتبه ، توجیه ایدن آدمده کی عدم
اقتدارک زیاده لکی نسبتنده ، توجیه اولونان کیمسه لره ،
بویوک اعتبار و نفوذ کثیریر . فقط بوموقع منحصرأ مستبدک
توجه ومساعده سیله احسان وتودیع ایدیلیر ، لیاقتلی . منور
الافکار بیر وزیرک . جاهل بیر مستبدک طرفندن بکه نیلمه

---

[*] (فونسولا) یه یعنی روما حکمدارینه تقرب « سه یان »
واسطه سیله میسر اولوردی ، « سه یان » متقرب وانتساب ایتک ایسه
ارتکاب جنایته موقوف بولونوردی .

تاجیت - آنال - دوردنجی کتاب - فقره - ۶۸

میل و مقصدی بالنسبه يك شنيع اولمايان مملكتلرده. بومیل
و مقصد - واقعا هر حالده بحرمانه ايسهده - پيردرجه به قدار
معذور كورله بيلير . مستبدانه اداره لرده بيك اينتريقه بيك
ظلم، بيك جبانّت و دنائت محصولی اولان بوئوتلر عینی اینتريقه لر،
عینی تجاوزلر، عینی آجاقلنلر ايله بير کيشی طرفدن ضبط
ایديله بیلير . حتی اوئوتلری ویرن . یاخود غصب ایديله
سنه مساعده ایتمش اولان فرد مطلقه کيف و عرفيله غصب
وامحا اولونا بيلير .

ظن ایدهرم که اداره استبدادیهده نماذیر اولابیان هر نوع
« حرص » دن بحث ایتدم . شونی نتیجه اولاراق سويلهرم .
که عادل اداره لر ایچین حیات محض اولمش و اولابيله جک
اولان بو احتراض ، بو حس شدید . اسارت زنجیرلری ایچنده
ایکله نلر ایچین اؤک مدهش بیر طاعون حکمنه
کچمکده در .

زنگین اولماق خرسی ، اداره استبدادیده ، بک عمومی در .
حکومت مستبده صاحب ثروت و واسع اولدیغی نسبتده ،
بو حرص سفلی بی تسکین و خوشنود ایتمک طرق غیر
مشروعہ سی ، علی الخصوص مالیه . نظارتنده بولونانلر ایچین .
چوق و قولای اولور . طرق و وسائط ، بحوثه . مستبدک
مساویسنک و کندیسنی اداره ایدن قرنانک . کوزده لرك چوقلغی
نسبتده متعدد اولور . انسانلرك ثروت عظیمه ادخار ایتمکله
تعقیب ایندیکلری امل هر ایکی دورلو اداره دده یعنی هم
اداره استبدادیده ، هم اداره جمهوریه ده فنادر . فقط بوا ملی .
اداره جمهوریه ده ، اداره استبدادیده اولدیغندن داها زیاده
کوتو ، داها زیاده خسار انکیذر . چونکه اداره جمهوریه ده
ثروت ، اخلاقی بوزماق ، وطنداشلی پاره ایله صاتین آماق ،
کندیسنه جلب ایتمک ، مساواتی اخلاقی ایتمک ایچین ادخار
اولونور . اداره استبدادیده ایسه ثروت . دبدبه ، احتشام
یا پماق ، هر دورلو فحشیانده . سناهترده صرف ایتمک ایچین
جمع ایدیلیر . بونلرك کافه سیله برابر بانا اوله کلیور که کسب
ثروت و وسائطی نسبة اوقادار دنائت پرورانه اولمایوب
محافظه مالکیت دخی داها زیاده امنیتده بولونان و ادخار ثروت

کچی کو سترمک ایستر. بوندن دولایی در، که بیر نام، بیرغالون،
بیر صیرمه شربت. بیر نشان بیر بیلمم نه خردوات. سفیل بیر
اسیرک عادی ویوزلهک اولان حرصنی تسکین و خوشنودایدیر.
بوسقلی. بایاغی رتبه لر. بونلرک حقیقه شایان اعتبار اولدو. قلیرنی
دکل مستبدک اعتبارینه لایق بولوندو. قلیرنی کوسته ریر. زیرا
بونلر اهالی طرفندن کندیله رینه اعتبار ایدیلیمه بی امل ایتمزلر.
مستبدک اعتبارینه مظهر اولمای ایسترلر. اهالینک. محبتدن
متولد، حرمتلرنی بکله مزلر. کندیله رندن خلایک قورقاسنی
وقور قوایله کندیله رینه اعتبار ائمه سنی آرزو ایدرلر. اداره
جمهوریه وعادله ده مراتب ومناصبه ایدیان میل ورغبنتک
حکمتی. لایتغیر و پک آشکاردر: چونکه اداره جمهوریه ده. رتب
ومناسب، اصحابنه، حقیقه باعث شرف و جالب احترام
اولور.

حکومات جمهوریه ده جمهوریتلر فساد اخلاقه مقارن
اولادیقجه. طمع یعنی اکتساب ثروت حرصی حصول
بولاماز. او حرص حصول بولدیغی تقدیرده زنگینلشمک
وسائطی اداره استبدادیه ده اولدیغی کچی بیت المال دن.
بلا جزا، سرقت و اهالیدن غضب ایتمک ایله تأمین ایدیلیمز،
تجارت و مجاهده ایله تأمین اولنور. واقعاتمول آرزوسی،
حد ذاتنده پک آشاغی بیر آرزودر.

ایله قناعت ایدر. اداره لرك هرايكي سنده ده، «حرص و طمع»، صاحب لريني، عيني فرقلرله، عيني املرله تحريك و تقيد ايدر... اداره جمهوريه ده رتبه لر، عنوانلر تك بير كيشي بي اغفال ايدهر ك قايلاماز، اكثر يتك سعادتني تا مين ايله توجهني قازانماق واسطه لريني بولاراق استحصال اولونور، بواكثر يت، لايق اولما يانه رتبه، عنوان ويرمك ايسته مز. چونكه نااهله توجه رتب و عنوان ايتمكله كندى مرتبه و حيثيتي تزييل و اخلال ايتمش اولور.

اداره استبداديه ده رتبه لر، عنوانلر فرد واحدك كيف و هو اسنه كوره داغييلير، على الاكثر، زادكانه، اجدادى مستبدلر ايچين عبوديت تاهه و خدمت صميميه ابراز ايتمش اولانلره، اطاعت كامله و عمي پرورانه اربينه يعنى حد ذاتنده جاهل، مطلق اولانلره احسان ايديلير، دسيسه يه، توجهه بعضاده اعداي، خارجيه يه قارشى كوسته ريلمش جسارتلره تبرع اولونور.

نه اولور سه اولسون، هرايكي دورلو اداره ده طبيعتلرى دا اما متباين بولونان، بورتبه لر ايچين ايضاح حرص ايدن سبيلر، ملاحظه لر دخي تماماً متبايندر. اداره استبداديه ده هر كس، كندى سني خلقك نظر نده مستبدك بير جزئي، بير عضوي

، حرص و طمعنی جاب ایدن نفوذك نامحدود
اولاجاغنی و بوجهته کندیسندن بوتون انسانلرك احتراز
واستکراه ایده جکني . بونفوذی محافظه ایچین سوءاستعمال
ایتمک لازم کله جکني ، بویله بیر نفوذی طاب ، طالبک بدخوا
هلفنه دال اولدیغنی و اویله بیر نفوذی استحصال و محافظه ایسه ،
بو بونده مسابقه و رقابتده بولونانلرك اك زیاده خنایتپروری
اولدیغنه برهان قطعی بولوندیغنی بیلمز دکادر . مع مافیله
بو حریرلرک هر ایکی قسمی ده بو حقائقک کافه سنی بیلیر لر
و کندیلرینی ضبط ایدمه یه یرک دخوله میال و مثبت اولدوقلری
مسلکه عینی صورتله آتیلر لر . بونکله برابر اداره جمهوریه ده کی
حریرلرک ، نفوذدن زیاده شان و شرفی مقصد ایدیندیکلرینی
کیم تصدیق ایتمز . بالعکس اداره استبدادیه ده کی ارباب حرص
و طمعک ، نفوذدن ، ثروتدن ، اقتدار اضرار و امانتدن باشتما
بیر املی تعقیب ایتسیدیکلرینه کیم اینسانه بیلیر ، کیم احتمال
ویریر ؟ فقط هر حرص ، منتهای قدرت و نفوذده واصل اولمایه
منعطف دکادر ، کرک اداره مستبدده ، کرک اداره عادلده
بیر طاقم « یاریم حریرلر » واردر ، که قوتسز ، نفوذسز رتبه لر ،
عنوانلر ایله اکتفا ایدر لر . بو طاقمدن داها چوق اولان دیکر
بیر طاقم ادانی ایسه نه رتبه یه ، نه ده نفوذده طالب اولور ، آلتون

ایتمک ، عظیم ثروتله مالک اولماق ، کندیلرینه کوسته ریلن چین جینلرک ئوجنی آماق ، انتقامدن قورقاقسزین خلقه چین جین کوسترمک ، حقسزلق ایتمک . شخصلرینه ذلیلانه ، دنائت پرورانه عرض ایدیلن خدمات سفلیه مکافاتلر و یرمک ، کندیلرینه مساوی ویافاتق اولاراق دوغمش اولان انسانلری قورقوتماق واسطه لرینی تأمین ایدر .

اداره استبداد یه ده کی حریرلر ابله اداره جمهوریه وعادله ده کی حرص صاحب لرینک مقصد و محرک لری آره سنده فرق و مبیانت عظیمه نک . موجودیتی جای شبهه اولاماز . اولکیلرینک محرک حرص لری باشقا ، بریکیلرینک کی یه باشقادر .

بیر طرف د ر جمهوریت ; جمهوریت دن یا خود جمهوریت شکلنده اولمایان دیگر بیر حکومت عادله دن بیر نفوذ اخذ و اکتساب ایتمزدن اول اوفوذک کندیسندن موقتاً بولونا جاغنی و آرقاد اش لری کندیسندن کمال دقتله حساب ایسته یه جکی ایچین بونفوذی سوء استعمال ایدمه یه جکی و بومأموریتک ، بونفوذک کندیسنه توجه ایتمه سی رقباسی میاتده ائک زیاده لیاقتلی ، حیثیتلی ، ناموسلی اولدیغنه دلالت ایندیکنی بیلیر . اداره استبداد یه ده « حرص اسارت زده »

سایه سنده، بالذات مستبدك دخی فوقه كچمك مقصد
جرات پرورانہ سنی تعقیب ایدنلری معذور وغیرمہم کورمك
ایستہ پلر چوق در . هر كس كندی كندیته شوااعتراضی
در میان ایدہ رك جوابی ویرسین : حقسنز ، غیر محدود ،
مغضوب واستقلالی اولاراق دیکر بیرینك نامی آلتیدہ اجرا
اولونان نفوذك ، ردالتسنز ، دنائتسنز ، اهانتسنز استحصال
ایدیلمش اولماسی ممکنیدر ؟ بیر چوق کیشیلری ویاھیچ
اولمازسه عینی صورتله نافذ اولماق خواهشندہ بولونانلری دوچار
خسار ایتمکسنزین اونفوذ اجرا ایدیلہ بیلرہمی ؟ بویله بیر
نفوذ ، دسیسه سنز ، ظلمسنز ، تحکمسنز محافظه اولونایلیرمی ؟
اداره جمهوریه دده نفوذ ، مأموریت ایچین میل وحرص
بسله نیر چونکه اداره جمهوریه دده اکتساب اولونان نفوذ ،
مکتسبلرینك بویوك فضیلتلره مالک اولدوقلرینی اثبات ایدہ رك ،
دائما سعادت عمومیه ایله هم آهنگ اولان شان شخصیلرینه دده
ککیش بیر ساحه تکمل کشاد ایدر .

ادراء استبداد یه دده حائز نفوذ اولماق یچین کوسته ریان
حرص ، بوس بوتون باشقا بیر وادیده در . اداره استبدادیه دده ،
نفوذہ حریص اولورلر ؛ چونکه بو اداره دده کسب ایدیلن نفوذ ،
کاسبلرینه ، بوتون هوسات واحتراسات شخصیه لرینی ایضا

اوصاحب عفتك فضيلت جورانه سندن ، خاشلر شدتله
معذب و جرمجه دار اولورلر . بوسيله در ، كه فرد واحدك هر
شيئه ، هر كسه حاكم و خداوند اولديغي بير اداره ده خيانت
و خيانتدن باشقار وابط ، باشقا واسطه جريان بوقدر . بوتون
عصرلر . عموم مستبدلر بو حقيقت اليمه بي دائما اثبات
ايتيش وايدو جكلردر ؛ بونكله برابر هر عصرده ، هر اداره
استبداديه ده ، هر اسارت زده اهالي مياتمده اكاآز يقن ،
اك آز حس اولونان حقيقت ده بو حقيقت در . حليم اولان
مستبديله كنديسنه تقرب وانتساب ايدنلري بدخواه
و كوتوقيلار ؛ زيرا هر نه قادرا سوء استعمال ايمسه يسله
مستبدك قدرت و صلاحيت غير محدودده سي يك يافينده بولونانلر ك
بوركلرني قورقوايله دولدورور . بوقورقو ، رياكارلغي ، فكر
و آملني كيزله مك حالتني توليد ايدر ، رياكار لقدن ، سكوت دن
ايسه جيسانت وردائت نتيجه له نير . فقط حرص ، اداره
استبداديه ده ، جريص اولانلره همان همان مستبدك اقتدار
غير محدودينه ياقين بير اقتدار بخش و تايمين ايدر . بير حالدم ،
كه بوقادار بويوك اقتدار و صلاحيتي هيچ بير اداره جمهوريه
وياعاده ، وطنده اشرندن بيرنه اصلا نه ويره ييلير ، نه ده
ويرمك ايستره زير اداره استبداديه ده تولدايه ، كسالت و بلاهتي

لاشديرماق اُمليه خلقى اغفاله لزوم كورن ماھر بير مستبد
ايسه ، كافه منافع مستبدانه سنى منافع عموميه صورتنده
اولاراق تايد ايتمك .

بونلردن ماعدا مستبدك حضورنده «فردواحدك اداره»
مطلقه سنده هرايشك معكوس كئتمهسى ضرورى در .
حقيقت مهمهسى قطعياً مسكوت عنه كچيلمهلى در . مستبدك
توجهاتنى محافظه ايتمك ايسته نلر بويه بير حقيقتى درميان
ايتمكدن چكئتمهلى درلر . مستبدك توجهاتنه طالب وموفق
اولانلرك بو حقيقتى دوشونمه لرى حتى حس ايتمه لرى غير
ممكئن در . فقط بك جلى ومقدس اولان بو حقيقت ، نبى بشرك
جداً سعادت وسلامتى ايسته ين انسانلر طرفندن مسكوت عنه
براقباماز ، هر شيدن اول سعادت ذاتيه سنى ايسته ين
وايسته مهسى لازم كلن مستبد ايسه او حقيقتى نه ايشيده
ييلر ، نه ده ايشيتمه به طاقت كئيره ييلر . بناء عليه بير نتيجه طبعيه
اولاراق هر سراى حكمدارى به بير سور و حيد و دلر او شوشورلر ؟ على
التصادف بونلرك ايچنه عفيف بير آدم داخل اولاجاق
اولسه ، بوبد بخت ، كئنديسنه قويوقازان ، كئنديسندن خوف
ايدن او بير سور و خونه نك ار كيچ قربانى اولور . چونكه

خاطره کلیرمی ایدی؟ دیمک، که تبعه، بیر مستبدک حتی ایجه بیر مستبدک توجهنی، حقیقی بیر فضیلت سیاسییه طریق مستقیمیه قطعياً اکتساب ایده مز، حتی بو طریق ایله بویومک رحافظه موجودیت ایتمک یسه کوچ میسر اولور.

شیمدی اول امرده نفوذک منبعلرینی تدقیق ایده لم. اداره جمهوریه ده نفوذ کسب ایتمک واسطه لری، جمهوریتی مدافعه وتجیل ایله شان وحکمرانیسی تزیید ایتمک جمهوریتک حریتی — اگر بو حریت شینسز ایسه — تأمین ایتمک، جمهوریت مختل الحركات اولمشه سهو استمهالترینه دو ابولماق ویا هیچ اولمازسه ذو ابولمایه چالیشماق، سوبله نه جک، اظهار اولونا جاق حقیقت چیر کین ودوقونجی اولسه یله، ینه اظهاردن بیر آن خالی قالمماق در.

مستبد طرفندن بیر نفوذ و صلاحیت استحصال ایتمک وساطتی ایسه شونلردر: مستبدی مدافعه، فقط خصمای خارجییه سندن زیاده بالذات تبعه سنه قارشی مدافعه ایتمک، خطالرینه کرامت در دیمک، تبصص ایتمک، حاکمیتی، قوتنی تزیید ایتمک، — اگر عادی بیر مستبد ایسه — قدرت نامحدودینی علناً تأمین ایتمک. بو مستبد یا واش یا واش حکمرانلقنی قرار

ایچنده بولونیه-ورلردی . بواي حکمدارک مشاوری اولان
« سوللی Sully » [۰] اوزمان افندیسنگ توجہات و مساعدتہ
مظہر بولو نیور و بو مظہریتہ ہر نقطہ نظر دن لایق کورولیور
ایدی . فقط بوايکی آدمک فضیلت سیاسیہ سی نظر تدقیقہ آلیناق
ایستہ نیرسہ ، یابد یقلری ایشرلہ ، اعطای حکم ایتمک
لازم کلیر .

سوللی ، نائل اولدینی توجہات و مساعدتدن استفادیدہ
رک قوانین ثابتہ و مستقلہ بی (ہازی) نک و خلفری اولاجاق
حکمدار لرک فوقہ اعلا ایتہ سی ایچین صمیمی و قطعی بیر
محاکمہ وجدانیہ دن متولد بیر عزم جلی ایلہ بو « ای حکمدار » ی
اجبار ایتمک جسارت و فضیلتی ہیچ ابراز ایتدی ؟
اکر اویلہ بیر جسارت و فضیلت ابراز ایتمش اولسہ ایدی
(ہازی) نک توجہنہ ، مساعدتہ مظہر اولایلمک احتمالی

[۰] (سوللی) ، فرانسه قرالردن (دوردنچی ہازی) نک محی و باش
وکیلی در . بالآخرہ قرالک مستشاری اولدی . مالیه بی حسن اداره
ایلہ تنظیم و زراعتی حمایتہ واجیا ایتدی . (سوللی) ، « رنجبرک و چوبا
نلق .. فرانسه بی بسلہ بن ایکی ممہ ایشته بونلر درو (بہ رو) حکومتک
معدنلری ، خزینہ لری مقامندہ در » سوزینی تکرار ایتہ بی معتاد
ایتمش ایدی . ۱۵۶۰ دە دوغمش ۱۶۴۱ دە وفات ایتمشدر . ع . ج .

(قونسول) اولدیفی زمان روما لیلرک اخلاقی مختل اولمشدی،
حریتلری متزلزل ایدی. فقط (ماریوس) که ماهیتی تدقیق
ایدیلر و کرک حکومتده و کرکسه حرب میدانلرنده نه قادار مآثر
فضیلت پرورانه ایله تمیز ایتدیکی دریش اولونورسه اهانیک
(ماریوس) ه توجه ایتمه سنده کی حق و اصابتلری کورولور؛ چونکه
(ماریوس) ک غایت معتنا حاللرده، پک نازک و مهم زمانلرده
مشهود اولان شعشعه فضائلی سیئاتی او نوتدور مشدی.
وقافتدن بیر عصر صوکره فرانسرلرک محبوب و معزز
اولان (دوردنجی هاری) تحتہ چیمقدیفی زمان فرانسرلر
دکل ایدیلر، [ومع التأسف حالابوکون ییله حر دکلدلر لر]
فقط حریته و معقول بیر حکومتک حدود حقیقیه سنی بالتعمین
هر زمان ایچین تأیید و تقریر ایده ییلمه یه مساعدیر بحران
ایکن رقیبی اولمشدی. روما و ایالیانک صاحب مطلق اولدی.
دشمنلری اعدام ایتدیردی. عظیم بیر حکم و نفوذ آلدی. نفوذ
و تطبی اصل اوج اولدیفی بیر صر ده ترک سلطنت و بیر سنه صوکره ده
ترک حیات ایتدی. «سیلا» نک ترک سلطنتی تاریخده وقایع محیره
ونادره دن در. قبل المیلاد ۸۳۱ تاریخنده دیققاتور اولمشدی. دیققاتور،
حکمدار عرف پرور دیمک در. ع. ج.

یوزلرجه حریرص مال وجاه اولان زرقمانک منفعتلرینی اعتسارلرینی
اوقشایاراق کندیلرینک قولاند یقلمی واسطه لرله تعقیب ایتد
یکلمی طریق املده اولنر اوزهرینه غلبه چالمق کبی بیرطاقم
آچاققلره ده توقف ایدر.

سویله دیکلمی ، مثالرله داهاآنی تنویر واثبات ایده چکم:
« ماریوس Marius ، [*] اهلینک رأیلرینی قازاناراق
« سیللا ، یه [۱] و (پاتریجیه ن) لره یعنی اصللره رغماً

[*] (ماریوس) رومانک شهورجه نه رالارندن در. عوام فرقه سنک رئیسی ایدی
(یوکورته) محاربه سی مظفریتی مناسبتله (سیللا) ایله رقابته کیردی؛ (سیللا)،
(ماریوس) ی اعدامه محکومه اچس ایتدیردی . بیرکون یالین قیج بیر
کوله . (ماریوس) ی اعدلم ایتک اوزره ، محبس کیر مشدی .
(ماریوس) ک جلاده خطاباً . « قایوس ماریوس) ی اولدورمه یه
جرات ایده بیله جکمیسین . « دیمه سی اوزهرینه جلاد لندن قلیجی
براقارق بهت وده شتله چکیلدی . بالآخره ماریوس فرار ایتدی
« سیللا » نک طرفدارانندن انتقامنی آلدی : فقط کندیسی ده آره دن
چوق کچمکسزین فجئه وفات ایتدی . قبل المیلاد ۶۸ تاریخنه قادر
باشامشدر . ع.ج.
[۱] رومانک مشهور (دیکتاتور) ی در. (ماریوس) ک رفیقی

ظن ایده‌رم که شیمدی به قادر مسرود اتمدن آکلا شیلمش در:
فرد واحدک توجهات و مساعداتی قاز ائماق کیفیتی — اوفرده
مستبد، فضیلت کار اولسه ییله — مساعدات و توجهات نائل
اولانک سوء حالنه، مساویسنه دلالت ایدر، زیر ایالکنز بیر آدمک
کوزینه کیرمک اوآدمه فائده لی اولماق ویا فائده لی کور ونمک
ایله حاصل اولور. حالبوکه فضیلت، یالکنز بیر کیشی به دکل
عموم جمعیه آشکار و صمیمی بیر صورتده مفید و خادم بولو نمایی
استازام ایدر. مع مافیله بیر حراها لینگ توجهنی قاز ائمش اولماق،
اهالی، مختل الاخلاق اولسه ییله یته مظهر توجه اولان کیمسه
ده بعض فضا لیک موجود یته دال در، چونکه اکثریته بکه نیلمک
ایچین، اکثریته حقیقه وئانما فائده لی اولماق یا خود فائده
لی اولدینی حقنده ذهنلرده اعتقاد حصوله کتیر دیلمک اقتضا
ایدر. بوفعل (یعنی فائده عمومی بی حاصل ایده جک فعل)
ایستر حقیقی، صاف بیر امل ایله یاییاسین، ایسترسه بیر مقصد
کوزه دیله رک اجرا اولونسون هر حالده بیر پارچه خیر و فضیلت
استعداد ینگ وجودینه وابسته در. نیتته کیم نفوذ ینگ بیر
قسمتی قاباق ایچین مستبده، لزومی و مفید کور ونمک مقتضی
در. بویسه دائما بیر طاقم آلاجه واسطه لره، فکرک کوچو
کلکنه، علا قانغه، ایکی بوزلیا که متوقف اولما قله قالماز،

(کندی ذاتی) کله لربنه دقت اولونور سه کورولورکه
(ايضاحات Commentaires) عنوانلی کتاب سیاسینده
کند یسنگ مراتب حکومتجه اوچنجی طوتو لماسنی بیر قانون
اولماق اوزره قیید ایدن « خیر خـواه » (سه زار)
دقت اینمگزین « کندیسنی بیر نجی اولا راق ذکر
ایدیور وهم ده اویله بیر صورتله که (جمهوریت) کله سنی ،
« کندی » و « ذاتی » کله لرندن سوکره ، اوچنجی مرتبه ده ،
اوچنجی کله اولماق اوزره بازیور . بو صور تله بالذات تحریر
وتسجیل ابتدییکی قانونی عادتاً تصحیح وتبديل ایدیور . ایشته
مستبدلرک اَلک عالی جنابی ، هنوز تحت استبداده کچه مش
اولدینی و کچه ییله جکنده متردد بولوندینی زمانده ییله ، کندی
نامی ، جمهوریت نامنه تقدیم ایدیور ، او بولده دو شو نیور ،
او بولده یازیوردی ، حالبوکه (سه زار) علی العاده بیروطندش
اولا راق دو غمش و اوصورتله تاقیرق یاشنه قادار یاشامش
ایدی . بو بویله اولورسه ، مسقط رأسی کهواره حکمداری
اولان و بیرتخت اوزه رنده اوله جکنه امین اولاراق سرایلرده
بتیشدیر یلن ، هیچ بیر آرزوسنه ، هیچ بیر املنه حائل بولماق
کیبی کلال آور بیر عالم استغفاده یاشایان بیر مستبد نه اولماز ، نه
یاغماز !

فقط حقیقتاً کندی منفعتنه ایدیلن خدمته مکافات ایدر .
 بالتصادف بیر کیسه حکومت (اگر اداره استبدادیه به حکومت
 دینله ییلیر واسیرلره ، کند یلرینی اسارتدن قور تار ما قسزین
 بیر ایلیک یاییلیرسه) عرض خدمت ایدر جک اولسه ، مستبد
 خدمت ایتمش کیبی اولور . بو حالده مستبد ، روخنک آلچاقلغنی ،
 تعلقنک کور لکنی ینه کندی سوزلر یله کوسته ریر . قور قور قور
 قونک حصوله کثیر ذیکی ریا کارلق ، اداره سنه ، رسماً اولسون ،
 حکومت نامی ویرمه سی لزومی اخطار ایتمزسه ، مسبوق الخدمه
 اولان کیسه یه ، ذات حکمدار انه سنه عرض ایتدیکی خدمتدن
 دولایی ، مکافات ایتدیکی بلاملاحظ سویلر .

مؤلف (ژول سه زار) بالآخره جه نه رال و مستبد اولان
 (ژول سه زار) دن [یعنی کندی کند یسندن] بحث ایدر کن
 قلمندن شو سوزلری قاجیر بیور : یوز باشی (ایسقاوا) نک قالقانی
 اونا [یعنی سه زاره] کتیر یلدیکی وقت قالقانک ۲۳۰ اوق ایله
 دینمش اولدینی کورولدی . سه زار : کندی ذاتی طرفدن
 و جمهوریت جانبدار مستحق کورولمش مکافات اولماق اوزره
 (ایسقاوا) یه ۲۰۰ میل [*] احسان ایتدی .

ژول سه زار — محاربات داخلیه — جلد — ۳

[*] روما مسکوکات قدیمه سندن در .

مجر به یہ مکافات اولاراق ویریر ؛ وطنک اقبالنه، عمومک سعادتته
مصروف خدمات مهمه مقابلنده اولما ديقجه وحسن خدمت
وفضیلتی آثار موجوده سیله مثبت بولونما ديقجه هیچ بیر زمان ،
هیچ بیر کیمسه یه اونفوذ و آمریتی ویرمز. جمعیت ، عمومک
فوائد و سعادتدن باشقا بیرشی ایسته مز. کند یسنک فوائدینی
تأمین اید نلردن باشقا کیمسه بی مکافاتلا ندبر ماق
آرزوایتمز. واقعا دوغرودر ، بعضاً جمعیت آلدانه یلیر. فقط
بومغفلیت اوزون سورمز. غفلت واقعه بی تصحیح و تضمین ایتمک
وسائلی دائماً اید اقتدار نده در. عمومه قارشی فرد واحد اولان
مستبدک منافی ؛ دائماً منافع عمومیه یه بالکمز غیر موافق اولما
قله قالمایوب ، علی الاکثر طابان طابانه ضد بولونور. بناءً علیه مستبدک،
منافعه خدمت اید نلری مکافاتلا ندیر ماسی و عمومه حقیقه
خادم و مفید اولماق ایسته بن ، عمومک فوائد و سعادتته جداً
چالیشان کیمسه لره مکافات یرینه شدتله مجازات ایتمه سی مقتضی
کورونور .

بعضاً احوال زمان او یله بیر نلک آلیرکه مستبدک منافی ،
منافع عمومیه ایله هوقه اتحاد ایدر ؛ اوزمان مستبدک منافع عمومیه
بی تحصیل و تأمیننه ساعی و خادم اولان نلره مکافات ایدر . بلکه
بومکافاتی صرف منافع عمومیه نامنه اجرا ایدیور کبی کورونور

مسرد و خراب بولاراق ، قوتك ؛ ثباتك ، متانتك زياده
لكياه متناسب اولاراق آچاق و مشوم اولور . حرا ولاراق
دوغمايان بير آدمك حرصك معطوف عليهي ، مقصد اقصاي
نفوذ حكمراني دن ناصل اولورسه اولسوز ، بير حصه آله ايتك در ،
[*] **ك فضيلت پرورانه** و **ك زياده احرارانه اولان جمهوريتلك**
بيله اداره استبداديه ؛ يله ، بونقطهده اشتراك و مناسبتي واردر .
بونكله برابر هايكي دور لو ادارهده دخي درجه متساويه ده طلب
اولونان حصه نفوذ لر آره سنده نه قادر بويوك فرق واردر !
اونفوذ و موقعي اكتساب و سائطي يكديكر لرينه نه قادر آز
: بكنزر لر ... او آرزولرك حصوله كتير ديكي نتايج بيرى بيرينه
نه قادر مخالف در ! بوني هر كس ، دليله محتاج اولماق سز ين . بك
اعلا تقدير ايده بيلير . اداره استبداديه ده ، مستقل بير نفوذ
و موقعه وصول ؛ مستبده خوش كور و نمك ، مستبدك هر وجه
ايه ، فكرفتي ، آملني هو سني تمقيب ايتك و عاداتا اونا ناني
اولماق ، تماميله اونا بكنزه مك ايله ممكن اولور . بير حر
اهالي نفوذ و آمريت موقعه و محدودده يي آچاق بير فضيلت .

[*] اداره استبداديه لرك ك مستكرهي ، ك بربادي ، ك ظالمانه سي زيرنده
بولونان مملكت مزده عسكر لك ، مأموريته ، كاتب ، ضابط چيقان مکتبلره
كوسته ريلن ميل واتصاف نظر عمومي معلوم در . [حاشيه طبع اول] ع . ج .

بشنجی مبحث

حرص

Ambition

انسانلری آز چوق كرك كندی کندیلرینه ترقی و تعالی ایتمک و كركه دیگر لرینك اوزه رینه تفوق یاب اولماق ایچین وسائط تحریسنه سوق ایدن بومیل جبار ، یو مشوق حکم فرما ، اَك شانلی تصورلری ، اَك عالی امللری حیز فعله چیقاردیغی کیبی ، اَك مستکره ، اَك منفور تشبیلری ده ایقاع ایدر . بو احتساس غایان پرور ، بو « حرص » زیر استبدادده فاعایتمه اصلا تقیصه کتیرمز ؛ اویله بیراداره آلتنده ؛ انسانك دیگر احتساسات نجیسه سی کیبی خوابیده ، منطقی ، بو غولمش بیر حالده قالماز . حرص ، زیر- استبدادده ، مقاصد فضیلت پرورانه یه کیدن یولارک کافه سنی

یولارینی آرار . بو مخلوق دنی ، بو طرز ایله کنندی قورقوسنی
تقلیل ودبکر کیمسه لرده کی قورقوی یوزمئلی تزید ایدمه
جکئی مأمول ایدر ، زیر اداره استبدادده بوتون انسانلر تذلیل
ایدیلش بولونماقله برابر هر کسک آچاق ، ذلیل بولونمادیغی
مسرودات جاریه دن آکلاشیلدی ظن ایدهرم .

دوردنجی مبحث

جبانٹ

زیر ادارہ استبدادیہ ده خوف غمو میدن ، همان هان غمو مک
جب نئی تولد ایدر . فقط صورت مطلقه ده صوک درجه الجاق
جبین تعبیرینه سزا . اولاً نلر مستبدہ ، یعنی بوتون خوف فاعل
ومنفعک منبغنه . اک زیادہ تقرب اید نلر در . بو حہتہ ، فکر بحہ ،
قورقو ایلہ جبانٹ آرہ سندہ بویوک بیر فرق واردر . ناموسلی
آدم دخی ، مملکتک ایچندہ بولوندینی احوال ظالمانہ ومعاملات
نہارانہ دن خوف ناک اولماق درجه سنہ کلہ بیایر . فقط ناموس
اہلی اولان آدم ، بیر نوع وقع و حہیت ایلہ
قورقار ، سکوت ایدر ، ہر طرفہ ایثار دہشت ایدن ظالمک ،
صورتدن بیلہ قاچار ، کندی کندینہ و بعض دوستلری ایلہ
حسب حال ایدر . قورقونک ضروری الحصول اولدینی
و آچاقجہ قورقابی محو ایتک یا خود اونا بیر چارہ بولماق ممکن
اولدینی متظلمانہ درمیان ایدر . فقط خد ذاتندہ آچاق
اولان کیمسہ جبانٹ ذاتیہ سنی بیر محبت مفروضہ نقاب
رذیلانہ سی آلتندہ کیزلہ بہرک مستبدہ تقرب وتمثل ایتک

لزمندان زیادہ تنویر و ایضاح ایدر صائیرم .
مستبدلرك عونہ سی ، محافظلری اولان و آلچاق لقرینی
کونده بیر قاچ پاره یه صائان بوکور بوزلر ، رئیسلری طرفندن
دشمن قار شیسنه سوق اولوندو قلری زمان ، آرقالرنده ؛ مسلول
السیف ضابطلری ، چاووشلری و حتی بعضاً آتش ائمه یه آماده
طوپچی بولوکی بولو نور . او حالده بو عادی مخلوقدر هر دور لوفرارک
عدم امکاتی کوره رک ماکینه کیبی ایشلر و اکنه نهایت دشمنه قارشى ،
کندیلرنده بولو نمایان جسارتی ابرازد قادار واریرلر . بو صورته
افراد محاربه ، پک اوقادار حیثیتلری یوق ایکن ، هنوز قطعی
و محقق اولما ماقله برابر حیثیت پرورانه اولان بیر اولومی ، قطعی
وردیلانه اولان بیر اولومه ترجیح ائمه یه مجبور اولورلر .

وارد اولیور ظن ایدیورم :ئی نه دیمك ! یکدیگرینه قیزمش
اولان ایکی مستبد ارئی ، بیربرلریله باکمال نغند حرب
ایتدیگری زمان، بومستبدلر ایچین حیاتی تحقیرایدن، اولوم دن
قور قایان خالقك، محرکری، رهبرلری قورقومی در یوقسه
شان می در؟ بونوع شان دن، ثونوردن آیریجه، محلنده بحث
ایده جکم. دائما اسارنده بولونش و « ثونور »، یعنی شان حربته
یکانه قالمش اولان و بزم پك دونمزده عد ایتدیگمز شرق
اهالیسی : مستبدلری ایچین شدتله حرب ایده رک، اوغور
لرنده فدای جان ایتمه یورلرمی؟ بوکیفیتك سبینی قسماً انسانك
وحشت فطریه سنه ومهالك ایچنده آرتاراق وحشت فطریه نی
سترایدن غلیان دمه، قسماً آده بیردیگرندن کوچوک کورونمه مک
رقابت طبیعیه سنه، شیر مادرله برابر آمیلن افکار و اهیدیه،
بوش اشتهار امانه عطف ایدیورم، والحاصل بو حال لری هر
شی دن زیاده نینه بیرچوق دفعه لر بیان ایتدیگم قورقویه حمل اید -
یورم. قورقو، او دهشتلی تأثر، قلب بشرده کیزله نیر، متنه. ع. مختلف
شکلره کیرر، جرأته ده استحال ایده بیایر. جسارت شکلی ده آلیلیر.
زمان حاضر مزك اردولرنده محاربه دن قاجا نلرک قورشونه
دیزلمه سی، جزای اعدا ایله مجازات ایدیلمه سی د بو حقیقتی
[استبداد ه]

بغض ايديله مز ، قانونك اجرا جيلرينه ايسه — كنديلرينه قارشى پك اوقادار برودت حس ايمكسزین — احترام وتعظيم اولونور . چونكه اونلر متعدد اولوب زمان زمان ، طرف طرف متبدل اولورلر . بو حاللردن ايسه ، صورت حقیقه ده کیمسه نك کیمسه دن قورقماسی و هیچ بیر فردك دیگر بیر فرده بغض و اهانت ائمه مه سی نتیجه له نیر .

فقط وارث استبداد اولان مستبدك خیالقی — أك قیمتلی بیر شیلرینی سرقت ائتمش اولدینی خالده اصلا اوشیئه مالک اولمادیغنی ادعا و سرقتنی باکمال جرأت انکار ائتمکله برابر چالینی شیئك کندیسندن استرداد ایديله مه سی منعاً قیلمیجنی دائماً مسلول و مرفوع طوتان بیر آدم صورتده اولاراق — أهالینك کوزی اوکندن کیتمز ؛ اولایبیرکه کیمسه یی اورماز ، فقط بیر کون او ساطور ظلمك اینه سندن کیم قورقمايه بیلیر ، بو تهلکدن کیم آمین اولایبیر ؟ اهالی حقوق مغصوبه یی طلب خصوصنده پك زیاده اهتمامسز ، قیدسز بولونایبیر ؛ فقط مستبد بو اهتمامسز لئک هر زمان دوام ایددجکینه اصلا امین اولامادینی ایچین دهشتلی قلیجنی آئندن بر اقاماز . بو «غضب» ی ادامه ایدن قوت و مقاومت ، جسارته مقابل جسارت دکل ، قورقویه مقابل قورقودر . قورقودن خیالی بحث ایتدم ، شیمدی بانا شو سؤال مقدر ،

حققی هر كسك كندیسنه بر اقیورم بو ممکنمیدر؛ دوشونولسون —
بو صورتله، صمیمی دوسته ایصال خسار ایده بیامك اقتدارینه
مالك اولان هر ناموسلی آدم — حتی بواققدار، محبک آرزوی
ذاتیسيله ویر یامش اولسه بيله — اویله بیر اقتداره مالك ومنتسب
اولماسدن دولایی کندیسنی مطلقا بدبخت عد ایتك لازم کلیر
بوندن ماعدا بویله بیر اقتدار وصلاحیتك موقع فعله اخراجی
احتمالی دوشونولدیکی دقیقهده بوتون دوستلق منقطع اولماق
ضروری و قاطعی بولونور. ضرر، عدالتله ایقاع ایدیله بیلسهده
ینه انسانی اضرار ایدن کیم اولورسه اولسون اوندن خوف
واستکراه ایتك طبع بشر مقتضاسندندر. ابوت و زوجیت
نفوذی افراط درجهیه وارمش اولان اقوام آره سنده اکثریا
مشهود و مکرر وقوعات الیمه دن اولماق اوزره کورولن کفران
تعمتر، برودتلی، اطاعتسزلکلی، زوجه لرك زوجه لرینه،
اولاد لرك پدر لرینه قارشلی بغض و جنسایتلری بو مد عامزك
برهان قویسی حکمنده در. حقیقی جمهوریتلرده، عادل مشروع
اداره لرده، فنالق یابانه جزا ایتك حتی یالکز قوانینه عاند
اولدیغندن و « قوانین » ی انفاذ ایدن حکامده موقت ومنتخب
بولوندوقلرندن، قانون دن — بلا غرض — قورقولور. بلا
غرض دیدم؛ چونکه قوانین، بیر شخص اولمادیغی ایچین، حقدنه

بیلین و نامملکدارسی آلتنده کوردوکاری مظالمدن بحث
وشکایت ایچین ، تبعه سنک اکثری طرفدن کندیسنه عرض
حال اولونامایان بیر آدمه خلق تسلیم عنان ایدرمی ؟ و بو عنان
وتسلیمیتک جبر و قهر ایله محافظه اولونماسنه قائل اولورمی ؟
بویله بیر جنت هیچ بیر زمان خلقه عارض اولمامشدر ؛ مگر که
بو جنت بیر انقلاب ناکهانی اثری و بر قاج دقیقه به مخصوص
و موقت اولا . او یله بیر صلاحیت خارق العاده نی تک بیر آدمه
ترک واحسان ایده جک قادار احق ، جاهل بیر خلق اصلا
بولونماشن اولماقله برابر بولونسه بیله هیچ اولمازسه کندی
کندی لرینه طاماق ایسته دیکلری زنجیر لری نسل آتیلرینه تمحیل
و بیر قات داها ثقلتی زید ایتدیکن صوکره اوزنجیر لری متادیا
بردوش تحمل اتمه یه . اونلری (یعنی نسل آتی بی) اجبار
ایده مز لردی . بناء علیه کرک منشأجه ، کرک تفرعاً تچه هر غیر
محدود نفوذ و صلاحیت ، حقوق طبیعییه و مقدسه عمومیه نیک
ظالمانه و علنی بیر صورتده اغتصابندن باشقا بیر شی دکل در .
بونفوذ غیر محدودی اجرا و انفاذ ایدن کیمسه ، اهالی بی ؛
عمومیتله ، هر فردی ؛ آیری آیری ، بلا حد اضرار ایده بیلمک
ایچین غصب ایتمش اولدینی امتیاز مشئومی استراحتله و هیچ
قورقماق سزین حفظ و تملک ایده بیلیرمی ؟ بوبنده رأی و یرمک

میلیونلرجه آدملرک سعادت یاخود فلاکتی ، غیر مقید اولان کرم ذاتینسه صورت مطلقهده مربوط بولوندورماق صلاحیتنه مالک اولان بیر آدم نه اولاییلر ؟ بویله بیر آدم هیچ کیمسه به اهانت ایتمکسزین هر کسه محبت ایده بیلیرمی ؟ هیچ الداناماسی ممکنمی ؟ هر دورلو فنالغی ایقاع ایتمک اقتدارینه مالک اولدنی حالدده هیچ کیمسه به فنالغی ایتمه مه سی قابلمی ؟ بونلرک دیکر انسانلرک نسلندن آیری و نسل بشره متفوق بیر نسلدن اولدوقلری ذهابنه دوشوله بیلیرمی ؟ بوفکر و ذهاب ایله ، عمومک سعادت ، بویله فرد واحدک اقبال و سعادت خصوصیه سنه ترجیح ایتمه لیمی در ؟

أک ائی ، اک مجرب دوستنه ، ثروتی ، حیاتی ، حیثیتی ایسته دیکی کیبی قوللانه بیلمک صلاحیت ممتازه سنی ویره جک دنیاده تک بیر کیمسه بویله بولونماز اعتقادنده می ، اویله بیر آدم بولونسه ده هم بوقادار عجیب ، هم ده بوقادار تهلسکلی و منفور اقتداری قبول ایده جک هانکی حقیقی دوست واردر ؟ بیر فردک اک صمیمی دوستنه تودیع ایتمه به جکی بیر شیئی ، عموم ، کندی نفسلری و اولاد واحفادلری نامنه ، هیچ دوستلری اولمایان و اصلاده اولمایاجق بولونان ، هیچ طانیادیقلری بیر کیمسه به ناصل تودیع ایده بیلیر ؟ کنالک یانه بک آز کیمسه لر کیره

اویله بیر آدمک بو عنوانی آلمایه نه حقی واردر ؟ شوراسنی ده نظر دفته آلامک موضوع بحث اولان ترک سلطنت ، باب اغتصابی قاباش اولماقله ، هنوز نفوز و موقع صاحبی بولونغا . یانلره هیچ بیر زیان ایراث ایتمز . هله بومستبدلر کندیلرینه خائف اولاجاق اولاد ترک ایتمه دیکلری تقدیرده بو زیانسزلق قطعی اولور . بناءً علیه (یتوس)ک، (ترایان)ک، (آنتونین)ک (مارق توردل)ک عهد حکومتلرنده ده تبعه لری قورقودن خلاص اولما مشلردی ؛ بو حقیقت شونکله ثابت در : تبعه لرندن هیچ بیر بومستبدلره ناصل اولمالری لازم کلدیکنی سویله مه یه یعنی کندیلرینک ده قانونه تابع و محیی جمهوریت اولمالرینی تکلیفه جسارت ایده مه مش ایدی مع هذا محرر لریک ، بوفضیاتلی مستبدلره بوقادار توجیه ستایش ایتمه لرینک و : « دیکر لری ده بوفضیاتلی حکمدار لر کیبی اولسه ایدی فرد واحدک حکومتی ، اشکال حکومت و اداره نک اُک کوزلی اولوردی » دیمکده متفق اولمالرینک سببی قولای آکلاشیلیر . محرر لریک متفق بولوندوقلری فکر و رای ستایشکارانه نک سبب و حکمتی شودر : قورقوغایت شدتلی و پک دهشت انکیز اولدینی وقت بو قورقونک ثلماتک غائب اولدیغنی کورمک ذوقی ، قورقونک ثلث متباقیسنی اهمیتسز براقیر و عاداتا غیر محسوس بیر حاله کتیریر .

ویرمه یورلردی؛ چونکه او حالده ایلك اول کندیلرینک بچه قانونه دوشه جکلرینی یقیناً بیلدورلردی. بونلردن هیچ بیر داخلی عساکرینی سلاح آلتدن چیقارمادیغی کبی او عساکری کندی نفوزندن غیری بیر نفوز و قوماندا آلتسه ده تودیع ایتمزدی. زیرا جبر و قوت اولمادیقجه شخصلرینک تحت امنیتده قالامایاجغنه قانع ایدیلر. مادام که شخصلرینی قانونک تحت نفوزینه قویماق ایسته مه یورلردی، دیمک که نفوزلرینک غیر محدود اولدیغی ادراک ایدیورلردی؛ مادام که کندیلرینی و حاکمیتلرینی افراد مسلحه نك دهشتیه محافظه وادامه ایده بیلدورلردی؛ حقسنز، غیر مشروع، متسلط ایدیلر دیمک در. صورارم: بوقادار «مکمل» بیر مستبد، انسانلرجه ایی صفتیه توصیف ایدیله یه لایقمی در؟

بیر فرد، که سقیم، غیر مشروع و پک زیاده تهلکه لی اولدیغی عین یقین بیلدیکی بیر قوتی ترک ایتمک شوپله دورسون، هیچ اولمازسه، کندیسندن سوکره کله جکلری اولسون، بون نفوز و قوتدن تجرید املنده بولونماز؛ باخصوص کندیسینی مستغرق شرف و شان ایده رک بوتون عالمک آقیشارینه مستحق ایده جکنی بیلدیکی حالده او یله بیر امر بلندک اجراسنه تشبث ایتمز؛ اونا «ای» عنوانی ناصل لایق کوروله بیلیر؟

— نسبتاً — اُک حنیم ، اُک ابي مستبدلرک زير حکومتده بيله استبدادک حقیقی اساسی ، سببی ، واسطه سی هب قورقودر .

مدعیات سابقه بی جرحاً (تیتوس) . (ترایان) ، (آنتونین Antonin) [*] (مارق - ئوردل) [**] وامثالی کیی فضیلت پرور اولان حکمدارلر ، ایله ری سورولمه سین : اونلر دخی قورقودن آزاده دکل ایدیلر . دلیل قطعیسی شودر ، که کندی شخصلرنی ده تحت حکمنه آلابیله جک درجه ده ، قوانینه نفوذ تام ویرمه دیلر ؛ قوانینه استقلال و اقتدار تام

---

[*] روما ایمپراطورلرندن در . زمان حکومتی صلح وآسایش ایچنده کجیشدر . کندیسنه « نوع بشر پدري » لقی وبریلشدی .

[**] روما ایمپراطورلرندن در . روما قیصرلرینک اُک زیاده فضیلت پروری عد اولونور . فلسفه بی چوق سوردی . محاربه میدانلرنده بيله فلسفه مطالعه سیله مشغول اولوردی . فلسفه ده (ستوئیسیزم Stoicisme Zénon و میلاد عیسادن ۲۶۰ سنه مقدم فیلسوف مشهور (زه نون) طرفندن تأسیس ایدیلمش اولان مسلکله سالک ایدی . بومسلاک فلسفینک افکار و مقاصد اساسیه سنی آیری آیری فقرات و مطالبات صورتنده حاوی و یونانجه محرر اولان (کندی کندهمه) عنوانلی اثری معروف و مرغوب اولوب فرانسزجه به Pensées philosophiques de Marc Aurèle اسمیله مترجم در . ۱۶۱ دن ۱۸۰ سنه میلادیسنه قدار اجرای حکومت ایتشدر . ج . ۶

جبارانه اولان نفوذ و اقتدارینی انفاذ ایدن عونہ سنک فساد و خیانت فطریہ سنده موجود و مقرر بولونور . فقط استبداد هانکی طرفده اولورسه اولسون و کیمده بولونورسه بولونسون بدبخت تبعه ایچین اسارت ، عینی صورتده ، عینی تضییقی اجرا ایدر . بعضاً «ابی مستبد» ک زبر اداره سنده ، اسارتک ، آیری آیری فردلر اوزهرینه تأیری - نسبة اوقادار ظالمانه کورونمز سده عمومیت اوزهرینه اجرا ایتدیکی تأثیر پک آغیر ، پک سرت اولور .

«ابی مستبد» ، عهد حکومتک بدایتلر نده قورقمایه بیلیر ، چونکه داها هیچ بیر دورلوشدت و ظلم اجراسنه مستعد اولمادیغندن وجدانی راحت و سکون اوزره در . داها دوغروسی عهد حکومتک بدایتنده بولونان مستبد ، ذاتاً حدود سز بیر نفوذ و اقتداره مالک اولوب حق سزلغنی ، غیر مشروعیتی پک اعلای بیان و پنجه خوفدن اصلاً چاره یاب خلاص اولامادیغنی ، حال حضریده بیله عساکر زائده سنی سلاح آلتنده طوماسیله ثابت اولان بیر حکمدار مجرمه نسبة ، داها آز قورقار . بو حایم الطبع مستبدک قورقادیغنی فرض ایدیلسه بیله نفوذ حکمرانیسی قاقمش اولوب نام ملکداریسی سایه سنده اجرای استبداد ایدن ندماسی قورقار لر . ایشته بو صورتلرله ثابت اولمش دیمک در ، که

بن ، بالعكس بك أنى بيليرم، كه فطرةً بك كوزل اوصاف
وطبايع ايله متحلى اولان بومستبدلر ، ايش باشنده خلق
ايچين اَك بويوك بلا كسيمايرلر . ايسته بير اثبات : أنى انسانلر
سائرلرينى ده كنديلرى كيبي اى ظن ايدرلر . مستبدلر ،
انسانلرى ، عموميت اعتبارى ايله، قطعياً طانمازلر . شوراسى
ده محققدر كه مستبدلر هيچ كورمه ديكلرينى هيچ بيازم ، هر
كون كوردوكلرينى ايسه بك آز طانيرلر . بناءً عايه مستبده
تقرب ايدنلك اَك آشاغى ، اَك كوتو آدملر اولديغنه شبيهه
يوقدر . چونكه حقيقهً اى بر آدم ايچين ، هر شينى افساد ،
تخریب ، غصب ايده بيله جك بير قدرت واسعه يه مالك اولان
و مقررلرينى امثالى كيبي لغيره يا خود حسب الضرور اى
اولما يه ده مجبور ايده بيلن بير كيمسه دن ، بير ديومده شدن
قاجار كيبي ، قاجاق اقتضا ايدر . بوندن آكلاشيلير كه يدخواهلر
بدخواه مستبدلره تقرب وانتساب ايتمكله اولنلك فناقلرينى ،
بدخواه لقلرينى تزويد ايتمكدن باشقا بير شى يابمازلر ؛ فقط
خيئلر ، « اى مستبد » ه تقرب ايتديكلر نده كاذب بير خير
خواهلق تقابى طاقيناراق اولنلى اغفال واغوا ايدرلر ؛ بو
حال هر كون واقع ومشهود اولان احوال و وقايع دن در .
استبداد على الاكثر ، مستبدك شخصنده دكل يلكه ، يولسز ،

شدتله آرزو ایدر؛ بویله بیر « ایلک » ایله متجلی (!) بولونان
 ومغصوب ، غیر مشروع ، غیر محدود بیر نفوذ اکتساب
 ابتدیی حالده داها باشقا « ایسکاری » ده بولوناییله جک
 اولان بیر حکمدار ، محاکمه محقه اصحابی نظرنده عموم مستبدلرک
 بو اؤک کورتولردن عدیدیلزمی ؟ چونکه کرک امستبدک
 وجودلردن حصوله کلن نتایج مؤمله عینی دلکی در . اسارت
 باری حس ایدن کیمسه لر ایچین بونلرک هرایکیسی ده
 منفور اولمالی می در ؟ عمومه ایصال جبر وخسارایده بیلمک
 اقتدار غیر محدودینی اؤک قیمتی امتیاز مخصوص عد ایله (ولوکه
 اویله بیر امتیاز مخصوص ایله ملوث اولان کیمسه ، اونی هیچ
 بیر صورتله سوء استعمال ایتمه سین) محافظه وهرکسه قارشی
 مدافعه ایتمک بوتون جهانک نظرنده عفو ایدیلزم بیر جنایت
 دلکی در ؟ مادام که زورله قوانینک فوقنده قالماقده اصرار
 ایدیلور ، بو « ائی حکمدار مخیل » ک قورقودن آزاده اولدیغنه
 اینانیلابیلیرمی ؟ مادام که « قوه مسلحیه غیر تابع » قوانین
 سایه سنده ، اهالی حکمدارک موفقه قانون نام مقدسی آلتنه
 آلاق ایسته یه جکی بعض مطالب وهوسات جبارانه سنی کمال امن
 ومثانته رد وتزیفه مقتدر اولماز لر ؛ اویله بیر حکمدار ، امثالی
 اولان دیکر حکمدارلردن زیاده ، تبعه سنی قورقودن قورتارابیلیرمی ؟

سبب ، جزایه چاربیلهماقسرین ، خلقی اضرار ایتمک اقتدار
مدهش وغیر محدودندن احقادی محروم ایتمه مک ملاحظه-
سی دکلسه نهدر ؟ شوراسی ده نظر اعتباره آلینهایی در که بوذات
بویله عالی، پارلاق بیر واسطه ایله ، تخریب ایده بیله جکی
« اضرار بلا مجازات » اقتدار مستکرهنه مقابل ، اوزمانه
قادار کورولمهش عظیم بیر شرف قازانیر و محرومیت مشروعه
وشخصیه سنه بدل قوجه بیر ملتک عمومی ودائی سعادت
وسلامتی تأمین ایتمش اولماق کچی، اُک بیر انسانک سینه مباحاتنه
کیره بیان شرفلرک اُک بویوکنی، اُک کوزه لنی اُده ایتمش اولور .
شیمدی ، خوف ودنائت سائقه سیله ، متصل تکرار ایدیان
ستایشلری قولاقلمزی او یوشدورمش اولان بو « ائی حکمدار »
هانکیسی در ؟ جواب ویریورز : بیر انسان، که « انسان »
اولماق ایسته مز و حقیقته انسان دکل در ، انسانلی « انسان »
کله سنه ویردیکی معنائک تماماً ضدی وهیچ خاطرینه کتیرمه
دیکی بیر معناده در ؛ بیر مخلوق که دیگرلرک رفاه مادیسینی یعنی
چیپلاق و دیلنمه یه مجبور قالمالارینی ایسته مکله برابر فردواحدک
هوساتنه کورکورینه اطاعت ایتمه لرینی و هله مطلقاً اهم احق ،
هم قورقاق ، هم فاسد الاخلاق بولونمالرینی ایستر ؛ بیر متبوع
که تبعه سنک انسانلردن زیاده « حیوانلر » منزله سنده بولونماسینی

ياخود عموميت افراد اوزهرينه مدارتفوق اولان حقوق مقدسه نك كنديسنده موجوديته قائل اولسون وياقائل كچي كورونسون ؛ ذاتندن ، افعال واجرا آندن ، الهندن باشقا كيمسه يه حساب ويرمك مجبوريتنده بولونماديغنى ادعا ايتسين بويله بير « مخلوق » ك فراست وفضيائته اعتقاد ايدهرم ؛ فقط كندى صنفندن داها علوي بير صنفندن معدود كيمسه لرك منافع مهمه سنى طالب اولديغنى كورمه لي يم ؛ كنديسنك « هپ ، » عمومك « هيچ » عد ايديلديكي جمعيتده سافلرينك نامحدود بير صورتده ، بلا مجازات ارتكاب ايتد . يكلريني بيلديكي فنالقلى ، خلفلرينك ده ارتكاب ايدم بيلمه . لرى طريقتى جدا قاياديغنى ، بونك ايچين مهم ، جدى ، قطعى تدابير اتخاز ايتديكني مشاهده اتمه لي يم . حكمدارلر ايچنده حقيقه فضيلت پرور ، محب انسانيت ، عفيف ، خلق اولانلرك ده بولوناجاغى ادعاسنى تسليم ايتمك ايچين اچلرنده بويله بير حركت عاليجنابانه ووظيفه شناسانه ده بولونمش بير فرد ، بير نمونه كوسته ريلمه سنى ايسه تهرم . فقط بوقادار ميليونلرجه انسانلره ، بو درجه بويوك بير ايلك اجرا اتمه سى لازم وبونا ده مقتدر ايكن ينه اجرا اتمه ين بويله بير آدمه نه مرتبه ايلك اسناد ايديله بيلير ؟ بوفضليتي اظهار اتمه مه سنه

نفس مستبدانه سنه آكلاتير . او ملاحظه عدالت ، اوشعاع حقيقت اثری در . که اداره استبداديه ده دائما يايلايلديكي کيبي ، بونجه خلقي ، جزايه چاريلما قسزین اوقادار اضرار ايمه به ، ديگر هانكي جمعيتده اولورسه اولسون ونه قادار خائن بولونورسه بولونسون هيچ بير فرد مقتدر اولاماز .

بناء عليه عدالت حقيقه نك يالكز نامنی ايشيمكله هر مستبدك تيتريمه سي طبيعي ومحاكمه سالمه شعاع صافنك اولنرده كي تهورلری ، آزغينليقلری تحريك ايمه سي ضروري در . ابي آدمير ، مستبده دهشت ويرير . مناصب مهمه دولتي شخص جبارانه سنه صادق بولونانلره يعني حيثيتلريني كنديسنه صانانلره ، كنديسنه مشابه وكوركورينه فكر وحر كتنه منقاد اولانلره ، حاصلی كنديسندن داها زياده حق شكن ، داها زياده قورقاق بناء عليه داها زياده ظالم وبيك قات داها زياده تعدی كار ، متجاوز اولان اشخاصه ترك وتوديع ايمه ديكيجه راحت وامنيت (؟) بولاماز فقط دينيله جك كه « انسانلرك محبي ، خادمی ، حامیسی اولان وسيئات ورذائلدن نفرت ، ايله آنجاق فضیلتی مظفر واجلال ايدن حكمدار لر دخی بولونور . بونا ، جواب ويرير ، ديرم ، كه همجنسك محبي ، مستقيم بير انسان واری در ، كه - سرسم ، درایتسز اولمادي قجه - هر فرد

تخفيف ایتمز ؛ زیرا اهالیدن کلینته غضب و جمع ایتدیکی
ویرکیلر ، جزای تقدیرایله — کندیسنه وشدتلی قورقوسنه
موافق دوا اولان — متعدد عسا کر محافظه آایلرینی ، آچاق
تمتلق خفیه طاقلرینی . ندماسنی ، دالقاووقلرینی بسلر ؛
اوطفیلاتی اعاشه واسعاد ایچین صرف واسراف ایدر . مستبد ،
عدالتک گرفتار اهانت اولدیغنی ، حقتک ساتیلدیغنی ، ائک زیاده
اخلاقسز ، ناموسسز آدملرک مهم موقعلره کچدیکنی ، بیرنجی
درجهده نشانلر ، رتبه لر ایله مظهر نخر واقبال ایدیلدیکنی
دخی پک اعلا کورور ؛ جبار ، بوفنالقلمک کافه سنی حس
ایدرده اصلاح وتصحیح یولنی هیچ دوشونمز ؛ نیچین
دوشونمز ؛ چونکه ناظرلری ، بویوک مأمورلری ، محاکم
رئیسلرینی عقیف وناقابل افساد طاقلردن انتخاب ایتمش
اولسه درحال ، اغراض وانتقام شخصیسنی عدالت نام مقدسی
آلتنه سوقاق واسطه ظالمانه سنی کاملاً ضایع ایتمش اولور .
بعضاً ، بلا اختیار واقع اولورکه مستبد ، حکومتک بیر
نجی شین ومصیبتی کندیسنی اولدیغنی نظر انصافه آیلر .
ضعیف بیر شعاع حقیقت روحنه قادر نفوذ ایدر ، اهالیسی
آره سنده ، تصادفاً عدالت تأسس ایده جک اولورسه اعدالتک
ایلك قربانی ، ایلك جزایه چارباغنی کندیسنی اولاجاغتی

اونلرک سوزلرينه اينانماقده کي رذالت، محررين متأخرينک درميان ايتديکلري شيشي قبول وتسلیم ايتمکده کي رذالتدن داهاخفيف در. اداره استبداديه آلتنده ايلر، کوتور، علملر، امی لر، متفکرلر، احققلر، قورقافلر، جسورلر، والحاصل هرکس عمومیتله آزچوق تیتريمهيه، قورقايه آلیشیرلر، بوبله بیر اداره نک حقیقی، عمومی و اک قوتلی منبع ومسببی — آشکاردرکه — آنجاق بوقورقودر؛ خلاصه کلام تبعهیی «تخت سلطنت» ک آياغنه باغلايان، يکانه رابطه الیه، قورقودن باشقا بیرشی دکل در.

شیمدی مستبدک حس ایتدیکی قورقویی معاینه ایدم، آکلایلم: اتخاذ ایتدیکی اصول ادارهیه منبع ومسبب اولان و کندیسینی ده تبعهیه ربط ایدن کندی قورقوسیمی در. مستبددخی بی شکل و اصول اولان طرز اداره سنک حسابسز سوء استعمالتی اکثریا تقدیر ومشاهده ایدر؛ اداره سنده کی ففالقلری، مخرب قاعده لری، عدالتسزلکلری، غصیباتی، تجاوزلری، ظالم لری، والحاصل محصول استبداد اولان احاطه لی، مهیکل سفالت ومصیبت ییغینلری کورور، آکلار.

ویرکیلرک افراطی یوزندن خزاب اولان شهرلر سکنه سنک کوندن کونه آزالدیغی، مستبد، کورورده، ینه بار تکالیفی

ایدیلدیکی قهر و جزادن، شدتجه، چوق فرقلی اولماز. بومؤدادن
بوقاعده کلبه دن — هیچ اولمازسه — سویله مک یرینه، اجرا
ایتمک لازم کلبدیکنی بالاستنتاج اول وجهله حرکت ایتمک
لازم کلیردی. افسوس! نه اونا جسارت ایده ییلیرلر، نه ده بونا.

بوقادار نادر الوجود و منور الافکار اولان ذوات بودرجه
آلچالاییلیر، مسکینه شیرلرسه بویله بیر اداره آلتنده دیکرلری
نه اولورلر؟! فدمانک شرفلی اداره لرنده «انسان» لق نامنه او-
قادار شان و اعتبار قازانديرمش اولانلردن تفریق ایچین بونلره
نه نام ایجاد واعطا اولوناییلیر. دائما محررین متأخرین، احوال
و تصادفاتک اولانسانلردن آیری بیر وادیده قلامزی انتاج
واستلزام ایتمدیکنی ارائه یه حصر غیرت ایدیورلر. فقط بو
محرلردن هیچ بیرى، بزه نه تصادف و شتونی دائرة حکم واقندار
مزه الماق یولنی اوکرتمک ایسته یور، نه ده بویله بویوک بیر
اعتساف و مخالفته قارشى نه راده یه قادار صبر و تحملی ایدیله جکنی
بیلدیریبورلر. دیکر طرفده ایسه مستبدلر و مستبدلردن داها
زیاده دنی اولان متعدد عونهلری، بزم او قدیم عالی جناب عرقدن
اولمادیغمزی، بوسبوتون دیکشمش، اولنلردن آیری بامش اولدیغمزی
بزه ایناندیرمایه چالیشیورلر. نهوت شبهه یوق، بزکال سکوت
و مسکنتله مستبدلرک بویوندوروقلرینی طاشیمایه تحمل ایتمکجه
[استبداد ۴]

قسمك ده على السويه — اخلاقاً — بوزولش اولدوقلرينى
كورورلر . بوندن ماعدا عدالتك صايبديغنى، فضياتك تزييف
اولونديغنى، مفسدلرك مظهر تعظيم ايديلدېكنى، فقيرلكك
بير جنابت صايبديغنى، مأموريتلرك، ياهلرك رذيلانه فسادلر،
سيئه لرايله فايپديغنى، حقيقتك شدتله محكوميتنى، عمومك،
مالنك، جاننك، ناموسنك — عمومى ضبط واداره ايتنك
ايچين عدم قابليتتى آكلاي اراق، قابليتسزلىكى كنديسنك كندىن
آز فقط كنديسندن داها كوتو، داها آچاق شخصلره، اداره
امور ايتمكه كى صلاحيت عرفيه سنى تسام ايدن — تك بير
آدمك آلتده قالدېغنى بيك عذاب وجدان ايله كورورلر .
استبدادك، كاملاً تخريبه موفق اولامادېغى بو شرمزه منورده،
بو قايىل العدد اولان متفكر، عقل و محاكمه يه مظهر كيمسه لر،
بونلرك كافه سنى كورور بوفلاكت و سفالت ييغينلرى قارشيسند
تيرديه رك، ايچلرېنى چكرك سكوت ايتمكه مضطر بولونورلر .
سكوتارېنك منشاء و مسبې ندر؟ قورقو . اداره استبداديه ده،
سويله مك — جنابت عد اولونماق اعتباريله — اجرا ايتمكدن
آشاغى قالماز . يعنى اداره مستبده ده حق و عدالتك احكام
و مقتضياتنى بالفعل اجرا ايدن ذاتك چاريلديغى جزاى ناسزا،
حق و عدالتى قوللا اظهار و مدافعه ايدن كيمسه نك معروض

اولدینی درجه ده مکمل اولواق کوردیکلری تعلیم و تربیه سایه سنده اولدو و جه علویت افکاره مالک بولونمالری جهتله قورقور آدلری اولمایان و حقیقت ایچین حاضر لائش بولونان بیر شرذمه قلیله بی آله آلام، بو آدلرک نه حالده بولوندوقلرینی نه اولابیله جکلرینی، یا خود نه اولمالری لازم کلدیکلرینی کال دقتله تحقیق ایدلم. سوکره بونلردن استدللاً، قیمت و موقعلری نسبتنده عموم افرادک نه اولاجاغنه حکم ویریرز. مسعود بیر عمره، پارلاق بیر اقباله لایق اولان بو عالی فقط قلیل العدد انسانلر، — هیئاتلر! — زیر استبدادده افراد مملکتک زنجیرلر، آغیر ویرکیلر، عرفی تکلیفلر، بدمعامله لر آلتده ازیلدیکلرینی، بدبخت و سفیلانه بیر عمر ایله سور وکلند. یکلرینی هر کون مشاهده ایدرلر، عسکرلک ایتمک — فقط وطنلرینک سلامت و سعادت ایچین دکل، اکل بویوک دشمنلرینک محافظه منفعی اوغورنده و بالذات کندیلری عاینده، کندی کندیلرینک ضررلرینه، اوز حریتلرینه قارشى استخدام ایدیلرک اوزره — پیچاره زراعک قسم اعظمی، یارندن، دیارندن، عائله سندن زور ایله جداد و شور و لمش در. فرقه موبد، شهرلرده اهلینک نصفی بولوق، سعادت ایچنده یاشادینی حالده دیگر بیر نصفنک فقر و سفالت ایچنده بوغولدیغنی و هر ایکی

اك بويوك وَاك ظلمانه جزا اييه مقابله ايدر ؛ ظلم وحرکتنده
پك عنيف اولديغنى كنديسى ده بيلير ؛ مجازات وقهرينى ، تصدىء
مبحوثك يالكيز اجراسنى متعاقب دكل ، اويله بير تصدينك
تصور اولونديغنى فرض ايتديكى ويا فرض ايدر كورونمك
ايستهديكى زمان دخى اجرا ايدر .

بوايكي نوع قورقونك موجوديت حقيقه سنى اثبات ايتك
كوج دكل در : بونلردن تبعه يه عائد اولاتنى تسليم و تصديق
ايچين هر بيريمز آيرى آيرى باطنمزده جريان ايدن احوالى
تدقيق ايتسين ؛ بوقورقونك موجوديتنده كيمسه تردد ايتمز ؛
مستبدلره عائد اولان نوعنه كلينجه : كيجه كوندوز مستبده
خدمت ومدافعه كارلق ايدن عونء مختلفه و متعددسى ، بو-
قورقونك موجوديت حقيقه سنه محل تردد بر اقاماقده درلر .
غير قابل انكار اولان بو خوف مشتركى قبول ايتديكدن
صوكره . دائما رعشه خوف ايچنده بولونان انسانلرك كيملر
اولماق لازم كلديكنى تدقيق ايدهلم : اول امرده بالطبع داها
اينى واقف اولديغمز تبعه نك قورقوسندن يعنى كندى
قورقوسندن بحث ايدهلم ؛ بالاخره مستبدلرك قورقوسندن
صورت تخمينيه ده بحث ايدهرز . اداره استداديه آلتنده ، فطرء
بويوك بير قوه بدنيه يه مظهر اولمالرى وزمانلرينك مساعد

وارادته منقاد اولماق، مستبدلرا ایچین ده اهالی بی جبر و تغلب ایله آرتق تملک و درقید ائمه مک میل و لازمه لری تبین ایدر. واقعا آشکاردر، که شدتک تزیادی نسبتنده امنیتنی ضایع ایدرک بالذات کندی قدر تمدن مدهوش اولان مستبدک، جبر و نفوز موجودینه بر حد قطعی ایله اولماسه بیله، اهالی اوزه رنه اولان تضییقنی تخفیفاً اولسون، ظلم و شدتنی تعدیل ائمه سی لازم کلیر .

تبعه، سفیلانه بیر حیادتن باشقا ضایع ایده جک آرتق بر شیئی قالمادیقجه غلبان مایوسانه یه کله دیکی کبی مستبددخی تبعه سنک ستایش و محبتدن باشقا آرتق قازاناجانی بیرشی بر اقمادیقجه حلیم و رحیم اولماز .

غیر محدود اولان هر نفوز غیر مشروع [*] ک رفیق غیر مفارقی اولان « قورقو»، و سوسه، قطرة حلیم مستبدلرک بیله باصره ادر اکنی اودرجه قاماشدیریر که بالضرور ظلمکار اولور و نفسک مستحق اولدبغنی تبقن ایتدیکی بغض محق عمومی یه قارشى اجرای تخریباته، اتخاذ تداییره آماده بولونور.

بونک ایچین در، که مستبد، صلاحیت و نفوز غیر محدودی علیهنده تبعه سی طرفندن اولونان اُک کوچوک بیر تصدی یه

(*) محدود اولمایان هر نفوز، هر قوت غیر مشروع در .

ظالمده قورقار ، ظالمك قورقوسى حقيقتده كى ناتوانغيله
غير متناسب اولاراق اکتساب ايتديكى قوت وغالبیت غير
حقيقيه يى درك وتأمل ايتمه سندن نشأت ايدر . ا کر مطلق
الذاتاق کنديسى سرسماتمه مش فکر ومحاکه دن تجريد
ايتمه مش ايسه — جبر ونفوز نامحدوديله قلوب ناسده اشعال
ايتديكى آتش کين وانتقامى دوشوندو جگه — سرينك اکامين
أکدرين او طه سنده بيله قورقوسندن تيتير . (*)

مستبدك قورقوسى — نتایج اعتباريله — تبعه نك قورقوسنه تاماً
مبايندر . داها دوغروسى ، بوقورقولر ، مختلف موضوع ومعنابر
ايله ، يکديکرينه ، شابهدرلر . قورقونك نتایج مبحوثه سى هم-
مستبدك همده اهالينك خوف عموميدن قورتولماسنه مانع اولور ،
ديگر جهتن طبيعت وعقل ، بوقورقودن چاردجوى خلاص
اولمايى بير وظيفه ، بير فريضه حکمنده کوسته رير . يعنى
محاکمات وجدانيه ايله ، اهالى ايچين آرتق فرد واحدك جبر
(*) (قهریات) عنوانلى مجموعه اشعارم زده مندرج قطعاً آيه عينى
ادعاده در :

دولدورور اويقوسنى قورقولو رؤبالله ،

فکر عدل آتش ايدر ظالمه تاج سرينى ؛

روحز طائر بالارو حریت در :

قيراماز مستبدك ضربه سى بال وپرينى .

پیرشی آکلایام . بن دیر و اثبات ایده جگمی امید ایدهرم که
حاکمیت منفرده نیک اساس و مسببی آنچاق « قورقو » در .
اولا قورقونی اسباب جهتیله محتلف اولدینی قادر نتایج
جهتیله ده محتلف ایکی نوعه تفریق ایدهرم : پیری مظلومک
قورقوسی ، دیکری ظالمک قورقوسی .

مظلوم قورقار ، زیرا بک اعلا بیایرکه هرکون کوردیکی
ظلم و اذایه ظالمک اراده . مطلقه سندن ، هوسات عرفیه سندن
باشقا حدود یوقدر .

اگر انسان لایقیله محاکمه ده بولونسه ایدی دائما تولد و تجدد
ایتمکده اولان بوغیر محدود قورقو ، تعرض و اذای واقعه
آرتق تحمل ایتمک ایچین مفکره لرده بیر قرار قطعی حصولی
انتاج ایتمک ایجاب ایدر و یوقرار ، عمومک . هیچ اولمازسه ،
اکثریتک قلوبنده حاصل اولور اولماز ، دائمی ظن اولونان
بو اضطرار بلره نهایت ویریلمک لازم کلیردی : حالبوکه ایش ،
برعکس اولاراق واقع اولیور ، بودائی و شدتلی قورقو ،
اسارت زده نیک مالیده تضييق و حقارت اولان روحنده ،
مستبدک مالایطاق تکلیف لرینه ، اراده لرینه ، هوس لرینه قارش
صوک درجه ده بیر احتراز ، کورجه سنه بیر موافقت ،
احترامکارانه بیر انقیاد حسلری ایقاع و پرورده اییدیور .

اوجنچی مبحث

قورقو

قاب بشره حقیقه و قوف نطقه نظرندن کندیلرینه هیچ مشابه اولمادینمز رومالی لر، اوحریت بزور قوم، « قورقو » نامنه بیر معبد، بیر « صنم » تأسیس و اعلا و خدمتنه راهبیر تخصیص ایتمیشلردی. اومعبد، قربانلر نذر و ذبح ایدرلردی. بن حکمدارلرک سرایلری - تماماً باشقا بیر ماده یه مخصوص و معطوف اولمالریله برابر - بومذهب قدیمک تمثال تامی کیبی تاقی اینکدهیم: حکمدارلرک، سرایلری، معبد، مستبد، صنم؛ ماینجیلری؛ راهبیر مقامنده در. حریت، اخلاق صافیه، حب عدالت، فضیلت، حیثیت حقیقیه و حتی بالذات شخصلره ایسه اوراده هرکون بوغازلانماقده اولان قربانلر دیمک در.

متبحر (مونته سکیو) دیرکه: « حاکمیت فردک عنصر و مسببی شان و شهرت در. » بن بوخیالی حاکمیت فرددن

(فرد واحد استبدادی) نك طبيعتی ، بنیه سنی تدقیق
و تحلیل ایده جگم ، اوروپاده و بالقیاس بوتون علمده نه واسطه
لرله بوقادار قوی بیر صورتده کولکشدیکنی تحقیق و اراءه
ایتمه به جالیشا جگم .

اسیر اولان متفکر و متعمق بیر حزب قلیل ، (کرک حاکم منفردلری ، کرک مستبدلری ، کرکسه اقتداری قوانین ایله تحدید ایدیلمش اولماقله برابر دائماً استبداده متمایل بولونان ایمپراطورلری ، قراللری و الحاصل کافه حکمدارانلی علی السویه لزومسز و سزای تحقیر کورمه دیکلری تقدیرده) قوانینک زیر حمایه سنده حر و مسعود بیر خلقک ، داهامهم ، داهاشرفلی ، داهامرجح اولان ریاست امورلی ایله ، کیف وهوای شخصییه کوره بیر حیوان سوروسنی اداره آره سنده کی فرق عظیمی پک اعلا تعیین ایدرلر .

حاکمیت فرد ، شروط ایله تحدید ایدیلیر ایدیلمز ، حکومت فرد موجودیت دن ساقط اولور و ، حاکم مطلق ، بلا مجازات خلقی اضرار ایتمک اقتدارینی سوء استعمال و مستبدانه حرکت ایتمه سه بیله ، هر غیر محدود اولان حکومت فرد ، استبداد دیمک در . بونلری اثبات ضمننده دلائل وشواهد ایرادنن لزومسز کوردیمک ایچین — صرف نظر ایدیورم ، آزکله ایله ، مهم چوق شی یازماق ایسته دیمک جهته ، دلائل وشواهد مبحوثه بی سکوت ایله کچیره حکم ، زاتاً مخاطبم اولان قارئلر مک کندیلرینه هر شیئی سویله مه یه احتیاج مس ایتمه یئلردن اولدوقلرینی فرض ایدیورم . قلع و الغاسی مشکل کورون

لرینک فکر خود لرنده، رأی واملر نده تجلی ایتمکده وهر زمان مصادف نظر دقت اولماقده در . بو حکمدار لر (حاکم منفرد) عنوانیه مفتخر اولور لر، مستبد عنوانندن ایسه شدتله نفرت اظهار ایدر لر ، مع هذا کندیلرینی . — نفوز حاکمیتلری . تجاوزی مشکل حدود ایله محدود اولدینی ایچین — حکم و نفوزی قوانین ایله پایلاشان کوچوک حکمدار لرك، بره نسلرك فوقنده کورور لر .

بو مطلق حکمدار لر، بک اعلا بیایر لر که استبداد ایله (مونارشیا) آرسنده هیچ بیر فرق یوقدر، متادیا آجی تجربیلرینی کورمکه اولان اهالی بونک بویله اولدیغنی یعنی « حاکمیت فرد » ک استبداد محض دن عبارت بولوندیغنی حکمدار منفرد لر قادر ایچین بیامه یور لر ؟

مستبدلرك نامحدود اقتدار وشوکت لرینی سو دن اوروا حکمدار لری ، کندیلرینه « مونارک Monarque » یعنی « حاکم مستقل » یا خود « حاکم مطلق » عنوان بسیطنی ویرمکه اکتفا ایدیور لر . حکومت فردک زیر تهکمنده صویولمش ، تحقیر وتزییف ایدیلیمش ، ظلم وتضییق کوروش اهالی ایسه بالعکس « استبداد » اسمندن یالکیز سرسمجه نه نفرت ایتمکدن باشقا پرشی بیامز لر . فقط نه حکمدار ، نه ده

اعتراضه قارشى هر کس صوصیور . بناءً عليه ذى قدرت وصاحب
لشکر اولان فرد واحدک حکم ونفوذینه قوانینک، حتی منشائی
مقدس اولان قوانینک بیله، حکم ونفوذی منضم اولور، حاکم
منفرد ایله هم آهنگ اولسادیقجه قوانین نه یابابیلیر ، جبر
وحاکمیت مطلقه یه قارشى حکمسنز قالماسی؟ بویله تغلب و تحکم
آلتیده، قوانینک محو وتباه اولماسی قطعی در . هر کونده محو وتباه
اولدیفنی کوریبورز . فقط قوانینی تأسیس ، مدافعه ومحافظه
ایتمک ایچین دولته بیر قوه مشروعه واجرائیه ادخال ایدیلرسه ،
حکومت ، مونارشیالقدن حیقمش بولونور . چونکه او حالده
قوانین باجماق ، فسخ ایتمک ایچین فرد واحدک نفوزی آرتق
کافی کلز . بنابراین « حاکم منفرد » تعبیری مستبد کلمه سی ایله
مترادف المعنی ایسه ده شیمدی یه قادر مستبد کلمه سی درجه سنده
مستکرمه دکل ایدی . حکومتلرمزه ، حکومت مستبده اسمنه
ترجیحاً حکومت فرد نامنک ویریلده سی . حکمدار لرك .
مطلق وغیر محدود اولان نفوزلرینی تأمین واهالی یی ده بالاغقال
اسارت مطلقه لرنده براقاق ایچین در ، یاخود ، طبقی اداره
استبدادی ده اولدیفنی کیی اسارت مطاقه ده بولونوب بولونمادیقلری
حقنده ایقاع ترددله اذهانى اویالاماق مقصدینه مبنی در .
بوراده در میان ایتدیکم حقایقک اثباتی ، زمان حاضر حکمدار

و صلاحیت خصوصیه سی ، دیمک ایسه مستبد گله سیله مترادف المعنی دیمک اولور ، یوق بالعکس مونارشیا ، « فرد واحدك قوانین ایله محدود نفوذ و اقتداری » دیمک ایسه ، بواقتمدار و نفوزی تحدید وحد ، مطلوبدد محافظه ایچین قوانینك دخی ، هیچ اولمازسه ، حاکم منفردك اقتدار اجراییسی قادر بیر اقتدار اجراییسی اولماق لازم کلیر ؛ بیر ادارهده یکدیگرله توازن ایدن ایکی قوت ، ایکی نفوذ اثبات وجود ایدر ایتمز در عقب او اداره ، مونارشیا لقدن چیقار . (مونارشیا) گله یونانیه سی فرد واحدك قوانین ایله برابر حکم و نفوذ غالبی دیمک اولوب باشقا بیر مدلولی یوق در . « قوانین ایله » دیدم ، زیرا بوکونکی حالرینه کوره قانونسز هیچ بیر جمعیت موجود دکل در . فقط حاکم منفردك حکم و نفوذینه غالب و یاخود مساوی حکم و نفوذك بولوندیغی هیچ بیر (مونارشیا) دخی یوق در .

شیمدی صورارم : اداره استبدادیه ده کی فرد واحدك حکومت و نفوزینك حکومت فردده کی فرد واحدك حکومت و نفوذندن فرقی زده در ؟ جواباً سوء استعمال خصوصنده دینه جک . تکرار صورارم : بسوء استعمالی کیم منع ایده بیلیر ؟ قوانین منع ایده بیلیر دینیرسه . ینه صورارم که قوانین ، حد ذاتده حکمدارك نفوز و قوتدن تماماً آپری بیر قوت و نفوذ مالک می در ؟ بو

بوندن سوکره عصرلردن بری کره ارضک مختلف نقطه
لرنده آز چوق کوکلشمش اولان استبداد ارثی دن بحث
ایده جکم .

شیمدی به قادر، بونوع استبداد، کافه قیودی چاک ایده رک
اعتلا ایتک ایستهین (فیض حریت)ک نادر و سریع الزوال
هجوملرینه اوغرامش در ، فقط بو هجوملرک حصوله کتیردیکی
تغییر و تخریبک نتیجه سی اکثریا دیگر بیر استبداده یول آچماق
اولمش در . یالکیز انکلتره حکومتی مستثنا طوتاراق زمان
حاضره قادر موجود اولان آروپا حکومتلرینک کافه سنی
استبدادک بوصفنه ادخال ایدیورم . اکر لهستانک بعض
قسملری مقاسمه عمومیه دن قورتولاراق اسپرلرک محافظه سیله
برابر کندیلرینی جمهوریت یاد ایتدیرمک آرزوسنده اصرار
ایتسه لر ایدی لهستان ی ده بو استثنایه داخل ایدردم . زیرا
او حالده زادکان، اسپر، اهالی، حر اولوردی .

جهالت، دالتا و و قلاق، قورقو، اداره مستبدهیه (مونارشیا
یعنی حکومت فرد اسم لیننی ویرمش و ویرمکده بولونمش در .
بو خصوصده کی منطقسزلنی، مناسبتسزلکی ارائه ایچین
مونارشیانک یالکیز تعریفنی ذکر ایتک کافیدر صانیرم .
مونارشیانک معناسی، «فرد واحدک نفوذ عمومی به غالب نفوذ

بولونورلر . بلا مجازات « حریت » ك اسمنی ذکر ایده بیلیرلر . شوراسی ، مع التأسف ، دوغرودرکه بو اداره لرده اهالی اخلاقسز، جاهل و اسارت پرور اولورسه حریتك یال-کنز صور ظاهر یه سیله قناعت ایدرلر .

فرد و احد استبدادینك بیر چوق نوعلری واردر : ارثی یا خود انتخابی اولاییلر : « پانا » حکومتلری ایله حکومت روحانیه نك بیر چوغی استبدادك ایکنجی یعنی انتخابی نوعندن در . بو حکومتلرک زیر حکمنده صوگ درجه آلیقلاشمش اولان اهالی ، بعضاً مستبد بلا ولدك و فاتی متعاقب ، تقدیر ایده مه . دیکلری حریت ذاتیه لرینك ، زمان زمان اللرینه دوشدیکنی و او حریتك بیر انتخابی طرفندن تکرار ضبط ایدیلدیکنی کورورلر . بو انتخابیلر چوق کچمه دن بیر دیکر مستبد انتخاب ایده رك اهالینك کوکسنه او طور تورلر ، که بو مستبد منتخب — کندینه متحمل و منقاد اولمالری ایچین تبعه سنی اجبار ایده جك قوه جبرییه عدم مالکیتی مستثنا اولدینی حالده — ارثی مستبدلرک هر حال و منظرینه ، هر قوتیه مالک بولونور و حیانت و دنااتلری جهتیله انسان نامنی طاشیمایه غیر لایق بیر شرمه قایله اوزه رینه اجرای تأثیر ایدن بو نوع استبداد دن داها زیاده بحث ایتیه جکم .

یشه هر ابکی دورلو استبدادک بار عذابی چکمش ،
آحیسنی طامش اولانلره ، فرد واحد ککنه نسبتیه ، بیر قاج
کیشینک استبدادی دها آز آغیر ، دها آز دهشتلی کلیور ؛
بوفرقک سببنی بالذات طبیعت بشرده بولیورم . متعدد
مستبده قارشلی متحصل اولان کین ، مستبدلرک هریری
اوزه رینه تقسیم ایدیلدیکندن قوتنی ضایع ایدر . انسانک
بیر قاج کیشیدن قورقوسی منحصر آیر کیشیدن اولان قوروقو-
سنه معادل بولوناماز ، بیرده . متعدد مستبدلر تبعه لرینک
عمومی اوزه رینه صورت دائمده اجرای غدر ویداد ایدیه بیلیرلر
فقط بلهوسانه بر آرزویه تبعیه اشخاص منفردیه متسلط
اولازلر . زمانلرک فساداتی اسملرک تبدلی ، فکرلرک هرچ ومرج
اولماسی ایله جمهوریت نامنی آلمش اولان بو اداره لرده اهالی
فرد واحدک استبدادی آلتنده بولوندیغی حالدن دها آز گرفتار
اسارت دکلدر . بونکله برابر حریتک بعض ظاهر یاتی حائز

ایدی . فقط حکم ونفود دوقه نیک آئنده اولمایوب اسملری آلتون کتاب
ده محرر کیشی زاده لردن مرکب اولان بیر مجلس اعیان التده وصوکره
لری مجلس مذکور طرفندن منتخب (اون لر مجلسی Conseil des Dix
عده سنده اولدیغی حالده نهایت (آنکزیتور) لرانه انتقال ایتش ایدی
دوقه ، یالکز آنکزیتور لر طرفندن ویریلن حکمک اجراسیله مکف ایدی .
محمد مراد — تاریخ عمومی — جلد ۵ ، صحیفه ۱۵۵

او قادر متنوع اداره استبدادیه وارد که اسملری مختلف اولدینی حالده جمله سی عینی نتیجه به منجر، عینی احوالی مؤدی اولور لر . بو مستبدانه اداره لرك آرد لر نده کی فرقی تعیینه کیریشمک آرزو ایتمه دیکم کچی ، مستبدانه اداره لر له بیر چوق عادل و معتدل اداره لر آره سنده کی فرقک تشریح و ارائه سنده تشبث ایتک ایسته م ؛ زیرا او فرق لر هر کسک معلومیدر .

فر دو احدک استبدادی می یوقسه بیر قاج کیشینک استبدادی می دها زیاده قابل تحمل در ؟ غایت مغلق اولان بو مسئله اوزه ر بته ده بٹ مقال ایتمه به حکم ؛ شیمیدلک بو مسئله بی بیر طرفه براقا جاغم : آوروپا و آسیا جه دها عمومی اولان فرد واحد استبدادی آلتیده دوغوب بو یومش اولدیم ایچین بو نوع استبداد دن دها زیاده ایستکله ، دها واقفانه ، و بلیکده اسارت آرقا دشرلم ایچین دها استفاده لی بیر صورتده بحث ایده حکم . یالکز کچر کن شونی در میان ایده حکم که (و نه دیک) اداره جمهوریه سنده (*) کورولمش اولدینی وجه ایله بیر قاج کیشینک استبدادی طبیعه دها محکم ، دها دایانقلی ایسه ده

[*] (و نه دیک) اداره سی بیر جمهوریت اعیان ایدی . هر نه قادر عادل و منصف دکل ایدیه ده منتظم ، ضبط و رابطه مقتدر ، قدر و اعتبارینی صایدیر بیر حکومت ایدی . رسما ریاست امورده دوج (دو قه) وار [استبداد ۳]

شوراسی قیده شایان در، که رسمی، عالی عهد اجتماعیه دیمک
اولان و عموم ایچین مساوی بولونان قوانین، اهلینک انتخاب
ایتدیکی حق پرست منتخبلر واسطه سیله طوبلانان آرای
اکثریتک محصولی اولمالی در .

اکثریتک رأینی قوانینه قاب ایتمکله توظیف اولونان
بومنخبلر، قوانین مستحصله پی کندی کیفلی وجهله تطبیق
واجرا ایتدیر بر لسه، مستبد اولمش اولور لر، زیر اوحوالده
قوانین مبحوثنی، تاویل ایتمک، فسخ ایتمک تبدیل ایتمک، ناقص
اجرا ایتمک، یا خودهیچ اجرا ایتمه مک کندی اللرنده قالمش اولور .
اداره استبدادیه ایله اداره عادلّه آره سنده کی فرق، بعض
کیمسه لرك ظن ویا ادعا ایتدی کلری کچی اداره استبدادیه ده
قوانین مؤسسه بولونما سندن عبارت دکل در . اداره عادلّه ده،
قوانینی اجرا ایله موظف اولانلرک، وظیفه لرینی ایفاده
هیچ بیر صورتله مساحه ایدمه مه لریده بویوک بیر فرق
تشکیل ایدر . بیر اداره نك مستبدانه اولماسی قوانینی وضع
ایدنلرک تطبیق واجرا ایتمه سنه، یا خود تطبیق واجرا ایدنلرک
واضع بولونماسنه وابسته دکل در؛ قوانینی انفاذه مأمور اولانلر
طرفندن او قوانینی وضع ایدنلره حساب ویریمه یین اداره بردخی
مستبدانه در .

ایکینچی مبحث

استیوار امور

بیر اداره ده ، که قوانینی اجرایه مأمور اولان کیمسه ،
جزایه چار بیلمایا جاغنه امین اولدیغی حالده قوانین یاپایبیر ،
قوانینی تخریبه . تاویلله ، تعطیله مقتدر اولور ، نفسنه قارش
حکمسز براقه بیبیر ؛ اوناوا او یولده اولان هر نوع اداریه
(حکومت مستبده) یا خود « اداره استبدادیه » نامی ویربیر .
قوانینه تجاوز ایدنلر وارث اولسون ، منتخب اولسون ،
غاصب یا خود مشروع اولسون ، ائی یا خود کوتوبولونسون ،
فرد واحد دن ویا افراد قایلدهن عبارت اولسون ، والحاصل
کندیسنه (هتک قوانین) اقتدارینی ویردیرمه یه مساعد بیر
قوه جبرییه مالک اولان هر فرد (مستبد) در . بونی قبول
ایدن هر هیئت ، استبداد آلتده بونا تحمل ایدن هر ملت ،
اسپردیمک در . تاسیس قوانین وظیفه سی ایله ، موظف قیلینمش
اولان کیمسهنک قوانین مؤسسهنی بالذات کندیسی اجرا
ایتدیره بیلدیکی اداره لره دخی اداره استبدادیه تسمیه ایدیله .
لی در .

شو زمانده نظري می بوتون آوروپا اوزه رينه عطف ايتديكجه
بو ممالكتلرك همان كاهه سنده سيمای اسارت دن باشقا يرشی
كورمه يورم . واقعا دولاب امور بشريه ، مستبدلره موافق
ير وضعيته قرار قيامش در ؛ فقط تضيق عمومينك تزييد
ايديله مه يه چكي مثبت اولديفندن اسارت عموميه يرينه همان
بوتون جهانه شامل ير حریت عموميه اقامه ايديه چك اولان
انقلاب ضروری الوقوعك آرتق بك اوزاق اولماديغه ارباب
حكمت ، ربط امید و قناعت ايمه لي در لر .

منفوری ، الك مستكر هيدر ؛ بواسم آنجاق حكمدار لرك ياخود
 لاعلى التعيين افراد مملكته نه صورتله اولورسه اولسون ،
 محدود يير اقتدار اضرار آلدنه ايدنلرينه ويريلهيدر . مع
 هذا بواضرار اقتداريني سوء استعمال ايمه سه لر بيله اوزرلرينه
 آلديقلى بار ، اوقادار عبث و مخالف طبيعت در ، كه كنديلرينه
 (مستبد) نامى كيبى منفور و ملعون يير نام ويريلهكله فضله
 يير شاعت و كراهت افاده ايديلمش اولماز .

فقط « حكمدار » نامى « مستبد » اسمندن يير قاچ
 درجه داها آز منفور اولديغندن كنديلرى ده قانونه تابع
 و اقتدار جه قانونك مادوننده بولوناراق يير جمعيتده قوانين
 موضوعه نك ييرنجى و مشروع واسطه اجراسى اولانلره
 ويريلير . بسيمت و لازم التعيين اولان بوفرق ، آوروباده
 عموميتله تقدير ايديلمش اولسه ايدى بوتون جهانى تنويره
 آماده اولان فجر اول حریت آچيلمش اولوردى . معلوم و مسلم
 اولديغى اوزره مؤسسات بشرية نك هيچ ييريسى پايدار وغير
 متحول اولما ديغندن حریت دخى يير تسبب اخلاقى حالتى
 الاراق نهايت اسارته استحاله ايدر . بوجه ايله فرد واحدك
 دائما استبداده ميال اولان اداره سى ده يير (استقلال تام)
 متحول اولور .

وارمشدرکه بچاره لر قورو سوزلرله اغفال اولونورلر . کر
بلیه استبداد اولان قدما ی اقوامه آجیرلرده کندیلری ، سه
شیمدی مستبد کله سنک غیر ی بیر اسم ایله تسمیه ایدیان
مستبدلر کده اشنعی اولان حکمدارلرله مالکیتده آرارلر
ملل حاضره . مستبد اسمنی یالکنز هیچ بیر معامله قانو
مراجعت ایتدکمیزین تبعه سنک حیاتی . مالی ، نامو
غصب و هدر ایدن حکمدارلرله (فقط هنوز تیره یرک
احتراز و محفیتله) ویریرلر .

پادشاه ، حکمدار اسملرینه کینجه : بو اسملر ؛ باله
هر شیئی کیف و آرزوسی اوزره اجزایه مقتدر اولماقله بر
ینه تبعه سنک مالی ، جانی ، ناموسنی کندیلرینه بر قانلرله یا
بونلری ظاهری بیر عدالت نقابی آلتنده غصب ایدنلرله ویر
اوحالده بو حکمدارلر ، عادل و شفیق عنوانلرله ده
ایدیلیرلر ، چونکه هر ایسته دیکلرینی بلا مجازات ضبط و تص
ایده بیلدیکلر نندن . بزدن غصب ایتک ایسته مه دیکلری شیلر
بزه احسان ایتش تد اولونورلر .

فقط حقائق احوال ، ارباب ملاحظیه ، (حکمدار
(مستبد) آره سنده داها واضح ، داها صحیح بیر فر
عرض و تعیین ایدر . مادامکه (مستبد) اسمی ، اسملرک

(ایکنجی فلیپ) [۴] ، بیر (سـکیزنجی هازی) [۵]
و ظلمه قدیقه ایله اوموز اوپوشـه بیلن مستعجبات ظلمیه
اخیره ؛ حکـه مداره شروع ، ابراطور ، شـه پشاده ، پادشاه ،
قرال تسمیه اولوناییلیر . ایشته جاهل عوامک کورلی
بوپله در . بو کورلک زمانزده پیر درجه اسف انکپزه

[۳] رماجیابره حکمدارانندن در . بونیده شعرادن (تاجیت)
مظنی تصویر ایله رسوای ایتمشدر . ۱۴ : ۳۷ .

[۴] ایسپانیا قرالارندن در . متعصب ، خونریز بیر مستبد ایدی
غالیله بی تسجین ، برونو Bruno بی احراق ایتدیرن بوملعون در .
اوغلی وولی عهدی اولان دون (قارلوس) کتاتولیک مذهبنه ضعف اعتقادینی
حس ایتسه سی اوزه رینه اینکیزیتورلر واسطه سیله حبس رمحبسده اعدام
ایتدیردی . دیگر بیر ایکنجی فلیپ داها واردرکه زیاندزجه بیر حکمدار
در . فرانسه قرالارندن در . فرانسه ده دار الفنون تأسیس ، پاریس
تهرینی تزیین ایتمش در . اوچنجی اهل صلیب محاربه سنده بوده واردی .
فقط آلفیهری نک بوراده مراد ایتدیکی ایکنجی فلیپ ، ایسپانیا
قرالی اولان در .

[۵] انکلتزه قرالارندن در . ایسپانیا ده کی انکیز یسیونه معادل بیر
انکیز یسیون مجلسی ده انکلتزه ده تشکیل ایتمشدر . ۱۵۰۹ : ۱۵۴۷

اجرای استبداد ایدن حکممدار لرك ، « مستبد » تسمیه
ایدیامکن قطعياً اعراض و بو اسمی بویوک بیر تحقیر و تجاوز
عد ایتدیکلرینی کور بیورز . اسملرایله معنالر آردمنده بالا خره
تحصل ایدن بو بولدهکی بیر اختلاف ، قدما ایله بزم آردمزده
اویله بیر تباین فکر چهوله کتیرمشدر . که اونلرجه بیر
(تیتوس Titns [*] بیر ترایان Trajan [۱] یاخود حسن
خلقلریله داها زیاده نوادردن اولان دیگر بیر قاچ حکمدار ،
« مستبد » تسمیه ایدیلله بیلیرلردی . حالبوکه شیمدی
بزم آردمزده بیر « نهرون » [۲] ، بیر (تیدهر) [۳] ، بیر

---

[*] رومالحکمدار لردن (ره سبازیه ن) ک اوغلی در . اوقاتی ، تبه
سنگ تخفیف سفالته حصر ایدردی . حسنات اجرا ایتک ایچین فرصت
بولامادیشی کونلر کونمی ضایع ایتدم دیردی . ۷۹ — ۸۱
[۱] روما ایمبراتور لرینک اک بویوک لردن در . رومانی احیابه غیرت
ایتمشدر . ساده ، غیور ، متواضع و حق پرولکه متارن ایدی . قوماندانته
رسمالچیچ قوشاتیرکن (ترایان) ک ، « قوماندان . بوقلیچی سزه تسلیم
ایدیورم ؛ بن قانون وعدالتدن آیریلما دیچه بنم همدده آیریلدیغم دقیقه
دن اعتباراً ده علمهمده قوللاناجاسکن » دیدیکی مشهوردر . ع . ج
[۲] روما ایمبراتور لرینک اوچنجیسی در . والده سنی ، زوجه سنی اولدر
تمشدر . مشاهیر ظلمه دن در . ۵۴ دن ۶۸ سنه میلادیسنه قাদار اجرای
حکم ایتمشدر . فرانسه شعراسندن (راسین) بوتاجلی حیدودی قلم سحر آفرینله
برباد ایتمشدر ؛ (نهرون) ک قتل ایتدیردیکی (آگریپین) ک اسانندن نهرونه
خطاباً « انسال آتیه آره سنده سنک آدک اک ظالم مستبدلره قارشی اک
ظالمانه بیر تحقیر تمامنه کچه جک در » دیمشدر . ع . ج

دوغرو و واضح بیر تعریفی یایمش و بوبخشک بدایتنه قویمشدم
لاکن بو کتابدن سوکره یازیلمش، فقط داهاول طبع ایدیلیمش
اولان بیر اترده [حکمدار] ای تعریف ایتک ایسترن بیلمه یه رک
[مستبد] ک تعریفی قوللانمشدم . بو جهته تعریف مبحونی
تکرار ایتکمزین قسماً مسکوت عنه براقاجم، یالکز شیمدی
تشریح و در میان ایتدیکم بحث ایچین قطعی اللزوم اولان بعض
خصوصیاتی علاوه ایدمجم . بیان و تحریر ایدمجم اولدوغم
ماده نك موضوعی ده هر نه قدار « حکمدار و ادبیات » کتابنك
موضوعی کبی حقیقی تحری و تحریر ایتک ایسه ده اوندن
بوسبوتون باشقا بیر بحث تشکیل ایدر . قدیم یونانی لرنا
(اوحقیقهٔ مرد اولان انسانلر) « مستبد Tyrann » نامی،
بزم شیمدی قرال ، حکمدار . خنکار ، ایمپراطور تسمیه
ایتدیکلر بیزه ویریلردی . متقدمین ایسه، حیله و یا جبر ایله،
حتی اهلینک و یا خود متفدانک موافقیله عنان اداره بی ضبط
و کندیسی قوانین فوقنده عد ایدمجم حقیقهٔ ده قوانینك
فوقنده اخذ موقع ایدن هر فردی ، بلا تفریق ، (حکمران)
مطلق) یا خود (مستبد) اسمیله بدنام ایدرلردی .

بویله بیر اسم، مرور زمان ایله مستکره اولدی ، طبیعی
جهتیه ده مستکره اولماسی لازم کلیردی ؛ بونا بناء شیمدی

استبداد

پرواسز ، جزاسز هر شیتی یا بئاق ، حکمدار
ولماق در . — سالوست —

کتاب اول

پیرنجی مبحث

مستبد در

هرهانکی شیتی اولورسه اولسون اسملرایله تعریف و تعیین
فکرنده اولماق، اوشیلرک، اسملر قادار پایدار و غیر متبدل اولدینی
ظن و یا ادعا سنده بولونماق دیمک در، که بو کیفیت هیچ بیر زمان
واقع اولمامشدر . حقیقی سوهن کیمسه، اسملری، هرشیدن
اول مسمالری ایله تعریف ایتمه لی در . مدلول لر ، زمان
و مکان ایله تبدل ایدر لر؛ بوجهته هیچ بیر تعریف ، معرف
اولدینی ماده دن زیاده پایدار اولاماز . بیر تعریف، مصیب
و مکمل اولماق ایچین، دلالت ایتمیکی ماده نك بولوندینی زمان
و مکانی و بوزمان و مکانده کی احوال و اوصافنک نهدن عبارت
اولدینی تعیین و ارائه ایتمک اقتضا ایدر .

بو مقدمانی نظر اعتباره الآراق [مستبد] ک اولدوچه

کیمسه نی سوق و تحریک ایتمه یور؛ بلکه، باله کس
ترشرو اولان آلهه شعریه م جاب خنده اولیور .
بو قادار بویوک بیر احتیاجه قارشی نه قادار ضعیف
ونا کافی اولورسه اولسون فکر واستعدادمک میال
ومتوجه اولدینی مقصد علوی دن بنی اویله قیل وقال
لر هیچ بیر زمان دوندوره مز .
اگر بزدن سوکره «حریت» ه حیاتک بیر عنصر
اساسیسی نظریله باقان انسانلر یتیشیرسه سوزلرم
ضایع اولمایاجاق در .

متن اصلیء کتابك باشنده کی (سونهت) [*ك]

ترجمه سیدر :

نیم ایچین «منحصراً مستبدلر خقنده و دائماً
غایت آچی بیر اسلوب بیان ایله یازیور .» دی یه بیر
چوق غرضکارلرک سویلندیکی ایشیدیله جک در .
(زیرابونی سویله مک قولای، بالخاصه بدلالر ایچین
چوق قولای در). دییه جکارکه : زهرا به غیظ و کینه
باطیر یلمش قائلی مضراجم غایت ثقات آوریور طرزده
یالکز بیر تله ووریور، اسارتنک زنجیرلرینی قیرمایه

(*) اشکال نظمیة دن در . بعض آرقاداشلر ، سونهت کله سنی (طیننه)
کله سیله ترجمه اییدیورلر . بز، سونهت کله سنی عیناً قبول واستعمال
ایتمه بی مناسب کوریورز .

اولماق اوزره نشر ایتک امانده ایم .
بوسن مترقیده اثرک محتویاتی حس و تفکر
ایچین بنده جسارت، داها دوغروسی حرارت
مقتضیه قالماسه یله، ینه بو کتانی تقدیر ایتک و بونکله
محصولات قلمیه مه خاتمه چکمک ایچین کافی درجه ده
فکر استقلال و محاکمه قالا جاق در .

اولسه یدم بیله بلکه سوفق اولامازدم . مقصدم
او یولده بیر تبیع متبحرانه یه کیریشمک، تفصیلات
و تدقیقات متمقانه ده بولونماق دخی دکلدیر؛ چونکه
بو اقتدارمک خارجنده در .

بن یالکز کو کلمی دولدوران فکر لری، ساده، آچیق،
واضح مرتب اولاراق کوسترمه یه، صرف انوار عقل
و محاکمه نك تنویر و اظهار ایتدیکی بو حقیقت لری ایضاح
و تفصیل ایتمه یه، و الحاصل سن شبانمک ایلك سنه لر نده
دوغمش اولدینی حالدده شیمدی یه قادار سیننه آشنا کده
صاقلا دیغم بو آمال جـ و انمردانه بی میدانه قویما یه
چالیشا جاغم .

واقعا بو کتاب شیمدیکی حالیه دیگر کتابلر مدن
اول تصور اولونمش و کنج کمده قلمه آ لینمشدر؛ مع هذا
اولدو جقه رسیده کمال اولان بیر سننده قلم تعدیل
و اصلاح دن کچیر دیکدن صو کره آثارمک صو کنجیسی

نکاه التفات عطف ائمه به تنزل ائمه دیکک کبی ، او یله
حای لرك نامنی شامل بولونماقله شرف و حیثیت دن
دوشمش اولان بو اثر لرده ، بلای خوف ایله ، مظلم ،
مبهم ، جناسلی تعبیر لرا یچنده در میان ایدیلمش و یامدا هنه یه
بوغولمش بیر قاج حقیقتی مظهر فیض و اتما ایتمکدن
امتناع ایتد یککه حیرت ایدیلمه مه لی در .

فقط ، بن ، که او یله مثالاری اصلا تعقیب ایتک
ایسته مم ؛ بن ، که ایچنده بولوندیغم زمان بدبخت ، بنی
فعل و اجرا آت دن منع و محروم ایتدیکی ایچین قلمه
صار یلمایه کنیدی مجبور کور یورم ؛ بن ، که بیر احتیاج
مبر مده قلیجه صار یلماق اوزره قلمی امدن فی ر ل ا تماق
ایسته رم ؛ آه ای حریت : بو کتابی ، سانا ، آنجا ق سانا
تحافه جسارت اید یورم . کتابی سن حمایه ایت .

بو اثر ده بیر مشهر مظنطن بلاغت عرض ایتک
فکر و ادعا سنده دکلم ؛ او یله بیر فکر و ادعا ده بولونمش

هریشه

زمانه زك اعتياداتندن در: آثار قلميه و فكريه نك
اکثری، جاه و نفوذ اصحابه آنحاف ایدیلیر. مؤلفلرک
بو صورت آنحاف دن امید و مقصدلری، او ارباب
مناصب و نفوذک توجهلرینه، حمایه ارینه و حتی مکافاتلرینه
مظہر اولماق در. لاکن، ای صمدانی حریت! سنک
پارلاق شراره لرک هر کوکلده منطقی اولمامشدر: ...
بعض یکی محررلر، زمان زمان، سنک اگ مقدس
وأك زیاده تعرض دیده حقوقکدن بعضلرینی بزہ
عرض وارانہ ایدیورلر؛ فقط مؤلفلرنده، بویوک
حقیقتلری کو سترمک عزم جسورانہ سی نقصان
اولدینی ایچین، بو کتابلر، ایلک صحیفه لرنده، سانا
بویوک بیر دشمن اولاراق دوغمش اولان بیر حکمدارک
یا خود عونه سندن بیرینک نامنی محتوی بولونورلر.
بناءً علیه، شیمدی یه قادار انسال اخیرہ اوزہرینه بیر

بونكله برابر بزرگچوكلر ، (وىقتور هوغو)
ئىك بويوكلك اترلى كوچوكلك وظيفه لري وار دىك اولان
'Les grands ont leur œuvre et les petits ont leur tâche'
سوزيله متسلى اولمايلم .

هميت ، حرىت ، حقيقت يوللارنده مصارعه ايدنلك حدود وظيفى ، ساحه
اجتهادى ، انجاق حدود حيات كچىلدىكى صوكره بايان بولور . حرىت
وحقيقت يولنده چىك ابدن غزات متقاعدلك قبول ايتمز .
۶ كانون تانى ۱۸۹۸ جنوره

دوكتور عبدالله جودت

بن تمدادن بيزار اولان انسانلر اوزه رنده - جنایتلر اجر البتدیر یلیور بو قتاله
بو جنایتلره غلبت، فتوحات، مظفریات اسملری ویر یلیور : و اوایل . . .

« بچشم معرفت بتکر مصاف نظم هستی را

که هر خاری در آن وادی درفش کلویان بینی »

بو آزعینقلرک ، بو خون آشاملک منبعی ، محرکی کهنه در : استبداد : ...
بو تون آمال علویه بشر ، ایسته بو کله نک زیر مآلنده تیردیور ، بو تون قلوب
عالیه بی غضب و تهبیجلرله جوشان و خروشان ایدن آنجاق بومدهش کله نک
دهشتلی ، منفور ، مستکرم ، ضجرت انکیز ، اژدر نما ، دوزخی ، عفریتی . امل
سوزه الم ریز احکام خونینی .

*

**

شو ترجمه دن مقصد ماهیت استبدادی بالمشپیر مستبدلر حقیندن کی خشیت
وغفلتی تنقیص ایله انهزام استبدادی احضار ایتمک و واسطه و وصلت [تنویر
و مقاومت] اولان نجات عمومی به ، او کبه آماله دوغرو بیر خطوه دلها آتماق در .
در دآشئارک وظیفه و خدمتی - یاز یقلا اولسون - اقوال و مو عظه حدود .
ینی کچمه بور واقعا کوشه عزات و راحت اختیار ایله ، انحلال و مظلومیت عمومی
به قارشئ ارتکاب ذل سکوت ایدنلره نسبة و عظم و فریادده بیر خدمت بیر
همت عد اولونا یلیور فقط صوسزلقدن بی تاب دوشمش ، حال نزعه کلش بیر
آدمه اوزا قده کی صوینی کوسترمک نه قادر مهم بیر فضیلت و همت اولایلیر ؛
آذری نک :

« سودی نه در میانه دریاغریق را

زین کابلهی دراز کند از کنار دست »

خطاب بلندی سامعه جائز ده ابدی الطین بیر صیحه ستم تلقی اولونسه روادره
نه چاره سلیمانلرک دیولرک کوره یله جکی ایشلری قارنجهلر کوره بوره .

(بیه لورو)، «بیلیم ایله ریمی وار بیورم، دنیا کیتدی کجه کدر آنکیز،
صولفون، جودی، و بیر شرق نک دیدیکی کیبی، تماشاسی انسانی معذب
ودلخون ایده جک بیر منظره آلیور. بن بویله بولیورم آرقا داشلر. سزده
بویله بولمایور میسکز. اوللری صحنه نک اوزه رنده داهاز یاده جالب دقت
و صربی و جدان آق تورلر بولونوردی. آمالده عظمت وار دی، احتراسات
داهاز یاده نجیبانه ایدی. شیمدی کوردیکم طفیلر، بدنما جماعتلر، (کوز
سیوس Curtius) کصالوننده کی متغألر ک حکم و تأثیرینی اجر ایدیور»
دیور. محترم اختیار نه قادار مصیب.

قوجه ابن سینا دخی بو حسیات مضطربانه بی و عالم تحقیقه کی مشهودات
ایمه سنی شوقطعه ایله نه کوزل اجمال ایتشدیر:

لقد طفت فی تلك المعاهد كلها،
وقلت طرفي بين تلك المعالم،
ولم ار الا واضعاً كيف حائر
عی ذقن، اوقار ع سنّ نادم.

انسان، ابو العلاء ایله

موت یسیر، معه رحمة
خیر من الیسر و طول البقاء
وقد بلونا العیش و اطواره
فا وجدنا فيه غیر الشقاء.

دیئکده نصل مضطرب اولماسین . . .

*

**

بیر طرفده قوله رایه دیفته رایه، قودوزه، جدره یه قارشی دوالر کشف
ایدیلیور دیکر طرفده ایسه ایکی دقیقه ده آلی کیشی اولدوره جک، بشیور کیشی
سقط ایده جک آلات و مواد حریره ایجاد و اعمال ایدیلیور. انسانلره - حق ایسته

اوزه رنده تولد و تعیش ایدیلن قطعه ارضیه بی وسکنه سنی زمین وزمانک تسویه عمران ورفاهنه محاذی بولوندورماق املندن عبارت در. بزم و طنبر. و رلکمزده سائمه منفعت و نفسانیت ایله ، معصوم و مجاور بیر ملتك جنازه لری اوزه رینه چیقار ماق صورتیله ملتق اعلا ایتک معناسی اولمادیغی کیی لوی حکومتی آلتنده دوغوب بو بودیکی برقطعه ارضیه به، اوزه رنده انسان قانی تبخر ایتکده اولان وطوب کوله لری، قورشون یاغمور لری ایله یا تمش بیقلمش بولونان بیرملک و بران و کریان الحاق ایتک معناسی ده هیچ بوقدر. ارباب حس و ادراک ، واسع ، مهیکل ، معظم ، دیواندام بیر وظیفه نك اوکنده بولونیور؛ اووظیفه [تنویر و مقاومت] دن عبارت در. بو حقیقت مکرراً سوبلنمشدر. بشر، ذوی الحیاتک اک زیاده مصیبت زده اولانی در. عصر لردن بری بو مصیبت زده لک همان بلاتناقص دوام ایدیور. انسانلرک یوز، بیک سنه اوله نسبتله بوکون داها زیاده مسعود و مصون تعرض اولدیفنی کیمسه بحق آباته مقتدر اولامایور. «بیر قاج عصر اولسکی جهل و ظلمت ، عرفان و نوره میال و احترام کارایدی . جاهل و ظلمت زده لر ، اکتساب نور و معرفته خواهشکر بولونوردی. زما تکزک غفلت و ظلمت بیر طور مغرورانه ابراز ایدیور. دورمزک [تفلسف] ی طبع بشرده موجود محبت هم جنسی ، استعمار حیات ، استعظام ناموس ، حمایت ضعفا ، حفظ حق ، رد باطل ، امتناع خضوع کیی میجل خصائلی قولایجه استحقار ایشدیرن بیر طرز غریب محاکمه بی همان کافه صنوف آره سنه نشر ایتشدیر. روح بشره عائد محاسن و معالی نك طور اقلر حالنده آیاقلر آلتنه دوشدیکي «بیر دور تمدنده» بولونماز بوندن در. [*]

« کفرودین در کبه و دیر ازازل بوندلیک
صلح و جنکی بر سر تسبیح و زناری نبود.
درسبک روحی مثل بودند طاعت پیشکان
از مصلا ی ری یا بردوش کس باری نبود.»

---

[*] مادام دوستانهل — آلمانیا — مبحث اخلاقی ،

یت بلخی، بوفکری - مایوسانه اولماقله برابر - متضمن در.
بیک رنگ ظاهری، مشرعیته ایته پوشیده اولان هوای حرص
واستبداد لرینی محضاً تسکین و خوشنود ایتمک ایچین حکومات موجوده رجالی،
ماتلر آره سنه عارضی خصومه تالفا ایدیورلر. بوصوله قائلر دوکهرک،
شرف انسانیتی، اخوت عمومیه حسیاتنی تخریب و تسمیم ایدیورلر، بوید
املارک مرتکب اولا کادیکاری تجاوز اتدن متولد قیامت غیظ و انفعال اتیزی
مسکوت و همتور کچمه یه مجبورز:

اذا قلت المحال رفعت صوتی

وان قلت یقین اطلت همس

بو بابد کی قناعت وجدانیه می - بر رفیق وجدانک تعبیر یله -
بنجه لر مزله ازیوروز: قلبه می تضییق لرله سکوت و سکونه اجبار ائیوروز
کوکسمزی، پارچالانماق دن، ضربه لرله وقایه ایته یه چالیشیوروز.

*

**

بیر قاچ خسته سی اولان بیر طبیبک نظر دقت و اهمتامی اؤک زیاده آغیر
اولان خسته اوزه رینه منجلب اولور. طبیعی اولان بو کیفیت،
بنی آدم اعضای یکدیگرند
که در آفرینش زیگ کوه رند؛
چو عضوی بدرد آورد روزگار
دگر عضوهارا نماند قرار.

حکم باندینی جارح اولاماز.

بناء علیه [تورکیا] نام عمومی آتنده زنجیر بند ظلم و اسارت اولان بیر
خلقک سفالت و فلاکتی، مقهوریت و مظلومیتی، جمعیات سائره نک سفالت
ونلاکتدن زیاده کور یوروز. بوسبيله اؤک زیاده بزی متأثر و دلخون ایدن
او قوم بی نصیب اولور.

بزجه «وطن پرورلک دلالت ایتدیکی معنا، وطن عمومی اولان کره ارض

گمبیا برور بېرتاریخ در؛ فقط استحصالی مأمول ومنتظر اولان مقاصد
علویه به حالا وصول میسر اولمادی. حاکمیت امت، درجه متفاوته ده
اولاق اوزره هر طرفه مفقود:

صدبار قدم زدم بهرکوی
از خاک درش نه یافتم بوی

بوتون جهانده، مختلف درجه لرده، ینه حکمران اولان اغفال واستبداد
در. (ویقتور قونسیدوران)، جابجا حاکمیت امت، ینه حاکمیت امت
نامنه اولاراق مزاره القا اولونمشدر* [*] دیمکده محق در.
(شکسیر) ک دیدیکی کیبی حقیقت دلیکاردن تکرار اکره جک اولان
و قامچی ضربه لریله دیشاری چیقاریلان بیکوپک معامله سی کوریور.
حالبوکه یشون خانم [۱] (یعنی کذب) ارجانک باشنده قالب اطرافه
طاعون نشر ایتمک حقنه مالک بولونیور. شونی سویله مک ایسته رم، که
استبدادک ماهبتنی تشریحاً یازلمش اولان بوکتاب دن تماماً مستغنی
اولاجاق هنوز بیر جمعیت، بیر ملت یوق در. حریت و مسعودیتک معنای
حقیقی لریله حر و مسعود بیره ملتک وجودی فرض ایبدیلسه یله قهر و استبداد
آلتنده ازلین دیگر هم جنس لرنیک آلام و عقوباتیله اوملت مسعودکده
اسیر تأثر اولماسی شان حریت و انسانیته موافق اولاماز.

انسان او کادیر لر که انده قلب رقیق

آلام بنی نوعی ایله کسب ملات

حقیقه حر و انسان اولان بیر انسانک حریت و مسعودیتی عموم بنی بشرک

حریت و مسعودیتنه وابسته در. (کام همدانی) نک:

موقوف به آسایش چرخست قرارم

هر کار که موقوف محالست، محالست.

---

[*] لوئی بلان - (بوکونجکی و یارینجکی مسائل Questions

d'aujourd'hui et de demain) صحیفه ۳۴۰

[۱] (یشون Bichon, ne) از زون توپلی کوچوک بیر نوع ملزکوپک در.

«ای انسانلر . بو یاره کزی کور یکر ، اوجاع و تخریباتی ، غریب بیر اوبوشوقلی سببیه حس ایده مه یه رک بوخون فشان ، بیلامش یاره بی وجود آدمیت ایچین آرایش عد ایدنلر کرده وار . فقط بومهب یاره وجود بشرته عارض اولایلن مصیبتلرک اک قانلیسی در» دیور ، دردک ماهیتی ، اسبابی ، سیر مرضیستی ، تشخیصی ، انذارینی ، تداویستی کوسته ریور .

آلفیه ری آمانی ، افکارینی رحمانه ، واضح ، ساده بیر اسلوب ایله در میان اییدیور . یوفکرلر ، بوأمالر ، بو حقیقتلر ازلی ، صمیمی بیر حسن و طراوتی حائز در ؛ **حقیقت دلبر اولاق** ایچین زینته مقتدر دکلدر . عسکرلر ، کتابک (عسا کر ملیه) یعنی علی العاده عسکرلک بختی اوقور کن بلکه ! رنجیده خاطر اولورلر : فقط بزجه حقیقت ک اک شدید ضربه سی ، کذب و اغفالک اک نرمین نواز شلرینه بیک کره مرجح در . بزمله هم ذوق ادراک اولان یاران حقیقت :

ای حقیقت نشوة تلخکله پردر روحمز ،

ذوق یاب اضطر ابک دردل مجروحمز .

زمنه مه سیله حقیقتک باعث اولایله جکی اضطر اب علوی بی تقدیس ایدرلر .

استبداد فرانسه انقلاب کبیردن اول قلبه آینمشدر . فرانسه انقلابنه ، محررلر ، شاعرلر ، مؤرخلر حد لایقندن زیاده اهمیت ویردیله ، حالاده ویریورلر : فرانسه انقلابنه ، بوتون جهانک مقدمه انقلاب خیری نظریله باقیلیور . ثبوت ، [۱۷۸۹] سنه میلادیسی تاریخ عالمده ، شانلی ،

بحث ایتیه حاجت یله کورمه یز؛ بولزوم واهمیت اوقادار آشکاردر. نظر مطالعه دن کچیر یلجه ترجمه مزك قیمت و فوائدی دها اینی تقدیر اولونور. نظر مزده کتاب، هیئت بجموعه سیله، کندی کندیسنه بیر تقریض بلیغ و آشین در. بوکتانی، اصلی اولان ایتا لیانجه دن فرانسجه یه ایلك اول ترجمه ایدن (جه نه رال آلیقس) ك مقدمه ترجمه سنده یازدینگی شوسوزل شایسته اسماع در:

« کتاب استبداد، عقل بشرک، بلکه، اك بلند، اك عمیق بیر محصولی در؛ بنم اعتقاد بومرکز ده در. المده بولونان متن اصلی، مؤلف طرفندن ۱۸۰۱ تاریخنده و (مارانفو) محاربه سندن بیرمدت صوکره اهدا ایدیلش در. (آلفیه ری) نك لساننده (قور نه ی) ك اسلوب شدید، (راسین) ك لطافت و نرمی بیانی، (وولتر) ك ذکای باریک و فیضا فیضی متجلی در. شیمدی طانیدینم محررل ایچنده اُک زیاده قوت وحدت افاده صاحی اولان (آلفیه ری) در. بوادعامه اثبات اولماق اوزره بروتوس Brutus عنوانی فالجمه سنی کوسته ریرم. « استبداد » کتابندن، مؤلفنك اُنده آل یازسیله اولاراق آتی نسخه واردی: بیر نسخه سنی بانا، دیگر نسخه لرینی دیگر آرقاداشلره تودیع و یادکار ایتشدی: شیمدی به قادر طبع و نشرینه میسرت حاصل اولمادی. بن یله بیراکی تشبیمده موفق اولامادم؛ حکومتك استبدادی آلفیه ری نك استبداد ینه کون کوسترمه دی. (آلفیه ری) نك « استبداد » ی، حریت لهنده اك بویوک بیر مدافعه، اك جلی بیر ادعانا مه در. بو اثر بنم حائلم، انعام در. نه مناطق حاره ده، نه روسیه نك قارلی، جو دبه لی و ادیلرنده بیر دقیقه اوزه رمدن اکسیك اولمامشدر. »

*

**

(آلفیه ری) بوکتاب ایله انسانیت ك بیر قرحه طاعونیسینی آچیور؛

(طبعه اولی ایچین)

افادہ مترجم

اعتنای تام ایله ترجمه ایدیلن اثرلرده کی کمالات و نقایص مترجملرینه دکل مؤلفلرینه عائددر. بیر کتابده ، مترجمک افکار و یقینیاتنه مغایر بعض نقاطک بولونماسی ، ترجمه ایدیلمه سنه مانع اولاماز . حتی بیر مترجم سراپا افکارینه غیر موافق بیر اثری ده ترجمه ایدهرک هر کسک نظر حکم و تدقیقنه عرض ایده یلییر .

بوکون تورکجه یه نقل ایتدیگمز کتاب « استبداد » ک (مذهب) و (آسیا و اوروپا استبداد لرینک مقایسه سی) فصلارنده بعض فکر لر وار ، که نظر مزده مردود دکل نقطه شایان تدقیق و ملاحظه در ؛ اوکیب فکر لری احتوا ایدن بیر قاج فقره ، زیرینه مختصر بر مطالعه تحشیه ایدیلهرک ، ینه حرفیاً ترجمه ایدیلمش و بوضورتله اثرک تمامیت متنیسه سی محافظه اولونمش در .

ترجمه مز داها کوزل اولایلیردی ، فقط اوکوزللك صداقتسز ، و فلسز بیر کوزلک دلبر لکنی آ کدیر یردی . بز ، ملاحظه ظاهری بی حسن باطنی یه ترجیح ایتمه دک . (الفیه ری) نک اک اوفاق بیر فکر وحشی ضایع ایتمه مک یولنه اسلوب بیان لطافتی قربان ایتدک . بو طریق ترجمه (کییول تهل) ک تورکجه یه نقلنده ده تعقیب ایدیلمشدی .

کتابک اهمیتندن ، علی الخصوص نمونه نام استبداد اولان حکومت ظالمه نک زیر قهر و عذابنده یا شایانلر ایچین قطعی بولونان الزمیتندن

وحریت خواه تورک قارداشلریمیزی قانلری ایچنده بوغان ده
عسکر اولدی . عسکر بیر قیلیج در ، هرآلده قوه قاطعه سنی
محافظه ایدر . بوقلیج سزک و اخوان حیتکزک ای انور !
ای نیازی ! اللریکزده ، ید زور افکن حیدرده پارلایان ذوالفقار
ظالم شکار اولدی . ضربه سیله ، یدی باشلی ، یمش باشلی دیو
استبدادی یره سردی . بوتون بز تورکیالی لرک ایمراطور لغمز
اولان تورکیانک عسکری ، لاعلی التعین هرآلده ، کسمک
استعدادینی محافظه ایدن بی حس و ادراک بیرآلت ، آرتق ،
اولمایاجاق . عسکر مز بعدما آنجاق ظالم لره قارشو و داخلی ،
خارجاً حریت و عدالتی محافظه ایچین مسلول بیر سیف ساطع
ذی حیات و ادراک اولسون ! بونی بویله یاماق و بویله محافظه
ایتمک ارباب قلم و مرئی لرمز ایچین محفوظ بیر فتح مین
دیگردر .

۲۶ آغستوس ۱۹۰۸ مصر

عبدالله جهودت

مدحت پاشا

انور بك

نيازى بك

اى ، مذهب حريتمزك « اقايم تلاته » سى اولان بويوك
روح لر !

بو يكي طبعنى سز لرك معصوم ، مقدس ، معظم ناملريكزه
اتحاف ايدهرك ترجمه مى مظهر خلود ايدىيورم .

نيازى انور

سز، شاعرك

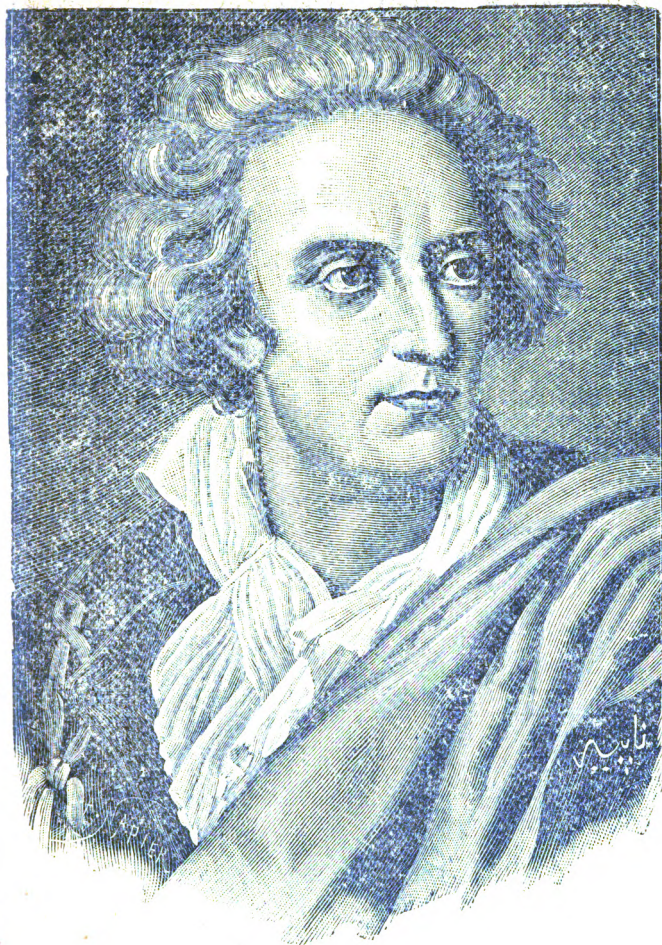
ييلديرىملره مسلح در عدالت لشكرى ،
ظالمك تاب آور اولماز ظلم ظلمت بيكرى .
الهامنه ماصدق اولديكز . (آفقيهرى) ، عسكرك سرمايه
استبداد اولديغنى سويله يور . بونى رده حاجت يوق : جهالت
ومقدرت كوران سيله اوتوز اوچ سندن برى وطنمزي اك
بى امان بير محاصره وتخریب آلتنده طوتان ده قوه عسكريه
ايدى . ارضروم قيامى لر بى صوصدوران ، تپريزده قهرمان

استبداد

استبداد حقه تمدی در اونی تخریب ایدیکز.
— حدیث شریف —

آفیهری

V. ALFIERI

(RECAP)

JC381

.A419

1908

کتابخانه اجتهاد

ک

نشر ایدیلان اجزاسی

اسامی : عدد صحائف : بهاری :

۱	فرانق	۳۸	مؤلفك رسميله	شیلون محبوبوسی
۵	فرانق	۳۵۴	مؤلفك رسميله	حکمدار وادیات
۱		۲۱		کیزلی فنانلر
۱		۲۲		ایکی امل
۱		۴۹		فنون و فلسفه
۱		۴۲		الجزیره مکتوبلری
۳				قهریات (مجموعه اشعار) ۱۲۸
۳		۳۰۸	مؤلفك رسميله	روح الاقوام
۲		۱۱۷		ایناظ مسلم
۵۰	سانتیم	۳۶		اویانکنز. اویانکنز : ۳۶
۴۵	سانتیم	۲۲		فتاوی شریفه
۳	فرانق	۴۴۳	شکسپیرک رسميله	هاملهت
۱		۸۰	کمال بکک رسميله	رویا و ماغوسه مکتوبی
۵۰	سانتیم	۱۸		معلومی اعلام
۳	فرانق	۳۲۸	جلد اول	تاریخ اسلامیت
۵۰	سانتیم	۳۱		محکمه کبری
۱	فرانق	۶۳		موسیقی ایله تداوی

مرجمی : اداره خانه [اجتهاد] بمصر .

۱ فرانق ، ۴ غروش (۴۰ کاپیک) اعتبار اولونور

کتابخانه اجتهاد عدد ۱۹

دوكتور عبد الله جودت

اِسْتَبْلَاكٌ

V. ALPIERI

نك

Della Tirannide

عنوانی کتاب مشهور نیک بعض حواشی علاوه سبیلہ ترجمہ کاملہ سی در.

طبعہ ثانیہ

معر

مطبعہ اجتهاد

۱۹۰۸

